ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\304\Bradbury_Ray-Smrt_je_vzdycky_osamela.pdb

PDB Name: Untitled
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 28.11.2007
Modification Date: 28.11.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Ray Bradbury
Smrt je vždycky osamělá

Přeložila Zora Wolfová
Práce Praha 1992

Z anglického originálu Death Is A Lonely Business, vydaného nakladatelstvím Grafton Books, A Division of the Collins Publishing Group, přeložila Zora Wolfová

Copyright © Ray Bradbury 1985
Translation © Zora Wolfová 1992
Illustrations © Josef Mištera 1992
Digitalizace © TomasT 2007
ISBN 80–208–0265–7

S láskou
Donu Congdonovi,
který dal k tomu všemu podnět

A památce
Raymonda Chandlera,
Dashiella Hammetta,
Jamese M. Caina a Ross MacDonalda

A mým přátelům a učitelům
Leigh Brackettovi
a Edmondu Hamiltonovi,
po nichž se mi moc stýská

Kalifornské Benátky mívaly hodně co nabídnout lidem, kteří si potrpěli na smutek. Skoro každý večer nad nimi ležela mlha, na pobřeží kvílela naftová čerpadla, v průlivech šplíchala voda, a když se zvedl vítr a skučel na otevřených prostranstvích, dopadal vám se sykotem písek do oken.
To bylo ještě v dobách, kdy se benátské molo rozpadalo a zmíralo v moři a kdy se v něm třeba i našly kosti obrovského dinosaura, tobogánu, ponořeného pod vlnami, které ustupovaly s odlivem a zase se s přílivem vracely.
Na konci jednoho dlouhého průlivu bylo vidět staré cirkusové vozy, které sem kdosi zavezl a zanechal, a když se sem člověk zašel o půlnoci podívat, spatřil v klecích nejrůznější tvory, ryby a raky, pohybující se spolu s mořskými proudy, a měl dojem, že tu snad zanikly a rezaví všechny cirkusy světa.
A každou půlhodinu se tu valila k moři hlučná lavina, veliká červená tramvaj, která o půlnoci ostře vybírala zatáčku, metala jiskry na vysoké dráty a odjížděla se zaúpěním připomínajícím mrtvé, kteří se převracejí ve spánku, jako by ta tramvaj i osamělí muži, kteří ji řídili, věděli, že napřesrok už tu nebudou, koleje že zmizí pod betonem a asfaltem a vysoké, jako pavučina roztažené dráty budou natočeny na obrovské kotouče a kamsi odvezeny.
A právě tehdy, v těch osamělých letech, kdy se mlha nikdy nezvedla a vichry nepřestávaly kvílet, k moři ujížděla ta stará červená tramvaj a vysoko na obloze duněly hromy, jsem se jedné noci setkal s přítelem Smrtí, jenomže tenkrát jsem to ještě nevěděl.
Byla deštivá noc a já si četl knihu v staré naříkající rachotící elektrice, která ujížděla od jedné liduprázdné, vyhozenými jízdenkami poseté stanice, k druhé. Jen já a ten velký churavý dřevěný vůz a vepředu řidič, který hlučně posunoval mosaznými páčkami, povoloval brzdu, a když bylo zapotřebí, jako by vypouštěl páru z pekelných ohňů.
A pak ten člověk kousek dál v té uličce, kterého jsem si vůbec nevšiml, když nastupoval.

Uvědomil jsem si konečně, že tam je, protože už za mnou dlouho stál a pořád se pohupoval, jako by se nemohl rozhodnout, co dělat, protože ve vagónu bylo na čtyřicet prázdných míst, a takhle pozdě v noci je při tolika volných sedadlech opravdu těžké si vybrat, na které usednout. Konečně jsem ho přece jen uslyšel, jak si sedá, a také jsem ho ucítil – páchl jako zem, z které při odlivu stouplo moře. Páchly mu nejenom šaty, ale táhl z něj alkohol, zřejmě narychlo vypitý.
Neohlédl jsem se na něj. Dávno jsem se už poučil, že když si člověk někoho prohlíží, jen ho tím povzbuzuje k rozhovoru.
Zavřel jsem oči a pevně držel hlavu odvrácenou na druhou stranu. Ale nebylo mi to nic platné.
„Au!“ zaúpěl ten muž.
Cítil jsem, jak se křečovitě předklání na sedadle. Ucítil jsem na krku jeho horký dech. Přidržel jsem se za kolena a uhnul jsem před ním trochu níž.
„Au!“ zaúpěl muž ještě hlasitěji. Připomínalo to výkřik člověka, který se řítí z útesu a volá, aby ho někdo zachránil, anebo plavce, který se dostal příliš daleko do moře a snaží se, aby ho někdo zahlédl.
„Ach bože!“
Prudce teď lilo, mohutná červená tramvaj se řítila přes půlnoční trávníky a déšť jí bušil do oken, takže nebylo vidět na širé louky kolem. Projeli jsme Culver City, ani jsme nezahlédli filmové ateliéry, a řítili jsme se dál, velký vůz se nakláněl ze strany na stranu, podlahová prkna mu úpěla, prázdná sedadla skřípěla a píšťala ječela.
Těsně za mnou se vzdul strašlivý nápor proudícího vzduchu a muž, kterého jsem dosud neviděl, zvolal: „Smrt!“
Další jeho slova přerušila píšťala, takže musel začít znovu.
„Smrt!“
Znovu se rozječela píšťala.
„Smrt je vždycky osamělá,“ řekl hlas za mnou.
Myslel jsem si už, že se ten člověk rozpláče. Zarytě jsem se díval do prudkého deště, který se řinul přímo proti nám.
Muž povstal v zoufalé naléhavosti, jako by mě snad chtěl zbít, když ho nebudu poslouchat a konečně se neotočím. Chtěl, abych se na něj podíval. Tolik si přál vtáhnout mě do svého soužení. Cítil jsem, jak ke mně napřahuje ruce, zaťaté v pěst nebo vztažené jako drápy, a netušil jsem, jestli mnou chce zatřást anebo mě zmlátit. Vší silou jsem se chytil za sedadlo před sebou.
„Smrt!“ vyrazil ze sebe muž.
Tramvaj zabrzdila a zastavila.
Jen to dopověz, pomyslel jsem si.
„Je vždycky osamělá!“ řekl muž příšerným šepotem a odešel.
Slyšel jsem, jak se zadní dveře otvírají. Konečně jsem se otočil.
Ve voze nikdo nebyl. Muž odešel a svůj pohřeb si odnesl s sebou. Slyšel jsem, jak na cestičce pod tramvají zavrzaly kroky.
A jak se dveře zase zabouchly, neviditelný muž si tam venku pro sebe cosi mumlal. Pořád ještě jsem ho slyšel oknem. Něco o hrobě. Něco o hrobě. A něco o osamělosti.
Tramvaj sebou trhla a burácivě odjela vysokou trávou a bouří.
Vysunul jsem okno, naklonil se ven a zahleděl se zpátky do mokré temnoty.
Neviděl jsem však ani neslyšel, zda je tam někde město a lidé, anebo jediný člověk se svým strašlivým smutkem.
Tramvaj ujížděla k oceánu.
Na chvíli se mne zmocnil děsivý pocit, že se vrhne do vody.
Prudce jsem spustil okno a roztřeseně jsem se posadil.
Po celý zbytek cesty jsem si musel pořád připomínat, vždyť ti je teprve sedmadvacet. A nepiješ. Jenomže . . .

Přece jen jsem si skleničku dal.
Na tomhle dalekém ztraceném konci pevniny, kde se kdysi dávno zastavily těžké vozy průkopníků a s nimi i lidé, jsem našel podřadný výčep, kde nebylo živé duše, až na hospodského, který se zalíbením sledoval na nočním televizním programu komika Hopalong Cassidyho.
„Dvojitou vodku prosím.“
Sám jsem užasl nad tím, co jsem řekl. Proč vlastně piju? Chci si snad dodat odvahy a zavolat Peg, své dívce, která je teď na dva tisíce mil ode mě v Mexico City? Říct jí, že jsem v pořádku? Nic se mi ale přece nestalo, ne?
Prodělal jsem jen cestu starou noční tramvají, studený déšť a ten úděsný hlas za sebou, z něhož čišely výpary strachu.
Hrozil jsem se však návratu do svého bytu a do postele, prázdné jak lednička, kterou zahodili cestou na západ zemědělští dělníci.
Prázdnější už bylo jen mé bankovní konto, úspory velkého amerického romanopisce, které jsem měl ve staré bance postavené ve stylu románského kostela na břehu moře, v budově, jíž hrozilo, že ji při nejbližším přílivu pohltí voda.
Pokladníci vyčkávali každé ráno ve veslicích a ředitel utápěl svoje starosti v nejbližším baru. Jen málokdy jsem někoho z nich viděl. Stejně jsem neměl moc co ukládat, protože se mi jen tu a tam podařilo prodat povídku některému pokoutnímu detektivnímu časopisu. A tak . . .
Dopil jsem vodku a otřásl se.
„Prokristapána!“ zděsil se hospodský. „Jeden by řekl, že jste si prvně dal panáka.“
„A taky že ano.“
„Vypadáte hrozně.“
„Vždyť mi taky hrozně je. Už jste si někdy myslel, že se stane něco strašného, a nevěděl jste co?“

„Tomu se říká švábi na mozku.“
Polkl jsem ještě trochu vodky a zachvěl jsem se.
„Ne, ne. Myslím něco opravdu strašného, co se k vám blíží ze všech stran.“
Hospodský se mi podíval přes rameno, jako kdyby najednou zahlédl ducha toho muže z elektriky. „Přivedl jste si to s sebou?“
„Ne.“
„Tak to tu není.“
„Ale on na mě promluvil,“ řekl jsem. „Byl to nějaký běs.“
„Běs?“
„Do obličeje jsem mu neviděl. Ach bože, mně je teď ještě hůř. Dobrou noc.“
„Radši toho pití nechte!“
Ale to už jsem byl ze dveří a rozhlížel se na všechny strany po tom, co na mne určitě číhá. Kudy se mám dát domů, abych se nemusel potýkat s tmou? Rozhodl jsem se.
Věděl jsem, že je to špatné rozhodnutí, ale stejně jsem spěšně zamířil podél temného kraje starého průlivu k ponořeným cirkusovým vozům.

Jak se lví klece do toho průlivu dostaly, nikdo nevěděl. A nikdo si zřejmě ani nepamatoval, jak se uprostřed starého, poněkud chátrajícího města octly tyhle průlivy a proč se už od roku 1910 s ševelením převalují kolem všech dveří semena a s nimi kousky chaluh a vlákna tabáku z cigaret pohozených na břehu moře.
Ty průlivy tu však prostě byly, a na konci jedné té vodní cesty, temné zelené a potažené olejem, ležely staré cirkusové vozy a klece, kterým pomalu oprýskával bílý email i zlatý lak a rezavěly mohutné mříže.
Kdysi dávno, počátkem dvacátých let, ty klece zřejmě rachotily krajem jak bouřka za jasného letního dne, přecházela v nich zvířata a lvi nakrmení masem otvírali tlamy, aby vydechovali horký dech. Benátkami a přes pole i louky táhla svůj skvostný náklad spřežení bílých koní ještě dávno předtím, než se společnost Metro–Goldwyn–Mayer začala tvářit, jako by vytvářela kdovíjaké umění, a vytvořila jen nový typ cirkusu, jenž bude navždycky žít na kouscích filmu.
A tady skončilo všechno, co zůstalo z té staré nádhery. Některé z vozů stály i v hloubce průlivu rovně, jiné ležely převrácené na bok a ponořené do vod, které je za úsvitu obnažovaly a kolem půlnoci zakrývaly. Mezi mřížemi vplouvala dovnitř a zase vyplouvala hejna ryb. Ve dne sem chodívali kluci, poskakovali po obrovských zapomenutých ostrovech z oceli a dřeva, a někdy si dokonce vlezli dovnitř, řvali jako lvi a lomcovali mřížemi.
Ale teď, dlouho po půlnoci, když poslední vlak už odjel po pustých písčinách k severu, šplíchala v průlivech černá voda a olizovala klece, jako si stařeny olizují bezzubé dásně.
Utíkal jsem sem, hlavu skloněnou v dešti, který najednou zřídl a ustal. Temnou spárou pronikl měsíc jako obrovské oko, upřeně na mne zahleděné. Šel jsem po zrcadlech, v nichž se odrážel tentýž měsíc a mraky. Šel jsem, oblohu pod nohama, a – najednou se cosi stalo . . .
Odkudsi, asi o blok dál, se přivalila mezi břehy průlivu černá a hladká přílivová vlna slané vody. Někde se tam protrhl písečný val a vpustil moře dovnitř. A sem se pak dostaly temné vody. Vlny dosáhly k malé lávce přesně ve chvíli, kdy jsem stanul v jejím středu.
Vody syčely a převalovaly se kolem lvích klecí.
Lekl jsem se a přidržel se zábradlí můstku.
Neboť do jedné klece, přesně pode mnou, pronikl náhle mřížemi slabý pramínek světla.
A z klece mi kynula jakási ruka.
Zřejmě se tam právě probudil nějaký starý krotitel lvů a sám se podivil, na jak podivném místě se to octl.
Paže v kleci se za mřížemi malátně natahovala. Krotitel lvů se zcela probouzel.
Voda klesala a zase stoupala.
A k mřížím se přitiskl jakýsi duch.
Naklonil jsem se nad zábradlím a nemohl uvěřit vlastním očím.
Duch však teď začal nabývat přesnějšího tvaru. Už nejenom ta ruka a paže, ale celé tělo schoulené uvnitř se volně kývalo, jako obrovská loutka uvězněná v železech.
Bledý obličej s prázdnýma očima, v kterých se obráželo měsíční světlo a jinak vůbec nic, vypadal jako stříbrná maska.
Příliv pak jako by trochu zaváhal a ustoupil. Tělo zmizelo.
Kdesi v mé hlavě vjížděla do zatáčky na zrezavělých kolejích obrovská tramvaj, brzdila a sršela jiskry a se skřípotem zastavovala, zatímco muž, jehož jsem ani nespatřil, s každým popojetím, poskočením a rychlejším tempem vyrážel ona slova.
„Smrt – je vždycky – osamělá.“
Ne!
Vlny se zase vzduly v pohybu připomínajícím seanci, jak si ji pamatujeme z nějakého spiritistického večera.
A uvnitř klece se znovu vztyčil ten duch stále určitějšího tvaru.
Byl to mrtvý člověk a chtěl ven.
Někdo příšerně vykřikl.
A když se v domcích na kraji temného průlivu rozžehlo na deset světel, pochopil jsem, že jsem to křičel já.

„Dobrá, tak si ustupte, ustupte si!“
Přijížděla další auta, další policisté, další světla se rozsvěcovala v domech, další a další lidé vycházeli v županech, omráčeni spánkem, a stavěli se vedle mne, omráčeni čímsi mnohem silnějším než spánkem. Vypadali jsme jako hlouček

ubožáckých šašků, zanechaných na můstku, kteří se teď dívají dolů na svůj potopený cirkus.
Stál jsem tam a třásl se po celém těle, vytřeštěně jsem se díval na klec a v duchu jsem si říkal: Proč jsem se vlastně neobrátil? Proč jsem se nepodíval na člověka, který věděl všechno o tom muži tam dole v cirkusáckém voze?
Proboha, napadlo mne, co když ten člověk z našeho vlaku vstrčil toho mrtvého do klece?
Důkaz? Žádný jsem neměl. Jenom ta čtyři slova opakovaná hodinu po půlnoci v noční tramvaji. A ten déšť, který se řinul na vysoké dráty a znovu ta slova opakoval. A také způsob, jímž se jako smrt přivalila studená voda průlivem, omyla klece a vrátila se ještě chladnější, než přišla.
Ze starých přízemních domků vybíhali další podivní šašci.
„Dejte si pokoj, lidi, vždyť jsou tři ráno. Zmizte odtud!“
Znovu se rozpršelo a policisté, kteří sem přijeli, se po mně dívali, jako by chtěli říct, proč ses radši nestaral o sebe? Nebo nepočkal do rána a nezavolal nám to anonymně?
Jeden policista stál teď v černých plavkách na kraji průlivu a znechuceně se díval na vodu. Zřejmě nebyl už dlouho na slunci, protože měl tělo úplně bílé. Stál a díval se, jak se vlny valí do klece a nadnášejí spáče, který jako by nám všem kýval. Za mřížemi se objevil obličej. Byl tak vzdálený životu, až na mne padl smutek. V hrudi se mi strašlivě sevřelo. Musel jsem trochu ustoupit, protože jsem zaslechl, jak mi do hrdla stoupá první chvějivý kašel věštící zoufalství.
Náhle prořízlo vodu bílé policistovo tělo. Policista se ponořil. Už jsem si myslel, že se také utopil. Na olejovitou hladinu průlivu dopadal déšť.
A vtom se policista objevil v kleci, s obličejem obráceným k mřížím, a taktak přemáhal zvracení.
Otřáslo to mnou, protože jsem měl pocit, že se nám zase zjevil ten mrtvý a ještě naposled se chce nadýchnout doušku života.
Vzápětí jsem zahlédl, jak se plavec vzadu v kleci odrazil a táhne za sebou cosi dlouhého, přízračného jako pohřební stuhu ze světlé chaluhy.
Kdosi zoufale hořekoval. Proboha, pomyslel jsem si, to přece nemůžu být já.
Mrtvola už ležela vytažena na břeh průlivu a plavec se otíral ručníkem. V hlídkových vozech pozhasínala světla. Nad mrtvým se teď skláněli tři policisté s baterkami a tiše rozmlouvali.
„Řekl bych, že tu byl sotva pár hodin.“
„Kde je koroner?“
„Má vyvěšený telefon. Jel pro něho Tom.“
„Měl náprsní tašku – nebo nějaký průkaz?“
„Vůbec nic. Nejspíš to byl nějaký tulák.“
Začali mrtvému převracet kapsy.
„Ne, žádný tulák to nebyl,“ řekl jsem a najednou jsem se zarazil.
Jeden policista se obrátil a posvítil mi baterkou do obličeje. S velkým zájmem se mi podíval do očí a vyslechl zvuky, pohřbené kdesi v mém krku.
„Znáte ho?“
„Ne.“
„Tak proč tedy –“
„Proč si to tak beru? Proto. Protože je navždycky mrtvý. Prokrista, a já ho našel.“
Myšlenky se mi rozběhly.
Před několika lety jsem jednou za mnohem jasnějšího letního dne zašel za roh a spatřil člověka, který zůstal ležet pod zabrzděným autem. Řidič zrovna vyskakoval z vozu a stanul nad mrtvým. Vykročil jsem a tu jsem se zarazil.
Na chodníku u mé boty leželo cosi růžového.
Uvědomil jsem si, že jsem něco takového viděl na střední škole v laboratoři. Kousíček mozkové tkáně.
V tu chvíli prošla kolem úplné cizí žena, zastavila se a dlouho se dívala na mrtvého pod vozem. Pak udělala z náhlého popudu něco, co sama od sebe jistě nečekala. Poklepala muži na rameno a jemně ho pohladila, jako by chtěla říct, no tak, tak už si z toho nic nedělejte.
„Zabil ho někdo?“ slyšel jsem najednou sám sebe, jak se ptám.
Policista se otočil. „Jak vás to vůbec napadlo?“
„Jak by se jinak, chci říct, jak by se vůbec dostal do té klece pod vodou, kdyby ho tam někdo nevstrčil?“
Baterka se znovu rozsvítila a pátrala mi po obličeji jako ruka lékaře hledajícího symptomy.
„To vy jste nám telefonoval?“
„Ne,“ zachvěl jsem se. „Já jenom vykřikl, až se kolem rozsvítila všechna světla.“
„Podívejte,“ zašeptal někdo.
U mrtvého teď klečel detektiv, člověk nevelké postavy, s počínající pleší, a převracel mu kapsy kabátu. Vypadly z nich pomačkané cucky a žmolky čehosi, co vypadalo jak mokré sněhové vločky, a byl to vlastně papír.
„Co to ksakru je?“ zeptal se někdo.
Já vím, pomyslel jsem si, ale mlčel jsem.
S třesoucí se rukou jsem se naklonil vedle detektiva a sebral trochu té mokré papírové hmoty. Detektiv zrovna vyndával z druhé kapsy další rozmáčený papír. Nechal jsem si kousek v dlani, vstal a vstrčil jsem si ho do kapsy. Vtom detektiv vzhlédl.
„Jste úplně promáčený,“ řekl. „Nahlaste tamhle tomu důstojníkovi své jméno a adresu a běžte domů. Koukejte se rychle usušit.“
Znovu se dalo do deště a já se celý třásl. Obrátil jsem se, ohlásil důstojníkovi své jméno a adresu a utíkal k svému bytu.

Proběhl jsem tak kolem jednoho bloku, když u mne zastavilo auto a otevřely se dveře. Z vozu vyhlédl ten malý plešatý detektiv.
„Proboha, vy ale vypadáte hrozně.“
„To už jsem od někoho slyšel, zrovna před půl hodinou.“
„Nastupte si.“
„Bydlím hned v dalším bloku.“
„Koukejte nastoupit!“
Celý roztřesený jsem vlezl do auta a detektiv mne zavezl poslední dva bloky k mému zatuchlému maličkému bytu, za který jsem platil třicet dolarů měsíčně. Když jsem vystupoval, málem jsem upadl, jak jsem byl roztřesený a zesláblý.
„Crumley,“ řekl detektiv. „Jmenuju se Elmo Crumley. Až přijdete na to, co jste si vlastně schoval do kapsy za starý papír, tak mě zavolejte.“
Provinile jsem se na něj podíval. Mimoděk jsem zastrčil ruku do kapsy. Přikývl jsem. „Jasně.“
„Už si s tím nelamte hlavu a netvařte se tak zničeně,“ řekl Crumley. „Nebyl to nikdo –“ zarazil se, jako by se zastyděl nad tím, co řekl, a naklonil se nad volantem, že pojede dál.
„Proč vlastně myslím, že to někdo byl?“ řekl jsem. „Až si vzpomenu kdo, tak vás zavolám.“
Stál jsem tam jako přimrzlý. Bál jsem se, že těsně za mnou číhají další hrůzy. Nevyvalí se černé vody průlivu, když otevřu dveře od bytu?
„Běžte!“ řekl Elmo Crumley a zabouchl dvířka vozu.
Auto se rozjelo v dalším náporu deště, v kterém jsem skoro nemohl otevřít oči, a brzy se proměnilo ve dvě červené tečky.
Pohlédl jsem přes ulici k telefonní budce nejbližší benzínové pumpy, odkud jsem jakoby ze své kanceláře volal redaktorům, kteří se mi pak nikdy neozvali. Šmátral jsem v kapsách a hledal drobné. Zavolám do Mexico City, pomyslel jsem si, probudím Peg, promluvím zase jednou o svých starostech, povím jí o té kleci a o tom člověku – a prokristapána, vyděsím ji snad k smrti!
Radši poslechnu toho detektiva, řekl jsem si. Běž domů.
Třásl jsem se teď tak prudce, že jsem nemohl ani zastrčit zatracený klíč do zámku.
Déšť mě pronásledoval až dovnitř.

Doma mě čekala prázdná, šestkrát šest metrů velká garsonka s proleželým gaučem a knihovničkou, kde stálo čtrnáct knih a ještě zbývalo až dost volného místa, s laciným křeslem, koupeným od jakéhosi dobročinného spolku, a s nenatřeným psacím stolem ze smrkového dřeva od firmy Sears Roebuck, na kterém stála nenamazaná standardní underwoodka z roku 1934, velká jako pianola a hlučná jak dřeváky na holé podlaze.
Ve stroji vyčkávavě trčel arch papíru. V dřevěné bedně po jedné straně stolu bylo uloženo všechno, co jsem kdy vydal, v jednom jediném stohu. Byly tam výtisky časopisu Dime Detective, Detective Tales a Black Mask, které mi všechny platily třicet až čtyřicet dolarů za povídku. Na druhé straně čekala další bedna, že do ní začnu ukládat rukopis. Zatím v ní byla jediná stránka knihy, s kterou jsem se pořád nedokázal hnout z místa.
ROMÁN BEZ NÁZVU.
A pod tím mé jméno. A datum, 1. července 1949.
Což bylo před třemi měsíci.
Zachvěl jsem se zimou, svlékl se do naha, utřel se ručníkem a vzal si na sebe koupací plášť. Pak jsem se vrátil a zadíval se na psací stůl.
Sáhl jsem na stroj a lámal si hlavu, jestli je to ztracený přítel, muž, anebo krutá milenka.
Ještě před několika týdny vyluzoval stroj zvuky neurčitě připomínající Múzy. Teď jsem však nad tou zatracenou mašinou většinou sedával, jako kdyby mi někdo uřízl v zápěstí obě ruce. Tak asi třikrát denně jsem k němu usedal jako bezmocná oběť svých literárních tužeb. Nic z toho ale nevyplynulo. A když jsem i něco napsal, skončilo to na podlaze, v chumáčích, které jsem večer co večer zametal. Procházel jsem onou dlouhou pouští známou jako vyprahlé končiny v Arizoně.
Hodně to mělo co dělat s tím, že Peg byla daleko mezi mumiemi v mexických katakombách a já si připadal opuštěný, v Benátkách už tři měsíce nevysvitlo slunce a měli jsme jen šero, mlhu a déšť a pak zase jen šero, mlhu a déšť. Večer co večer jsem se balil do chladivého povlečení a za úsvitu jsem vstával provlhlý jako houba. Polštář jsem měl každé ráno mokrý, a ani jsem netušil, jaké sny mne tak pronásledovaly, že jsem ho takhle prosolil.
Podíval jsem se oknem k telefonu, od kterého jsem denně od rána do večera čekal, že zazvoní, ale on nikdy nezazvonil a nenabídl mi odměnu za můj skvělý román, pokud bych jej ovšem byl dokázal dopsat loni.
Viděl jsem, jak se mi prsty pátravě pohybují po klávesnici stroje. Připadalo mi, že vypadají jako ruce toho mrtvého cizího člověka v kleci, pohupující se ve vodě pohybem mořských sasanek, anebo jako ruce toho člověka, který stál dneska v noci za mnou ve vlaku, ruce, které jsem vlastně ani nespatřil.
Oba ti muži na mne kývali.
Pomalu, pomaličku jsem se posadil.
Něco mi bušilo v hrudi, jako když někdo naráží do mříží opuštěné klece.
Někdo mi dýchal zezadu na krk . . .
Musel jsem oba ty muže odehnat. Musel jsem něco udělat, abych je uklidnil a potom sám usnul.
Z hrdla mi vyšel zvuk, jako kdybych měl zvracet. Ale nezvracel jsem.
Místo toho jsem začal ťukat do stroje a malými x přepisovat slova ROMÁN BEZ NÁZVU, až mi úplně zmizela.
Pak jsem posunul papír o řádku a zjistil jsem, že mi na něm vyskakují slova:

SMRT a potom JE a potom VŽDYCKY a pak až nakonec OSAMĚLÁ. Divoce jsem se ušklíbl na ten název a ještě hodinu bez ustání psal, až tramvaj sršící blesky odjela deštěm a lví klec se zalila černou mořskou vodou, která se valila dál a dál a odnesla s sebou toho mrtvého . . .
To vše mi plynulo pažemi, po rukou a ze studených konečků prstů na stránku papíru.
A potom přišla v prudké záplavě tma. Zasmál jsem se; tak jsem byl rád, že přišla. A padl jsem do postele.

V noci jsem začal kýchat, kýchal jsem bez ustání, zbědovaně jsem ležel v posteli, vypotřeboval celou krabici papírových kapesníků a měl jsem pocit, že mě ta rýma snad nikdy nepřejde.
Té noci zhoustla mlha a daleko v zátoce, kdesi ponořený a ztracený, znovu a znovu houkal mlhový roh. To houkání se ozývalo, jako by tam někde plul od břehu ke svému hrobu nějaký obrovský, dávno už mrtvý mořský tvor a cestou bědoval, že na něm nikomu nezáleží a nikdo že nepopluje za ním.
Té noci zafoukal oknem do mého bytu vítr a rozházel mi na stole strojem psané stránky mého románu. Poslouchal jsem, jak papír šepotá jako ty vody v průlivu a jako dech na mém krku, a konečně jsem usnul.
Když jsem se probudil, bylo už pozdě a zářilo slunce. Prokýchal jsem se až ke dveřím, zeširoka je prudce otevřel a vstoupil do tak oslňujícího denního světla, že se mi zachtělo žít navěky, a současně jsem se za tu myšlenku tak zastyděl, až jsem chtěl jako Achab udeřit do slunce. Raději jsem se však rychle oblékl. Šaty, které jsem večer měl na sobě, byly ještě vlhké. Vzal jsem si tenisové šortky a sako a pak jsem zpřevracel kapsy svého vlhkého pláště a hledal žmolky papírové hmoty, které teprve před pár hodinami vypadly z obleku mrtvého muže.
Dotkl jsem se těch kousků nehtem a vydechl jsem. Věděl jsem už, co je to za papír. Ale ještě jsem nedokázal tomu poznání čelit.
Neumím valně běhat. Ale utíkal jsem . . .
Pryč od průlivu, od klece, od hlasu mluvícího v temnotě vlaku, od mého pokoje a čerstvě napsaných stránek, které o tom všem začaly vyprávět a teď jen čekaly, až si je někdo přečte. Já je však ještě číst nechtěl. Jenom jsem slepě utíkal na pobřeží k jihu.
Do té ztracené země.
Konečně jsem se zastavil a zadíval se na dopolední krmení těch podivných mechanických zvířat.
Naftové studné. Naftová čerpadla.
Vyprávěl jsem vždycky svým známým, že se sem ti velcí pterodaktylové dostali vzduchem, počátkem století sem přiletěli za pozdních nocí vystavět si hnízda. Lidé z pobřeží se s úlekem probudili, když uslyšeli pumpování obrovitých lačných tvorů. Posadili se na postelích, probuzeni skřípotem, šustěním a pohyby kostlivcovitých tvarů a máváním těžkých holých křídel, která se ve tři ráno zvedala a zase klesala jako předvěký dech. Po celém pobřeží se táhl jako čas jejich pach, ještě z dob, kdy ani neexistovaly jeskyně a nežili lidé, kteří se v těch jeskyních skrývali, pach džungle, která zapadla do země a uzrála tam v naftu.
Běžel jsem tím lesem brontosaurů a představoval jsem si triceratopy a ježaté stegosaury, jak šlapají v černém blátě a zapadají do dehtu. Jejich nářky se ozvěnou odrážely od břehu a v příboji se ozývalo jejich dávné dunění.
Utíkal jsem kolem bílých domečků, jak se tu později uhnízdily mezi všemi těmi netvory, a kolem průlivů, zbudovaných a zalitých vodou, v nichž se v roce 1910 ještě obrážela jasná obloha. Na čistých vodách tu tehdy pluly bílé gondoly a mosty ověšené světélkujícími žárovkami byly příslibem budoucích promenád, ty se však stavily jenom nakrátko jako hostující baletní skupiny a pak utekly a nikdy už se po válce nevrátily. A zatímco se gondoly potopily a stáhly s sebou do hlubin poslední smích veselé společnosti, tmavá zvířata dál a dál vysávala písek. Pár lidí samozřejmě zůstalo, skryto v chatrčích anebo zamčeno ve vilách středozemního stylu, které tu vyrostly jakousi podivnou ironií architektury.
Jak jsem tak běžel, najednou jsem se zastavil. Měl jsem se rovnou obrátit a jít hledat ty rozmáčené zbytky papíru a potom vypátrat i jméno jejich zbloudilého mrtvého majitele.
Jenomže přede mnou právě stál jeden z těch středozemních paláců, zářivě bílý jak měsíc v úplňku osvětlující písčiny.
„Constance Rattiganová," zašeptal jsem, „Mohla byste vyjít ven a něco nám zahrát?"

Byla to vlastně oslnivě bílá arabská maurská pevnost postavená průčelím k pobřeží, jako by vyzývala příboj, aby vystoupil a strhl ji do moře. Měla minarety a věžičky a modro–bílé dlaždičky přepečlivě položené na písčitých stupních, sotva třicet metrů od míst, kde se v nejhlubší úctě skláněly zvědavé vlny a krouživým letem se snášeli rackové, aby se sem aspoň kratičce podívali, a kde jsem teď bez hnutí stál já.
„Constance Rattiganová."
Nikdo však nevyšel.
Osamělý a výjimečný v tomto kraji ještěrek skrýval palác proslulou filmovou královnu.
V jedné věži svítilo celý den a celou noc jediné okno. Nikdy jsem tam neviděl zhasnuto. Je tam teď Constance?
Ano!
Neboť kolem okna se mihl stín, jako by se na mne někdo přišel podívat a pak rychle zmizel jak můra. Stál jsem tam a vzpomínal.
V dvacátých letech prožila Constance Rattiganová rok závratného úspěchu, který pak skončil prudkým pádem šachtou až do filmových sklepů. Jak tvrdily staré noviny, přistihl ji její režisér v posteli s kadeřníkem z atelieru a přeřezal jí svaly na nohou, aby už nikdy nemohla chodit svou krásnou chůzí, kterou na ní tak miloval. Potom utekl a skočil do moře, aby uplaval k západu až někam k Číně. Constance Rattiganovou už nikdy nikdo nespatřil. A nikdo nevěděl, jestli vůbec může chodit.
Proboha, slyšel jsem sám sebe šeptat.
Měl jsem pocit, že se Constance někdy vydává v noci do mého světa a že máme společné známé. A skoro jsem věřil, že

jsme se tu a tam málem setkali.
Tak jdi, pobízel jsem sám sebe, udeř tím mosazným klepadlem ve tvaru lva, co má Constance na dveřích k moři.
Ne. Zavrtěl jsem hlavou. Bál jsem se, že by se mi objevilo jen ektoplazma z černobílého filmu.
Člověk se vlastně ani nechce setkat se svou velikou láskou, jen by rád snil, že jedné noci vyjde jeho milovaná z domu, že vítr, který za ní bude povívat, smaže její stopy v písku, a ona že dojde až k jeho bytu, zaťuká na okno, vstoupí a svým duševním světlem rozvine po jeho stropě dlouhé pásy filmu.
Constance, drahá Constance Rattiganová, říkal jsem si, vyběhni ven. Naskoč si do duesenbergu, té velké bílé limuzíny, zářivě a oslnivě zaparkované v písku, nastartuj, zamávej a odvez mě na jih do Coronada, na sluncem zalité pobřeží!
Nikdo však nenastartoval, nikdo nezamával, nikdo mne neodvezl na jih do slunce, pryč od mlhového rohu, skrytého kdesi na moři.
A tak jsem se zase obrátil, překvapen, že mám tenisky zamáčené slanou vodou, a vydal se nazpátek ke studenému dešti v klecích, já, o němž nikdo kromě mne netušil, že jsem největší spisovatel světa.

S mokrými konfetami a žmolky promáčené papírové hmoty v kapse od saka jsem vstoupil do jediného podniku, o kterém jsem věděl, že tam musím zajít.
Tam se totiž scházeli starci.
Byl to malý temný krámek u trati, kde se prodávalo cukroví, cigarety a časopisy a také jízdenky na ty velké červené tramvaje, které jezdí z Los Angeles k moři.
Tenhle krámek páchnoucí laciným tabákem vedli dva nikotinem potřísnění bratři, kteří se v jednom kuse hádali a hašteřili jako dvě staré panny. Ignorujíce ty hádky jako diváci na nudném tenisovém utkání sedávalo na lavičce po jedné straně krámku celé hodiny a dny několik stařík, kteří se dělali ještě starší, než byli. Jeden tvrdil, že mu je dvaaosmdesát. Druhý vykládal, že mu je devadesát. A třetí říkal, že mu je čtyřiadevadesát. Každý týden tvrdili něco jiného, protože se nikdo z nich nepamatoval, co si minulý měsíc navymýšlel.
A když je člověk poslouchal, jak se tak kolem valily velké železné tramvaje, téměř slyšel, jak se starcům odlupuje z kostí rez a koluje jim krevním oběhem, aby se na malou chviličku zachvěla v jejich umírajících utkvělých pohledech, když se mezi jednotlivými větami na několik dlouhých hodin odmlčeli a snažili se rozpomenout, o čem to vlastně začali mluvit v poledne a co třeba chtěli dopovědět o půlnoci, až oba poškorpení bratři zavřou krám a s posmrkáváním odejdou do svých staromládeneckých postelí.
Nikdo nevěděl, kde ti starci žijí. Večer co večer, když bratři s brbláním odešli do tmy, se starci rozptýlili jako semínka laskavce, odváti slaným větrem do všech stran.
Zastavil jsem se ve věčném soumraku toho místa a zadíval se na lavičku, kde starci sedávali už od počátku světa. Jedno místo teď mezi nimi bylo prázdné. Tam kde dřív vždycky sedávali čtyři, byli teď jenom tři, a viděl jsem jim na obličejích, že něco není v pořádku.
Pohlédl jsem jim k nohám, kde ležely nejenom hromádky cigaretového popela, ale i mírná návěj podivných papírových útržků, konfet ze stovek tramvajových jízdenek pokroucených do roztodivných tvaru písmen L, X a M.
Vyndal jsem ruku z kapsy a porovnal teď už skoro uschlou namočenou kaši s tím sněhem na podlaze. Shýbl jsem se, sebral pár papírků a nechal je spadnout vzduchem ve tvaru dalšího písmene.
Pohlédl jsem na prázdné místo na lavici.
„Kde je ten starý pán?“ Ale hned jsem se zarazil.
Neboť starci se na mne dívali, jako bych vystřelil do jejich mlčení z pušky. A bylo na nich i vidět, jak si v duchu říkají, že nejsem zvlášť vhodně oblečený na pohřeb.
Jeden, snad nejstarší, si zapálil fajfku, zatáhl z ní a po chvíli řekl: „Však on přijde, chodí sem každý den.“
Druzí dva sebou však neklidně trhli a v obličeji jim ležel jakýsi stín.
„Kdo vlastně bydlí?“ odvážil jsem se zeptat.
Stařec přestal balat z fajfky. „A koho to jako zajímá?“
„Mě,“ odpověděl jsem. „Znáte mě přece. Chodím sem už léta.“
Starci se po sobě znepokojeně podívali.
„Je to moc důležité,“ řekl jsem.
Starci se naposled pohnuli.
„U kanárů,“ zamumlal ten nejstarší.
„Cože?“
„U té paní, co prodává kanáry.“ Fajfka mu vyhasla. Znovu si ji zapálil, ale v očích měl ustaraný pohled. „Hlavně ho nechte na pokoji. Nic mu není. Není nemocný. Určitě přijde.“
Protestoval však až příliš, takže se ostatní stařici pomalu a nenápadně zavrtěli na lavici.
„A jak se jmenuje –“ zeptal jsem se.
To ovšem byla chyba. Nevědět, jak se jmenuje! Proboha, to ví přece každý! Starci si mě rozezleně měřili.
Zrudl jsem a rychle ustoupil.
„U paní, co prodává kanáry!“ řekl jsem a vyběhl ze dveří tak rychle, že mě málem přejela benátská tramvaj, která projížděla na deset metrů od dveří krámku.
„Blbče!“ vykřikl řidič, vyklonil se a hrozil mi pěstí.
„U paní, co prodává kanáry!“ křičel jsem idiotsky a zamával na řidiče, aby viděl, že jsem živý.
A potácivě jsem se vydal na cestu, že ji půjdu hledat.

Kde bydlí, jsem objevil podle nápisu v okně.

Kanáři na prodej.
V Benátkách bylo a ještě pořád je plno zapadlých zákoutí, kde lidé nabízejí na prodej poslední obnošené kousky svých duší a snažně doufají, že je od nich nikdo nekoupí.
Stěží se najde starý dům s nevypranými záclonami, kde by neměli v okně vystavenou nějakou cedulku.
NASH z r. 1927. PŘIJATELNÁ CENA. VZADU.
Nebo MOSAZNÁ POSTEL. TÉMĚŘ NEUŽÍVANÁ. LEVNÁ. V PRVNÍM PATŘE.
Když se tak člověk prochází kolem, napadne ho, na které straně té postele se asi spalo, jak asi dlouho na obou stranách a jak dlouho už na ní nikdo neležel, dvacet něho třicet let?
Anebo HOUSLE, KYTARY, MANDOLÍNY.
A ve výloze prastaré nástroje, bez drátů a strun, ale zato pokryté pavučinami, a uvnitř stařec shrbený nad ponkem a dávající tvar dřevu, s hlavou stále odvrácenou od světla a rukama ve věčném pohybu, člověk, který tu zůstal z roku, kdy gondoly byly vytaženy na dvorky a začaly se v nich pěstovat květiny.
Jak je to už dlouho, co prodal housle nebo kytaru?
Zaťukám mu na okno a na dveře. Stařec dál řeže do dřeva a leští je smirkovým papírem a obličej i ramena se mu otřásají.
Směje se snad, že tak na něho ťukám, a on dělá, že neslyší?
A pak přijde okno s posledním nápisem.
POKOJ S VYHLÍDKOU.
Z pokoje je vidět moře. Ale deset let tam už nikdo nevkročil. Moře jako by ani neexistovalo.
Zahnul jsem naposled za roh a našel to, po čem jsem pátral.

Cedulka visela v sluncem zahnědlém okně, křehká písmena napsaná starou tužkou, slabou jak vyvětraná citrónová šťáva, a vybledlá už, propánaboha, před padesáti lety!
Kanáři na prodej.
Ano, před půlstoletím někdo olízl špičku tužky, napsal cedulku a vyvěsil ji, aby tu zůstala po léta, přilepena kouskem mucholapky, a pak si zašel vypít čaj nahoru do pokojů, kde prach zbarvil zábradlí do pryskyřicovitého odstínu a zahltil žárovky, takže vydávaly orientální světlo, kde polštáře se proměnily v chuchvalce a z prázdných rámínek ve skříních visely stíny.
Kanáři na prodej.
Nezaklepal jsem. O to jsem se z bezhlavé zvědavosti pokusil před několika lety a pak jsem zas odešel, protože jsem si připadal jako hlupák.
Otočil jsem starou dveřní koulí. Dveře se hladce otevřely. Přízemí bylo úplně prázdné. V jediném pokoji tam nebyl kus nábytku. Zavolal jsem prašným slunečním světlem.
„Je někdo doma?“
Měl jsem dojem, že v podkroví kdosi zašeptal:
„. . . nikdo.“
V oknech ležely mrtvé mouchy. Pár nočních můr, které zahynuly v létě roku 1929, si oprašovalo křídla o přední tabulky.
Kdesi daleko nade mnou, kde se skrývala ve své věži stará holohlavá ježibaba, upadlo jediné peříčko a jemně se dotklo vzduchu.
„. . . ano?“
V temných trámech zašeptala myš:
„. . . pojď dál.“
Strčil jsem trochu víc do vnitřních dveří. Hlasitě, vrzavě zaskřípěly a povolily. Měl jsem dojem, že tu zůstaly nenamazány schválně, aby každého, kdo přijde bez ohlášení, hned prozradily rezavé panty.
Na vyhaslou žárovku nahoře v předsíni zaťukala můra.
„. . . sem nahoru . . .“
Vystoupil jsem po schodech k polednímu příšeří, kolem zrcadel obrácených ke zdi. Jediné sklo neodráželo můj příchod.
A žádné neuvidí, až budu odcházet . . .
„. . . ano?“ zašeptal kdosi.
Zaváhal jsem u dveří nad schodištěm. Snad jsem čekal, že až nahlédnu dovnitř, uvidím obrovského kanára, nataženého na koberci z prachu, kanára, který nezpívá, jen mluví v šepotech srdce.
Vstoupil jsem dovnitř.
Zaslechl jsem polekaný vzdech.
Uprostřed prázdného pokoje stála postel a na ní ležela se zavřenýma očima a jemně oddechujícími ústy stařena.
Archeopteryx, pomyslel jsem si.
Vážně. To jsem si skutečně myslel.
Viděl jsem kdysi podobné kosti v muzeu, křehká, jakoby plazí křídla těch dávno ztracených vyhynulých ptáků jejichž tvary se dotkly pískovce jemnými lepty, jako vytvořenými nějakým egyptským knězem.
Ten kout i to, co v něm zůstalo, připomínal nános řeky, ve které opadla voda. V jejím poklidném toku se dala teď vysledovat pohozená loutka ze slámy a z útlé kostry.
Stařena ležela na zádech, tak opatrně natažená, až jsem ani nemohl uvěřit, že je živá, připadala mi spíš jako nějaká fosílie nedotčená krokem věku.
„Ano?“ Maličká zežloutlá hlava těsně nad přikrývkou otevřela oči. Zasvitly na mne střípky světla.
„Co ti kanáři?“ slyšel jsem náhle sám sebe. „Ta cedulka u vás v okně? Máte je ještě?“
„Ach bože,“ povzdechla si stařena. „Proboha!“

Úplně na kanáry zapomněla. Zřejmě už kolik let nesešla dolů. A já byl asi první, kdo po tisíci dnech vystoupil do jejího poschodí.
„Ale to už je dávno. Kanáři. Jistě, měla jsem pár nádherných kanárů," zašeptala.
„To bylo v roce 1920," zašeptala znovu. „A v roce 1930 a 1931." Pomalu ztichla. V těch letech se jí roky zastavily. Přišlo vždycky jen další ráno. A další poledne.
„Krásně zpívali, milánkové moji, jak ti překrásně zpívali! Ale jakživ si je nikdo nepřišel koupit. Proč? Nikdy jsem žádného neprodala. "
Rozhlédl jsem se. Vzadu v severním koutě pokoje stála ptačí klec a ve skříni, napůl schované další dvě.
„Nezlobte se," zašeptala. „Nejspíš jsem zapomněla vyndat tu cedulku z okna."
Vykročil jsem ke klecím. Moje tušení bylo správné.
Na dně první klece jsem spatřil list Los Angeles Times z října 1927.
HIROHITO NASTOUPIL NA TRŮN
Dnes odpoledne se ujal vlády mladý, teprve sedmadvacetiletý monarcha . . .
Přistoupil jsem k další kleci a užasl Se všemi svými hrůzami mne zaplavilv vzpomínky na doby střední školy.
NA ADDIS ABEBU DOPADAJÍ BOMBY
Mussolini triumfuje
Haile Selassie protestuje . . .
Zavřel jsem oči a odvrátil jsem se od toho téměř už zapomenutého roku. Tehdy v těch dávných dobách přestalo šustit peří a zmlkli slavíci. Zastavil jsem se u postele a nad tou zubožencu, všemi opuštěnou ženou. Slyšel jsem sám sebe, jak říkám:
„Posloucháte někdy v neděli dopoledne Kanáří hodinku ze Skalistých hor?"
„S flašinetářem, co hraje, a studiem plným kanárů, kteří zpívají s ním?" zvolala nadšené stařena a radostí jako by jí omládlo tělo a zbystřila hlava. Oči jí zazářily jako roztříštěné sklo. „Když je ve Skalistých horách jaro?"
„Sladká Sue a Můj modrý ráji," řekl jsem.
„Že ale byli ti kanáři báječní?"
„Báječní." Mně bylo tehdy devět a snažil jsem se teď pochopit, jak mohli ti ptáci tak skvěle zpívat a držet notu. „Jednou jsem řekl mamince, že ty klece určité mají stěny obložené zpěvníčky z obchodních domů."
„Jste zřejmě citlivý chlapec." Stařeně klesla vyčerpáním hlava a zavřely se jí oči. „Takoví už se nerodí."
A taky se nikdy nerodili, pomyslel jsem si.
„Ale asi jste sem nepřišel jen tak kvůli kanárům?" zašeptala.
„Ne," přiznal jsem. „Chtěl jsem se zeptat na toho starého pána, co u vás bydlí."
„Je mrtvý, viďte?"
Než jsem jí stačil odpovědět, klidně pokračovala: „Od včerejšího rána jsem ho dole v kuchyni neslyšela. A včera v noci mi ticho prozradilo všechno. Když jste teď otevřel dole dveře, hned jsem pochopila, že někdo přinesl špatnou zprávu."
„Je mi to moc líto."
„Nemusíte si dělat těžkou hlavu. Nikdy jsem ho nevídala, leda o vánocích. Stará se o mne sousedka, dvakrát denně přijde, ustele mi a dá mi najíst. Tak on tedy umřel? Znal jste ho dobře? Bude mít pohřeb? Tamhle na prádelníku je padesát centů. Kupte mu kytičku."
Na prádelníku žádné peníze nebyly. Vlastně tam ani nebyl prádelník. Dělal jsem, jako by tam ten prádelník byl, a zastrčil jsem si do kapsy neexistující peníze.
„Přijďte tak za půl roku," šeptala stařena. „To mi už bude dobře. A začnu zas prodávat kanáry a . . . jenže vy se pořád díváte na dveře! Opravdu už musíte jít?"
„Ano, paní," řekl jsem provinile. „Směl bych vás ale upozornit, že máte nezamčené dveře od domu?"
„A co by ne, koho by mohla zajímat taková stará ženská, jako jsem já?" Naposled ještě pozvedla hlavu.
Oči jí zasvítily. V obličeji se jí bolestně zachvělo cosi, co pulsovalo pod kůží a chtělo ven.
„Do tohohle domu a sem po těch schodech jaktěživ nikdo nepřijde," zvolala.
Hlas jí zeslábl jako rádio kdesi za kopcem. A jak spouštěla oční víčka, jako by se už pomalu vzdávala osudu.
Proboha, vždyť ona chce, aby někdo přišel a udělal jí tu hrůznou laskavost!
Jenomže já ne, pomyslel jsem si.
Zeširoka otevřela oči. Neřekl jsem to snad nahlas?
„Ne," řekla a zadívala se mi hluboko do obličeje. „Vy to nejste."
„Kdo nejsem?"
„Ten, co stává před mými dveřmi, každý večer." Povzdychla si. „Ale nikdy nejde dovnitř. Proč sem vlastně nepřijde?"
Zarazila se jako hodiny. Ještě dýchala, ale čekala, až odejdu.
Ohlédl jsem se.
Vítr rozvířil ve dveřích prach jak lehkou mlhu, až se zdálo, jako by tam někdo čekal. Ten tvor, ten člověk, co přicházel každý večer a stával dole v předsíni.
Já tu teď vlastně překážím.
„Sbohem," řekl jsem.
Ticho.
Měl jsem tam zůstat, posvačit s ní, poobědvat nebo posnídat. Jenomže člověk nemůže chránit všechny lidi, všude a pořád.
Čekal jsem u dveří.
Sbohem.

Vydechla to slovo ze svého dlouhého spánku? Věděl jsem jenom, že mne odehnala svým dechem.
Když jsem sestupoval ze schodů, uvědomil jsem si, že pořád ještě nevím, jak se jmenoval ten stařec, co se utopil ve lví kleci a v obou kapsách měl hrstě neveselých koulet z vlakových jízdenek.
Našel jsem jeho pokoj. Ale nic mi to platné nebylo. Nikde tam nezůstalo jeho jméno, stejně jako tam nezůstal on.

Z počátku se obvykle všechno dobře daří. Ale jen málokdy v dějinách lidí, malých městeček a velkoměst bývá dobrý i konec.
Všechno se začíná rozpadat, tučnět, rozlézat. Doba se vymyká z kloubů. Mléko kysne. Dráty na vysokých sloupech přenášejí v noci za padající mlhy špatné zprávy. Voda v průlivech slepne šlemem. Křešeš pazourkem, a on nevydá ani jiskřičku. Dotkneš se ženy, a nepocítíš sebemenší teplo.
Náhle je po létu.
V tvých skrytých kostech se ozývají zimní sněhy.
A tehdy je na čase uchýlit se za zeď.
Přesně řečeno, za zeď malého kamrlíku, kolem které se jako děsivé sny řítí velké červené tramvaje a burcují člověka ze spánku na studené ocelové posteli v neútulném suterénu nepříliš královských a zcela zapomenutých kanárích bytů, kde na předních průčelích dávno odpadala čísla a nápis se jménem ulice na rohu byl ze severního směru pootočen k východu, takže i kdyby tě někdo chtěl hledat, navždycky by zabočil k jinému bulváru.
Zatím tu však pořád ještě je zeď blízko tvé postele, zeď, na kterou se můžeš zahledět uslzenýma očima anebo po ní sáhnout, ale nikdy se jí nemůžeš dotknout, protože je příliš daleko, příliš hluboká a příliš prázdná.
Věděl jsem, že až najdu pokoj toho starce, najdu i tuto zeď.
A našel jsem ji.

Dveře, stejně jako všechny dveře v tom domě, byly odemčené, jako by čekaly, až do nich vstoupí vítr, mlha nebo nějaký bledý cizí člověk.
Vešel jsem dovnitř. A zaváhal jsem. Snad jsem čekal, že v prázdné posteli najdu starcův rentgenový otisk. Jeho pokoj, stejně jako pokoj té stařeny nahoře, vypadal jako na konci garážové výprodeje, všechno tu bylo ukradeno, ať už to mělo cenu nikláku nebo centu.
Na podlaze nezůstal ani kartáček na zuby, ani mýdlo, ani žínka. Stařec se nejspíš myl jednou denně v moři, každé poledne si vyčistil zuby chaluhou, vypral si jedinou košili v slaných vlnách a ležel vedle ní v dunách, než uschla, jestli ovšem vůbec vyšlo slunce.
Postupoval jsem místností jako hlubinný potápěč. Když o někom víte, že zemřel, dokáže vám všechno, co zanechal, zadržet každý pohyb, a dokonce i dech.
Prudce jsem se nadechl.
Hádal jsem špatně.
Neboť jeho jméno tu přece jen bylo, tady na zdi. Div jsem neupadl, jak jsem se skláněl, abych se na ně podíval.
Znovu a znovu se jméno opakovalo, načmárané na zdi vzadu za jeho postelí. Znovu a znovu, jako by se stařec bál senility či zapomnětlivosti, hrozil se, že se jednoho rána probudí beze jména, a tak je znovu a znovu vyškraboval do zdi od nikotinu potřísněným nehtem.
William. A potom Willie. A pak Will. A pod těmi třemi jmény Bill.
A potom znovu, znovu a znovu.
Smith. Smith. Smith. Smith.
A pod tím William Smith.
A potom Smith W.
Jeho násobilka mi jasně vyvstávala před očima a zase se vytrácela, protože jestli jsem se někdy celé noci něčeho děsil, pak toho, co jsem viděl ve své vlastní budoucnosti. Sebe v roce 1999, opuštěného, jak tiše vyrývám nehtem do omítky drobná písmena . . .
„Proboha," zašeptal jsem. „Počkej!"
Postel vyjekla jako kočka, když se jí někdo dotkne ve spánku. Celou vahou jsem ulehl a prsty přejížděl po stěně. Byla tam další slova. Nějaké poselství, narážka, klíč k celé té záhadě?
Vzpomněl jsem si na kouzla, jaká jsme prováděli v dětství, kdy mi třeba kamarádi něco napsali do bloku a potom popsanou stránku vytrhli. Jenomže já jsem si vždycky vynesl blok z místnosti, přejížděl měkkou tužkou po vytlačených slovech, jak zůstala na prázdných stránkách, a slova mi pomalu vystoupila na povrch.
Přesně něco takového jsem udělal teď. Našel jsem si tužku a jemně jí třel povrch zdi. Před očima se mi začaly objevovat čmárance nehtů, tady ústa, jinde zas oko, všelijaké tvary a útržky starcových snů.
Čtyři ráno a nemůžu spát.
A pod tím strašlivá prosba:
Bože, prosím tě – chtěl bych spát!
A za úsvitu zoufalství:
Prokristapána.
A potom nápis, který mě málem srazil na kolena, jak jsem se tam tak krčil. Neboť tam byla tato slova:
Už zase stojí v předsíni.
Ale to jsem byl přece já, před pěti minutami, pomyslel jsem si, nahoře před pokojem té staré ženy. Byl jsem to já, před chviličkou před tímhle prázdným pokojem. A taky . . .
Včera v noci. V temném dešti, v tramvaji. Když ten mohutný vůz vybíral zatáčky, dřevěné lišty mu úpěly, naleštěná

mosaz se zachvívala a za mnou se kdosi pohupoval v uličce a hořekoval nad tou pohřební cestou.
Už zase stojí v předsíni.
A stál tam v uličce vagónu.
Ne, ne. To už je snad až moc!
Copak je to nějaký zločin, stát v uličce vagónu a naříkat, anebo stát tady v předsíni, prostě se dívat na dveře a čistě jenom svým mlčením dát starci vědět o své přítomnosti?
Ano, ale co když ten neznámý jednou v noci vstoupil do pokoje?
A co když s sebou přinesl osamělou smrt?
Zadíval jsem se na čmárance, slabé a vybledlé jako cedulka venku s oznámením, že jsou na prodej kanáři. A pak jsem se obrátil a prchal od té strašlivé věty plné osamění a zoufalství.
Venku v předsíni jsem se zastavil a trochu se nadýchl. Snažil jsem se uhodnout, jestli tu v posledním měsíci znovu a znovu stával někdo jiný, člověk, jemuž za obličejem už byly vidět kosti.
Chtělo se mi vyskočit a zavolat nahoru, abych otřásl prázdnými ptačími klecemi: „Jestli přijde ten chlap znovu, tak mě proboha zavolejte!“
Jenomže jak? Kousek od sebe jsem uviděl prázdný stojan na telefon a pod ním seznam z roku 1933.
Tak aspoň zavolejte z okna!
Ale kdo by slyšel její hlas, podobný otočení klíče v zrezavělém zámku?
Přijdu a budu tu hlídat, napadlo mne. Ale proč?
Protože ta mrtvá mumie z vyschlého mořského dna, ta stará uvadlá žena, která tam leží nahoře v pohřebních obvazech, se modlí, aby k ní zavál po schodech studený vítr.
Zamkněte všechny dveře! napadlo mne.
Ale když jsem se pokoušel zavřít dveře od domu, ani se nedovřely.
Slyšel jsem jen studený vítr, který s šepotem pořád ještě pronikal dovnitř.

Cestou na policejní stanici jsem kus cesty utíkal a pak jsem trochu zpomalil a zastavil jsem se.
Protože mi těsně za hlavou začali šustit suchými křídly mrtví kanáři.
Chtěli ven. A jen já je mohl zachránit.
A protože jsem kolem sebe vycítil, jak v nánosech Nilu začínají stoupat tiché vody a chystají se zaplavit dávný Nikotris a s ním dva tisíce let starou Faraónovu dceru.
Jen já jsem mohl zabránit, aby ji temný Nil neodnesl i se svým pískem.
Běžel jsem ke své staré underwoodce.
Psal jsem a zachránil ptáky. Psal jsem a spasil ty staré suché kosti.
Provinile, ale vítězoslavně, vítězoslavně, ale provinile jsem je vytáhl z válce psacího stroje a na plocho uložil na dně své krabice, která mi připomínala klece, pískovec a říční dno, a kde začnou zpívat, jen když si přečtu svá slova, a šeptat, jenom když budu otáčet stránky.
Tím jsem se spasil a rozjařeně odešel.

K policejní stanici jsem zamířil pln velkolepých představ, divokých nápadů, neuvěřitelných klíčů k celé záhadě, možných dohadů a jasných řešení.
Když jsem tam přicházel, připadal jsem si jako nejlepší akrobat světa, vystupující na nejvyšší visuté hrazdě zavěšené z největšího balónu.
Netušil jsem ještě, že detektiv, poručík Elmo Crumley, je vyzbrojen dlouhými jehlami a vzduchovkou.
Když jsem přicházel, otvíral právě dveře policejní stanice. Cosi v mém obličeji ho zřejmé varovalo, že na něj chci vychrlit všechny své nápady, představy, pojetí a možné stopy. Zvedl ruku, jako by si chtěl otřít obličej, téměř uskočil nazpět a unaveně kráčel chodbou, jako by se přibližoval k mině.
„Co tu pohledáváte?“
„Copak se od občanů nečeká, že přijdou na policii, když mohou vyřešit vraždu?“
„Kde tu vidíte nějaké vraždy?“ Crumley se podíval po okolí a opravdu, žádné vraždy tam pozorovat nebylo. „Co ještě chcete?“
„Opravdu si neminíte vyslechnout, co jsem vám přišel říct?“
„Všechno už jsem to slyšel.“ Crumley kolem mne energicky prošel a zamířil ke svému autu, zaparkovanému u kraje vozovky. „Jak někdo v Benátkách umře na infarkt anebo zakopne o tkaničky, určitě si to sem další den někdo přižene a začne mi vykládat, jak vyřešit to zastavené srdce anebo zas zavázat ty tkaničky. Vám přímo kouká z obličeje, že mi chcete o těch infarktech a tkaničkách povídat, a já včera celou noc nespal.“
Šel dál a já utíkal za ním, protože si to rázoval sto dvaceti kroky v minutě po způsobu Harryho Trumana.
Slyšel mě, jak jdu za ním, a zavolal na mne přes rameno: „Něco vám povím, vy Papá Hamingwayi –“
„Copak vy víte, čím se živím?“
„To ví v Benátkách každý. Kdykoliv vám uveřejní povídku v Dime Detective nebo ve Flynn’s Detective, slyší vás celé město, jak to vykřikujete někde u novinového pultu v hospodě a ukazujete ty časopisy.“
„Aha,“ řekl jsem a z balónu mi unikl poslední zbytek horkého vzduchu. Zůstal jsem stát před Crumleyho autem a kousal jsem se do dolního rtu.
Crumley si toho všiml a zatvářil se provinile a otcovsky. „Pro kristapána,“ řekl.
„Co se děje?“
„Víte, co mě nejvíc štve na detektivech amatérech?“ zeptal se Crumley.

„Já nejsem žádný detektiv amatér. Jsem spisovatel z povolání a mám citlivá tykadla.“
„Takže jste vlastně luční koník, co se naučil psát na stroji,“ řekl Crumley a čekal, až se uklidním. „Ale kdybyste strávil tolik let co já v Benátkách, v mé kanceláři a v márnici, už byste dávno věděl, že každý pobuda, co projde kolem, a kdekterý opilec, co se sem dopotácí, má tolik teorií, důkazů a odhalení, že by to zaplnilo bibli a potopilo výletní loď, na které si vyrazili na piknik baptisti. Poslouchat každého upovídaného kněze, co prošel dveřmi vězení, je polovina lidí podezřelých, jedna třetina zatčených a ostatní před soudem nebo na šibenici. Proč bych měl v takové situaci poslouchat nějakého mladého pisálka, který si ještě ani neudělal jméno v literatuře –“ znovu jsem sebou trhl a on opět chvíli čekal, „a který náhodou našel člověka utopeného nešťastnou náhodou ve lví kleci, a už si myslí, že narazil na Zločin a trest a připadá si jako Raskolnikovův syn. Konec projevu. Teď mi odpovězte.“
„Vy znáte Raskolnikova?“ řekl jsem užasle.
„Znal jsem ho snad dřív, než jste se narodil. Ale za to si člověk nic nekoupí. Vysvětlete mi, oč vám jde.“
„Jsem spisovatel. O lidských citech toho vím víc než vy.“
„Blbost. Já jsem detektiv. Vím víc o faktech než vy. Nebojíte se, že vás fakta jen popletou?“
„Já –“
„Povězte mi, chlapče. Prožil jste vůbec něco?“
„Cokoliv.“
„Jistě, cokoliv. Velké věci v normálním životě. Nejrůznější věci. Třeba nemoc, znásilnění, smrt, válku, revoluci, vraždu.“
„Matka i otec mi zemřeli –“
„Pokojně?“
„Ano. Ale při jednom přepadení mi zastřelili strýce –“
„Viděl jste, jak ho zastřelili?“
„Ne, ale –“
„Když jste to neviděl, tak se to nebere v úvahu. Jde o to, jestli jste už někdy předtím našel něco jako člověka ve lví kleci?“
„Ne,“ připustil jsem po zaváhání.
„Tak vidíte, a tím to je. Pořád ještě jste v šoku. Nevíte, co je život. Já se narodil a vyrostl v márnici. A vy jste poprvé zahlédl koutkem oka pitevní stůl. Co kdybyste přestal křičet a šel si po svých?“ Vtom si uvědomil, že sám mluví až dost zvýšeným hlasem, a řekl: „Ne, a co kdybych pro změnu přestal já křičet a jel si po svých?“
A to také udělal. Otevřel dvířka od vozu, rychle si nastoupil, a než jsem se stačil trochu vzpamatovat, byl pryč.

Zaklel jsem, zabouchl za sebou dveře telefonní budky, hodil do otvoru cent a zavolal přes pět mil do Los Angeles. Na druhé straně zvedl někdo telefon a já slyšel, jak rádio vyhrává „La Raspu“, někdo mlátí dveřmi a splachuje záchod, ale taky jsem cítil, jak mě tam čeká slunce, které jsem tolik potřeboval.
Paní, co bydlela v suterénu na rohu Temple a Figueroa, nervózní stejně jako ten telefon, co držela v ruce, si konečně odkašlala a řekla:
„Qué?“
„Paní Gutierrezová!“ křičel jsem. Pak jsem se zarazil a začal znovu. „Paní Gutierrezová, tady je Cvokouš.“
„Vážně?“ vydechla a pak se rozesmála. „Sí, sí! Chcete mluvit s Fannií?“
„Ne, stačí, když na ni zavoláte. Zavoláte na ni, prosím vás, paní Gutierrezová?“
„Zavolám.“
Slyšel jsem ji, jak odchází. Slyšel jsem, jak se celá ta zchátralá rozvrzaná barabizna naklání. Jednou tu usedne na střechu kos a celý ten ubožácký dům se sesype. Slyšel jsem, jak za ní ťapká po linoleu její malý mexický psík, podobný trochu čmeláku, a štěká.
Pak jsem uslyšel, jak se otevírají venkovní dveře domu, paní Gutierrezová vychází na verandu druhého patra, sklání se a slunečním světlem volá do prvního poschodí.
„Hej, Fannie! Hej, Fannie! To je Cvokouš!“
Zavolal jsem do svého aparátu: „Řeknete jí, že bych nutně potřeboval přijít na návštěvu!“
Paní Gutierrezová chvíli čekala. Pak jsem zaslechl, jak zaskřípěla veranda druhého patra, jako kdyby se na palubu vyvalil obrovitý kapitán a rozhlížel se po světě.
„Hej, Fannie, Cvokouš potřebuje přijít na návštěvu!“
Dlouho bylo ticho. Potom se vzduchem nad dvorem domu pozvedl sladký hlas. Slovům jsem ale nerozuměl.
„Řekněte jí, že potřebuju Tosku!“
„Tosca!“ křičela paní Gutierrezová dolů do dvora.
A zase bylo dlouho ticho.
Pak se celý dům znovu naklonil, tentokrát na druhou stranu, jako by se země převracela v polední dřímotě.
Kolem paní Gutierrezová začaly stoupat první tóny Tosky. A paní Gutierrezová se ozvala.
„Fannie říká –“
„Slyším tu hudbu, paní Gutierrezová. A ta znamená ano!“
Zavěsil jsem. A v té chvíli se na pár metrů ode mne, dokonale načasováno, přivalilo na břeh sto tisíc tun slané vody.
Přikývl jsem v úctě nad boží přesností.
Přesvědčil jsem se, že mám v kapse dvacet centů, a rozběhl jsem se, abych chytil nejbližší tramvaj.

Byla obrovitá.
Ve skutečnosti se jmenovala Cora Smithová, ale říkala si Fannie Floriana, a nikdo jí taky jinak neřekl. Znával jsem ji před

lety, když jsem ještě bydlel v tom zchátralém domě, a vídal jsem se s ní, i když jsem se pak přestěhoval k moři.
Fannie byla tak tlustá, že nikdy nespala vleže. Celé dny a noci proseděla ve velké kapitánské židli, připevněné k palubě svého bytu, a linoleum měla zhmožděné a poškrábané, jak si je rozryla svou těžkou vahou. Pohybovala se co nejméně, protože když občas přeplula pokoj ke dveřím a protáhla se do chodbičky k úzkému záchodu, v prsou i v krku jí vířil dech. Bála se, že jednou v tom záchodu uvízne. „Proboha," říkávala často, „víte, jak by to bylo hrozné, kdyby museli přijet hasiči a z toho záchoda mě vytáhnout!" A pak se zas vrátila k židli, rádiu a gramofonu, odkud jen stačilo sáhnout k ledničce plné zmrzliny, másla a majonézy a vůbec nejrůznějších škodlivých jídel v značně škodlivém množství. V jednom kuse jen jedla a poslouchala. Vedle ledničky měla knihovnu, ale v té nestály žádné knihy, jen tisíce desek s Carusem, Galli–Cureim, Swarthoutem a ostatními. Když dozněly poslední písně a poslední deska se o půlnoci se zasyčením zastavila, stáhla se Fannie do sebe jako slon zastřelený za tmy. Mohutné kosti v rozkypělém svalstvu jí znehybněly. Kulatý obličej byl jako měsíc, dohlížející nad požadavky rozsáhlých teritorií jejího těla. Seděla podložena polštáři, dech jí unikal, zase se vracel a opět unikal, jako by se Fannie hrozila laviny, kterou by mohla spustit, kdyby se jen trochu víc zaklonila, váha jejího těla by ji strhla a svalstvo by jí zahltilo a rozdrtilo plíce a navždycky vyřadilo její hlas a uhasilo její světlo. Sama o tom nikdy nemluvila, ale když se jí kdosi jednou zeptal, proč nikdy nespí v posteli, vyděšené jí zahořelo v očích, a nikdo už se před ní o postelích nezmínil. Byla tak tlustá, že vždycky měla vraha po boku. Ustrašeně spala v té své hoře masa a ráno se probouzela s úlevou, že má zas jednu noc za sebou a že ji překonala.
V uličce před domem čekala bedna, v jaké se přepravují piana.
„Ta je má," řekla Fannie. „Až umřu, vyneste tu bednu nahoru, uložte mě do ní a sneste mě dolů. Je to má bedna. A když už mě tak posloucháš, buď tak moc hodný a podej mi tu lahvičku majonézy a lžíci."

Stál jsem před dveřmi domu a poslouchal.
Fanniin hlas plynul dolů chodbami. Vyvěral čistý jak horská bystřina a přeskakoval od prvního patra k přízemí a potom dolní chodbou. Málem jsem se jejího zpěvu mohl napít, jak byl čirý.
Fannie.
Jak jsem tak stoupal k přízemí, zatrylkovala několik taktů z Traviaty. A když jsem přecházel po prvním poschodí a zastavil se, abych se zavřenýma očima naslouchal, vítala Madame Butterfly zářivou loď v přístavu a poručíka v bílé uniformě.
Domem zněl hlas štíhlé japonské dívky, stojící za jarního odpoledne nahoře na kopci. A na stolku u okna před verandou druhého patra byl obrázek té dívky, tehdy sedmnáctileté. Dívka vážila nanejvýš pětapadesát kilogramů, ale to bylo už hodně dávno. Mě sem přivábil po starých schodech spíš ten hlas – příslib kouzelného jasu.
Věděl jsem, že sotva dojdu ke dveřím, zpěv ztichne.
„Fannie," řeknu, „slyšel jsem tu teď někoho zpívat."
„Vážně?"
„Bylo to něco z Bohémy."
„To je ale divné. Kdo jen to mohl být?"
Už léta jsme spolu hráli tuhle hru, rozmlouvali jsme o hudbě, debatovali o symfoniích, baletu či opeře, poslouchali je z rádia, přehrávali si je na jejím starém rozvrzaném gramofonu, ale jakživa, ani za tři tisíce let, by mi Fannie nezazpívala, když jsem byl u ní v pokoji.
Dneska však bylo všechno jiné.
Když jsem přicházel chodbou, přestala zpívat. Ale určitě měla všechno promyšlené, naplánované. Možná že vyhlédla z okna a viděla mě, jak přicházím ulicí. Možná že zahlédla mým svalstvem i moje kosti. A třeba jí můj hlas, když jsem jí telefonoval zdaleka přes celé město, přinesl (i když to bylo nemožné) i trochu smutku té noci a také deště. Každopádně se v mohutném vyzrálém Fanniině těle probudila jakási mocná intuice. A Fannie pro mě měla spoustu překvapení.
Stál jsem u jejích dveří a naslouchal.
Nejdřív zaskřípění, jako by se vlnami prodírala obrovská loď. To se tam pohnula jakási velká myšlenka.
Něco tichounce zasyčelo – gramofon!
Zaťukal jsem na dveře.
„Fannie," zavolal jsem. „To jsem já, Cvokouš."
„Voila!"
Fannie otevřela dveře a z pokoje zahřměla hudba. Jedinečná žena, spustila nabroušenou dřevěnou jehlu na syčící desku a pak se přeplavila přes pokoj, držela ruku na klice a čekala. Jenom se klika maličko pohnula dolů, Fannie doširoka rozevřela dveře a zevnitř se vyřinul Puccini, pohltil mne a vtáhl dovnitř. Fannie Floriana jen pomáhala.
Na desce byla první strana Tosky. Fannie mne usadila v rozviklané židli, zvedla mi prázdnou ruku a vložila do ní sklenici dobrého vína. „Já přece nepiju, Fannie."
„Nesmysl. Jen se na sebe podívej, jak vypadáš. Pij!" Proplula kolem mne jako ti zázračtí hroši, co ve Fantasii blednou jako vatočník, a spustila se jako nějaký strašlivý záhon na svou bezmocnou židli.
Když byla deska skoro u konce, rozplakal jsem se.
„Ale no tak," šeptala Fannie a znovu mi nalila. „Tak si z toho nic nedělej."
„Při Puccinim vždycky brečím, Fannie."
„Jistě, zlatíčko, ale ne tolik."
„Máte pravdu, tolik ne." Vypil jsem polovinu druhé sklenky. Byl to StEmilion ročník 1938 z dobré vinice a Fannii ho přinesl a nechal jeden bohatý známý, když si sem přišel přes celé město pořádně popovídat a od srdce se zasmát, a oba se dobře pobavili, bez ohledu na to, kdo z nich měl větší příjem. Viděl jsem jednou večer, jak sem přicházejí po schodech Toscaniniho příbuzní, a chvíli jsem počkal. Jindy jsem potkal Lawrence Tibbetta, který šel zrovna ze schodů,

a jak jsme se míjeli, kývli jsme na sebe. Přátelé, co si sem přišli promluvit, vždycky přinášeli nejlepší láhve a pokaždé odcházeli s úsměvem. Střed světa může ležet kdekoli. Tady byl v prvním poschodí chudého činžovního domu na špatné straně Los Angeles.
Utřel jsem si slzy rukávem od saka.
„Tak mi všechno pověz," řekla ta mohutná tlustá paní.
„Našel jsem mrtvého člověka, Fannie. A nikoho to nezajímá!"
„Pro pána boha!" Kulatý obličej se jí ještě víc zaokrouhlil, jak rozevřela doširoka oči, a pak soustrastně změkl.
„Chudáčku malý. A kdo to byl?"
„Jeden z těch sympatických dědoušků, co sedávají před pokladnou na zastávce benátské tramvaje a klábosí tam snad už od dob, co Billy Sunday praštil biblí a William Jennings Bryan pronesl svou řeč na Cross of Gold. Vídal jsem je tam už jako kluk. Čtyři starce. Připadalo mi, že už tam sedí od počátků světa, přilepeni k těm dřevěným lavicím. Snad jaktěživ jsem žádného neviděl, že by vstal a někam šel. Sedávali tam celé dny, celé týdny a celé roky, kouřili fajfky nebo doutníky, vykládali si, jak to jde s politikou od desíti k pěti, a rozhodovali, co udělat s touhletou zemí. Když mi bylo patnáct, jeden z nich se po mně podíval a povídá: ‚Že změníš svět k lepšímu, až vyrosteš, viď, chlapče?' a já odpověděl: ‚Ano, pane.' On na to: ‚Věřím, že to dokážeš. Viďte, pánové?' ‚Určitě,' řekli všichni a usmáli se na mne. A toho stařečka, co se mě tehdy na to ptal, jsem včera v noci našel ve lví kleci."
„V kleci?"
„Pod vodou, v průlivu."
„To chce další stranu Tosky."
Fannie se zvedla jako lavina, jak příliv přeplula ke gramofonu, s mocnou silou zvedla přenosku a s božím šepotem položila jehlu na nový povrch.
Když se rozezněla hudba, vrátila se Fannie ke své židli jak přízračná loď, královská a bledá, tichá a starostlivá.
„Vím asi, proč to tak těžce prožíváš," řekla. „Kvůli Peg. Je pořád ještě v Mexiku, studuje tam, viď?"
„Už je dva měsíce pryč. A mně to připadá jako dva roky," řekl jsem. „Proboha, já jsem tak opuštěný."
„A zranitelný," dodala Fannie. „Neměl bys jí tam zavolat?"
„Proboha, Fannie, to si nemůžu dovolit. A na její účet jí volat nechci. Musím jen doufat, že se zítra nebo pozítří ozve sama."
„Chudáčku. Jsi nemocný láskou."
„Nemocný smrtí. Nejstrašnější je, Fannie, že ani nevím, jak se ten starý pán jmenoval! Není to hrozné?"
Vlastně mě dorazila ta druhá strana Tosky. Seděl jsem tam se spuštěnou hlavou a slzy mi tekly ze špičky nosu do vína.
„Úplně sis zničil StEmilion," řekla Fannie jemně, když deska dohrála.
„Strašně zuřím, Fannie," řekl jsem.
„Proč?" Fannie stála jako obrovské granátové jablko u gramofonu, naostřila další jehlu a našla veselejší desku.
„Proč?"
„Někdo ho zabil, Fannie. Někdo ho do té klece vstrčil. Jinak se tam dostat nemohl."
„Proboha," zašeptala.
„Když mi bylo dvanáct, zastřelili mi při přepadení strýčka, pozdě v noci, v autu. Na jeho pohřbu jsme si s bratrem přísahali, že najdeme vraha, který ho zabil. Ale ten je pořád někde na svobodě. A to už se stalo dávno, v jiném městě. Tentokrát k tomu došlo tady. Ten, kdo toho starého pána utopil, žije jen na pár bloků ode mne v Benátkách. A až ho najdu –"
„Tak ho předáš policii." Fannie se předklonila, mohutným, ale jemným pohybem. „Až se pořádně vyspíš, bude ti líp."
Pak mi pohlédla do obličeje.
„Ne," řekla, když v něm spatřila můj pohřeb. „Nebude ti líp. Tak si dělej, co chceš. Buď stejný blázen jako všichni chlapi. Bože, co je to za život pro nás pro ženské, když se musíme dívat, jak se ti blázni zabíjejí, jak zabijáci zabíjejí zabijáky, a my jenom stojíme na kraji cest, voláme nechte toho, a nikdo nás nedbá. Copak mě ani neslyšíš, miláčku?"
Položila na gramofon další desku, jako by ji láskyplně políbila na drážky, jako příboj přišla ke mně a dotkla se mé tváře velkými růžovými chryzantémovými prsty.
„Jenom buď, prosím tě, opatrný. Benátky se mi nelíbí. Není tu dost světel na ulici. A ta zatracená naftová čerpadla pumpují celé noci, bez přestání, ani zanaříkání by v tom rámusu nebylo slyšet."
„Benátky mě nedostanou, Fannie, ani to, co Benátkami bloudí."
Co stojí v předsíni a čeká, pomyslel jsem si, před dveřmi starců a stařen.
Fannie se náhle nade mnou změnila v obrovský ledovec. Zřejmě se mi znovu podívala do obličeje, který vše prozrazoval, nic neutajil. Instinktivně pohlédla na dveře, jako by za nimi přešel stín. Její jasnozřivost mne ohromila.
„Ať už si děláš, co chceš," řekla hlasem ztraceným hluboko v těch sto třiceti kilech náhle vyděšeného těla, „sem mi to nenos."
„Smrt s sebou člověk přinést nemůže, Fannie."
„Ale ano. Než vejdeš dole do domu, pořádně si utři boty. Máš vůbec peníze, aby sis mohl dát vyčistit oblek? Trochu ti dám. Vylešti si boty. Vyčisti si zuby. Nikdy se neohlížej. I oči dokáží zabít. Když se na někoho podíváš, a on pozná, že vlastně chceš, aby tě někdo zabil, tak tě oddělá. Přijď zase někdy, chlapče, ale nejdřív se uměj a dívej se rovnou před sebe."
„To jsou jen třesky plesky, Fannie. Něco takového smrt nezažene, a vy to dobře víte. Ale stejně bych vám sem nikoho nepřivedl, leda sebe, přání moc šťastných let a lásku, Fannie."
Tím sněhy na Himalájích roztály.
Fannie se otočila pomalu jako kolotoč. Náhle jsme oba zaslechli hudbu, která už dávno zaznívala ze syčící desky.

Carmen.
Fannie Floriana si zabořila prsty do poprsí, zvedla vějíř z černé krajky, švihla jím, až se rozevřel a rozkvetl, zakroužila si jím před svýma najednou rozzářenýma očima, cudně spustila řasy a nechala znovu zaznít svému zapomenulému hlasu, svěžímu jako chladná horská voda, mladému, jak jsem si připadal ještě před týdnem já.
Zpívala. A jak zpívala, přecházela po pokoji.
Bylo mi, jako bych se díval na těžkou oponu, která se pomaličku zvedá v Metropolitní opeře a náhle se ovíjí kolem Gibraltaru, rozvířena pohyby šíleného dirigenta, který dokáže roztančit slony a vylákat z hlubin bílé, alkohol chrlící velryby.
Ke konci první árie jsem se zas rozplakal.
Tentokrát ale smíchy.
Teprve později jsem si pomyslel, proboha. Vždyť je to poprvé, co ve svém pokoji zpívala.
A mně!
Dole bylo odpoledne.
Stál jsem v sluncem ozářené ulici a trochu nejistě se pohupoval, v ústech pachuť po víně. Zadíval jsem se nahoru k prvnímu patru zchátralého činžáku.
Doznívaly ke mně tóny písně na rozloučenou, loučení mezi Butterfly a jejím mladým poručíkem, když celý v bílém odplouval.
Fannie se nejasně rýsovala na verandě a dívala se na mne dolů se smutným úsměvem v malých, poupěti podobných ústech – mladé děvče uvězněné v kulatém, jak měsíc za úplňku širokém obličeji, které teď za sebe nechalo o našem přátelství a mém odchodu mluvit jen hudbu v pokoji.
Když jsem ji tak viděl, vzpomněl jsem si na Constance Rattiganovou, zamčenou v maurské pevnosti nad mořem. Chtěl jsem na ni zavolat a zeptat se, co myslí o té podobě.
Fannie však na mne zamávala. A tak mi nezbývalo, než na ni zamávat také.
Byl jsem teď připraven čelit Benátkám v dobrém počasí.
Počkej, ty jeden holohlavče, co vůbec nevypadáš jako detektiv – Elmo Crumley, říkal jsem si, už jdu!
Nakonec jsem se pak ale jen poflakoval před budovou benátské policejní stanice a připadal si jako největší hlupák na světě.
Nedokázal jsem se rozhodnout, jestli Crumley tam uvnitř je kráska či zvíře.
V té nerozhodnosti jsem bloumal po chodníku, až z okna v horním poschodí, kde byla věznice, vyhlédl kdosi nápadně podobný Crumleymu. Dal jsem se na útěk.
Při pomyšlení, že by si na mne otevřel pusu jak silnou baterku a spálil mi broskvové chmýří na tvářích, mi srdce kleslo v těle, jako když padá švestka ze stromu.
Prokrista, říkal jsem si, kdy už se mu konečně dokážu postavit a vyvalím na něj všechna svá tajemství, co se mi ukládají jako prach na náhrobním kameni v mé bedně na rukopisy? Kdy? Už brzy.
Stalo se to hned v noci.
Před mým bytem se strhla asi ve dvě ráno malá bouřka s deštěm.
Nesmysl, řekl jsem si, jak jsem tak v posteli poslouchal déšť. Malá bouřka? Jak vlastně malá? Asi metr široká, dva metry vysoká, na jednom jediném místě? Déšť, co by smáčel jenom můj práh, nespadl vůbec nikde jinde a pak by rychle přestal?
K čertu!
Vyskočil jsem a doširoka otevřel dveře.
Na obloze nebylo ani mráčku. Hvězdy jasně zářily a vůbec nebyla mlha. Nemohlo tady pršet.
A přece ležela před mými dveřmi kaluž vody.
A k té se táhla řada stop obrácených k mému domu a potom další řada otisků bosých nohou odcházejících opačným směrem.
Stál jsem tam plných pět vteřin a vtom jsem vykřikl: „Tak tedy pozor!“
Bylo jasné, že tam asi půl minuty stál někdo mokrý, téměř už se chystal zaklepat, říkal si, jestli jsem asi vzhůru, a pak odešel k moři.
Ne, zamrkal jsem. K moři ne. Moře jsem měl po pravé straně, západním směrem.
Otisky bosých nohou mířily doleva ode mne, na východ.
Sledoval jsem je.
Utíkal jsem, jako bych snad mohl dohonit tu nepatrnou bouřku.
A vtom jsem doběhl k průlivu.
Stopy tam končily přímo na kraji –
Prokrista!
Užasle jsem se díval na mastnou vodu.
Rozeznával jsem, kde někdo vylezl na břeh a zamířil půlnoční ulicí k mému bytu, a pak utíkal zpátky, neboť kroky teď byly delší, a –
Skočil do vody?
Proboha, kdo by plaval v tak špinavé vodě?
Někdo, komu to nevadí, kdo se nebojí nemocí? Někdo, kdo rád přichází za noci a odchází za tmy, protože z toho má povyražení, legraci, anebo si potrpí na smrt?
Šel jsem po kraji průlivu, díval se na vodu a dával pozor, jestli se někde nezčeří temná hladina.
Voda opadala a zase stoupala a valila se zdymadlem, které už dávno zrezivělo. Kolem proplulo hejno malých tuleňů, ale

byl to jen potěr a neměl nikam namířeno.
„Ještě tam jsi?“ volal jsem. „Proč jsi sem přišel? A proč zrovna ke mně?“
Zhluboka jsem nasál vzduch a zatajil dech. Neboť ve vyhloubené betonové jámě pod cementovým bunkrem na druhé straně vratkého mostu . . .
Jako by tam vystoupl z vody mastný okraj vlasů a pak namaštěné čelo. A vytřeštěně se na mne podívaly nějaké oči.
Mohla to dost dobře být mořská vydra, pes anebo černá sviňucha, která zabloudila do kanálu a uvízla tady. Hlava zůstávala dlouhou chvíli napůl povystrčena nad vodou.
A já si vzpomněl na něco, co jsem se jako kluk dočetl v románech o Africe. O krokodýlech žijících v podzemních jeskyních podél břehů Konga. Tato zvířata se prý ponořují pod vodu a nikdy nevyplouvají na povrch. Pod vodou se ukrývají v tajném břehu a čekají, až tudy někdo neopatrný poplave. V takové chvíli vystřelí ze svých doupat pod vodou a vrhají se za potravou.
Dívám se snad na podobné zvíře? Na něco, co si potrpí na noční proudy, skrývá se v dírách pod břehy a občas vychází ven, opatrně našlapuje a zanechá na místě, kde se zastaví, dešťovou vodu?
Díval jsem se na tmavou hlavu ve vodě. A ta hlava pozorovala lesklýma očima mne. Ne, to nemůže být člověk!
Zachvěl jsem se. Skočil jsem kupředu, jako se vrháme k nějakému děsu, aby nám zmizel, a jako zaháníme pavouky, krysy a hady. K tomu skoku mne nevedla odvaha, ale strach.
Tmavá hlava se ponořila. Voda se zčeřila. Hlava se už neobjevila.
Celý roztřesený jsem se vracel stopou temného deště, který mě přišel navštívit až ke dveřím. Na prahu pořád ještě byla loužička vody.
Shýbl jsem se a zvedl ze středu té kalužinky hrstku chaluh. A teprve pak jsem si uvědomil, že jsem k průlivu a nazpátek běžel jen v trenýrkách.
Zděsil jsem se a rychle jsem se ohlédl. Na ulici však nikdo nebyl. Vyskočil jsem a zabouchl dveře.

Zítra, pomyslel jsem si, půjdu a pohrozím pěstmi na Elma Crumleyho.
V pravé pěsti budu držet hrst drtě z tramvajových lístků.
V levé chuchvalec vlhké chaluhy.
Ale na policejní stanici za ním nepůjdu! Z vězení, stejně jako z nemocnice se mi dělá slabo v kolenou.
Crumley přece někde bydlí.
A tam ho taky najdu a řádně mu pohrozím.

Asi sto padesát dní do roka pronikne slunce mlhou v Benátkách až v poledne.
Asi šedesát dní do roka se slunce vyhoupne z mlhy, až když má zase kolem čtvrté nebo páté zapadat.
Asi čtyřicet dní nevychází slunce vůbec.
Po zbytek roku, když máte štěstí, vychází slunce tak jako jinde v Los Angeles a v Kalifornii v půl šesté anebo v šest ráno a svítí celý den.
Právě ty čtyřicetidenní až šedesátidenní cykly jsou tak skličující, že střelci začínají čistit pušky. Když už dvanáct dní nezasvitne slunce, jdou si staré dámy koupit jed na krysy. Ale třináctého dne, když už se chystají nasypat si ráno arsen do čaje, se slunce vyhoupne na oblohu a podivuje se, proč jsou všichni tak smutní, a staré dámy nasypou jed krysám u průlivu a samy si dají koňak.
Za toho čtyřicetidenního období se znovu a znovu ozývá mlhový roh ztracený kdesi v zálivu a houká bez ustání, až máte pocit, že se na místním hřbitově začínají hýbat nebožtíci. Anebo se vám pozdě v noci stane, že když mlhový roh houká a houká, v podvědomí vám vypluje jakési podivné obojživelné zvíře a plave k moři. Plave někam, kam ho to vábí, dost možná, že jenom za sluncem. Všechna chytrá zvířata už utekla na jih. Zůstal jste tu sám na studené duně s prázdným psacím strojem, vybraným bankovním kontem a vlažnou postelí. Máte strach, že až usnete, vynoří se u vás to zvíře schované hluboko v moři. Abyste se ho zbavil, vstanete ve tři ráno a napíšete o něm povídku, ale žádnému časopisu ji několik let nepošlete, protože se bojíte. Thomas Mann neměl psát o smrti, ale o neúspěchu v Benátkách.
Protože je to všechno pravda anebo jen výplod představ, bydlí moudří lidé v Benátkách co nejdál od moře. Pravomoc policie končí stejně jako mlha u Lincoln Avenue.
Tam, na samém pomezí úředně spravovaného území a špatného počasí, leží zahrada, kterou jsem zatím viděl tak jednou nebo dvakrát.
Jestli v ní stojí dům, se vůbec nedá poznat. Kolem roste tolik keřů, stromů, tropických křovin, palem, orobinců a šáchorů, že by se člověk snad musel dovnitř prodírat sekačkou. Cesta tam nevede žádná, jenom vyšlapaná pěšinka. Přece tam ale stojí nízký domek, po bradu zabořený do nesekané trávy, ale tak daleko od ulice, že vypadá spíš jako slon uvízlý v dehtové jámě a odsouzený k brzkému zániku. Na brance není ani poštovní schránka. Listonoš zřejmé hází poštu do zahrady a pak rychle uteče, než po něm z džungle něco skočí.
V létě voní z té zelené zahrady pomeranče a meruňky. A co není pomeranč anebo meruňka, je kaktus či orchidej anebo v noci kvetoucí jasmín. Nikdy odtud není slyšet sekačka na trávu. Nikdy nezasviští kosa. A nepronikne sem mlha. Na hranici vlhkého věčného benátského šera přežívá domek uprostřed citrónů, které září po celou zimu jako světla na vánočním stromku.
A když jde člověk někdy kolem, má pocit, že zaslechl, jak tam okapi dusají po serengetské pláni, anebo zahlédl velká mračna plameňáků, rudých jak zapadající slunce, polekaných a kroužících v čirém slunci.
A v tomhletom domku, zasvěcen do tajů počasí a oddaný myšlence zachránit si svou věčně opálenou duši, žil asi čtyřicetiletý muž, který už trochu plešatěl a mluvil skřípavým hlasem a který přicházel k moři a nadechl se mlhy, jen když se musel zabývat přestupky proti celním předpisům, porušováním zákonů a občas i smrtí, jež také mohla být vraždou.

Elmo Crumley.
A já našel jeho a jeho dům jenom proto, že řada lidí vyslechla moje dotazy, přikývla a ukázala mi, kudy jít.
Každý mi prozradil, že pozdě odpoledne vchází vždycky ten malý detektiv do své zelené džungle a mizí mezi hlukem vstávajících hrochů a snášejících se plameňáků.
Co mám teď dělat? pomyslel jsem si. Stát tu na kraji té jeho divočiny a volat na něj?

První však zavolal Crumley.
„Prokristapána, to jste zas vy?“
Když jsem přicházel k brance, vynořil se zrovna ze své divoké džungle a našlapoval po zarostlé pěšince.
„Jsem to já.“
Jak si tak detektiv razil cestu po neposekané pěšině, zdálo se mi, že slyším zvuky, které jsem si vždycky představoval, když jsem šel kolem: Thompsonovy gazely ve skoku, zebry z křížovek, které se těsně za mnou plašily, a k tomu větrem nesený zápach zlaté lví moči.
„Tak se mi zdá, že už jsme si to všechno odříkali včera,“ zabručel Crumley. „Snad jste se nepřišel omluvit? Nebo mi chcete říci něco ještě hlasitějšího a směšnějšího?“
„Stačilo by, kdybyste se na chvíli zastavil a poslouchal,“ řekl jsem mu.
„Je vás opravdu slyšet dodaleka, to musím uznat. Jedna má známá, co bydlí tři bloky od místa, kde jste našel tu mrtvolu, tvrdí, že jste křičel tak, že se jí pořád ještě nevrátily kočky. Dobrá, už stojím. Tak co?“
Po každém jeho slovu se mi pěsti zabořily ještě hlouběji do kapes sportovní bundy. Nedokázal jsem je vytáhnout. Stál jsem tam se sklopenou hlavou a odvrácenýma očima a snažil se popadnout dech.
Crumley pohlédl na náramkové hodinky.
„Tu noc za mnou stál v tramvaji nějaký člověk,“ vykřikl jsem najednou. „Určitě nacpal toho starého dědu do lví klece.“
„Nekřičte mi tu tolik. Jak to víte?“
Svíral jsem v kapsách pěstě. „Cítil jsem, jak za mnou natahuje ruce. Cítil jsem, jak pohybuje prsty, jako by o něco prosil. Chtěl, abych se otočil a podíval se na něj! Copak všichni vrazi nechtějí být odhaleni?“
„Takhle to tvrdí psychologové v laciných detektivkách. Proč jste se na něj nepodíval?“
„Člověk se nerad dívá na opilce. Přisednou si pak a dýchají na vás.“
„To máte pravdu.“ Crumley si dovolil trochu zvědavosti. Vyndal váček s tabákem a papírek a začal si balit cigaretu, ale schválně na mne ani nepohlédl. „A dál?“
„Měl jste ho slyšet. Kdybyste ho byl slyšel, tak byste mi věřil. Proboha, vždyť mluvil jako duch Hamletova otce až z hloubi hrobu, jako by volal, nezapomeň na mne! Ale ještě víc – podívej se na mne, poznej mě, zatkni mě.“
Crumley si zapálil cigaretu a pohlédl na mne kouřem.
„Po těch jeho slovech jsem v několika vteřinách o deset let zestárl,“ řekl jsem. „Jakživ jsem si nebyl tak jistý svými pocity!“
„Každý na světě má své pocity.“ Crumley si prohlížel cigaretu, jako kdyby se nemohl rozhodnout, jestli se mu líbí, nebo ne. „Kdekdo má babičku, co zkouší psát pro televizi písničky na reklamu ovesných vloček, a pak mu je pořád prozpěvuje, až by ji člověk nejradši vyrazil duši z těla. Textaři, básníci, amatérští detektivové, všichni ti cvoci jsou přesvědčeni, že nad ně není. Víte, co mi připomínáte, synu? Ten dav idiotů, co se vrhl na Alexandra Popea, mával na něj svými básněmi, romány a esejemi a chtěl po něm radu, až se Pope rozběsnil a napsal Esej o kritice.“
„Vy znáte Alexandra Popea?“
Crumley si zarmouceně vzdychl, odhodil cigaretu a zašlápl ji.
„Myslíte si snad, že detektivové jsou samí omezenci? Jasně že znám Popea, prokristapána. Četl jsem si ho pozdě v noci pod dekou, aby si rodiče nemysleli, že jsem teplouš. A teď vypadněte.“
„Chcete prostě říct, že je to všechno k ničemu?“ vykřikl jsem. „To se ani nepokusíte toho starého pána zachránit?“
Zrudl jsem, když jsem si uvědomil, co jsem to řekl.
„Myslím –“
„Vím, co si myslíte,“ řekl mi Crumley trpělivě.
Pohlédl dolů ulicí, jako by viděl až k mému bytu, psacímu stolu a ke stroji, který tam stojí.
„Přišel jste na něco zajímavého, anebo si to aspoň myslíte. A tak jste z toho celý vedle. Chcete zas nastoupit do velké červené tramvaje, rozjet se jí pozdě v noci domů, chytit toho opilce a předat nám ho, ale i když to uděláte, ten chlap tam nebude, a jestli ano, bude úplně jiný a vůbec ho nepoznáte. A tak máte krvavé prsty, jak mlátíte do psacího stroje, a dobře vám to píše, jak říká Hemingway, a jak jste posedlý svou intuicí, rostou vám dlouhá a úžasně citlivá tykadla. Jenomže za vaši citlivost si nekoupím ani slanou vodu.“
Vykročil k předním dvířkům svého vozu jako při včerejším neštěstí.
„Ne, to nedělejte!“ vykřikl jsem na něho. „Už ne. Víte, proč jste takový? Žárlíte!“
Crumleymu div neuletěla hlava z ramenou. Prudce se otočil.
„Cože?“
Téměř jsem viděl, jak sahá po revolveru, i když ho u sebe neměl.
„A, a a –“ vyhrkl jsem. „Jakživ to nedokážete!“
Úplně jsem ho svou drzostí ohromil. Otočil hlavu a vytřeštěně se na mne zadíval přes střechu svého auta.
„Co že nedokážu?“ zeptal se.
„Nic z toho, co chcete udělat, ne–do–ká–že–te!“
Vyrazil jsem to ze sebe a užasle jsem zmlkl. Nevzpomínal jsem si, že bych kdy takhle na někoho řval. Ve škole jsem byl vždycky šprt. Jen si na nás učitelka otevřela pusu, sklapl jsem kufry. Ale teď –“

„Leda že se naučíte," řekl jsem už mírně a cítil jsem, jak mi do obličeje stoupá horká červeň, „poslouchat svůj žaludek, a ne hlavu."
„Filozofické rady pro zaostalé detektivy od Normana Rockwella." Crumley se opřel o auto, jako by ho nic jiného na světě nemohlo udržet. Rozesmál se, ale pak si zakryl dlaní ústa a přidušeně řekl: „Tak mluvte dál."
„Vždyť to nechcete slyšet."
„Už dávno jsem se tak nezasmál, chlapče."
Ústa se mi sevřela, jako bych je měl zalepená. Zavřel jsem oči.
„Tak povídejte," vybídl mne Crumley už mírněji.
„Jde jenom o to," začal jsem pomalu, „že jsem už před lety zjistil, že čím víc přemýšlím, tím hůř mi jde práce. Každý si myslí, že by člověk měl v jednom kuse přemýšlet. Ne, raději všechno procítím a pak to napíšu, znovu to procítím a znovu napíšu, a teprve potom o tom přemýšlím. Myšlení přijde až později."
V Crumleyho obličeji se objevilo podivné světlo. Crumley naklonil hlavu a pohlédl na mne a pak ji zas naklonil na druhou stranu jako opice v zoologické zahradě, která se dívá mřížemi a podivuje se, co je to tam sakra venku za zvíře. Pak beze slova, dalšího smíchu či úsměvu usedl na přední sedadlo svého vozu, klidně otočil klíčkem v zapalování, mírně stiskl plyn a pomalu, pomaličku odjel.
Ujel ulicí tak asi dvacet metrů, zabrzdil, chvíli přemýšlel a potom couvl, naklonil se ke mně z okna a zavolal: „Prokristapána! Důkaz! Nějaký zatracený důkaz!"
Po jeho slovech jsem vytáhl pravou ruku z kapsy od bundy tak prudce, až jsem málem roztrhl látku.
Po chvíli jsem natáhl ke Crumleymu pěst a otevřel třesoucí se prsty.
„Podívejte," řekl jsem. „Víte, co to je? Že ne? Vím já, co to je? Vím. Vím, kdo byl ten stařec? Ano. Víte vy, jak se jmenoval? Ne!"
Crumley si položil hlavu na paže zkřížené na volantu. Pak si povzdechl. „Dobrá, tak si to poslechneme."
„Tohle jsou malá áčka, béčka a céčka," řekl jsem a díval jsem se na ten starý papír ve své dlani. „Abeceda, písmenka, zkroucená z tramvajových jízdenek. Protože jezdíte autem, asi jste léta takové lístky neviděl, jenomže já, od té doby, co jsem odložil kolečkové brusle, chodím buď pěšky anebo jezdím tramvají, takže mám těchhle lístků doma nastláno."
Crumley zvedl hlavu, ale pomalu, nechtěl vypadat moc zvědavě ani horlivě.
„Ten děda si tam na stanici vždycky těch lístků nacpal plné kapsy," řekl jsem. „Házel je jako konfety po lidech na Silvestra anebo někdy i v červenci a volal veselý čtvrtý červenec! Když jsem vás viděl, jak tomu starému chudákovi převracíte kapsy, hned jsem věděl, že je to určitě on. Tak co tomu teď říkáte?"
Dlouho bylo ticho.
„Do prčic!" Crumley se tvářil, jako by se modlil, a seděl s očima zavřenýma, stejně jako před minutou já. „Bůh mi pomoz. Nastupte si."
„Cože?"
„Nastupte si, zatraceně. Teď mi dokážete, co jste povídal. Myslíte si o mně, že jsem blbec?"
„Ano. Chci říct – ne." Otevřel jsem dvířka a snažil se nastoupit s levou pěstí pořád ještě zastrčenou do levé kapsy.
„Mám ještě něco, tuhle chaluhu, co mi včera někdo nechal u dveří, a –"
„Držte zobák a sledujte mapu."
Auto se prudce rozjelo.
Rychle jsem naskočil a málem jsem si vyvrátil krk.

Vstoupili jsme s Elmo Crumleym do místnosti plné tabákového kouře a zaprášené jak půda starého domu.
Crumley se zadíval na prázdné místo mezi starci, kteří se k sobě skláněli jako suché proutěné židle.
Crumley vykročil dovnitř, natáhl ruku a ukázal jim konfety ze ztvrdlých písmenek.
Starci už měli dva dny čas přemýšlet o tom prázdném místě mezi sebou.
„Mizera," zašeptal jeden z nich.
„Když mi něco takovýho ukáže policajt," zamumlal druhý a mžouravě se podíval na směs ve své ruce, „je to určitě z Willyho kapes. Chcete, abych s váma šel a identifikoval ho?"
Ostatní dva muži se od starce, který teď promluvil, odvrátili, jako by řekl něco oplzlého.
Crumley přikývl.
Stařec si podepřel roztřesené ruce holí a těžce vstával. Crumley se snažil mu pomoci, ale stařec ho spražil tak zuřivým pohledem, že Crumley rychle ustoupil.
„Nechoďte ke mně!"
Stařec bušil holí do podlahy z tvrdého dřeva, jako by jí chtěl potrestat za špatné zprávy, a vyšel ze dveří.
Šli jsme za ním do mlhy a deště, neboť v Benátkách v jižní Kalifornii právě úplně uhaslo boží světlo.
Do márnice jsme vstupovali s dvaaosmdesátiletým mužem, ale když jsme vycházeli, bylo mu sto deset a už se ani nemohl opírat o hůl. Z očí mu vyprchal plamen, ani nás neodmítl, když jsme se snažili pomoct mu do auta, a jen tam seděl a hořekoval: „Proboha, kdo ho tak strašně ostříhal? Kdy se to stalo?" Blábolil dál, protože potřeboval říkat nesmysly. „To jste mu udělali vy?" křičel, ale na nikoho určitého. „Kdo to udělal? Kdo?"
Já vím, pomyslel jsem si, ale neřekl jsem nic. Pomohli jsme mu z auta a zpátky k jeho místu na studené lavici, kde čekali ostatní starci a tvářili se, jako by si našeho návratu ani nevšimli. Dívali se ke stropu nebo k podlaze a čekali, až odjedeme, aby se mohli rozhodnout, jestli si od toho starého kamaráda, z kterého se najednou stal cizí člověk, odvrátí, anebo si k němu přisednou, aby ho zahřáli.

Mlčky jsme ujížděli s Crumleym k téměř opuštěnému domu, kde bývali na prodej kanáři.

Čekal jsem před dveřmi a Crumley se šel podívat na prázdné zdi v starcově pokoji a přečíst si jména, a další a další jména, William, Willy, Will, Bili, Smith, Smith, Smith, která starý muž vyryl nehtem do stěny a zajistil si tak nesmrtelnost.
Crumley vyšel, ale ještě se zastavil a mžouravě se ohlížel do strašlivě pustého pokoje.
„Prokrista," zamumlal.
„Viděl jste ta jména na zdi?"
„Viděl." Crumley se rozhlédl a udivilo ho, že pořád ještě vyčkává před těmi dveřmi a dívá se dovnitř. „Stojí venku v předsíni."
„Kdo to tam stál?"
Podíval se na mne, jako by si mě chtěl změřit. „Nebyl jste to vy?"
„Dobře víte, že ne," odpověděl jsem a kousek ustoupil.
„Mohl bych vás zatknout pro vloupání a vstup do cizího domu," řekl.
„Ale neuděláte to," řekl jsem zneklidněně. „Tyhle dveře a vůbec všechny dveře už byly léta otevřené. Mohl sem přijít, kdo chtěl. A taky přišel."
Crumley se ohlédl do tichého pokoje.
„Jak můžu vědět, že jste ta slova nevyryl do té zdi sám, svým zatraceným nehtem, jen abyste mě patřičně vyděsil a přinutil mě, abych uvěřil té vaší potrhlé nesmyslné teorii?"
„To písmo na stěně je přece roztřesené, je to čmáranice starého člověka."
„Jenže jste na to mohl pomyslet a písmo napodobit."
„Mohl, ale neudělal jsem to. Proboha, co ode mě ještě chcete, abych vás přesvědčil?"
„Rozhodně víc než husí kůži na krku, to váš ujišťuju."
„Tak to ostatní najdete nahoře," řekl jsem mu a znovu zastrčil ruce do kapes a sevřel do pěstí. Chaluhu jsem pořád ještě měl schovanou, připravenou. „Zajděte si tam. Podívejte se. A potom přijďte dolů. A povězte mi, co jste viděl."
Crumley naklonil hlavu, znovu se po mně podíval tím svým opičím pohledem a pak si povzdechl a šel nahoru, jako starý podomní obchodník s obuví, který nese v každé ruce bedýnku s botami.
Nahoře na schodech dlouhou chvíli postál jako lord Carnarvon před čekající Tutanchamónovou hrobkou. Měl jsem dojem, že slyším zevnitř, jak tam šustí a objevují se duchové starých ptáků. A zdálo se mi, že slyším šeptat mumii, vystupující z říčního prachu. Ale to se ve mně ozývala jen stará múza, která se děsila strašlivých překvapení.
Po chvíli jsem však jen slyšel, jak si kdosi šeptá jméno na stěně, jednou, dvakrát, třikrát, jako by ta stará paní, co kdysi prodávala kanáry, četla obrázek po obrázku egyptské hieroglyfy.
Konečně se Crumley vrátil, ale tentokrát s tíhou v žaludku a s unaveným obličejem.
„Já toho všeho nechám," řekl.
Čekal jsem.
„Hirohito nastupuje na trůn," citoval Crumley staré noviny, které právě viděl na dně klece.
„Addis Abeba?" nadhodil jsem.
„Je to opravdu už tak dávno?"
„Teď jste to aspoň všechno viděl," řekl jsem mu. „Jaký
jste si z toho udělal závěr?"
„Jaký závěr jsem si měl udělat?
„Nevyčetl jste jí to z obličeje? Nepoznal jste to?"
„Co?"
„Že je na řadě."
„Cože?"
„Má to přece všechno v očích. Ví o tom člověku, co stává v předsíni. Došel až k jejímu pokoji, ale dovnitř nevstoupil. A ona čistě jen čeká a modlí se, aby přišel. Je mi strašná zima po celém těle a nemůžu se zahřát."
„Jen to, že jste měl pravdu s těmi útržky jízdenek a zjistil jste, kde ten člověk bydlel a kdo to vlastně byl, z vás ještě nedělá velmistra týdne. Že je vám strašná zima? Mně je taky strašná zima. Jenomže za to, že vy máte tušení a mně je zima, si nekoupím ani kus žrádla pro psa."
„Když tam nepostavíte někoho na hlídku, je ta ženská do dvou dnů mrtvá."
„Kdyby se od nás čekalo, že postavíme hlídku ke každému, kdo má do dvou dnů umřít, tak nám nezbyde jediný policajt. Chcete po mně, abych šel za kapitánem a radil mu, kam má posílat své lidi? Shodil by mě ze schodů a praštil by za mnou mým odznakem. Podívejte, vždyť ta ženská je hotová nula. Hrozně nerad to říkám. Ale tak už to u policie chodí. Kdyby to byla nějaká osobnost, možná by se tam dal někdo postavit –"
„Tak si tam stoupnu sám."
„Radši si to rozmyslete. Musíte někdy jíst anebo spát. Pořád tu být nemůžete, a dobře to víte. Poprvé si zaběhnete pro párek v rohlíku, a ten chlap, jestli vůbec existuje, přijde, trochu ji postraší a je po ní. Jakživ tu nikdo nebyl. Poletoval tu nocí jen chomáč chlupů, co vyplivla nějaká kočka. Nejdřív to slyšel ten starý chlapík. A teď to slyší paní, co prodávala kanáry."
Crumley se zadíval po dlouhých temných schodech k pokoji, kde nezpívali žádní ptáci, nezelenalo se jaro v Skalistých horách a žádný špatný flašinetář nezahrál kdysi v nějakém zapomenutém roce svým malým žlutým kamarádům.
„Nechte mi trochu času, ať si to můžu promyslet, chlapče," řekl.
„Abyste byl pak spoluviníkem při vraždě?"
„Už si zas vymýšlíte!" Crumley zabouchl dvířka vozu, až zaúpěla v závěsech. „Jak to, že jste mi chvílemi docela sympatický a pak bych vás málem uškrtil?"
„Takhle vás dokážu rozčilit?" zeptal jsem se.

Ale to už byl pryč.

Crumley se čtyřiadvacet hodin neozval.
Skřípal jsem zuby, až se mi z nich sypal jemný prášek, narovnal jsem si svou underwoodku a protáhl jsem Crumleyho psacím strojem jako parním válcem.
„Řekněte něco!“ psal jsem.
„Jak to,“ odpovídal Crumley odkudsi zvnitřku mého fantastického stroje, „že jste mi chvílemi docela sympatický a pak bych vás málem uškrtil?“
V tom stroj vyťukal: „Zavolám vás ten den, co ta stará paní, která prodávala kanáry, umře.“
Zřejmě jsem si před lety přilepil na underwoodku dvě nálepky. Na jedné stálo SPIRITISTICKÁ TABULKA. A na druhé velkými písmeny: NEMYSLI.
Nemyslel jsem. Jen jsem nechal tu starou spiritistickou tabulku, ať si čile mlátí a rachotí.
„Kdy už se pustíme společně do toho problému?“
„Pro mě jste problém vy,“ odpovídal Crumley špičkami mých prstů.
„Chcete být postavou v mém románu?“
„Už jí jsem.“
„Tak mi pomozte.“
„Ani náhodou.“
„Sakra!“
Vytrhl jsem papír ze stroje.
A vtom zazvonil můj soukromý telefon.

Připadalo mi, že k němu běžím deset mil a pořád si v duchu říkám:
Peg!
Všechny ženy, které pro mě kdy něco znamenaly, byly knihovnice, učitelky, spisovatelky anebo prodávaly knížky. Peg zvládala nejméně tři z těch povolání, jenomže teď byla daleko, a to mne děsilo.
Trávila celé léto v Mexiku, kde končila studium španělské literatury, učila se španělsky, jezdila vlakem s mrzutými peony anebo autobusem se šťastnými prasaty, psala mi láskou prožhavené dopisy z Tamazunchale a znuděná psaní z Acapulca, kde slunce bylo až příliš oslňující a gigolové naproti tomu jen málo – alespoň pro ni, která se znala s Henry Jamesem a radila Voltairovi a Benjaminu Franklinovi. Všude s sebou nosila košík na obědy plný knih. Často jsem si myslíval, že si kvečeru pochutnává jako na vydatné svačině na bratřích Goncourtech.
Peg.
Jednou týdně mi zavolala odněkud z malého městečka či velkoměsta, rovnou po návratu z katakomb mumií v Guanajuatu anebo celá udýchaná po sestupu z Teotihuacánu, a tři kratičké minuty jsme poslouchali, jak nám tluče srdce, a znovu a znovu si říkali stejné hlouposti, onu litánii, která zní líbezně, ať ji říkáte sebedéle či sebečastěji.
Každý týden, když mi přišel ten hovor, se nad telefonní budkou rozzářilo slunce.
A každý týden, když jsme domluvili, slunce uhaslo, zvedla se mlha, a mně se chtělo utíkat a schovat si hlavu pod přikrývky. Místo toho jsem však namlátil do psacího stroje několik mizerných básní, nebo jsem sepsal povídku o Marťance, která touží po lásce a ve snách si představuje, jak se k ní z oblohy spouští pozemšťan, aby si ji odnesl s sebou, a je za svou námahu zastřelen.
Peg.
Některé týdny jsem byl tak na mizině, že jsme museli zkoušet staré telefonní triky.
Tak mne třeba volali z centrály v Mexiku a přepojovali hovor na mé jméno.
„Koho že chcete?“ řekl jsem. „Co jste to říkala, slečno? Ozvete se mi!“
A v té chvíli jsem slyšel, jak si Peg daleko ode mne vzdychla. Čím déle jsem říkal takové nesmysly, tím víc jsem mohl hovor protahovat.
„Okamžik, slečno, řeknete mi to ještě jednou.“
Slečna z centrály opakovala mé jméno.
„Moment – podívám se, jestli tu je. Kdo ho volá?“
A z dálky dvou tisíc mil rychle odpovídal Pegin hlas: „Řeknete mu, že volá Peg! Peg!“
A já dělal, že odcházím a zase se vracím k telefonu. „Není tu. Zavolejte za hodinu.“
„Za hodinu!“ opakovala Peg jako ozvěna.
A v tom to v telefonu cvaklo, tiše zavrčelo a Peg se mi zase ztratila.
Peg!
Skočil jsem do budky a strhl sluchátko z háku.
„Haló?“ křičel jsem.
Ale nebyla to Peg.
Ticho.
„Kdo volá?“ řekl jsem.
Mlčení. Někdo tam ale byl, ne dva tisíce mil daleko, ale velice blízko. A slyšet bylo tak dobře, až jsem rozeznával, jak se na druhém konci v nozdrách a ústech toho tichého člověka pohybuje vzduch.
„Co chcete?“ řekl jsem.
Mlčení. A zvuky, jaké vyvolává na telefonní lince čekání. Ať už mě volal kdo chtěl, měl otevřená ústa, přitištěná těsně k mluvítku. A já jsem slyšel jen šepot, šepot.

Prokristapána, pomyslel jsem si, to přece nemůže být ten člověk, co za mnou tak těžce oddechoval, proč by mě volal do telefonní budky? Copak někdo telefonuje do budky? Nikdo přece nemá tušení, že je to moje soukromá kancelář.
Ticho. Dech. Ticho. Dech.
Přísahám, že ze sluchátka mi šeptal chladný vzduch a zmrazil mi ucho.
„Ne, děkuju," řekl jsem.
A zavěsil jsem.
Se zavřenýma očima jsem přebíhal ulici a byl jsem už v polovině, když vtom telefon zazvonil znovu.
Zastavil jsem se uprostřed vozovky, vytřeštěně jsem se zadíval zpátky na telefon a bál jsem se ho dotknout, bál jsem se toho dechu.
Čím déle jsem tam však stál a riskoval, že mě něco přejede, tím víc mi ten telefon zněl jako pohřební telefon, který volá ze hřbitova a přináší špatné zprávy. Nedalo mi to, musel jsem se vrátit a zvednout sluchátko.
„Ona pořád ještě žije," řekl kdosi.
„Peg?" vykřikl jsem.
„Nerozčilujte se tak," řekl Elmo Crumley.
Opřel jsem se o stěnu budky a snažil se popadnout dech. Ulevilo se mi, ale taky jsem dostal vztek.
„Volal jste před chvíli?" vyrazil jsem ze sebe. „Jak to, že znáte tohle číslo?"
„V tomhletom bohem zatraceným městě už každý slyšel ten telefon zvonit a viděl vás, jak k němu letíte."
„Tak kdo ještě žije?"
„Paní, co prodávala kanáry. Včera večer jsem si to ověřil."
„Jenže to bylo včera večer."
„Kvůli tomu vás teď nevolám. Přijďte dneska k večeru ke mně domů. Nejspíš vás roztrhnu jako hada."
„Proč?"
„Proč jste stál ve tři ráno před mým domem?"
„Já?"
„Radši si opatřte pořádné alibi. Nemám rád, když mě někdo chce strašit. Kolem páté jsem doma. Jestli se rychle vymáčknete, dostanete možná i pivo. Ale jestli mi začnete mluvit kolem dokola, tak vás nakopu do zadku."
„Crumley!" zařval jsem.
„Koukejte přijít!" A zavěsil.
Pomalu jsem se vracel k domovním dveřím.
Telefon znovu zazvonil.
Peg!
Nebo ten člověk, co vydechuje studený led? Anebo že by to byl Crumley ve své nejprotivnější náladě?
Prudce jsem rozrazil dveře, skočil dovnitř, zabouchl za sebou a pak jsem s nekonečnou trpělivostí vložil do své underwoodky čistý bílý list papíru s Elmo Crumleym a přinutil ho, aby mi říkal jen samé hezké věci.
Vtom se přes Benátky převalilo deset tisíc tun mlhy, dorazilo mi až k oknům a proniklo spárami ve dveřích dovnitř.

Kdykoliv mě začne skličovat vlhký bezútěšný listopad, vím, že je na čase odejít znovu někam dál od moře a dát se ostříhat.
Takové ostříhání má v sobě cosi, co mírní krev, zklidňuje srdce a upevňuje nervy.
A kromě toho pořád nemohu zapomenout na toho starce, jak klopýtá z márnice a běduje: „Proboha, kdo ho tak strašně ostříhal?"
Samozřejmě že ten strašlivý sestřih má na svědomí Cal. A tak jsem měl několik důvodů, proč zajít za Calem, nejhorším holičem v Benátkách a snad i na světě, ale laciným, kterému stačí zavolat přes přílivové vlny mlhy a už čeká s těmi svými tupými nůžkami a ohání se vrčavým elektrickým strojkem, který už vyděsil a udivil leckteré chudé spisovatele i neškodné zákazníky, když zabloudili dovnitř.
Cale, říkal jsem si, zažeň trochu tu tmu.
Vpředu nakrátko. Ať dobře vidím.
Po stranách nakrátko. Ať dobře slyším.
Vzadu nakrátko. Ať cítím, co se za mnou plíží.
Jenže jsem to ke Calovi nestihl, alespoň tentokrát ne.
Když jsem vyšel z domu do mlhy, vykračoval si po Windward Avenue průvod obrovských tmavých slonů. Nebo tam vlastně tančily pavanu černé nákladňáky vzadu s velkými jeřáby a drapáky. S ohlušujícím hřměním se valily k molu a chystaly se je strhnout či aspoň začít s bouráním. Tady v Benátkách se o tom mluvilo už kolik měsíců. A teď ten den přišel. Nebo přijde nejpozději zítra.
Aspoň jsem si měl čím zkrátit čekání na návštěvu u Crumleyho.
A jít za Calem mě zas tolik nelákalo.
Sloni se těžce vláčeli, hekali pod svými stroji a otřásali chodníky a nezadržitelně se valili pohltit zábavní podnik, koně i kolotoč.
Připadal jsem si jako starý ruský spisovatel, šíleně zamilovaný do zimy a dující vichřice, ale co jsem měl dělat v té chvíli jiného, než jít za tím průvodem?

Než jsem se dostal k molu, polovina nákladňáků už sjela do písku a chystala se zamířit proti vlnám a pochytat všechno to harampádí, co jí kdo nahází přes zábradlí. Ostatní zamířily po prohnilých prknech k Číně a cestou vířily dřevěný shnilý prach.

Kýchal jsem, utíral si nos do papírového kapesníku, ale pořád jsem šel za nimi. S takovou rýmou bych byl měl zůstat doma v posteli, ale představa, že bych si měl jít lehnout s tolika myšlenkami, plnými mlhy, mrholení a deště, mě poháněla dál.
Stál jsem udiven vlastní slepotou uprostřed mola a žasl jsem, kolik je tady lidí, které jsem už viděl, a vlastně je ani neznám. Polovina podniků byla zabedněná čerstvě uříznutými borovými prkny. Několik jich zůstalo otevřených, zřejmě čekaly, až přijde špatné počasí, rozhází jim kroužky nebo jim zpřevrací láhve od mléka. Asi před šesti stánky stáli staře vyhlížející mladíci anebo starci, kteří vypadali ještě starší, než byli, a dívali se, jak vozy rachotí k nejzazšímu, přímo nad mořem položenému konci mola a chystají se uhryznout a pohltit posledních šedesát let.
Rozhlédl jsem se a vtom jsem si uvědomil, jak málokdy jsem nahlédl do těch zavřených dveří anebo za stažené a přitlučené plachty.
Znovu se mne zmocnil pocit, že mne někdo sleduje, a prudce jsem se otočil.
Po molu se plížil veliký věchet mlhy, ani si mne nevšiml a plul dál.
Člověk nemusí vždycky brát předtuchu zvlášť vážně.
V těchto místech, uprostřed mola, stála malá temná chatrč, kolem které jsem chodil aspoň deset let, ale jakživ jsem ji neviděl s vytaženými roletami.
Dnes poprvé byly rolety vytažené.
Podíval jsem se dovnitř.
Proboha, pomyslel jsem si, vždyť je tam celá knihovna.
Rychle jsem přistoupil k oknu a říkal jsem si, kolik asi podobných knihoven se skrývá na molu anebo je ztraceno ve starých uličkách Benátek.
Stál jsem u okna a vzpomínal na večery, kdy jsem vídal za roletou světlo a stín ruky, která obracela stránky neviditelné knihy, a slýchal jsem hlas šeptající jakási slova, deklamující poezii a filozofující o temném vesmíru. Vždycky mi připadalo, jako by tam mluvil spisovatel, kterého mučí pochybnosti, nebo herec sklouzávající do zapomnění, kdy už jen zaskakuje za druhé, třeba Lear s dvojími dalšími zlými dcerami a jen s posledním zbytkem rozumu.
Teď však, dnešního poledne, byly rolety vytažené. Uvnitř ještě svítilo světýlko, v pokoji, kde nebylo živé duše, stál jen psací stůl, židle a staromódní, ale prostorná kožená pohovka. Kolem divanu se na všech stranách tyčily ke stropu celé útesy, věže a valy knih. Bylo jich určitě na dva tisíce, všude nacpané a navršené až ke stropu.
Ustoupil jsem o kousek a zadíval se na nadpisy, které jsem leckde už viděl, ale rozhodně jsem je neviděl kolem dveří a nad dveřmi takové chatrče.
TAROKOVÉ KARTY. Písmo už bylo vybledlé.
Na dalším nápisu bylo VĚŠTĚNÍ Z RUKY.
Další hlásal velkými písmeny FRENOLOGIE.
A pod ním stálo ROZBORY PÍSMA.
A vedle HYPNOTISMUS.
Poodstoupil jsem kousek ke dveřím, protože na nich visela maličká vizitka připíchnutá těsně nad klikou.
Přečetl jsem si jméno majitele té chatrče.
A. L. SHRANK.
A pod jménem byla napsána tužkou, i když ne docela tak slabě jako Kanáři na prodej, tato slova:
Praktizující psycholog.
Šestinásobně hrozivý člověk.
Přiložil jsem ucho ke dveřím a naslouchal.
Opravdu jsem uvnitř mezi strmými kupami zaprášených knih slyšel Sigmunda Freuda, jak šeptá, že penis je jenom penis, ale dobrý doutník se dá kouřit? Hamleta, jak umírá a bere všechny s sebou? Virginii Woolfovou jako utopenou Ofélii, jak leží na pohovce, aby uschla, a vypráví svůj smutný příběh? Tarokové karty, které teď někdo míchá? Hlavy jak ananasové melouny? Skřípějící pera?
„Tak nakoukneme dovnitř," řekl jsem si.
Znovu jsem se podíval oknem, ale viděl jsem jenom prázdnou pohovku uprostřed proleželou do tvaru mnoha těl. Žádné jiné lůžko v místnosti nebylo. A. L. Shrank zřejmě přespává na té pohovce. A ve dne na ní lehávají cizí lidé a chrání si vnitřnosti, jako by měli v těle rozbité sklo? Nechtělo se mi tomu věřit.
Ty knihy mne však fascinovaly. Nejenom že jich byly plné police, ale ležely i ve vaně, kterou jsem viděl pootevřenými dveřmi po jedné straně. Kuchyň tam žádná nebyla. A i kdyby byla, zřejmě by měla ledničku plnou výtisků Pearyho Na severní točně a Byrda Sám a sám. A. L. Shrank se nejspíš koupe v moři, jako mnozí tady kolem, a své hostiny pořádá o kus dál, ve stánku Hermanových párků v rohlíku.
Nezapůsobilo však na mě ani tak těch devět set anebo tisíc knih, jako jejich názvy, jejich náměty, jejich neuvěřitelně temná, záhubu věštící strašlivá jména.
Na nejvyšších, téměř půlnočních policích stál ve vší své ponurosti Thomas Hardy vedle Sestupu a pádu římského impéria, který se opíral o děsivého Nietzscheho a bezútěšného Schopenhauera, v těsném sousedství s Anatomií melancholie, s Edgarem Allanem Poem, Mary Shelleyovou, Freudem, Shakespearovými tragédiemi (komedie vidět nebylo), Markýzem de Sade, Thomasem De Quincy, Hitlerovým Mein Kampfem, Spenglerovým Úpadkem západního světa, a tak dále, a tak dále . . .
Byl tam Eugene O'Neill. Oscar Wilde, ale jen jeho smutná esej z vězení, nic z jeho do lila načechraných próz či enciánových vtipů. Kousek dál se o sebe opírali Genghis Khan a Mussolini. Nejvyšší police byly zasněžené knihami jako Sebevražda coby odpověď, Hamletova Temná noc či Lemmingova cesta k moři. Na podlaze ležela Druhá světová válka a Krakatoa, Výbuch, který byl slyšet po celém světě, Hladovějící Indie a Rudé slunce vychází.

Když přelétnete očima takové knihy a trochu se nad nimi zamyslíte a když se pak na ně znovu nevěřícně zadíváte, můžete udělat jenom jedno. Jako když někdo mizerně natočí Smutek sluší Elektře, jedna sebevražda tam stíhá druhou, vražda následuje za vraždou a incest za incestem, místo otrávených jablek nastupuje vydírání, lidé padají ze schodů anebo šlapou po pytlích strychninu, můžete jenom pohodit hlavou a . . .
Rozesmát se.
„Co je tu tolik k smíchu?“ ozvalo se za mnou.
Otočil jsem se.
„Povídám, co je tu tolik k smíchu?“
Stál tam s hubeným bledým obličejem jen na pár čísel od špičky mého nosu.
Člověk, co spává na pohovce analytika.
Člověk, který nashromáždil všechny ty knihy o konci světa.
A. L. SHRANK.
„Tak co tedy?“ řekl.

„Vaše knihovna?“ vykoktal jsem.
A. L. Shrank se na mne rozezleně díval a čekal.
Naštěstí jsem kýchl, Čímž jsem si vymazal z obličeje všechen smích a mohl jsem zakrýt svůj zmatek kapesníkem.
„Promiňte mi, prosím vás,“ řekl jsem. „Mám doma přesně čtrnáct knih. Člověk často nevidí, aby se newyorská veřejná knihovna najednou octla na benátském molu.“
V Shrankových drobných, jasně žlutých liščích očích pohasly plamínky. Hubená ramena mu klesla. Malé pěstičky se zase rozevřely. Po té chvále se zadíval do svého okna, jako by je viděl poprvé, a chvíli tam civěl.
„Jistě.“ řekl „ano, ty knihy jsou všechny moje“
Stál jsem a shlížel dolů na muže, který neměřil víc než půldruhého metru, a neobutý snad ještě méně. Strašně rád bych se byl podíval, jestli nemá devíticentimetrové podpatky, ale raději jsem upíral oči na temeno jeho hlavy. Shrank si ani neuvědomoval, že si ho prohlížím, tak byl hrdý na všechny ty literární stvůry, které mu zamořily temné police.
„Mám pět tisíc, devět set deset knih,“ oznámil mi.
„Víte jistě, že jich není pět tisíc, devět set jedenáct?“
Přepečlivě se zadíval jen na svou knihovnu a chladně se mne zeptal: „Čemu se smějete?“
„Těm názvům –“
„Názvům?“ Naklonil se ještě blíž k oknu, jako by hledal v policích mezi všemi vražednými knihami nějakého veselého zrádce.
„Poslyšte,“ řekl jsem neobratně, „copak nemáte v knihovně nic o létu, pěkném počasí, lehkém větříku? Nemáte žádné knihy k potěšení, šťastné objevy jako Leacockovy Slunné črty z maloměsta? Za krásného léta a Literární poklesky, Červnový smích?“
„Ne!“ Shrank to vykřikl a vztyčil se na špičky, ale pak se zarazil a zase sklesl. „Ne –“
„Co třeba Peacocka nebo Hucka Finna, Tři muže ve člunu, Otec hlava rodiny? Klub Pickwicků? Roberta Benchleyho? Jamese Thurbera? S. J. Perelmana –“
Pálil jsem na něj jména jako z kulometu. Shrank poslouchal a málem se před tím mým přívalem radostných titulů přikrčil. Ale nechal mě, až mi nápady došly.
„Co třeba Savonarolovy vtipy nebo Směšné průpovídky Jacka Rozparovače –“ zarazil jsem se.
A. L. Shrank tu stál zachmuřeně a ledově a odvracel se ode mne.
„Lituji,“ řekl jsem, a opravdu jsem všech těch slov zalitoval. „Vlastně bych se nejraději u vás někdy zastavil a trochu si ty knihy prohlédl. Tedy, kdyby vám to nevadilo.“
A. L. Shrank to všechno uvážil, rozhodl se, že se chovám dostatečně kajícně, a sáhl po dveřích. S tichým zanaříkáním se měkce otevřely. Shrank se otočil a prohlížel si mne drobnýma jasnýma jantarovýma očima. Hubené prsty se mu chvěly u boku.
„Proč byste nešel hned teď?“ navrhl mi.
„Teď nemůžu. Až někdy jindy, pane –“
„Shrank. A. L. Shrank. Psycholog. Ne, kdepak, žádny Shrink, jak vás třeba napadlo a jak se říká u nás v Americe psychiatrům. Já jsem jen obyčejný Shrank, bezvýznamný lékař ztracených bytostí.“
Napodoboval teď mé žertování. Jeho nedomrlý úsměv byl jen odvarem mého úsměvu. Cítil jsem, že kdybych zavřel ústa, přestal by se usmívat i on. Pohlédl jsem na dveře nad ním.
„Jakto že jste tu nechal tu starou cedulku o tarokových kartách? A co ta frenologie a hypnostismus?“
„Ještě jste se nezmínil o mém nápisu o rozborech. A ten o numerologii je hned za dveřmi. Zajděte ke mně.“
Vykročil jsem, ale hned jsem se zarazil.
„Jen pojďte dál,“ řekl A. L. Shrank. „Pojďte,“ naléhal a teď se opravdu usmíval, ale spíš rybím než psím úsměvem.
„Vstupte.“
Při každém jeho jemném pobídnutí jsem o kousek postoupil, a až s příliš zřejmou ironií jsem se přitom díval na nápis o hypnotismu přímo nad hlavou toho drobného muže. Shrank při tom ani nemrkl.
„Pojďte,“ řekl a kývl ke knihovně, ale ani se na ni nepodíval.
Pozvání mne neodolatelně lákalo, i když jsem věděl, že ve všech těch knihách se píše jen o automobilových neštěstích, úmyslně založených požárech, důlních výbuších a duševních úchylkách.
„Proč ne,“ řekl jsem.
A vtom se celé molo otřáslo. V dálce, na samém konci narazil do mola obrovitý tvor. Bylo to, jako by velryba zaútočila

na nějakou loď, nebo kdyby Queen Mary prorazila starým bedněním. Velká železná zvířata, skrytá tam kdesi ve tmě, začínala drásat prkna na kusy.
Vibrace otřásly bedněním a prorazily s nárazem smrtelnosti a osudovosti mým i Shrankovým tělem. Kosti se nám zachvívaly v krvi. Oba jsme trhli hlavou, jak jsme se snažili prohlédnout mlhou na dílo zkázy kdesi za námi. Prudké rány mne maličko odhodily od dveří. Kolem se všechno chvělo a otřásalo mohutnými ranami, které postrčily Shranka na jeho prahu jak bledou loutku. Bledost mu rozkvetla na bledém obličeji. Vypadal jako člověk vyděšený zemětřesením nebo příbojem, který se valí na molo. Znovu a znovu bušily a tloukly o sto metrů dál v mlze obrovské stroje a na mléčné bílém Shrankově čele a tvářích jako by vyvstávaly neviditelné pukliny. Začala válka! Co nejdřív se po molu přivalí temné tanky, budou všechno ničit, před nimi se pohrne směrem k pevnině záplava karnevalových uprchlíků a brzy mezi ně přibude i A. L. Shrank, až se mu zřítí domek z tmavých tarokových karet. Měl jsem teď příležitost prchnout, ale neudělal jsem to. Shrank se na mne zase zahleděl, jako bych ho mohl zachránit před tou invazí, která už číhala za ním. Měl jsem dojem, že se mne co chvíli chytne za loket, aby neupadl. Molo se otřáslo. Zavřel jsem oči. Zdálo se mi, že slyším, jak zvoní můj soukromý telefon. Málem jsem vykřikl, to je můj hovor! Ten je pro mne!
Zachránil mne však příboj mužů, žen a pár dětí, kteří běželi opačným směrem, ne k zemi, ale k druhému konci mola, přímo nad mořem, a v jejich čele utíkal mohutný mužský v tmavém plášti a v měkkém klobouku, jaký nosíval G. K. Chesterton.
„Ještě jednou se můžete svézt, ještě naposled!“ křičel. „Máte poslední šanci! Pospěšte si!“
„Shapeshade!“ zašeptal A. L. Shrank. Ano, byl to Shapeshade, jediný majitel a provozovatel starého Benátského kina na začátku mola, kina, které do týdne zmizí pod zemí a změní se v hromadu celuloidu.
„Tudy!“ křičel z mlhy Shapeshade. Pohlédl jsem na A. L. Shranka. Pokrčil rameny a přikývl, vlastně mi dával svolení. Vyběhl jsem do husté mlhy.

Táhlý drkotavý klapot a supění, stoupající pomalé řinčení, rachocení a řev, jako když nějaká obrovitá umělá stonožka stoupá až k okraji děsivého snu, nahoře se na chvilku zarazí, aby se trochu nadýchla, a pak se řítí serpentinou jekotu, svištění, hromového řevu a lidského křiku dolů bezednou prostorou, aby zaútočila, tentokrát ještě rychleji, na další svah, na další sráz vystupující ještě výš a výš a spadající do hysterie.
Horská dráha.
Stál jsem a díval se na ni prořídlou mlhou.
Prý bude za hodinu mrtvá.
Co jsem jen pamatoval, patřila k mému životu. Skoro každý večer byl odtud slyšet smích a jekot lidí vzlétajících do výšin takzvané existence a řítících se dolů k imaginárnímu osudu.
Dneska k večeru tedy pojede naposled, ještě než jí pyrotechnici přilepí k dinosauřím nohám výbušninu a srazí netvora na kolena.
„Naskočte si,“ volal nějaký kluk. „Je to zadarmo!“
„Možná že zadarmo, ale pro mě vždy hotová mučírna,“ řekl jsem.
„Jen se podívejte, kdo sedí vepředu,“ zavolal někdo. „A vzadu!“
Seděl tam pan Shapeshade, veliký černý klobouk měl naražený přes uši a smál se. Za ním Annie Oakleyová ze střelnice. Za Annií Oakleyovou seděl pán, co vedl zábavní podnik, a vedle něj stará paní, která točila strojem na cukrovou vatu a prodávala iluzi, jež se člověku rozpustila za chvíli v puse, takže měl hlad, dávno než dorazil ke stánku, kde se prodávala čínská jídla.
Za nimi seděli chlápkové od stánku, kde se strefovalo do lahví od mléka a házelo kroužky, a všichni se tvářili, jako by se dávali fotografovat na pas do věčnosti.
Jenom pan Shapeshade se coby kormidelník tvářil nadšeně.
„Nebuďte zbabělci, jak říkal kapitán Achab!“ křičel.
Čímž jsem si připadal zvlášť jako zbabělec.
Nechal jsem výběrčího lístku, ať mi pomůže do zadní řady, vyhrazené ustrašencům.
„Jedete poprvé?“ smál se.
„A taky naposled.“
„Všichni si pěkně zakřičíme?“
„Proč ne?“ volal pan Shapeshade.
Pusťte mě dolů, říkal jsem si v duchu. Všichni umřeme!
„A už to jede – nejede nic!“ křičel ten chlapík, co prodával lístky.
Nahoru to byla nádhera, ale dolů hotové peklo.
Měl jsem příšerný pocit, že jak jsme sjížděli, odstřelil někdo pod horskou dráhou kola.
Když jsme dopadli až na dno, ohlédl jsem se. Na molu stál A. L. Shrank a díval se na nás jako na šílence, kteří si dobrovolně nastoupili na Titanic. Potom pomalu odešel do mlhy.
To už jsme však zase stoupali. Všichni křičeli na celé kolo. Křičel jsem taky. Prokristapána, pomyslel jsem si, vždyť my křičíme, jako kdyby se nám to kdovíjak líbilo!

Když bylo po všem, rozešli se lidé z té slávy do mlhy, otírali si oči a přidržovali se jeden druhého.
Pak přiběhli muži s dynamitem a začali přivazovat výbušniny k nosníkům a příčkám obrovské horské dráhy. Pan Shapeshade stál vedle mne.
„Chtěl jste tu snad zůstat a dívat se na to?“ zeptal se mne jemně.
„Asi bych to nesnesl,“ odpověděl jsem mu. „Viděl jsem kdysi film, kde zastřelili divákovi přímo před očima slona. Strašně jsem trpěl, když ten slon padl a převalil se. Bylo mi, jako kdybych se díval, jak někdo bombarduje katedrálu

svatého Petra. Byl bych nejradši ty lovce zabil. Ne, děkuju.“
Jakýsi muž s praporkem už nám stejně mával, abychom odešli.
Vraceli jsme se s Shapeshadem mlhou. Uchopil mne za loket jako dobrosrdečný středoevropský strýček, který dává rady svému oblíbenému synovci.
„Tak přijďte dneska večer. Nebudou žádné exploze. Žádné ničení. Jen radost. Legrace. Krásné staré časy. Můj biograf. Možná že se tam večer bude hrát poslední film. Anebo možná až zítra. Zadarmo. Gratis. Jste hodný chlapec, tak přijďte.“
Vzal mne kolem ramenou a pak se odkolébal mlhou jako obrovská tmavá vlečná loď.
Když jsem šel kolem, viděl jsem, že A. L. Shrank má pořád ještě doširoka otevřené dveře, ale dovnitř jsem už nevstoupil.
Chtělo se mi běžet, zatelefonovat na účet volaného z budky u benzínové pumpy, ale bál jsem se, že ty dva tisíce mil ticha mi jenom budou šeptat o smrti na prosluněných ulicích, o rudém masu vyvěšeném ve výkladech carnecerií a o osamělosti tak nezměrné, až připomíná otevřenou ránu.
Vlasy mi zešedly. Skoro o tři čísla mi povyrostly.
Cale, pomyslel jsem si. Můj drahý strašný holiči konečně se za tebou vypravím.

Calovo holičství v Benátkách leželo přímo proti radnici a vedle krámku, kde se na vysoké úroky půjčovaly peníze na kauce, kde z mucholapek, které snad už deset let nikdo neuklidil, visely jako mrtví artisté z visuté hrazdy mouchy, a kam jako stíny vcházeli muži a ženy odnaproti z vězení a zase vycházeli jak šaty, které jaktěživ nikdo neoblékl. A vedle byl koloniál, který patříval starým manželům, teď už dávno mrtvým, jen jejich syn tu sedával celé dny za výkladem, občas možná i prodal konzervu nějaké polévky a jinak bral od rána do večera po telefonu dostihové sázky.
V holičství leželo za výkladem taky pár much, mrtvých sotva deset dní, ale aspoň tu jednou měsíčně uklidil Cal, který vedl svou oficínu s dobře namazanými nůžkami, nenamazanými lokty a mátou zavánějícími klepy z růžových úst.
Choval se, jak kdyby tu měl na starosti včelstva a bál se, aby se mu nerozlétla, a tak se oháněl zákazníkům kolem uší velkým stříbrným bzučícím broukem, a když mu najednou ten brouk ztuhl v ruce, zakousl se vám do vlasů a už se nepustil, Cal zaláteřil a škubl, jako by vám chtěl vytrhnout zub.
A proto, kromě úsporných důvodů, jsem se dal u Cala stříhat jen dvakrát do roka.
Ale chodil jsem k němu každý rok, protože Cal dokázal snad nejlíp ze všech holičů na světě mluvit, bájit, klít, lámat si s kdečím hlavu, a v jednom kuse vykládat, což dokáže člověka inspirovat. Ať se mu člověk zmínil, o čem chtěl, všechno znal seshora, ze strany i zezdola, a jak vysvětloval tu nesmyslnou Einsteinovu teorii, najednou se odmlčel, zavřel jedno oko, naklonil hlavu a položil vám svou velkou otázku, na kterou nikdy neexistovala jasná odpověď.
„Poslyšte, vyprávěl jsem vám někdy, jak jsem se znával se starým Scottem Joplinem? Tak si to teda poslechněte, proboha a prokristapána, jak to bylo se starým Scottem a se mnou. Stalo se to tehdy v roce 1915, když mě Scott učil, jak hrát ragtime Javorový list. Povím vám o tom.“
Na stěně visel obrázek Scotta Joplina, podepsaný inkoustem před kolika stoletími a vybledlý teď jako cedulka té paní, co prodávala kanáry. Na obrázku byl mladičký Cal, jak sedí na stoličce u piana a nad ním se sklání Joplin, veliké černé ruce položené na rukách blaženého chlapce.
Navždycky tady zůstávalo na stěně rozradované dítě, zachycené na kousku filmu, přikrčené, jak se chystalo udeřit do pianových kláves, dychtivé vrhnout se do života, do světa a do vesmíru a všeho toho se zmocnit. Ten kluk měl na tváři takový výraz, že mi pukalo srdce, kdykoliv jsem ho viděl. Tak jsem se na něj radši nedíval. Stačilo vidět Cala, jak se dívá na ten obrázek, chystá se uplivnout a připravuje si svou starou otřepanou velkou otázku a vůbec už o nic neprosí ani nežádá a nevrhá se k pianu, aby si zahrál ten ragtime.
Cal.
Cal vypadal jako kovboj, který teď pohání už jen holičské židle. Představte si texaské kovboje. Štíhlé, větrem ošlehané, pořád opálené, co v těch svých širácích nadosmrti přilepených k hlavě i spí, a dokonce se v těch zatracených kloboucích i sprchují. Takový byl Cal, se zbraní v ruce se vrhal na svého nepřítele, zákazníka, stříhal mu vlasy, krátil po straně kotlety, zálibně naslouchal svým nůžkám, obdivoval harmonické bzučení čmeláka a v jednom kuse mluvil, až jsem měl dojem, že mi křepčí v kovbojském tanci kolem židle, se stetsonem naraženým přes uši, celý nedočkavý, jen se vrhnout k pianu a vyloudit na něm úsměv.
Někdy jsem předstíral, že ani nevidím, jak se po pianu uchváceně dívá a vrhá milostné pohledy na ty čekající černé a bílé a bílé a černé klávesy. Nakonec jsem si však zhluboka masochisticky povzdechl a zvolal jsem: „Tak, Cale, dejte se do toho.“
A Cal se do toho dal.
Pln energie se vrhl kovbojským skokem přes místnost, a najednou tu byl v dvojí podobě, jednou v zrcadle, rychlejší a čilejší než ve skutečnosti, a rychle zvedající víko piana, aby předvedl všechny ty žluté zuby, protože už se nemohl dočkat, až z nich vymámí hudbu.
„Tohle si poslechněte, synku. Slyšel jste jaktěživ, aspoň jedinkrát v životě něco takovýho?“
„Ne, Cale,“ uznal jsem, jak jsem tak seděl s napůl zpustošenou hlavou na židli. „Ne,“ řekl jsem po pravdě, „něco takového jsem jaktěživ neslyšel.“

„Proboha,“ křičel ten stařec, jak v mých myšlenkách naposled vycházel z márnice. „Kdo ho tak strašně ostříhal?“
Viděl jsem teď viníka, jak stojí ve výkladu své oficíny, dívá se do mlhy a vypadá jako některá z těch postav v prázdném pokoji, kavárně nebo na nároží, jak je maluje Hopper.
Cal.

S největším přemáháním jsem otevřel dveře od krámu a s pohledem upřeným k zemi jsem opatrně vstoupil.
Všude po podlaze ležely kučery hnědých, černých a šedivých vlasů.
„Podívejme se," řekl jsem s falešnou bodrostí, „tak se mi zdá, že jste se dneska činil."
„Abych pravdu řek," odpověděl mi Cal a dál se díval ven tím výkladem, „ty vlasy tu leží už nejmíň pět šest neděl. Do téhle dveří jakživ při zdravým rozumu nikdo nevleze, kromě pobudů, čímž nemyslím vás, bláznů, čímž taky nemyslím vás, nebo plešounů, což na vás extra neplatí, nebo lidí, co se chtějí zeptat, kudy se jde do blázince, anebo švorcáků, a tím vás zas myslím. Tak se posaďte tamhle do tý židle a připravte se na popravu, protože elektrický nůžky jsou už dva měsíce rozbitý a nemám na to, abych si je dal do správky. Tak se posaďte."
Poslušen svého popravčího jsem vykročil kupředu, posadil jsem se a zadíval se na vlasy poházené po zemi, na ty symboly tiché minulosti, které určité něco znamenaly, ale mlčely. I když jsem se na ně podíval ze strany, neviděl jsem v nich však žádné zvláštní tvary ani hrozivé předzvěsti.
Konečně se Cal otočil a zamířil kolem zapomenutého porcelánu a přes moře poházených vlasů a nechal své ruce, aby samy od sebe zvedly hřeben a nůžky. Kousek za mnou však zaváhal, jako kat, kterému přijde líto, že musí useknout hlavu mladému králi.
Zeptal se mne, jak dlouhé chci ty vlasy, anebo spíše jak zničené, ale já se vytřeštěně díval přes bílou arktickou prázdnotu krámku na Calovo piano.
Poprvé za těch patnáct let bylo přikryté. Šedožlutý orientální úsměv mu skrývalo bílé márniční prostěradlo.
„Cale!" Nemohl jsem z toho prostěradla odtrhnout oči. Na chvíli jsem zapomněl i na toho dědu z benátské stanice, jak tam ležel studený s tím příšerným účesem. „Cale," řekl jsem, „jakto že už nehrajete o javorovém listí?"
Cal zacvakal nůžkami a pak mi jimi cvakal po krku.
„Cale?" řekl jsem.
„Stalo se něco?" zeptal jsem se.
„Kdy už bude konec toho umírání?" řekl Cal kdesi daleko.
A čmelák teď bzučel a bodal mě do uší, až mi po páteři zase přejížděla ta chladná hrůza, a pak se Cal s tichým zaklením pustil do díla těmi tupými nůžkami, jako kdyby měl požnout zplaněné obilí. Ucítil jsem slabý závan whisky, ale seděl jsem dál s očima upřenýma přímo před sebe.
„Cale?" řekl jsem.
„Všechno to stojí za starou belu."
Cal hodil nůžky, hřeben a mrtvého stříbrného čmeláka na polici a odšmajdal přes oceán starých vlasů k pianu. Strhl z něj přehoz a piano se zasklebilo jako veliký bezduchý tvor. Cal k němu usedl, položil obě ruce jak splihlé štětce na klávesy a pánbůhví, co se to chystal hrát.
Jenže z piana vydoloval jen něco, co připomínalo zlomený zub v rozdrcené dásni.
„Zatraceně. K čertu! Do prčic! Vždyť já jsem uměl hrát, uměl jsem vyloudit z tý rachotiny něco živýho. Naučil mě to Scott – starý Scott – Scott."
Najednou ztichl.
Pohlédl na stěnu nad pianem. Když si všiml, že se na něj dívám, honem odvrátil pohled, ale bylo už pozdě.
Poprvé po dvaceti letech tam nevisel obraz Scotta Joplina.
Piano nemělo víko, a tak musel Cal znovu přikrýt ten úsměv kusem látky a pak se zas vrátit ke mně, smuteční host na svém vlastním pohřbu, a znovu vzít do ruky mučící nástroje.
„Sedmadevadesát nula pro Scotta Joplina proti holiči Calovi," řekl, jak se pokoušel vystihnout prohranou hru.
Přejel mi třesoucími se prsty po hlavě.
„Ježíši, to jsem vás ale zřídil. Proboha, takhle ošklivě vás ostříhat, a to ještě nejsem ani v polovině. Měl bych vám zaplatit za všechny ty roky, co jste díky mně běhal po světě jako teriér stižený prašivinou. A to se vám ještě musím přiznat, co jsem provedl před třema dny jednomu svému zákazníkovi. Je to hotová hrůza. Možná, že jsem ho chudáka tak zohavil, až ho někdo radši zabil, aby mu ušetřil trápení."
Znovu jsem se naklonil v židli, ale Cal mě zas jemně opřel.
„Měl bych dávat novokain, ale nedělám to. Musím vám to teď dopovědět, jak to bylo s tím dědou. Poslouchejte."
„Poslouchám, Cale," řekl jsem, protože kvůli tomu jsem sem přece přišel.
„Seděl zrovna tam, co teďka sedíte vy," začal Cal. „Zrovínka tam seděl, co vy teď, podíval se do zrcadla a povídá, dejte se do toho. Přesně tak to řekl. Dejte se do toho, Cale. Dneska mě čeká největší večer mého života, povídá. V Myronově tančírně v Los Angeles. Léta už jsem tam nebyl. A teď si mě tam pozvali, že prý jsem vyhrál první cenu, povídá. V čem? ptám se ho. Že prý jsem nejvýznamnější starousedlík Benátek. A to už je přece důvod k oslavě. Nechte si to zatím pro sebe a hoďte se do parády, řekli mi. A tak jsem teď tady, Cale. Ostříhejte mě hezky nakrátko, kolem dokola, ale neudělejte mi z hlavy biliárovou kouli. A trochu mě postříkejte tou tygří vůní. Ostříhal jsem ho, že by ho ani ďábel nepoznal. Ten děda si nejspíš nechával ty svoje hustý sněhobílý vlasy neostříhaný dva roky. Pocákal jsem ho voňavkou, až mu utekly všechny blechy. Domů jsem ho poslal celýho šťastnýho, a ani bych se nedivil, kdyby mi tu byl nechal poslední dva dolary. Seděl zrovna tam, co vy teď," opakoval Cal.
„A teď je mrtvý," dodal.
„Mrtvý!" skoro jsem vykřikl.
„Někdo ho našel ve lví kleci pod vodou v průlivu. Mrtvého."
„Někdo," opakoval jsem. Ale nedodal jsem už, že jsem to byl já.
„Ten dědouš nejspíš jakživ nepil šampaňský, anebo aspoň už dávno ne, stouplo mu do hlavy a spadl do vody. Pusťte se do práce, Cale, řekl mi. Tak vidíte, jak to chodí. V tom průlivu jsem zrovna tak dobře mohl ležet já anebo vy, a on už je chudák po celým tom svým ubohým životě navždycky sám. Z toho má člověk divný myšlenky, co? Ale co je to s vámi,

synku? Nějak nevypadáte dobře. Že já moc mluvím?“
„Neříkal, kdo se pro něho zastaví, a jak, kdy a proč?“ ptal jsem se Cala.
„Zřejmě to velká sláva nebyla. Někdo pro něho nejspíš přijel benátskou lokálkou, stavil se pro něj a odvezl ho rovnou do města do Myronovy tančírny. Jel jste už někdy tou tramvají v sobotu v noci tak kolem jedné? Od Myrona se hrnou staré dámy a staří pánové v kožichách, z kterých to táhne naftalínem, a v zelených smokincích, vonící Ben Hurem a lacinými doutníky, celí šťastní, že si nezlomili na parketu nohu, holé hlavy zpocené, líčidla rozteklá a liščí kožešiny už trochu opelichané. Jednou jsem tam taky zašel, rozhlédl jsem se a rovnou jsem koukal zmizet. Připadalo mi, že by tramvaj se všemi těmi lidmi mohla zastavit rovnou na hřbitově Rose Lawn, cestou k moři, a půl by jich tam mohlo zůstat. Ne, děkuju pěkně, to není nic pro mě. Ale moc mluvím, viďte? Jestli se vám to nechce poslouchat, jen mi řekněte –“ omlouval se Cal.
„Každopádně,“ pokračoval po chvíli, „je mrtvý a pod drnem, a nejhorší na tom všem je, že ještě tisíc let bude ležet v tom hrobě a vzpomínat, kdo ho naposled tak strašně ostříhal, a odpověď zní, že já.
Prostě už to byl takový týden. Lidi se špatně ostříhanými vlasy se vytratí, někdo je najde utopené, a já po všech těch letech konečně už zatraceně dobře vím, že těmahle rukama nic pořádného nedokážu, a –“
„Nevíte, kdo se pro toho starého pána zastavil a odvedl ho na tu tancovačku?“
„Kdo ví? a komu na tom sejde? Dědouš povídal, že mu ten dotyčný povídal, aby ho čekal před Benátským kinem, že prý se podívají na kousek programu, navečeří se u Modestiho, to je poslední ještě otevřená restaurace na molu, i když podle mě dost šoufl, a pak zajdou do města do té tančírny. Ještě naposled si křepce vytočit valčík s devětadevadesátiletou Královnou růží. Tomu se říká večer, co? A potom rychle domů a navěky spát. Ale proč to všechno chcete vědět, synku? Snad –“
Vtom zazvonil telefon.
Cal na něj pohlédl a zbledl jako stěna.
Telefon zazvonil třikrát.
„Nezvednete to, Cale?“ zeptal jsem se.
Cal se díval na přístroj docela stejně jako já na svůj soukromý telefon u benzínové pumpy, na dva tisíce mil mlčení a těžký dech. Zavrtěl hlavou.
„Nač bych ten telefon zvedal, když z něj slyším jen špatné zprávy?“ řekl.
„Jednou ho budete chtít zvednout,“ řekl jsem.
Pomalu jsem si odvázal od krku ubrousek a vstal jsem.
Cal ke mně automaticky natáhl ruku, dlaní nahoru, jak se ode mě chystal vzít peníze. Vtom se na ruku podíval, zaklel a zase ji spustil, otočil se a bouchl pokladnou.
Na pokladně vyskočil nápis Mimo provoz. Pohlédl jsem na sebe do zrcadla, a když jsem se uviděl, málem jsem vyštěkl jako tuleň.
„Moc hezky jste mě ostříhal, Cale,“ řekl jsem.
„Vypadněte.“
Cestou z krámu jsem natáhl ruku k místu, kde visíval obraz Scotta Joplina, pianisty, který dokázal zahrát prsty připomínající dva trsy velikých černých banánů senzační muziku.
Možná že si toho Cal všiml, ale neřekl nic.
Cestou z krámu jsem uklouzl po starých vlasech.

Šel jsem, dokud jsem nenalezl sluneční světlo a Crumleyho přízemní domek skrytý ve vysoké trávě. Zůstal jsem stát venku.
Crumley zřejmě vytušil, že tam jsem. Prudce rozrazil dveře a řekl: „Už tu zas stojíte?“
„Jakživ jsem tady nestál. Neumím postávat venku a děsit ve tři ráno lidi,“ řekl jsem.
Pohlédl dolů na svoji levou ruku a natáhl ji ke mně.
Na dlani mu ležel chuchvaleček mastné zelené chaluhy, na které bylo vidět, jak pevně ji svíral v ruce.
Natáhl jsem také ruku, jako kdybych chtěl vynést eso, a rozevřel jsem prsty.
Na dlani mi ležel úplně stejný chuchvalec chaluhy, jen trochu sušší a lesklejší.
Crumley vzhlédl od obou našich rukou k mým očím, čelu, tvářím a bradě. Vydechl.
„U všech meruňkových koláčů, vyřezávaných dýní, domácích rajčat, podzimních broskví a svatých Mikulášů, vždyť vy vypadáte zrovna tak jako všechno to, co jsem jmenoval. Copak vás můžu z něčeho obvinit, když máte takový obličej?“
Spustil ruce a zůstal stát vedle mne.
„Máte rád pivo, viďte?“
„Ani moc ne,“ odpověděl jsem.
„Že bych vám snad radši uvařil čokoládu?“
„Uměl byste to?“
„To se ví, že ne, ksakru. Jen hezky pijte pivo a koukejte, ať vám chutná. A pojďte dál.“ Šel přede mnou a vrtěl hlavou a já jsem vstoupil za ním, zavřel jsem dveře a připadal jsem si jako žák desáté třídy, který přišel na návštěvu ke svému učiteli.
Crumley stál u okna obývacího pokoje a díval se na suchou prašnou pěšinu, po které jsem před chvílí přišel.
„Ve tři ráno, proboha,“ říkal si tiše. „Ve tři. A přesně tamhle. Slyšel jsem tam někoho plakat, co tomu říkáte? Usedavě plakat. Až mi z toho naskočila husí kůže. Měl jsem dojem, že je tam nějaká víla, víte taková, co věští smrt. Proboha. Počkejte, podívám se vám znovu do obličeje.“

Obrátil jsem se k němu.
„Prokristapána," řekl, „vždycky se tolik červenáte?"
„Nemůžu si pomoct."
„Vážně, vy byste mohl vyvraždit půl hinduské vesnice a pořád ještě vypadat jako boží neviňátko. Co jíte nejraději?"
„Čokoládové tyčinky. A když si to můžu dovolit, mám vždycky v ledničce šest druhů zmrzliny."
„Vsadil bych se, že si ji kupujete místo chleba."
Chtěl jsem to popřít, ale byl by mě přistihl při lži.
„Tak se uklidněte a řekněte mi, které pivo nemůžete ani vidět? Mám příšerného budweisera, hnusného budweisera a vůbec nejodpornějšího budweisera. Tak si račte vybrat. Anebo radši ne. Dovolte, abych vybíral sám." Pomalu odešel do kuchyně a vrátil se s dvěma plechovkami. „Ještě trochu svítí slunce. Půjdeme radši ven."
A zavedl mě k sobě na zahradu.

Byla to neuvěřitelná zahrada.
„Co je vám na ní divného?" Crumley mě vedl zadními dveřmi domku do sytě zelené voňavé záře tisíce rostlin – břečťanů, šáchorů, sukulentů a kaktusů. Jen zářil. „Mám tu na deset různých druhů orchidejí, tamhle u plotu je iowská kukuřice, tohle je švestka, tady meruňka a tady pomerančovník. A víle, proč to všechno dělám?"
„Každý na světě potřebuje dvě anebo i tři zaměstnání," odpověděl jsem bez zaváhání. „Jedna práce nikomu nestačí, zrovna tak jako nikomu nestačí jeden život. Chtěl bych od obojího po desíti."
„Jasně. Lékaři by měli kopat příkopy. Kopáči by měli aspoň jednou týdně vest dětskou školku. Filozofové by měli dva večery z desíti umývat nádobí v nějaké špinavě putyce. Matematici by měli pískat na píšťalky ve školní tělocvičně. Básníci by měli pro změnu řídit nákladňáky a policejní detektivové –"
„By měli mít rajské zahrady a pěstovat si je," řekl jsem tiše.
„Ježišmarjá." Crumley se zasmál, zavrtěl hlavou a pohlédl na zelenou chaluhu, kterou ještě pořád drtil v ruce. „Vy jste ale otravně přemoudřelý. Myslíte, že jste mě prokoukl? To je mi ale překvapení!" Sklonil se a otevřel zahradní branku. „Slyšte, slyšte, jak se dřív říkalo. Pst!"
Jemný deštík se snášel v třpytných květech, které dopadaly po celém tom ráji a šepotaly: Utiš se. Zklidni. Buď vážný. Zůstaň tu. Žij navěky.
Cítil jsem, jak se mi všechny kosti rozplývají ve svalech.
Ze zad mi spadlo cosi jako tmavá kůže.
Crumley naklonil hlavu ke straně a zadíval se mi do obličeje. „A proč?"
Pokrčil jsem rameny. „Vidíte každý den tolik neřádstva, že tohleto prostě potřebujete."
„Potíž je v tom, že chlapi u nás na stanici se o něco takového ani nepokusí. Smutné, co? Představte si, být celý život jen policajtem a ničím jiným. To bych se snad oddělal. Víte, co bych chtěl – přinést sem všechno to svinstvo, co vidím každý týden, a zkompostovat ho. To bych vypěstoval nádherné růže!"
„Anebo obrovské mucholapky," poznamenal jsem.
Zamyslel se nad tím a přikývl. „Za tohle si zasloužíte pivo."
Zašel do kuchyně a já jsem zůstal stát venku v té džungli, zhluboka jsem se nadechoval chladného vzduchu, ale nic jsem necítil, takovou jsem měl rýmu.
„Léta už chodím kolem vaší zahrady," řekl jsem. „A vždycky jsem si lámal hlavu, kdo asi bydlí uprostřed takové obrovské, po domácku vyrobené džungle. Teď když jsem se s vámi setkal, pochopil jsem, že to nemůže být nikdo jiný než vy."
Crumley si musel dát velký pozor, aby neupadl na podlahu, a doslova se svíjel nad tou poklonou radostí. Pak se ovládl a otevřel dvě opravdu strašlivá piva. Se sebezapřením jsem jedno usrkoval.
„To se neumíte líp tvářit?" zeptal se mne Crumley. „Opravdu máte radši kakao?"
„Jo." Napil jsem se ještě trochu, a to mi dodalo odvahy, abych se zeptal: „Jedno bych chtěl vědět. Proč tady vlastně jsem? To jste si mě pozval kvůli tomu chuchvalci, co jste našel před domem, kvůli té chaluze? A já si tu teď prohlížím vaši džungli a piju to hnusné pivo. Už tedy nejsem podezřelý?"
„Prokristapána!" Crumley se napil piva a zamrkal na mne. „Kdybych si o vás myslel, že jste nějaký cvok, co cpe lidi do lví klece, tak jste už dva dny pod zámkem. Myslíte si, že o vás všechno nevím?"
„Není toho moc k vědění," řekl jsem zaraženě.
„To si jen myslíte. Tak si to poslechněte." Crumley se znovu napil, zavřel oči a četl všechny ty podrobnosti z rubu svých víček. „Na jeden blok od vašeho domu je hospoda, zmrzlinář a vedle něj obchod s čínskými specialitami. Všichni si tam o vás myslí, že to nemáte v hlavě v pořádku. Říkají vám Cvok. Anebo taky Blázen. Moc toho namluvíte a k tomu nahlas. Všichni to slyší. Pokaždé, když prodáte povídku Potrhlým příběhům nebo Překvapivým povídačkám, vědí to všichni po celém molu, protože otevřete okno a vyřváváte to na celé kolo. Prokristapána! Ale pod tím vším je přece jen něco jiného, chlapče, mají vás rádi. Sice se všichni shodují, že nemáte žádnou budoucnost, protože koho by sakra napadlo vydat se do vesmíru a přistát na měsíci? A koho bude odedneška do roku 2000 zajímat Mars? Jenom vás. Flashe Gordona. Jenom takového potrhlého cvoka jako jste vy, Buck Rogers."
Zuřivě jsem se červenal, napůl dopálený a trochu v rozpacích, ale vlastně mě všechna ta pozornost trochu těšila. Často mi lidé říkali Flash nebo Buck, ale když mě tak oslovil Crumley, najednou to sedělo, a ani mě to nemrzelo.
Crumley otevřel oči, viděl, že se červenám, a řekl: „Ale už toho radši necháme."
„Jakto že jste to o mně věděl, ještě než byl ten děda –" zarazil jsem se a řekl to trochu jinak: „ještě než umřel?"
„Zajímá mě všechno."
„Většinu lidí nezajímá nic. Přišel jsem na to už ve čtrnácti. Všichni odložili ten rok hračky. Já řekl rodičům, že bez hraček

nejsou žádné vánoce. A tak mi dávali rok co rok hračky. Ostatní kluci dostávali košile a kravaty. Začal jsem chodit na astronomii. Ze čtyř tisíc studentů na naší střední škole se mnou pozorovalo oblohu jen patnáct kluků a čtrnáct děvčat. Ostatní běhali kolem dokola a dívali se jim na nohy. Z toho je jenom vidět –“
Instinktivně jsem se obrátil, protože mě něco napadlo. Jakoby mimoděk jsem zamířil přes kuchyň.
„Mám jisté tušení,“ řekl jsem. „Směl bych –“
„Co?“ zeptal se Crumley.
„Máte tu pracovnu?“
„Samozřejmě. Proč?“ Crumley se trochu polekaně zamračil.
Tím mě jen přiměl, že jsem naléhal ještě o trochu víc. „Nebude vám vadit, když se podívám?“
„Víte –“
Vykročil jsem směrem, kudy pohlédl Crumley.
Místnost byla hned za kuchyní. Kdysi sloužila za ložnici, ale teď byla prázdná až na psací stůl, židli a psací stroj na stole.
„Věděl jsem to,“ řekl jsem.
Postavil jsem se za židli a podíval se na stroj. Nebyla to stará vymlácená underwoodka, ale poměrně nová corona s čerstvou páskou a po jedné straně s hromádkou žlutých papírů.
„Teď je mi jasné, proč se na mě tak díváte,“ řekl jsem. „Ano, proč vždycky nakláníte hlavu ze strany na stranu, mračíte se a mhouříte oči!“
„To se vám jen snažím zrentgenovat tu velkou palici, zjistit, jestli v ní vůbec máte mozek a jak ten mozek pracuje,“ řekl Crumley a naklonil hlavu k levé a potom k pravé straně.
„Nikdo neví, jak mozek funguje, nevědí to ani spisovatelé, nikdo. Já z něj jen všechno po ránu vyhodím až na měsíc.“
„Blbost,“ řekl Crumley mírně.
„Ne, je to pravda.“
Pohlédl jsem na stůl, který měl dole po obou stranách tři zásuvky.
Natáhl jsem ruku a sáhl ke spodní zásuvce nalevo.
Crumley zavrtěl hlavou.
Přehmátl jsem a sáhl po spodní zásuvce napravo.
Crumley přikývl.
Pomalu, velmi pomalu jsem zásuvku otevřel.
Crumley vydechl.
V krabici bez víka tam ležel rukopis. Odhadoval jsem ho tak na sto padesát, dvě stě stran, začínal první stránkou a neměl titulní list.
„Jak dlouho ležel tenhle rukopis v tom spodním šupleti?“ zeptal jsem se. „Jestli se nezlobíte.“
„Proč bych se zlobil,“ řekl Crumley. „Pět let.“
„Tak ho teď dopíšete,“ řekl jsem.
„Nač bych ho měl sakra dopisovat? Proč?“
„Protože jsem vám to řekl. A vím, co mluvím.“
„Zavřete to šuple,“ řekl mi Crumley.
„Ještě ne.“ Vytáhl jsem židli, posadil jsem se a vložil do stroje arch žlutého papíru.
Napsal jsem do jedné řádky čtyři slova a pak o kousek stroj posunul a napsal další tři.
Crumley mi nahlížel přes rameno a tiše ta slova přečetl.
„Smrt je vždycky osamělá.“ Nadechl se a dočetl do konce: „Napsal Elmo Crumley.“ Nedalo mu, aby to neopakoval: „Napsal Elmo Crumley. Propánaboha.“
„Tak vidíte.“ Položil jsem novou titulní stránku na čekající rukopis a tiše zavřel přihrádku. „Tohle vám daruju. Najdu si pro svou knihu jiný název. A teď to musíte dopsat.“
Vložil jsem do stroje další arch papíru a zeptal se Crumleyho: „Co jste měl za číslo dole na poslední stránce rukopisu?“
„Sto šedesát dva,“ odpověděl Crumley.
Vyťukal jsem 163 a nechal papír ve stroji. „Tak tady na vás bude čekat,“ řekl jsem. „Zítra ráno vstanete, zajdete ke stroji, nikam nebudete telefonovat, nepustíte se do novin a nepůjdete ani do koupelny, jen se posadíte, začnete psát a uvidíte, že Elmo Crumley bude nesmrtelný.“
„Blbost,“ řekl Crumley, ale docela tiše.
„Slibuje vám to Bůh. Ale musíte pracovat.“ Vstal jsem a zadívali jsme se spolu na coronu, jako by to bylo jediné dítě, které kdy Crumley mohl mít.
„Snad mi neporoučíte, mládenče?“ zeptal se Crumley.
„Ne, poroučí vám to váš mozek, jen ho musíte poslouchat.“
Crumley ucouvl, odešel do kuchyně a vyndal si další pivo. Čekal jsem u jeho stolu, dokud jsem neslyšel, jak vzadu bouchly dveře se sítí proti hmyzu.
Crumleyho jsem našel na zahradě, jak stojí u otáčecí zahradní fontány a nechává si dopadat na obličej chladivé kapky, protože bylo teď teplo a tady, na samém okraji mlžné oblasti sálalo slunce.
„Kolik jste to zatím prodal povídek?“ zeptal se Crumley. „Čtyřicet?“
„Ano, a po třiceti dolarech. To jsem bohatý autor, co?“
„Jste bohatý. Včera jsem stál kdovíjak dlouho u pultu s časopisy v Abeho krčmě a přečetl jsem si povídku, co jste napsal o tom chlapíkovi, který si najednou uvědomí, že má v sobě kostru, a je tím k smrti vyděšený. Bylo to vážně senzační. Kde ksakru chodíte na takové nápady?“

„Mám v sobě taky kostru.“ odpověděl jsem. „Většina lidí si toho jakživ nevšimne.“
Crumley mi podal pivo a díval se na mne, jak se šklebím. „Ten děda –“
„William Smith?“
„Jistě, William Smith. Dneska ráno přišla pitevní zpráva. Neměl v plících vodu.“
„To znamená, že se neutopil. To znamená, že ho tam někdo na břehu průlivu zabil, a hned jak byl mrtvý, ho vstrčil do klece. To dokazuje –“
„Neskákejte před vlak, nebo vás přejede. A nikomu ani slovo, že jsem vám o tom řekl, nebo vám to pivo zas vezmu.“
Ochotně jsem mu pivo nabídl. Odstrčil moji ruku.
„Co jste zjistili o tom účesu?“ zeptal jsem se.
„O jakém účesu?“
„Pana Smithe těsně před smrti někdo příšerně ostříhal. Vzpomínáte si, jak nad ním bědoval v márnici ten jeho známý? Věděl jsem, že ho tak mohl zřídit jediný mizerný holič.“
Pověděl jsem Crumleymu o Galovi, o tom, jak někdo slíbil Williamu Smithovi, že dostane cenu, o Myronově tančírně, o Modestim a o velké červené tramvaji.
Crumley trpělivě poslouchal a potom řekl: „Chatrná historka.“
„Nic jiného ale nevíme,“ řekl jsem. „Chcete, abych se zeptal v kině Benátky, jestli ho tu noc, co zmizel, viděli postávat venku?“
„Ne,“ odpověděl Crumley.
„Chcete, abych se přeptal u Modestiho, v tramvaji a v Myronově tančírně?“
„Ne,“ řekl Crumley.
„Co tedy ode mě chcete?“
„Abyste se do toho nepletl.“
„Proč?“
„Protože,“ začal Crumley a zarazil se. Pohlédl na zadní dveře svého domku. „Protože kdyby se vám něco stalo, tak tu zatracenou knihu jaktěživ nedopíšu. Někdo musí tu slátaninu přečíst, a já nikoho jiného neznám.“
„Zapomínáte,“ řekl jsem, „že ten, kdo stál včera v noci před vaším domem, čeká už taky před mým. To přece nemůžu připustit, ne? Přece se nenechám špehovat od chlapa, co mi prozradil název, který jsem vám právě vyťukal na stroji. To přece nejde.“
Crumley se mi podíval do obličeje a viděl jsem, že myslí na meruňkové koláče, banánové dorty a jahodovou zmrzlinu.
„Hlavně si dejte pozor,“ řekl mi. „Co když ten děda uklouzl, praštil se to hlavy, a do vody spadl už mrtvý, takže mu nenašli v plících vodu.“
„Jistě, přeplaval průliv a vlezl si sám do klece.“
Crumley se na mne po straně podíval, jako by odhadoval, kolik vážím.
Tiše odešel do své džungle a asi minutu byl pryč. Čekal jsem.
A najednou jsem uslyšel, jak kdesi daleko troubí slon. Pomalu jsem se otočil do hustého zahradního deště a naslouchal. O kus blíž rozevřel své velké, včelím úlům podobné nozdry lev a zprudka, vražedně vydechl. A v té chvíli se přehnalo kolem jako letní vítr stádo antilop a gazel, a jak se lehce dotýkalo suché země, uchvacovalo mne svým během.
A najednou stál na pěšině Crumley, divoce se usmíval jako kluk, který se zpola pyšní a zpola stydí za bláznovství, o němž svět neměl do této chvíle a hodiny ani tušení. Ironicky se zasmál a ukázal dvěma dalšími lahvemi piva na šest reproduktorů liliovitého tvaru zavěšených jako veliké tmavé květy ve stromech. Z těch se nám kolem dokola ozývaly antilopy, gazely a zebry a ochraňovaly nás před bezejmennou nebezpečnou zvěří číhající hned za plotem. Slon znovu zatroubil a úplně mne roztesknil.
„Je to natočené v Africe,“ docela zbytečně mi vysvětloval Crumley.
„Senzační,“ řekl jsem. „Ale co je zas tohle?“
Na deset tisíc afrických plameňáků se vzneslo ze zářivé sladkovodní laguny, tenkrát před pěti tisíci dny, kdy jsem ještě chodil do střední školy a z divoké Afriky se vrátili letadlem Martin a Osa Johnsonovi, aby se procházeli mezi námi, obyčejnými Kaliforňany a vyprávěli nám neuvěřitelné příběhy.
A vtom jsem si vzpomněl.
Právě v ten den, kdy jsem chtěl horempádem utíkat na Johnsonovu přednášku, zahynul Martin Johnson kousek od Los Angeles při leteckém neštěstí.
Ale tady v rajském zátiší Crumleyho džungle náhle ti Johnsonovi ptáci ožili.
Mé srdce se rozlétlo spolu s nimi.
Pohlédl jsem k obloze a zeptal jsem se: „Co uděláte, Crumley?“
„Nic,“ odpověděl. „Ta stará paní, co prodávala kanáry, bude žít navěky. Můžete na to vsadit.“
„Jenomže nemám co, jsem švorc,“ řekl jsem.

Když se později toho dne vynořili z vody utopenci, pokazilo to všem po celém pobřeží výlet. Lidé si rozhořčeně balili košíky s jídlem a vraceli se domů. Psi se dychtivě běželi podívat na ty neznámé lidi položené na břehu, ale rozezlené ženy a podrážděni mužové si je zas zavolali k sobě. Seskupili i děti a honem je poslali pryč s výtkou, že už se nikdy nemají s tak divnými cizími lidmi stýkat.
Utonutí bylo koneckonců zakázaným tématem. Podobně jako o sexu se o něm nikdy nemluvilo. A proto také byl utopený člověk, který se odvážil objevit na břehu, persona non grata. Možná že některé děti utíkaly k vodě a v duchu pořádaly tajné pohřby, ale dámy, které i po tom, co se celé rodiny odvrátily a odešly domů, zůstaly na břehu, roztáhly

si slunečníky a otočily se zády, jako by na ně z příboje zavolal někdo, komu je cítit z úst. Ať se o tom napsalo v novinách co chtělo, nic nepomáhalo. Ztracení plavci prostě přicházeli bez pozvání, povolení či varování, a jako nevítaní příbuzní museli být co nejrychleji odexpedováni do záhadných ledových domů někde ve vnitrozemí.
Ale jen se tu nějakého cizího člověka, který se pokoušel surfovat, zbavili, už jste slyšeli, jak děti, co tu dolují písek, volají: „Koukni, mami, jé, podívej se!“
„Jdeš pryč! Honem!“
A po pobřeží se ozývaly kroky běžící od ještě teplých prohlubinek v písku.

Když jsem se vracel od Crumleyho, doslechl jsem se o těch nevítaných hostech, o utonulých.
Jen nerad jsem odcházel ze slunce, které jako by věčně zářilo v Crumleyho zahradě.
Dojít k moři bylo jako dotknout se jiné země. Mlha se tady snášela, jako by vítala všechny ty špatné zprávy z pobřeží.
Utonutí neměla nic společného s policií, s nočními hrůzami anebo temnými překvapeními v průlivech, které si celou noc olizovaly zuby. Zavinily je prostě bouřlivé vlny přílivu a odlivu.
Pobřeží bylo teď prázdné. Já však měl ještě prázdnější pocit, když jsem pohlédl nahoru k starému benátskému molu.
Slyšel jsem, jak někdo šeptá: „Rýže špatná!“ Šeptal jsem
to já.
Bylo to čínské zaklínadlo, jaké se vyvolává u rýžových polí, aby se dobrá úroda zabezpečila před pustošením žárlivých bohů.
„.Rýže špatná!“
Neboť někdo konečně šlápl na toho obrovského hada.
Někdo ho zboural.
Ze vzdáleného konce mola navždycky zmizela horská dráha.
Její zbytky tu teď ležely kvečeru jako velká rozházená dřívka ve hře, kterou jsme tak rádi hrávali, když jsme opatrně zvedali jedno po druhém, aby se ostatní nepohnula. Teď však tu hru hrálo jen parní lopatové rypadlo, které se s funěním sklánělo a se zalíbením chňapalo po kostech.
„Kdy už bude konec toho umírání?“ řekl mi před pár hodinami Cal.
Před sebou prázdný konec mola, jehož kostru tu postupně obírali, a přílivovou vlnu mlhy bouřlivě se valící ke břehu, cítil jsem v zádech údery studených šipek. Někdo mne sledoval. Prudce jsem se otočil. Nemýlil jsem se, skutečně mne někdo pozoroval. Na druhé straně ulice jsem zahlédl A. L. Shranka. Utíkal s rukama hluboko zabořenýma v kapsách kabátu, hlavu schovanou v tmavém límci, a co chvíli se ohlédl, jako krysa prchající před loveckými psy.
Proboha, pomyslel jsem si, už vím, koho mi připomíná. Poea!
Slavné fotografie, střízlivé portréty Edgara Allana s jeho mohutným, jak lampa z mléčného skla klenutým obočím, zamyšlenýma, noční oheň připomínajícíma očima a tragickými smutnými ústy skrytými pod tmavým knírem, s kravatou nakřivo na neupraveném límci nad věčně se svírajícím a škubajícím krkem.
Edgar Allan Poe.
Poe prchal. Prchal i Shrank. A co chvíli se ohlížel do rychlé beztvaré mlhy.
Prokristapána, pomyslel jsem si, pronásleduje nás to všechny.
Než jsem došel ke kinu Benátky, netrpělivá mlha už všechno pohltila.

Starý biograf pana Shapeshada byl naprosto jedinečný, poslední z řady říčních člunů na světě, ležících při kraji vody.
Přední část kina spočívala na betonové cestě, která vedla z Benátek k Ocean Parku a Santa Monice.
Zadní trčela přes molo, takže visela druhým koncem nad vodou.
Zastavil jsem se v této pozdní denní hodině před biografem, pohlédl na plachtovinu nad vchodem a strnul jsem.
Neohlašovaly se žádné filmy. Stálo tam jediné, obrovské, šedesát čísel veliké slovo.
SBOHEM.
Bylo mi, jako by mne někdo bodl do žaludku.
Přistoupil jsem k pokladně. Seděl tam pan Shapeshade, a jak na mne zamával, usmál se s maniakální dobrodušností.
„Sbohem?“ řekl jsem smutně.
„To se ví!“ zasmál se pan Shapeshade. „Tratatá, tralala. Sbohem. Dneska je vstup zadarmo. Jen jděte dál! Každý přítel Douglase Fairbanksa, Thomase Meghana, Miltona Sillse a Charlese Raye je můj kamarád.“
Ta jména z mého dětství mě dojala. Vídal jsem vždycky ty lidi, jak se kmitají na plátnech starých kin, když mi byly dva, tři a čtyři roky a seděl jsem mamince na klíně v studeném biografu v severním Illinoisu. Bylo to před tím, než přišla nouze a my odjeli ještě před sezónními zemědělskými dělníky ve staré omlácené kraksně, protože táta si chtěl hledat místo za dvanáct dolarů týdně.
„Já dovnitř nemůžu, pane Shapeshade.“
„Podívejme se na mládence, co nechce ani do kina!“ Pan Shapeshade vztáhl ruce k nebi a zakoulel očima jako Stromboli, který už má dost Pinocchia a nejradši by mu prostříhal provázky. „A proč ne?“
„Když vycházím za denního světla z biografu, je mi smutno. Všechno je nějak špatné.“
„A kdepak uvidíte slunce?“ zvolal pan Shapeshade.
„Než vyjdete ven, bude už noc!“
„Spíš jsem se vás chtěl zeptat na něco, co se tu stalo před třema dny,“ řekl jsem. „Neviděl jste tu náhodou toho starého dědu od tramvajové pokladny, Billa, Willyho, Williama Smithe, jak čeká večer před vaším kinem?“
„Jistě, volal jsem na něho. Co se vám to stalo na hlavě? povídám. Nestrhl vám grizzly paruku? ptám se. Měl vlasy, že to bylo k uchechtání. Kdo na něj vzal sekačku na trávu? Ten ďábel Cal?“

„Ano. Viděl jste někoho, kdo se tu s Williamem Smithem sešel a odvedl si ho?“
„Měl jsem moc práce. Najednou si přišlo šest lidí pro lístky, považte, šest! Když jsem se ohlédl, byl pan Smith pryč, Willie byl prostě pryč. Proč?“
Ramena mi poklesla. Na obličeji mi muselo být znát zoufalství. Shapeshade mi honem chtěl projevit účast a dýchl na mne otvorem pokladny, až to zavanulo sen–senem.
„Jestlipak víte, kdo se nám dneska objeví na tom velikém, od molů prožraném plátně z dvaadvacátého roku? Fairbanks! Černý pirát! Považte! A Zlomené květy. Lon Chaney? Kdo byl ještě lepší? Fantom opery?“
„Ale proboha, pane Shapeshade, vždyť jsou to všechno němé filmy.“
„A co na tom? Kde jste byl v roce 1928, že vám to ušlo? Čím víc se toho ve filmu namluví, tím hůř to dopadá. Jo, ve Voskovém panoptiku, tam si ještě herci zahráli. Pohybovali ústy a člověk ani necítil nohy. A tak si dáme ještě naposled němé filmy, ne? Docela tiché. Ani slovíčko, jen dvanáct metrů velké pohyby a šest metrů široké škleby a úsměšky. Němí fantómové. Mlčící piráti. Šeredové a hrbáči, co si něco říkali ve větru a dešti a nechali za sebe mluvit varhany. Ještě je tam spousta míst. Jděte dál.“
Otočil kličkou pokladny.
Přístroj mi podával pěkný nový oranžový lístek.
„Rád.“ Vzal jsem si lístek a zadíval se do tváře starému muži, který už čtyřicet let nevyšel na slunce, bláznivě miloval filmy a určitě by si raději četl Stříbrné plátno než Britskou encyklopedii. Oči měl trochu pomatené vší tou láskou pro staré tváře na včerejších plakátech.
„Co s vámi –“ začal jsem se ptát.
Shapeshade si však hned domyslel, co chci říct. „Co se mnou bude zítra, až mi zbourají biograf? Jen se nebojte. Mám své útočiště! A moje filmy taky, všech těch tři sta filmů, co tu mám v promítací kabině, ale brzy se s nimi postěhuju na pobřeží, o míli dál na jih, do suterénu, kde si promítám filmy a směju se.“
„Ke Constanci Rattiganové!“ zvolal jsem. „Často jsem viděl, jak jí v suterénním okně anebo nahoře v salónu kmitá dlouho do noci takové zvláštní světýlko. To jste tam byl vy?“
„A kdo jiný?“ blaženě mi odpověděl Shapeshade. „Už léta, sotva jsem tady hotový, odklušu po břehu s deseti kilogramy filmu pod každou paží. Constance celé dny prospí, to ano, ale celé noci se se mnou dívá na filmy a jí praženou kukuřici, to víte, taková už je Rattiganová, a tak si tam sedíme a držíme se za ruce jako dvě bláznivé děti, okrádáme filmové archívy a někdy si pobrečíme, že už ani nevidíme na oči, když chceme zase převinout cívky.“
Pohlédl jsem na pláž za fasádou biografu a najednou jsem v duchu viděl pana Shapeshada, jak utíká tmou při kraji příboje, drží v ruce kukuřici, Mary Pickfordovou, Holloway Suckerse a Toma Mixe a spěchá k té staré královně, aby se stal nejpokornějším milencem proměnlivých stínů a světel, jaké se míhají za všech těch svítání a soumraků po snovém plátně.
A jak se pak Shapeshade těsně před svítáním, aspoň jak tvrdily všechny ty pověsti, dívá na Constance Rattiganovou, která utíká nahá po břehu, vrhá se do chladných slaných vln, vynořuje se s výživnými chaluhami v rovných bílých zubech a majestátně si pročesává vlasy, zatímco Shapeshade pokulhává ve stoupajícím slunci domů, opilý vzpomínkami a v morku kostí, v duši, srdci i přešťastných ústech si mumlá a pobrukuje tóny starých varhan.
„Poslyšte.“ Naklonil se ke mně jako Ernest Thesiger v šerých chodbách Starého temného domu anebo jako Dr. Praetorius hrozivě se zjevující ve Frankensteinově nevěste. „Zajděte si uvnitř za plátno. Už jste tam někdy byl? Že ne? Vylezte si v noci na jeviště a za plátno. To je zážitek! Jako když se najednou octnete v nakloněném kabinetu doktora Caligariho. Budete mi navždycky děkovat.“
Potřásl jsem mu rukou a najednou jsem se na ni zaraženě podíval.
„Páni!“ vykřikl jsem, „vy ale máte ruku! Není to ta pracka, co se najednou objevila ve tmě za knihovnou v Kočce a kanárovi, popadla toho advokáta a někam ho odvlekla, ještě než stačil přečíst poslední vůli?“
Shapeshade se zadíval dolů na svoji ruku, uvelebenou v mé, a blaženě se rozzářil. „Vy jste vážně moc milý,“ řekl.
„Snažím se, pane Shapeshade,“ odpověděl jsem. „Dělám, co můžu.“
Uvnitř jsem klopýtal uličkou, až jsem si nahmatal cestu k mosaznému zábradlí a skoro se dopotácel nahoru po jevištních schůdcích na věčně půlnoční scénu, vlezl za plátno a šel se podívat na veliké duchy.
A duchové to opravdu byli, vysocí, bledí, černoocí stínoví fantómové času, ze šikmého zorného úhlu, z něhož jsem se na ně díval, pokroucení jak bílé karamely, gestikulující a pohybující ústy v tichu a čekající na první tóny varhan, které se ještě neozvaly.
A pak se za rychlého klepání a drnčení objevil Fairbanks s obličejem nakřivo, Lilian Gishová, která se rozpouštěla jako vosk po plátně, a Fattie Arbuckle, který vypadal ze strany mnohem štíhlejší, narážel vyhladovělou hlavou o vršek plátna a zase klouzal do tmy, zatímco já tu stál, cítil jsem, jak se pod podlahou převalují vlny, a jak se molo a biograf postavený v bouřlivých vodách naklání, vrže a zachvívá, jak prkny proniká pach soli, přes plátno se kmitají další obrazy, bílé jako smetana a tmavé jako inkoust, a celá budova kina se nadzvedá jako měch, s výdechem zase jako měch klesá, a já se potápím spolu s ní.
A právě v té chvíli zahřmely varhany.
Bylo to jako v tom okamžiku před pár hodinami, kdy se přivalil mohutný, nikým neviděný parník a udeřil do mola.
Kino se naklonilo, nezvedlo a zase se řítilo dolů, jako by ujíždělo po horské dráze.
Varhany řvaly, vřeštěly a vystřelovaly Bachovo Preludium v c–moll, až se ze starých svícnů zvedal prach, záclony se neklidné pohybovaly jako pohřební roucha a já stál za plátnem, sahal po něčem, čeho bych se mohl zachytit, a děsil jsem se, aby se něco nedotklo mne.
Nade mnou se bolestně chvěly a pohybovaly ústy bledé obrazy a Fantom sestupoval po schodech pařížské opery, na tváři masku ve tvaru bílé lebky a na hlavě klobouk s perem, kráčel po těch schodech právě před chvílí, kdy ztemnělou

uličkou určitě přišel Shapeshade, zachrastil a zazvonil mosaznými kroužky, přidržujícími krátkou oponu kolem varhan, usadil se jako Osud a Odplata, aby vytáhl jako pavouka klíče, zavřel oči, doširoka otevřel ústa a nechal rozeznít Bacha.
Bál jsem se ohlédnout. Jen jsem se díval přes ty dvanáctimetrové fantomy na neviditelné obecenstvo, sedící jako přibité na svých místech, chvějící se spolu s hudbou, přitahované strašlivými výjevy, pozvedávané a zase vrhané dolů nočními proudy pod palubou biografu.
Je tam snad i on mezi všemi těmi bledými obličeji, zahleděnými na rozkmitanou minulost? Je to snad tamhle jeho tvář anebo ten obličej o kousek dál, tvář muže, který tak truchlí v tramvaji, chodí po kraji průlivu a ve tři ráno odchází deštěm? Bezbarvé luny, zachvívající se ve tmě, hlouček duší tam vepředu, další o kousek za nimi, padesát, šedesát lidí, strašlivých, podezřelých, kteří se možná znovu chystají do mlhy, aby se srazili s děsem a klesli bez sebemenšího hlesu, jenom za hlasitých nárazů moře vracejícího se pro čerstvé síly.
Který z nich to je, ze všech těch nočních poutníků? ptal jsem se sám sebe, a co bych tak asi mohl vykřiknout, abych ho vylekal, až by se rozběhl uličkou a já se urputně pustil za ním?
Z plátna se na mne usmála obrovská lebka, milenci prchli na střechu Opery, Fantom je pronásledoval, strhl si červenou kápi, vyslechl jejich ustrašený milostný rozhovor a ušklíbl se, varhany zaječely, biograf sebou trhl a naklonil se spolu s těžkými vodami, jak už oslavoval mořské pohřby pro případ, že by se snad prkna rozestoupila a my se propadli do hlubin.
Oči mi rychle přejížděly od jednoho vzhůru obráceného obličeje k druhému a ještě dál a výš, až nahoru k okénku promítací kabiny, kde shlíželo dolů na okouzlující osudy vykreslované na plátno celými gejzíry světla a tmy kus obočí a jedno šílené oko.
Oko Poeova havrana.
Anebo spíš Shrank!
Člověk, který dovedl vykládat z tarokových karet, psycholog, frenolog, numerolog a . . .
Promítač filmů.
Někde přece musel otáčet filmem, když Shapeshade bušil v křečích nadšení do varhan. Většinou běhal ten starý pán večer co večer od pokladny k promítací kabině a k varhanům a mlátil do nich jako posedlý kluk převlečený za roztěkaného starce.
Ale teď?
Kdo jiný by sem měl přijít na noční rej hrbáčů, kráčejících koster a chlupatých pracek strhávajících perly z hrdla spící ženy?
Shrank.
Varhany se rozezněly, jak nejhlasitěji dovedly. Fantom zmizel. Na plátně se objevil nový záběr z Jekylla a Hydea z roku 1920.
Seskočil jsem ze scény a rozběhl jsem se uličkou mezi všemi těmi zloduchy a vrahy.
Poeovo oko však z promítacího okénka zmizelo.
Než jsem doběhl ke kabině, byla prázdná. Film se odvíjel na světélkujícím přístroji sám. Jekyll, který se právě chystal přeměnit v Hydea, sklouzl po kuželích světla, aby udeřil do chomáče chlupů na plátně. Hudba ztichla.
Když jsem vycházel z biografu, našel jsem dole vyčerpaného, ale šťastného pana Shapeshada, jak sedí zase v pokladně a prodává lístky mlze.
Vztáhl jsem ruce, uchopil jeho a stiskl.
„Vy žádnou špatnou rýži nemáte, viďte?“
„Cože?“ zvolal Shapeshade, kterému to polichotilo, i když nevěděl proč.
„Budete žít navěky,“ řekl jsem.
„Víte snad něco, co pánubohu zůstalo utajeno?“ zeptal se Shapeshade. „Přijďte sem ještě. V jednu v noci. Uvidíte Veidta v Caligarim, ve dvě Chaneyho Směj se, šašku, směj, ve tři Gorilu a ve čtyři Netopýra. Kdo by si mohl přát víc?“
„Já ne, pan Shapeshade.“
Odcházel jsem lehkou mlhou.
„Není vám smutno?“ volal za mnou Shapeshade.
„Myslím, že ne.“
„Když o tom musíte přemýšlet, tak vám určitě smutno není.“
Snesla se tmavá noc.
Všiml jsem si, že Modestiho kavárna má dnes nějak brzy zavřeno, anebo že snad už je zavřená napořád, to jsem nevěděl, a tak jsem se ani nemohl zeptat na Williama Smithe, svátečně ostříhané vlasy a večeři.
Na molu byla tma. Jediné svělýlko blikalo v okně tarokové chatrče A. L. Shranka.
Zamrkal jsem.
To zatracené světlo zděšeně zhaslo.

„Špatná rýže?“ zeptal se mne Crumley po telefonu. Protože jsem však volal já, promluvil docela vesele. „Co je to za řeči?“
„Crumley,“ řekl jsem a pevně jsem polkl. „Mám další jméno do našeho seznamu.“
„Do jakého seznamu?“
„Přece hned za tou paní, co prodávala kanáry.“
„To není náš seznam, ale váš –“
„Shrank,“ řekl jsem.
„Cože?“

„A. L. Shrank, psycholog z benátského mola –“
„Vykladač tarokových karet, praštěný sběratel knih, amatérský numerolog, Pátý jezdec Apokalypsy?“
„Vy ho znáte?“
„Chlapče, já znám každého nad molem, na molu, v molu i pod molem, každého vzpěrače, co zaklepal bačkorama, každého mrtvého tuláka na noční pláži, co za svítání pomalu ožije, když si přihne devětasedmdesátiprocentního muškátového vína. A. L. Shrank, ten poďobaný skřet? Ani nápad!“
„Nezavěšujte! Vidím mu to na obličeji. Přímo si o to říká. Je další na řadě. Loni jsem napsal pro Dime Detective povídku o dvou vlacích v nádraží, co jedou opačným směrem a na chvíli vedle sebe zastaví. Jeden člověk pohlédne naproti na druhého, chvíli se na sebe upřeně dívají a tu ten první pochopí, že se tam nikdy neměl podívat, protože ten člověk v druhém vlaku je vrah. Vrah se ohlédne a usměje. A to je všechno. Čistě se jenom usměje. A můj hrdina si uvědomí, že je odsouzen k záhubě. Odvrátí pohled, snaží se zachránit. Ale ten druhý, ten vrah, se na něj dívá dál. A když můj hrdina znovu vzhlédne, je okno vedlejšího vlaku prázdné. Uvědomí si, že vrah z vlaku vystupuje. Vzápětí se zabiják objevuje ve vlaku mého hrdiny, v jeho vagónu, přichází uličkou a sedne si rovnou za něj. Hrůza, co? Hrůza.“
„Je to senzační nápad, ale ve skutečnosti se to takhle nestává,“ namítl Crumley.
„I stává, častěji, než si myslíte. Jeden můj známý si vyjel loni přes celé Státy rollsroysem. Cestou ho šestkrát někdo málem donutil, aby sjel ze silnice, v Oklahomě, Kansasu, Missouri a Illinoisu, vždycky mužští, co dostali vztek, že má tak drahé auto. Povést se jim to, tak to byla vražda, a nikdo nic nevěděl.“
„To je něco jiného. Drahé auto je drahé auto. A těm mužským bylo úplně jedno, kdo v něm sedí. Jenže co vy mi tu tvrdíte –“
„Na světě jsou ti, co vraždí, a ti, co jsou vražděni. Ten děda v čekárně jako by čekal, až ho někdo zabije, a ta paní, co prodávala kanáry, taky. Mají to v očích – vezmi si mě, říká ten jejich pohled, udělej mi to k vůli, zahub mě navždycky,“ řekl jsem.
„Shrank,“ dodal jsem potom. „Vsadil bych na to život.“
„To nedělejte,“ řekl mi Crumley, najednou mnohem tišeji. „Jste správný kluk, ale pánbůh ví, že jste ještě zelenáč.“
„Shrank.“ opakoval jsem. „Když se teď hroutí molo, musí jít ke dnu i on. Jestli ho někdo nezabije, přiváže si kolem krku Sestup a pád Západu nebo Anatomii melancholie a skočí z posledního zbytku mola. Shrank.“
A jako by se mnou souhlasil, zařval z hloubi Crumleyho afrického území lev toužící po krvi.
„Zrovna, když jsme spolu my dva začali tak dobře vycházet,“ řekl Crumley.
A zavěsil.

V celých Benátkách vytahovali lidé poprvé po celých týdnech, měsících, ba letech rolety.
Město na oceánu jako by se probouzelo, jen aby zase navždycky usnulo.
V malém oprýskaném obíleném domku přímo proti mému bytu vytáhli během dne roletu a . . .
Když jsem té noci vešel domu, pohlédl jsem naproti přes ulici a užasl jsem.
Zíraly tam na mne oči.
Nejenom jedny oči, ani desatery, ale nejméně stery.
Byly to skleněné oči a ležely v zářících pěšinkách anebo byly vystaveny na malých podstavečcích.
Byly modré, hnědé, zelené, rezavé a žluté.
Přešel jsem svoji úzkou uličku, zastavil jsem se a prohlížel si tu překrásnou výstavu, která mi připomínala drápky z dětských let.
„S těmi by se hrálo v prachu na školním dvoře,“ řekl jsem sám k sobě.
Oči mlčely. Spočívaly na svých podstavcích anebo byly poházeny v malých skupinkách na bílém sametu, a upřeně se dívaly skrze mne a za mne, do jakési studené budoucnosti za mými zády a mou páteří.
Kdo asi udělal ty skleněné oči a kdo je vystavil ve výkladu a potom čekal uvnitř, aby je prodal a zasadil do lidských očních důlků, to jsem opravdu nevěděl.
Ať už to byl, kdo chtěl, byl to jen další, ve skrytu pracující benátský řemeslník nebo obchodník. Občas jsem vídával daleko v hlubinách domku ostrý bílomodrý plamen a čísi ruce, jak zpracovávají slzy roztaveného skla. Ale stařec (v kalifornských Benátkách žijí jen staří lidé) měl obličej skrytý za silným kovovým a skleněným chráničem proti ohni. Z dálky bylo jen vidět, jak se rodí nový pohled, slepé oko, zaostřované v plameni a druhý den vystavené jako zářivý bonbón ve výloze.
Nevěděl jsem ani, jestli si někdo chodí ty zvláštní šperky kupovat. Jakživ jsem neviděl nikoho, kdo by doklopýtal do domku a potom křepce vyšel ven s jasnějším pohledem. Za celý tento rok byla roleta vytažena jen asi dvakrát měsíčně.
Když se tak díváte, vy divné oči, pomyslel jsem si, vidíte ztracené kanáry? A víte, kam zmizeli?
A dejte mi pozor na můj byt, ano? chtělo se mi dodat. Zůstaňte bdělé celou noc. Vždyť počasí se může změnit. Třeba začne pršet. A mého zvonku se mohou dotknout stíny. Všímejte si toho, prosím vás, a dlouho si to pamatujte.
Lesklé krásné drápky, které mne kdysi provázely při hrách na školním dvoře, však ani nemrkly.
A v té chvíli vyklouzla ze stínů za vystavenými oky ruka, podobná ruce čaroděje, a stáhla přes oči víčko.
Měl jsem dojem, že skláři snad vadí, že upírám oči na jeho oči.
Anebo měl možná strach, že kýchnu tak prudce, až přijdu o jedno oko, a budu si od něj chtít koupit nějaké náhradou.
Zákazník! To by mu asi úplně zkazilo neposkvrněnou pověst. Deset let už tu vyfukuje sklo, a jedinkrát nic neprodal.
A v tom mne ještě napadlo, neprodává on také plavky z roku 1910?
Vrátil jsem se domů a podíval se z okna.
Když jsem teď nestál venku jak inkvizice, roleta byla opět vytažená.
Oči zářily a jako by čekaly.

Co asi dneska uvidí? napadlo mne.

„Ať žádná lítost, žádný záchvat citu mým chtěním neotřese –“
Rázem jsem se probudil.
„Co?“ zeptal jsem se prázdného stropu.
Řekla to snad lady Mackbeth?
Mým chtěním neotřese.
Člověk se nemá ničeho, z žádného důvodu bát.
A s tím musí přežít až do svítání.
Že by se mi snad otírala o dveře mlha? Nebo se snažila vyzkoušet mou klíčovou dírku? A nepřiplížila se mi až k prahu zvláštní jemná přepršk a nenechala mi před dveřmi chaluhu?
Bál jsem se tam jít podívat.
Otevřel jsem oči. Pohlédl jsem do předsíňky, která vedla do mé dvakrát čtyři metry velké kuchyně a dvakrát dva velké koupelny, vhodné tak leda pro sbor liliputánů.
Včera jsem si tam pověsil starý bílý roztrhaný koupací plášť.
Teď však ten plášť už nebyl pláštěm. Co jsem si sundal brýle a položil si je u postele, a mé oči bez nich zůstaly takové, jako skutečně byly, téměř slepé, plášť se . . . proměnil.
Byla z něj bestie.
Když mi bylo pět a bydleli jsme na východě v Illinoisu, musel jsem občas chodit pozdě v noci na záchod po tmavých schodech, a jak tam nebyla rozsvícená lampička, vždycky stávala nahoře bestie. Někdy zapomněla maminka lampičku rozsvítit. A já se strašně snažil vyjít po tich schodech a nepodívat se nahoru. Jenže jsem vždycky měl strach a nahoru jsem se podíval. A bestie tam vždycky byla, hučela jako temné lokomotivy, řítící se noční krajinou, jako pohřební vlaky, odvážející bratrance a strýčky, které jsem měl rád. Čím jsem byl větší, tím delší byly ty pohřební vlaky. Než mi bylo sedm a osm, zemřelo mi několik tet a dědeček, a všechny jsem je viděl mrtvé v krematoriu anebo pochovávané do země, mezi desítkami dalších sympatických příbuzných, a vlak v takových nocích pak burácel ještě hlasitěji, a byla to smrt a byla to bestie, bez tvaru, jen s nocí a hvězdami, a čekala tam na mne a číhala, když jsem stál dole pod schody a ...
Strašně jsem vykřikl.
Neboť bestie teď visela na kraji dveří vedoucích do tmy, do předsíně, do kuchyně, do koupelny.
Díkybohu, pomyslel jsem si, že takhle k ránu nejezdí jen kousek ode mne ty velké červené tramvaje a nehvízdají svými temnými píšťalkami.
Jdi pryč, bestie, pomyslel jsem si.
Ale bestie neodcházela.
Vím, že tam nejsi, bestie, promluvil jsem k tomu tvaru na dveřích. Vlastně nejsi nic. Jsi jen můj starý koupací plášť.
Naneštěstí jsem jej však jasně neviděl.
Kdybych tak aspoň dosáhl na svoje brýle, pomyslel jsem si, nasadil bych si jej a vyskočil.
Ale nedokázal jsem roztřesenou rukou brýle uchopit.
Jak jsem tam tak ležel, bylo mi osm a potom sedm a pak pět a čtyři roky, a byl jsem pořád menší a menší a menší a menší, zatímco bestie na dveřích byla čím dál tím větší, tmavší a delší.
Bál jsem se i mrknout. Bál jsem se, že bych tím jediným pohybem bestii vydráždil, až by se ke mně tiše snesla a . . .
Tiše se dotkla mé nohy.
„Ach!“ zaječel kdosi.
Protože naproti v ulici zazvonil telefon. Pevně jsem zavřel oči.
Buď zticha! pomyslel jsem si. Nebo se bestie zase pohne.
Telefon zvonil jako divý. Ve čtyři ráno. Ve čtyři! Prokrista! Kdo to jen může být?
Peg? Uvězněná v mexických katakombách? Zbloudilá?
Telefon vyzváněl.
Anebo to zuří v bouři chladný déšť, prchající noc a alkohol, truchlící nad strašlivými událostmi, zatímco se do zatáčky s jekotem řítí obrovský vlak.
Telefon ztichl.
Jak jsem tak ležel s očima pevně zavřenýma, zuby zaťatými, přikrývkou přetaženou přes hlavu, obrácený k propocenému polštáři, zdálo se mi, že slyším jemný šepot. Ustrnul jsem.
Ani jsem nedýchal, i srdce se mi zastavilo.
Protože právě teď, v té chvíli . . .
Necítil jsem snad, jak se mne cosi dotklo – a dopadlo . . .
Na konec mé postele?

A. L. Shrank nebyl příští obětí.
Ani prodavačka kanárů neobletěla náhle jedinkrát svůj pokoj a nevydechla naposled.
Zmizel někdo jiný.
A důkaz, že se to skutečně stalo, uviděly nedlouho po svítání třpytivé skleněné oči naproti mému unavenému bytu.
Před domem zastavilo nákladní auto.
Jak jsem tak ležel beze spánku a vyčerpaný, uslyšel jsem je a převrátil jsem se na posteli.
Kdosi zaťukal na dveře mé rakve.
Vzchopil jsem se a vstal, přehoupl se jako balón ke škvíře u dveří a vytřeštěně jsem se zadíval do tváře velkého

statného vola. Tvář mne oslovila jménem, já potvrdil, že se tak opravdu jmenuji, vůl mne požádal, abych se podepsal, já podepsal cosi, co vypadalo jako sdělení „mrtev při příjmu“, a díval jsem se, jak závozník oddusal zpátky ke svému nákladáku, sundává zezadu povědomě vyhlížející zabalený předmět a přiváží mi ho po cestičce.
„Proboha!“ řekl jsem, „co je to? Kdo –“
Ale veliký balík, který mi ten muž přivalil ke dveřím, narazil do veřejí a vydal hudební tón. Uskočil jsem, protože jsem vytušil odpověď
„Kam to chcete?“ zeptal se vůl a rozhlížel se po přeplněném luxusním pokoji hodném potrhlého stylu komika Groucha Marxe. „Třeba semhle?“
Opřel zabalený předmět jednou stranou o zeď, pohrdavě se podíval po mé pohovce, koupené od dobročinné společnosti, po holé podlaze a psacím stroji a odklusal dobytčím krokem ke svému nákladáku. Dveře za sebou nechal dokořán otevřené.
Přes ulici jsem viděl deset tuctů jasně modrých, hnědých a rezavých očí, které mne pozorovaly i ve chvíli, kdy jsem strhával obal a zaraženě se zadíval na . . .
Úsměv.
„Proboha!“ vykřikl jsem. „To je přece to piano, co jsem slyšel hrát –“
Javorový list.
Bum ho. Dveře nákladáku se zabouchly. Auto s dunivým řevem odjelo.
Zhroutil jsem se na svou už dost zhroucenou pohovku a vůbec jsem nemohl uvěřit, že před sebou vidím ten široký, prázdný slonovinový úsměv.
Crumley, řekl jsem v duchu. Na hlavě jsem cítil ohavný sestřih, vzadu moc vysoký, po stranách příliš krátký. Prsty jsem měl strnulé.
„Tak co zas, mládenče?“ řekl Crumley.
Rozmyslel jsem si to, říkal jsem si v duchu. Víte, Crumley, že nezmizí Shrank ani ta stará paní, co měla doma kanáry?
Ale, ale, řekl Crumley, a kdo tedy?
Cal, ten holič.
Ticho. Povzdech. A potom . . .
Klapnutí. Volný tón.
Proto jsem se hned nerozběhl k telefonu a nezavolal svému příteli od policie, když jsem se ustrnule díval na tu památku z let Scotta Joplina.
Všechny skleněné oči naproti v ulici si prohlédly můj účes a sledovaly mne, jak zavírám dveře.
Proboha, pomyslel jsem si a já na to piano ani nedovedu zahrát do re mi fa.

Holičství bylo otevřené a nikdo v něm. Mravenci, včely, termiti a příbuzní sem vtrhli už před půlnocí.
Stál jsem u vchodu a díval se na tu dočista vykuchanou místnost. Vypadalo to tu, jako by někdo prostrčil předními dveřmi obrovský vysavač a všechno vycucl.
Piano jsem samozřejmě dostal já. Byl bych rád věděl, komu připadlo, anebo kdo o ně vůbec mohl stát, holičské křeslo, pomády, krémy a pleťové vody, které ještě včera zbarvovaly svými odstíny a roztoky zeď se všemi těmi zrcadly. A taky bych byl rád věděl, kdo dostal všechny ty vlasy.
Uprostřed holičství přecházel jakýsi člověk, majitel domu, jak jsem si zřejmě potom uvědomil, asi padesátiletý muž, který přejížděl zametáčkem po podlaze zbavené všech těch vlasů a bez sebemenšího zjevného důvodu jím klouzal po prázdných dlaždičkách. Vzhlédl a uviděl mne.
„Cal je v čudu,“ řekl.
„To vidím,“ odpověděl jsem.
„Mizera, zmizel a zůstal mi dlužen za čtyři měsíce nájemné.“
„To mu šly tak špatně obchody?“
„Ani ne tak obchody jako stříhání. I za ty dva dolary stříhal nejhůř z celé Kalifornie, doslova by za to byl zasloužil metál.“
Sáhl jsem si nahoru na hlavu a na týl a přikývl jsem.
„Rošťák jeden, zdrhl a zůstal mi dlužen za pět měsíců nájemné. Povídal hokynář odvedle, že ještě v sedm ráno tu Cal byl. V osm si přišli z dobročinné společnosti pro holičské křeslo. Všechno ostatní dostala armáda spásy. Ale kdoví, komu přišlo piano. Moc rád bych ho našel a prodal, abych se dostal aspoň částečně ke svým penězům.“ Domácí se na mne zadíval.
Mlčel jsem. Piano je přece jen piano. Ať už mě Cal obdaroval z jakéhokoliv důvodu.
„Kam myslíte že odjel?“ zeptal jsem se.
„Má prý příbuzné v Oklahomě a Missouri. Zrovna se tady někdo stavil a povídá, že slyšel Cala, jak předevčírem tvrdil, že pojede a pojede, až se před ním zem propadne a on se zřítí rovnou do Atlantiku.“
„Cal by nic takového neudělal.“
„Ne, ten by spíš někde západ do nejhorší rezervace mezi Čerokézy a nikdo by toho nelitoval. Ježíši, vy jste ale příšerně ostříhaný.“
Přešel jsem přes čisté bílé dlaždičky územím zbaveným vlasů a sám jsem ani nevěděl, co hledám.
„Kdo vlastně jste?“ zeptal se domácí a napůl pozvedl koště do palebného postavení.
„Ten spisovatel,“ odpověděl jsem. „Znáte mě přece. Cvokouš.“
„Ksakru, já vás ani nepoznal. To vás tak zřídil Cal?“
Zadíval se na můj sestřih. Cítil jsem, jak mi pod kůží stoupá krev. „Ještě včera,“ řekl jsem.

„Za to by ho snad měli zastřelit.“
Přešel jsem pomalu přes místnost a za tenkou dřevenou přepážku, která skrývala zákulisí oficíny, nádoby na odpadky a záchod.
Zadíval jsem se do jednoho odpadkového sudu a uviděl jsem tam, co jsem hledal.
Fotografii Cala se Scottem Joplinem, přikrytou měsíční dávkou vlasů, kterých nebylo věru nijak moc.
Sáhl jsem do sudu a vytáhl fotografii.
V příštích pěti či šesti vteřinách mi celé tělo jako by zledovatělo.
Protože Scott Joplin zmizel.
Na obrázku byl pořád ještě Cal, navždycky patnáctiletý a usměvavý, s tenkými prsty rozloženými po klávesách piana.
Ale co ten muž, který stál s úšklebkem nad ním!
To nebyl Joplin.
Byl to někdo úplně jiný, černoch, mladší a s mnohem zlovolnějším výrazem.
Přihlédl jsem ještě blíž.
Na místě, kde bývala Scottova hlava, zůstaly stopy starého zaschlého lepidla.
Ježíši Kriste, slituj se nad Calem, pomyslel jsem si. Nikoho nás jakživ nenapadlo podívat se zblízka. A navíc byl ten obraz celou tu dobu zasklený a visel dost vysoko na zdi, takže na něj mohl těžko kdo dosáhnout a sundat ho.
Kdysi, už hodně dávno, našel Cal fotografii Scotta Joplina, vyřízl ji břitvou a přilepil přesně přes obličej toho druhého chlápka. Zřejmě zfalšoval i podpis. A my se celá ta léta na tu fotografii dívali, vzdychali, uznale pomlaskávali a říkali: „To je ale senzační, Cale! Ty jsi přece jen třída! Podívejme se!“
A Cal se celá ta léta na tu fotku díval, věděl, že je to podvod a on sám, že je taky podvodník, a k tomu stříhal zákazníky, jako by je vysušilo kansaské tornádo a učesala maniakální sekačka, která se dočista zbláznila.
Otočil jsem fotografii a sáhl do sudu, jestli tam nenajdu bezhlavné tělo Scotta Joplina, které na obrázku chybělo.
Věděl jsem, že tam nebude.
Někdo si je už odnesl.
A ten, kdo je odloupl z fotografie, taky zavolal Calovi a všechno mu řekl. Už to o tobě víme, Cale! Jsi nahý! Jsi odhalený! Vzpomněl jsem si, jak tady včera vyzváněl Calův telefon. A jak byl Cal vyděšený a vůbec ho nechtěl zvednout.
A když potom přišel do té své oficíny, co se stalo? Asi tak před dvěma dny zběžně pohlédl na fotografii a jako by dostal ránu do žaludku. Když zmizela Joplinova hlava, byl konec i s Calem.
Mohl už jen prodat dobročinné společnosti holičské křeslo, věnovat armádě spásy všechny své pomády a mně poslat piano.
Přestal jsem hledat. Přeložil jsem fotografii Cala bez Joplina a vyšel jsem se podívat, jak domácí pořád ještě zametá podlahu, na které nezůstal jediný vlas.
„Cal,“ řekl jsem.
Domácí přestal zametat.
„Cal to neudělal,“ řekl jsem. „Chci říct, že Cala by něco takového ani nenapadlo. Myslíte, že Cal je ještě naživu?“
„Blbost,“ řekl domácí. „Jasně, že je naživu, žije si tak čtyři sta mil na východ odsud a mně pořád ještě dluží za sedm měsíců nájemné.“
Díky bohu, pomyslel jsem si. O Calovi Crumleymu říkat nemusím. Aspoň zatím ne. Když někdo uteče, neznamená to ještě, že vraždil, anebo že byl zavražděn.
Opravdu ne?
Že se rozjel k východu? Není Cal mrtvý už proto, že sedl za volant?
Vyšel jsem ze dveří.
„Vy ale vypadáte hloupě, chlapče, jak pořád chodíte sem a tam,“ řekl domácí.
Pořád ještě ne tak hloupě jak leckdo jiný, pomyslel jsem si.
Kam bych měl jít teď? Napadlo mne, když mi to piano zabírá celou garsonku a já přitom dokážu zahrát jen na svou starou underwoodku?

Telefon u benzínové pumpy zazvonil toho odpoledne v půl třetí. Po probdělé noci jsem byl tak vyčerpaný, že jsem si znovu lehl do postele.
Ležel jsem a poslouchal.
Telefon zvonil bez ustání.
Vyzváněl dvě minuty nebo tři. Čím déle zvonil, tím větší mi byla zima. Než jsem vyskočil z postele, natáhl si plavky a přeběhl ulici, třásl jsem se jako ve sněhové vánici.
Zvedl jsem sluchátko a daleko na druhém konci jsem vytušil Crumleyho. Ještě ani nepromluvil, a už jsem věděl, jaké má zprávy.
„Tak se to přece jen stalo, viďte?“ řekl jsem.
„Jak jste to věděl?“ Crumley mluvil, jako by také byl celou noc vzhůru.
„Proč jste tam vlastně šel?“ zeptal jsem se ho.
„Když jsem se před hodinou holil, měl jsem najednou takové tušení, zrovna jak o tom mluvíte. Pořád tu ještě jsem, čekám na koronera. Přijdete mi připomenout, že jste mi to říkal?“
„Ne, ale i tak přijdu.“
Zavěsil jsem.
Doma v mém bytě pořád ještě viselo na předsíňových dveřích do koupelny ono nic. Strhl jsem to ze dveří, mrštil tím o

zem a dupl na to. Připadalo mi, že na to mám plné právo, protože to v noci zašlo na návštěvu za paní, co prodávala kanáry, a když se to těsně před svítáním vrátilo, vůbec nic mi neřeklo.
Prokrista, řekl jsem si, jak jsem stál otupěle na svém koupacím plášti, všechny klece jsou teď prázdné!

Crumley stál na jednom břehu řeky Nilu, u jeho vyschlého koryta. Já stál na druhém. Dole čekalo policejní auto a vůz z márnice.
„Nebude se vám to líbit," řekl Crumley.
Počkal, až jsem na něj kývl, aby stáhl prostěradlo. „Volal jste mne v noci?" zeptal jsem se ho.
Crumley zavrtěl hlavou.
„Jak dlouho je mrtvá?"
„Nejspíš tak osm hodin."
Honem jsem počítal. Zemřela tedy ve čtyři ráno. Zrovna když naproti v ulici vyzváněl do noci telefon. Když volalo ono nic, aby mi něco řeklo. Kdybych byl běžel a ten telefon zvedl, zafoukal by byl ze sluchátka studený vítr a řekl by mi – tohle.
Kývl jsem. Crumley zas přikryl tělo prostěradlem.
Paní, která mívala na prodej kanáry, tam byla i nebyla. Cosi z ní odletělo tmou. A to co zůstalo, vypadalo strašlivě.
Oči měla upřené na jakési děsivé nic, na tu věc u mých předsíňových dveří, na neviditelnou tíhu na konci mé postele.
Ústa, která kdysi šeptávala, otevřete si jen, pojďte nahoru, pojďte dál, vítejte, byla teď otevřená v leknutí a protestu.
Chtěla cosi poslat pryč, chtěla, aby to odešlo, aby to nezůstávalo!
Crumley držel v prstech prostěradlo a pohlédl na mne.
„Nejspíš bych se vám měl omluvit."
„Za co?"
Těžko se nám mluvilo, protože ležela mezi námi a vytřeštěně se dívala na cosi hrůzného na stropě.
„Za to, že jste tak správně hádal. A za to, že já pochyboval."
„Nebylo to tak těžké uhodnout. Tady leží mrtev můj bratr. Mrtvý je i můj dědeček a tety. A taky maminka a otec. Smrt je vždycky stejná, ne?"
„Jo." Crumley spustil prostěradlo, jako když sníh padá za podzimního dne do údolí Nilu. „Ale tohle je prostě normální smrt, chlapče. Žádná vražda. Takový výraz mívají v obličeji lidé, když cítí, jak dostávají záchvat a srdce jim uniká z hrudi."
Chtělo se mi hlasitě odporovat. Kousl jsem se však do jazyka. V tom jsem koutkem oka cosi zahlédl, prudce se otočil a přikročil k prázdným klecím. Chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomil, nač se to dívám.
„Ježiši," zašeptal jsem. „Hirohito. Addis Abeba. Jsou pryč." Obrátil jsem se ke Crumleymu, zadíval se na něj a ukázal.
„Někdo vzal z klecí ty staré stránky novin. Ten kdo sem přišel, nejen vyděsil tu starou paní k smrti, ale odnesl si i noviny. Propánaboha, vždyť je to hotový sběratel suvenýrů. Vsadil bych se, že má plné kapsy konfet z tramvajových lístků a odlípnutou hlavu Scotta Joplina."
„Cože má ze Scotta Joplina?"
Crumleymu se do toho moc nechtělo, ale přece jen se přišel podívat na dna klecí.
„Najděte ty noviny a máte ho," řekl jsem.
„To se snadno řekne," povzdechl si Crumley.
Vedl mne dolů kolem zrcadel obrácených ke zdi, které v noci neviděly nikoho, kdo šel nahoru, a ani ho neviděly odcházet. Dole pod schodištěm bylo zaprášené okno a v něm ta cedulka. Ani jsem nevěděl, proč vlastně to dělám, ale natáhl jsem ruku a vyndal cedulku z oprýskaného, lepenkou slepovaného rámu. Crumley mne pozoroval.
„Můžu si to nechat?" zeptal jsem se ho.
„Kdykoliv se na to podíváte, zabolí vás to," řekl Crumley. „Ale co. Jen si to nechte."
Složil jsem papír a zastrčil si ho do kapsy.
Z ptačích klecí nahoře v pokoji nezaznívaly žádné písně.
V té chvíli vešel koroner a pohvizdoval si v dobrém rozpoložení po odpoledním pivu.

Mezitím začalo pršet. Pršelo nám celou cestu přes Benátky, když Crumley odjížděl autem od jejího domu, dál od mého bytu a od telefonů, které vyzvánějí v nejnevhodnější dobu, dál od šedivého moře, prázdného pobřeží a vzpomínek utonulých plavců. Přední sklo automobilu připomínalo veliké oko, které zapláče, zase se osuší a znovu zapláče, když přes ně přejede stěrač a zarazí se, přejede a zase se zarazí a se zavrzáním začíná znovu přejíždět po skle. Díval jsem se přímo před sebe.
Ve svém domku v džungli mi Crumlcy pohlédl do obličeje, uhodl, že si dám raději koňak než pivo, nalil mi a kývl k telefonu v ložnici.
„Máte vůbec peníze, abyste zavolal do Mexico City?"
Zavrtěl jsem hlavou.
„Tak teď si to můžete dovolit," řekl Crumley. „Zavolejte si. Promluvte si s tím svým děvčetem. Zavřete dveře a povídejte."
Popadl jsem ho za ruku a málem jsem mu v ní přelámal všechny kosti, jak jsem se div nezalkl nadšením. A pak jsem zavolal do Mexika.
„Peg!"
„Kdo volá?"
„To jsem já, já!"

„Proboha, ty ale mluvíš divně, jako bys byl hrozně daleko.“
„Taky jsem daleko.“
„A jsi živ, díkybohu.“
„Jasně, že jsem živ.“
„Včera v noci jsem měla strašný pocit. Vůbec jsem nemohla spát.“
„V kolik hodin, Peg, v kolik?“
„Ve čtyři, proč?“
„Jéžiši!“
„Co je?“
„Ale nic. Taky jsem nemohl spát. Jaké je Mexico City?“
„Samá smrt.“
„Proboha, a já myslel, že se umírá jen tady.“
„Cože?“
„Ale nic. Páni, je to ale senzační slyšet tvůj hlas.“
„Tak něco řekni.“
Něco jsem řekl.
„Pověz to ještě jednou.“
„Proč tolik křičíš, Peg?“
„Nevím. Vlastně už vím proč. Kdy už mi sakra konečně řekneš, abych si tě vzala?“
„Peg,“ řekl jsem zmateně.
„Tak kdypak?“
„Když mám jen třicet dolarů týdně, čtyřicet při velkém štěstí, někdy celé týdny nic a někdy kolik měsíců ani vindru?“
„Složím slib chudoby.“
„To určitě.“
„Ano. Za deset dní se vrátím a složím ho za nás za oba.“
„Deset dní je jako deset let.“
„Proč musejí ženy vždycky žádat muže o ruku?“
„Protože jsme zbabělci a bojíme se víc než vy.“
„Ochráním tě.“
„To jsou mi řeči.“ Vzpomněl jsem si na včerejší dveře, na to, co viselo v noci na dveřích a co mi leželo u nohou. „Měla by sis pospíšit.“
„Pamatuješ si vůbec můj obličej?“ zeptala se Peg najednou.
„Cože?“
„Pamatuješ si ho, viď, protože zrovna před hodinou se mi stalo něco hrozného, příšerného, nemohla jsem si vzpomenout na tvou tvář, na barvu tvých očí, a uvědomila jsem si, co jsem to udělala za hloupost, že jsem si s sebou nevzala tvoji fotografii a že vůbec nevím, jak vypadáš. Děsí mě pomyšlení, že bych na tebe mohla zapomenout. Ty na mě nikdy nezapomeneš, viď?“
Neřekl jsem jí, že zrovna včera jsem si nemohl vzpomenout, jaké barvy má oči, a jak to mnou na hodinu otřáslo, a že to pro mne bylo skoro jako smrt, když jsem si nedokázal uvědomit, kdo z nás zemřel dřív, Peg nebo já.
„Je ti lip, když mě slyšíš?“
„Ano.“
„Jsem tam s tebou? Vidíš mé oči?“
„Ano.“
„Víš co, hned jak zavěsíš, pošli mi proboha fotku. Už se nikdy nechci bát –“
„Ale já mám jen mizerný snímek z automatu za pětadvacet centů –“
„Tak mi ho pošli! Nikdy jsem neměla odjet až sem a nechat tě tam samotného, bez ochrany.“
„Mluvíš o mně, jako kdybych byl tvoje dítě.“
„A co jsi jiného?“
„Nevím. Dokáže láska lidi ochránit, Peg?“
„Musí. Jestli tě neochrání, nikdy neodpustím Bohu. Ale víš co, budeme ještě chvíli mluvit. Dokud spolu mluvíme, je s námi láska a tobě je dobře.“
„Už je mi vážně dobře. Uzdravilas mě. Včera mi bylo zle, Peg. Nebylo to nic vážného. Něco jsem snědl. Ale už jsem v pořádku.“
„Až se vrátím domů, hned se k tobě nastěhuju, ať si říkáš co chceš. Když se vezmeme, budu jen ráda. Jen si budeš muset zvyknout, že pracuju, zatímco ty dopisuješ to svoje velké americké dílo, a nerozčilovat se kvůli tomu. Jednou, později, zas budeš živit ty mě.“
„Chceš mi poroučet, co mám dělat?“
„Samozřejmě, protože se mi vůbec nechce zavěsit, nejradši bych s tebou mluvila celý den a vím, že tě to skoro nic nestojí. Řekni mi ještě něco, to co chci tolik slyšet.“
Řekl jsem jí ještě něco.
A v tom se mi ztratila, telefon tiše bzučel a já tam zůstal stát s drátem dva tisíce mil dlouhým, na kterém číhaly miliardy stínů a všechny se ke mně plížily. Přerušil jsem je, než se mi stačily dostat do ucha a vklouznout do hlavy.
Otevřel jsem dveře, vykročil z ložnice a uviděl Crumleyho, jak čeká u ledničky a sahá pro další zásoby.
„Vy ale vypadáte překvapeně,“ zasmál se Crumley. „Asi jste při tom plácání docela zapomněl, že jste u mě?“

„Zapomněl," řekl jsem.
A jak jsem od něj bral všechno, co mi z ledničky podával, teklo mi z nosu a ta rýma mi hrozně vadila.
„Vezměte si papírový kapesník, chlapče," řekl Crumley. „Vezměte si celou krabici."
„A když už jste u toho, sepište mi ten svůj seznam," dodal.
„Náš seznam," řekl jsem.
Zúžil oči, otřel si nervózní rukou plešatící hlavu a přikývl. „Seznam a pořadí těch, kteří mají zemřít jako další." Zavřel oči, přemožen těžkými starostmi.
„Náš seznam," řekl.
Nepověděl jsem mu hned o Calovi.
„A když už jste u toho –" Crumley upíjel další pivo, „napište jmého vraha."
„Musel by to být někdo, kdo zná v kalifornských Benátkách kdekoho," řekl jsem.
„Pak bych to taky mohl být já," poznamenal Crumley.
„To ani neříkejte."
„Proč?"
„Protože mě to děsí," řekl jsem.

Sepsal jsem ten seznam.
Udělal jsem dva seznamy.
A najednou jsem si uvědomil, že sepisuji třetí.
První seznam byl krátký a plný případných vrahů, jenže jsem o žádném nevěřil, že by to mohl vrah být.
Druhý, nazvaný Vyber si svou oběť, byl dost obsáhlý, se jmény všech, kdo měli v nejbližší době zmizet.
A uprostřed práce jsem si uvědomil, že už jsem dost dlouho nezachytil všechny ty benátské potulné lidičky. A tak, dokud jsem ještě měl v paměti Cala, jsem sepsal stránku na téma Holič Cal a potom další o Shrankovi, jak utíká ulicí, a ještě jednu o všech těch lidech na horské dráze, jak se spolu se mnou vrhají do pekel, a další o divadle na velkém nočním parníku, plavícím se přes Styx až k Ostrovu mrtvých, aby (což mi připadalo nemyslitelné) potopili pana Shapeshada.
Nakonec jsem sepsal kázání o slečně Kanárové a stránku o skleněných očích, sebral všechny listy papíru a uložil je do své mluvící krabice. Je to velká krabice, kterou mám postavenou vedle psacího stroje, a jsou v ní uloženy všechny mé myšlenky, které ke mně časně ráno promlouvají a říkají mi, kam chtějí jít a co míní udělat. Ležím a v polospánku je poslouchám, a potom vstanu a jdu jim svým psacím strojem pomoci, aby se dostaly, kam nejvíc chtějí, anebo udělaly něco zvlášť odvázaného, a tak vznikají moje povídky. Někdy jsou o psu, který si chce vykopat hrob. Někdy o stroji času, který musí pracovat pozpátku. Někdy o muži se zelenými křídly, který smí létat jen v noci, aby ho nikdo neviděl. A někdy o mně, jak se mi v posteli, podobné náhrobku, stýská po Peg.
Odnesl jsem jeden ten seznam Crumleymu.
„Jak to, že jste ho nenapsal na mém stroji?" zeptal se Crumley.
„Váš stroj na mě ještě není zvyklý a jenom by mě zdržoval. Můj běží vždycky napřed a mám co dělat, abych ho dohonil. Přečtěte si to!"
Crumley si přečetl seznam možných obětí.
„Proboha," zamumlal, „vždyť vy tam máte půl benátské obchodní komory, Lví klub, bleší cirkus a všechny majitele zábavních podniků, co se v Americe provozují na molech."
Složil jsem papír a zastrčil si ho do kapsy.
„Proč tam nepřihodíte pár známých, mezi kterými jste dřív bydlel dole ve městě?"
V hrudi mi poskočila ledová žába.
Vzpomněl jsem si na starý zchátralý činžovní dům, na temné chodby, na milou paní Gutierrezovou a na rozkošnou Fannii.
Žába poskočila znovu.
„Radši to ani neříkejte," zaprosil jsem.
„Kde máte další seznam, ten seznam vrahů? Vyjmenoval jste tam taky obchodní komoru?"
Zavrtěl jsem hlavou.
„Snad se mi ho nebojíte ukázat, protože tam taky figuruju?" zeptal se Crumley.
Vytáhl jsem seznam z kapsy, pohlédl na něj a přetrhl ho.
„Kde máte koš na papíry?" zeptal jsem se.

Ještě jsem ani nedomluvil, a už se přes ulici proti Crumleyho domu připlížila mlha. Zaváhala, jako by po mně pátrala, a pak, aby potvrdila mé paranoidní podezření, se tiše převalila přes ulici, zahalila Crumleyho zahradu, uhasila vánoční světla na pomerančovnících a citronovnících a zahltila květiny, až zavřely ústa.
„Jak to, že si ta mlha troufne až sem?" zeptal jsem se.
„Sem se dostane leccos," odpověděl Crumley.

„Qué? Je to Cvokouš?"
„Sí, paní Gutierrezová."
„Volám do kanceláře?"
„Sí, paní Gutierrezová."
„Fannie křičí venku na verandě."

„Slyším ji, paní Gutierrezová.“
Daleko v ostrůvku slunce, kam nedoléhá mlha, mrholení ani déšť a kde nenaráží příboj, který by s sebou přinášel podivné návštěvníky, stál starý dům a Fanniin soprán tam vykřikoval jako Sirény.
„Povězte mu,“ slyšel jsem volat Fannii, „že mám novou desku Mozartovy Kouzelné flétny.“
„Fannie vzkazuje –“
„Já ji slyšel až sem, paní Gutierrezová. Povězte jí, že je to moc dobrá zpráva.“
„Ráda by, abyste přišel na návštěvu, stýská se jí po vás a doufá prý, že jí odpouštíte.“
Ale co? snažil jsem se rozpomenout.
„Říká –“
To už prolétl teplým čistým vzduchem Fanniin hlas.
„Vyřiďte mu, ať přijde, ale nikoho s sebou nevodí!“
To mi vyrazilo dech. V krvi mi vyvstaly duchové dávných zmrzlin. Copak jsem někdy něco takového udělal? přemýšlel jsem. Koho myslí, že bych jí bez pozvání přivedl?
A vtom jsem si vzpomněl.
Na župan zavěšený pozdě v noci na dveřích. Nech ho tam. Na kanáry, co byli na prodej. Nenos sem ty prázdné klece. Na lví klec. Nestrkej ji ulicemi. Na Lona Chaneyho. Nesloupni ho ze stříbrného plátna a neschovej si ho do kapsy. Nedělej to.
Proboha, Fannie, pomyslel jsem si, valí se už ta mlha i k vám, tak daleko od moře? Spustí se mrholení i na ten starý dům? Dotkne se déšť vašich dveří?
Křičel jsem do telefonu tak hlasitě, že mne Fannie slyšela až dole.
„Řekněte jí, že přijdu sám, paní Gutierrezová. Sám! Ale povězte jí, že to ještě nevím jistě. Nemám vůbec peníze, ani na tramvaj. Možná, že přijedu zítra –“
„Fannie říká, že když přijedete, tak vám peníze dá.“ „Príma, jenomže do té doby mám prázdné kapsy.“ Vtom jsem uviděl listonoše, jak přechází ulici a zastrkává mi do poštovní schránky obálku.
„Počkejte moment,“ vykřikl jsem a rozběhl se ke svým dveřím.
Dopis byl z New Yorku, s šekem na třicet dolarů za povídku, kterou jsem právě prodal časopisu Bizarre Tales, o muži, žijícím ve strachu před větrem, který ho pronásledoval kolem světa až do Himalájí a teď mu pozdě v noci třásl domem, jak lačnil po jeho duši.
Rozběhl jsem se zpátky k telefonu a volal: „Jestli to ještě stihnu do banky, tak večer přijedu!“
Fannii to bylo hned přetlumočeno, a ještě než tlumočnice zavěsila, zazpívala Fannie tři tóny Zvonečkové árie z Lakme.
Pádil jsem do banky.
Hřbitovní mlho, říkal jsem si v duchu, nepronikni do tramvaje ještě přede mnou, než se rozjedu k Fannii.

Bylo–li molo obrovským Titanikem plujícím nocí k ledovci, s pasažéry čile přestavujícími lehátka, chystal teď na ně kdosi dynamit a přitom si zpíval „Blíž k Tobě, Bože, blíž“.
Starý činžovní dům na rohu Temple a Figueroa pořád ještě plul prostředkem barria, skoro ze všech oken tu visely záclony, lidé a také prádlo, utlučené k smrti v pračkách na zadních verandičkách, a chodbami se vznášela vůně plněných placek „tacos“ a lahůdkového konzervovaného hovězího.
Sám o sobě to byl malý Ellis Island, zaplavený lidmi asi z šestnácti zemí. V sobotu večer se v hořejším poschodí pekly tortilly a po chodbách se tančila conga, ale jinak zůstávaly po většinu týdne dveře zavřené a lidé si chodili brzy lehnout, protože všichni pracovali dole ve městě ve velkých krejčovských dílnách a v jednotkových obchodních domech, nebo v údolí v podnicích, které tu ještě zbyly z válečného průmyslu, anebo na Olivia Street, kde prodávali podřadnou bižuterii.
O dům se nikdo nestaral. Domácí, paní O‘Brienová, sem chodila co nejméně, protože se bála kapesních zlodějů a strachovala se o svou dvaasedmdesát let starou počestnost. Jestli vůbec někdo o dům dbal, byla to Fannie Floriana, která dokázala ze svého operního balkónu v prvním poschodí vyvolávat tak sladce různé příkazy, že i mládenci z herny naproti v ulici se přestávali natřásat jako holubi a kohouti na smetišti, přicházeli s tágem v ruce, zamávali a volali: „Olé!“
V přízemí bydleli tři Číňané a obvyklí američtí Mexičané Chicanos, ve druhém patře jeden Japonec a tři mládenci z Mexico City, kteří vlastnili společné jediný bílý zmrzlinářský oblek – každý jej oblékl na jeden večer v týdnu. Bydlelo tam i pár Portugalců, jeden noční hlídač z Haiti, dva obchodní cestující z Filipín a další Chicanos. A ano, paní Gutierrezová, která měla jediná v celém domě telefon.
První poschodí zabrala hlavně Fannie se svými sto třiceti kilogramy a pak tu bydlely dvě staropanenské sestry ze Španělska, obchodní cestující se šperky z Egypta a dvě dámy z Monterey, o nichž se šuškalo, že prodávají za nevysoké ceny svou přízeň každému zbloudilému chlípnému hráči z protější herny, kterému už je všechno jedno a čirou náhodou se dopotácí v pátek večer až sem. Prostě – každá krysa ve svém doupěti, jak říkala Fannie.
Rád jsem stával za soumraku před tím domem, rád jsem poslouchal naplno hrající rádia, jak se ozývala ze všech oken, rád jsem čichal všechny ty vůně a poslouchal smích.
A rád jsem vcházel do domu a setkal se se všemi těmi lidmi.

Něčí život se dá shrnout tak krátce, že to netrvá o nic déle, než když se někde zabouchnou dveře anebo někdo zakašle pozdě v noci na temné ulici.
Podíváte se z okna a ulice je prázdná. Ten kdo zakašlal, už odešel.
Někteří lidé se dožijí pětatřicítky nebo čtyřicítky, ale protože si jich nikdy nikdo nevšimne, dohoří rychle jako svíčka, malí, téměř až neviditelní.

V tomhle domě a kolem něj se pohybovalo množství takových neviditelných anebo zpola neviditelných lidí, kteří tu žili, ale ne tak docela přesně.
Bydlel tu Sam a Jimmy a také Pietro Massinello a nejzvláštnější z nich slepec Henry, temný jako chodby, jimiž se svou černošskou hrdostí procházel.
Všichni, anebo skoro všichni za pár dní vždycky zmizeli, a každý jinak. Mizeli tak pravidelné a tak různě, že si toho nikdo ani nevšiml. I mně téměř unikal význam jejich posledních sbohem.
Sam.
Sam byl přistěhovalec, který se načerno dostal do Ameriky z Mexika, umýval nádobí, občas si vyžebral nějaké přespání, koupil si laciné víno, celé dny ležel pod párou, pak se zmátořil a jako živoucí mrtvola umyl zas dalších pár kusů nádobí, vyškemral si střechu nad hlavou a znovu se pustil do vína z tašky, v jaké si nosí lidé pití do restaurací. Španělsky mluvil mizerně a anglicky ještě hůř, protože slova cedil vždycky přes muškátové víno. Nikdo nevěděl, co povídá, a nikomu na tom nesešlo. Přespával ve sklepě, stranou nebezpečí.
Tolik o Samovi.
Jimmymu také nebylo rozumět, ne kvůli vínu, ale protože mu někdo ukradl zuby. Chrup, který dostal zadarmo od městské zdravotní správy, mu zmizel jednou v noci, když byl tak neopatrný, že přespal v obskurní noclehárně na hlavní třídě. Zuby mu někdo ukradl ze skleničky vody, kterou měl postavenou u polštáře. Jimmy se ráno probudil a zjistil, že jeho široký bílý úsměv je navždycky pryč. S prázdnými ústy, ale rozveselený džinem se Jimmy vrátil do starého domu, ukazoval si na růžové dásně a smál se. A když tak přišel o protézy a navíc mluvil s českým přízvukem, nebylo mu stejně jako Samovi slovo rozumět. Ve tři ráno uléhal do starých van v suterénu, přes den vypomáhal při různých opravách a pořád se smál, i když nikdo nevěděl čemu.
Tolik o Jimmym.
Pietro Massinello měl sám svůj maličký cirkus, a stejně jak ostatní si směl v prosinci přestěhovat své houfy psů, koček, hus a papoušků ze střechy, kde je měl přes léto, do zakrámované komory v suterénu, kde ta zvířata přežívala za štěkání, kejháni, rvaček a podřimování celé roky. Bývalo ho vidět, jak běží ulicemi Los Angeles, vleče se s přenosným natahovacím gramofonem, který pak postaví někde na rohu ulice, zahraje na něm Povídky z Vídeňského lesa a poručí svým psům, aby zatancovali za pár těch drobných, co mu lidé naházejí, a celou tu cestu za ním běží jeho zbožňující zvířata, dovádějící psi s papoušky na zádech a jim v patách kachna. Massinello byl drobný mužíček se zvonky na klobouku, s černým nalíčením kolem širokých nevinných bláznivých očí a rolničkami přišitými k manžetám a ke klopám. Na lidi nemluvil, ale zpíval.
Na jeho komoře, přistavěné k přízemku, stál nápis ŘEDITEL a uvnitř vládla láska, láska nádherně ošetřovaných, hýčkaných a rozmazlovaných zvířat k jejich neuvěřitelnému pánovi.
Tolik o Massinellu Pietrovi.
Slepý černoch Henry byl ještě podivuhodnější. Podivuhodný proto, že nejenom čistě a jasně mluvil, ale bez holí procházel našimi životy a přežil i tehdy, když ostatní odešli bez fanfár do noci.

Čekal na mne, když jsem vešel dolním vchodem do domu.
Čekal na mne ve tmě, schovaný u zdi, obličej tak černý, že ho nebylo ani vidět.
Vylekaly mne jeho oči, slepé, ale bíle vroubené.
Vyskočil jsem a zděšeně se zajíkl.
„Henry! Jste to vy?“
„To jsem vás vylekal, co?“ usmál se Henry, ale potom si vzpomněl, proč vlastně tam stojí. „Čekám tu na vás,“ řekl. Ztišil hlas a rozhlížel se, jako by opravdu viděl stíny.
„Něco se stalo, Henry?“
„Ano. Ne. Nevím. Všechno se mění. Ten starý barák už není, jak býval. Lidi jsou nervózní. A já taky.“
Všiml jsem si, jak nejistě hmatá ve tmě pravou rukou dolů a svírá mátově pruhovanou hůl. Ještě nikdy jsem ho neviděl, že by chodil o holi. Oči mi sjely ke špičce zakulacené čímsi, co vypadalo jako těžký kus olova. Nebyla to slepecká hůl, ale zbraň.
„Henry,“ zašeptal jsem.
Chvíli jsme tam tak stáli, já si ho prohlížel a viděl ho stejného, jako vždycky býval.
Slepce Henryho.
Henry dovedl všechno zpaměti. Ve své hrdosti si spočítal a zapamatoval každé šlápnutí v tomto bloku i v dalším a ještě dalším a dobře věděl, kolik kroků to je přes tu či onu křižovatku. S naprostou jistotou dokázal jmenovat ulice, po nichž šel, poznával je podle řeznictví, čističe bot, dragstóru anebo podle kouře a pachů vycházejících z heren. I když byly obchody zavřené, „viděl“ vůně košer nakládané zeleniny, tabáku ještě zabaleného v krabicích, africkou slonovinou aromaticky vonící biliárové koule v jejich hnízdech anebo afrodiziakový závan benzínové stanice, když se někomu přelila nádrž. Henry si kráčel s očima upřenýma přímo před sebe, bez tmavých brýlí a bez hole, tiše si počítal každý krok, až zabočil do Alovy hospody, pevně a bez zaváhání zamířil mezi přecpanými stoly k prázdné stoličce u piana, posadil se a sáhl po pivu, které mu tam, ještě než přišel, automaticky postavil Al. Potom si zahrál tři melodie – včetně Javorového listu a bohužel o moc líp než Cal – vypil to jediné pivo a odrázoval do tmy, kterou si osvojil svými kroky a odpočítáváním, zamířil domů, zavolal na neviditelné hlasy, jmenoval jména, hrdý na svého žaluziemi skrytého génia. Řídil se jenom nosem a pevné svalnaté nohy ho nesly tisíce kroků denně.
Když se někdo pokusil převést ho přes ulici, a té chyby jsem se dopustil jen jednou, vyškubl mu loket a sjel ho pohledem tak hněvivým, až nešťastník ohnivě zrudl v obličeji.
„Nedotýkejte se mě,“ zašeptal. „Nepleťte mě. Teď jste mě úplně zmátl. Kde jsem to byl?“ Přepočítal si pevně stočené

copánky na temné hlavě. „Aha, už vím. Pětatřicet přes tuhle ulici, sedmatřicet přes druhou.“ Nechal vás na kraji chodníku a dál už šel sám, pětatřicet kroků přes Temple jedním směrem a sedmatřicet druhým přes Figueroa. Rytmus si vyťukával neviditelnou holí. A pochodoval. Bože, on opravdu pochodoval.
A byl to Henry bez příjmení, slepec Henry, který slyšel vítr, znal všechny pukliny v chodníku, čichal prach starého nočního domu, první varoval před věcmi čekajícími na schodech anebo přílišnou půlnoční tíží na střeše či před nebezpečným potem na chodbách.
A teď tu stál přitištěn k popraskané malbě ve vchodu do domu a venku i v chodbách už byla úplná noc. Oči měl nejisté a zavřené, nozdry rozpálené a kolena trochu prohnutá, jako by ho někdo udeřil do hlavy. Hůl se mu třásla v tmavých prstech. Naslouchal, naslouchal tak úpěnlivě, že jsem se otočil a zadíval dlouhou jeskyňovitou chodbou až k samému konci domu, kde byly otevřené zadní dveře a číhala za nimi další noc.
„Co se stalo, Henry?“ zeptal jsem se znovu.
„Slíbíte mi, že neřeknete nic Florianně? Jak řeknete Fannii něco, co není pro její uši, má z toho málem záchvat. Slibujete mi to?“
„Nepřivodím jí žádný záchvat, Henry“
„Kde jste byl těch posledních pár dní?“
„Měl jsem své starosti, Henry, a byl jsem úplně na mizině. Mohl jsem přijet stopem, ale – však to znáte.“
„Moc se tu stalo za pouhých osmačtyřicet hodin. Tak třeba Pietro, on, jeho psi, ptáci a husy – znáte jeho kočky?“
„Co je s Pietrem?“
„Někdo ho udal, zavolal policii. Že prý je tady na obtíž. Policie přijela, sebrala mu všechny ty jeho miláčky a odvezla ho. Ještě stačil rozdat pár zvířat mezi sousedy. Mám nahoře v pokoji jeho kočku. Paní Gutierrezová má nového psa. Když ho odváděli, plakal, představte si, Pietro plakal. Jakživ jsem neslyšel mužského tak nešťastně plakat. Bylo to hrozné.“
„Kdo ho udal, Henry?“ Byl jsem z toho sám celý pryč. V duchu jsem viděl všechny ty psy, co tak zbožňovali Pietra, viděl jsem kočky a husy, jak si za ním oddaně vyšlapují, kanáry na jeho zvonečky zdobeném klobouku i Pietra samotného, jak jsem ho půl svého života vídal tancovat na nárožích.
„Kdo ho udal?“
„Nejhorší, že to nikdo neví. Policajti prostě přišli a řekli ‚Tady!‘, polovina zvířat zmizela nadobro a Pietro se dostal do lapáku, snad proto, že byl někomu na obtíž, anebo že udělal před domem kravál, někoho uhodil, praštil policajta. To nikdo neví. Ale někdo to věděl. A to ještě není všechno –“
„Co ještě?“ zeptal jsem se a opřel se o zeď.
„Sam.“
„Co je s ním?“
„Leží v nemocnici. Kvůli pití. Někdo mu dal dvě pořádné sklenice tvrdého, a ten blázen to všechno vyžahl. Jak se tomu říká? Akutní alkoholismus? Jestli se dožije zítřka, tak je to jenom z vůle boží. Nikdo neví, kdo mu to pití dal. A pak je tu Jimmy, s tím to dopadlo nejhůř!“
„Proboha,“ zašeptal jsem. „Musím se na to posadit.“ Sedl jsem si na kraj schodů vedoucích nahoru k prvnímu poschodí.
„A nikdo nemá tušení, kdo toho psa zabil.“
„Cože?“
„To byla taková stará deska, když jsem byl kluk, měla ještě pětasedmdesát otáček. A nikdo neví, kdo toho psa zabil. Pes sežral spálené koňské kobližky z vyhořelé stodoly. Jakto že ta stodola vyhořela? Z domu sem zalítly jiskry a podpálily stodolu. Kde se vzaly ty jiskry z domu? Zevnitř ze stavení, od svíček kolem rakve. Proč byly ty svíčky kolem rakve? Někomu zemřel strýc. A tak to jde dál a dál. A celé to končí psem ve stodole, který sežral spálené kobližky a pošel. Neboli, Nikdo neví, kdo toho psa zabil. Už mi ty vaše příběhy docházejí, Henry. Lituji, že jsem vás hned nepochopil.“
„Taky je čeho litovat. Třeba teď Jimmyho. Víte přece, jak přespává každou noc v jiném poschodí a jednou týdně se prostě vysvleče a vykoupe v koupelně v druhém patře? Anebo umývárně v přízemí? To věděl každý! Včera v noci si vlezl opilý do plné vany. lehl hlavou dolů a utopil se.“
„Utopil se?“
„Utopil. Není to hloupost? A není to strašné takhle si pořídit náhrobek? A vlastně ani žádný náhrobek mít nebude. Dostane se leda na hřbitov pro chudé. Našli ho ve vaně špinavé vody. Otočil se a byl tak opilý, že se uspal až k hrobu. A utopil se.“
„Prokristapána!“ řekl jsem a potlačil zároveň zasmání a vzlyk.
„Ano, Ježíši Kriste, ať nám Bůh pomůže.“ Henrymu se chvěl hlas. „Už víte, proč nechci, abyste o tom řekl Fannii? Povíme jí to, ale jedno po druhém, po několika týdnech. Že je Massinello Pietro ve vězení, jeho psi navždycky ztracení, kočky vyhnané a husy upečené. Sam leží v nemocnici, Jimmy se utopil. A já? Jen se koukněte na tenhle kapesník, celý mokrý od mých očí, zmačkaný v ruce. Vůbec mi není dobře.“
„Nikomu není teď moc dobře.“
„A teď,“ Henry vztáhl ruku, neomylně ji namířil k mému hlasu a jemně mne uchopil za rameno. „Teď jděte nahoru a buďte veselý. Aspoň před Fannii.“

Zaťukal jsem na Fanniiny dveře.
„Díky Bohu,“ zaslechl jsem její výkřik.
Paroloď se valila nahoru k řece, zeširoka otevřela dveře a pustila se po linoleu dolů po proudu.
Pak se Fannie zřítila do křesla, pohlédla mi do obličeje a zeptala se: „Co se stalo?“

„Co se stalo? Poslyšte," pohlédl jsem na kliku, kterou jsem ještě držel v ruce. „To necháváte pořád odemčeno?"
„A co by ne? Kdo by chtěl vpadnout dovnitř a dobýt Bastilu?" Jenomže Fannie se nezasmála. Byla ve střehu. Stejně jako Henry měla výborný čich. A já se potil.
Zavřel jsem dveře a sklesl do křesla.
„Kdo umřel?" zeptala se Fannie.
„Jak to myslíte, kdo umřel?" vykoktal jsem.
„Vypadáš, jako kdyby ses zrovna vrátil z čínského pohřbu a chystal se na druhý." Pokusila se o úsměv a trochu zamrkala.
„Víte," rychle jsem přemýšlel. „To mě jen vyděsil na chodbě Henry. Však Henryho znáte. Jdete chodbou, a ani ho ve tmě nevidíte."
„Jsi špatný lhář," řekla mi Fannie. „Kam jsi se poděl? Už jsem vyřízená, jak jsem pořád čekala, až přijdeš na návštěvu. Taky jsi někdy unavený, úplně vyčerpaný čekáním? Čekala jsem tě, milý mladíku, a měla o tebe strach. Bylo ti smutno?"
„Moc smutno, Fannie."
„Vždyť jsem to věděla. Kvůli tomu strašnému dědkovi, co jsi ho našel ve lví kleci, viď? Jak si dovolil takhle tě rozesmutnět?"
„Nemohl za to, Fannie," povzdechl jsem si. „Určitě by byl radši v pokladně Pacific Electric a počítal konfety na vestě."
„Neboj se, Fannie tě rozveselí. Položil bys jehlu tamhle na tu desku, miláčku? Ano, to je ono. S Mozartem se dobře tančí i zpívá. Musíme brzy pozvat nahoru Pietra Massinella, Kouzelná flétna je přesně, co on má rád, a řekneme mu, aby přivedl svoje zvířata."
„Ano, Fannie," řekl jsem.
Položil jsem jehlu na desku, a ta slibně zasyčela.
„Chudáčku," řekla Fannie. „Opravdu vypadáš smutně."

Kdosi tichounce zaškrábal na dveře.
„To bude Henry," řekla Fannie. „Nikdy neklepá."
Přešel jsem ke dveřím, ale než jsem je stačil otevřít, ozval se venku Henryho hlas: „To jsem jen já."
Otevřel jsem dveře a Henry začichal. „Spearmint. Podle toho jsem vás poznal. Copak nikdy nic jiného nežvýkáte?"
„Ani tabák."
„Máte tu vůz," řekl Henry.
„Cože tu mám?"
„Odkdy si můžeš dovolit taxíka?" zeptala se Fannie. Tváře měla zrůžovělé a oči jí zářily. Užili jsme si dvě nádherné hodiny s Mozartem a kolem té mohutné dámy přímo světélkoval vzduch. „Tak co?"
„Vážně, odkdy já si můžu dovolit," začal jsem, ale zarazil jsem se, protože Henry zavrtěl za dveřmi hlavou, jako by říkal: ne, a zvedl obezřele ke rtům prst.
„Je to váš kamarád," řekl. „Taxíkář, co vás zná z Benátek. Jasný?"
„Jasný," odpověděl jsem a zamračil jsem se. „Když to říkáte."
„A ještě něco. Tohle je pro Fannii. Pietro povídal, abych jí to donesl. Má už komoru dole tak přecpanou, že se mu tam to zvířátko nevejde."
A podal mi tlusťoučkou předoucí mourovatou kočku.
Vzal jsem si od něj to sladké břemeno a odnesl je Fannii, která popadla zvíře do náručí a začala nadšením sama příst.
„To je ale krása!" volala, celá nadšená Mozartem i kočkou. „Ta kočka je jak ze sna, jako ze sna!"
Henry jí pokývl, kývl na mě a odešel chodbou.
Přistoupil jsem k Fannii a objal ji kolem ramen.
„Jen si to poslechněte, poslechněte, jaký má motorek," volala Fannie, zvedla tu pokojovou kočičku a políbila ji.
„Zamkněte se tu, Fannie," řekl jsem.
„Co?" zeptala se. „Co?"

Když jsem zas sešel ze schodů, našel jsem Henryho, jak stojí ve tmě, napůl skryt u zdi.
„Proboha, co tu děláte, Henry?"
„Poslouchám," odpověděl.
„A co?"
„Tenhle dům, tohle místo. Pst. Pozor. Třeba teď."
Jeho hůl se zvedla a namířila jako tykadlo chodbou.
Kdesi v dálce zašuměl vítr. Kdesi v dálce bloudil tmou vánek. Trámy si dosedly. Někdo dýchal. Zavrzaly dveře.
„Já nic neslyším."
„Protože se snažíte. Nesnažte se. Jen tu tak stůjte. Jen poslouchejte. Teď."
Poslouchal jsem a mráz mi přejel po zádech.
„V domě někdo je," šeptal Henry. „Někdo, kdo sem nepatří. Dokážu to vycítit. Nejsem přece blázen. Někdo je tam nahoře, chodí sem a tam a nemá za lubem nic dobrého."
„To přece není možné, Henry."
„Je," zašeptal. „Slepec to rozpozná. Třeba když je dole někdo cizí. Henry to hned ví. Když mě neslyšíte, spadnete ze schodů nebo –"
Nebo se utopíte ve vaně, pomyslel jsem si. Ale nahlas jsem řekl: „A to tu chcete stát celou noc?"

„Někdo musí zůstat na stráži.“
Zrovna slepec? pomyslel jsem si.
Henry si domyslel, co mne napadlo. Přikývl. „Jasně, starý Henry A vy už běžte. Před domem na vás čeká ohromná krásně vonící limuzína duesenberg. Žádné taxi, to jsem si vymyslel. Kdo pro vás mohl přijet tak pozdě večer, znáte někoho, kdo by měl takový bourák?“
„Nikoho.“
„Tak už jděte. Ohlídám Fannii za nás za oba. Ale kdo teď ohlídá Jimmyho, ani Jim ne. Ani Sam –“
Chystal jsem se vyjít z jedné noci do druhé.
„Moment, a ještě něco.“
Zastavil jsem se. Henry se zeptal:
„Co jste to přinesl dneska večer za špatné zprávy a nechal si je pro sebe? Neřekl jste nic ani mně, ani Fannii.“
Polkl jsem naprázdno.
„Jak jste to poznal?“
Vzpomněl jsem si na stařenu, jak tiše, ve svých prostěradlech klesá do říčního koryta, až ji už není vůbec vidět. Vzpomněl jsem si na Cala a na víko od piana, prudce zabouchnuté přes jeho ruce, které hrávaly písničku o javorových listech.
„Víte, mladý pane,“ vysvětloval mi Henry rozumně, „i když žvýkáte spearmintky, měl jste dneska kyselý dech. To znamená, že netrávíte pořádně potravu. A to znamená, že spisovatelé, co přišli kdovíodkud do vnitrozemí, mají teď špatné časy.“
„Všichni teď mají špatné časy, Henry.“
„Já pořád ještě štěkám kolem sebe.“ Henry se napřímil a zahrozil holí na temnoucí chodby, kde dohořívaly žárovky a i duše už měly namále. „Hlídací pes Henry. A vy už padejte!“
Vyšel jsem ke dveřím k vozu, který nejenže voněl, ale i vypadal jako duesenberg, limuzína z roku 1928.

Byla to limuzína Constance Rattiganové.
Byla dlouhá, zářivá a nádherná asi jako výloha z Páté avenue, která se najednou octla na nesprávné straně Los Angeles.
Zadní dveře vozu byly otevřené. Šofér seděl na předním sedadle, klobouk vražený přes oči, a zíral přímo před sebe. Ani se na mne nepodíval. Snažil jsem se upoutat jeho pozornost, ale limuzína čekala, motor jí vrčel, a jen jsem zbytečné ztrácel čas.
Jakživ jsem v takovém voze neseděl.
A třeba se mi ta možnost už nikdy nenaskytne.
Honem jsem skočil dovnitř.
Jen jsem dopadl na zadní sedadlo, vyrazila limuzína klouzavým pohybem hroznýše od kraje chodníku. Zadní dveře se za mnou zabouchly, a než jsme dorazili ke konci bloku, ujížděli jsme už stovkou. Nahoru po Temple Hill jsme se řítili stodvacítkou. Vermontem jsme všude stačili projet na zelenou a pak jsme zahnuli na Wilshire a ujížděli z města až do Westwoodu, bez žádného zvláštního důvodu, snad jenom pro zdejší malebné kouzlo.
Seděl jsem na zadním sedadle jako Robert Armstrong na klíně King Konga, jásal jsem a překypoval radostí a dobře jsem věděl, kam jedu, i když mi nebylo docela jasné, čím jsem si to všechno zasloužil.
Pak jsem si vzpomněl na večery, kdy jsem přicházíval navštívit Fannii a ve vzduchu před jejími dveřmi se ještě vznášela táž vůně Chanelu, kůže a pařížských nocí. Constance Rattiganová tam byla pár minut přede mnou. Unikli jsme setkání jen asi o dva vlásky norku a obláček vůně Grand Marnier.
Když jsme se ve Westwoodu chystali otočit, projeli jsme kolem hřbitova, který je umístěn tak, že když si nedáte pozor, vjedete na jeho parkoviště. Anebo je to spíš tak, že jak hledáte parkoviště, projíždíte omylem mezi náhrobky? Kdo ví.
Než jsem se nad tím stačil pořádně zamyslet, nechali jsme hřbitov i parkoviště za sebou a byli jsme na půl cestě k moři.
Svištěli jsme si to Benátkami a Windwardem k jihu podél pobřeží. Jak mírný deštík, stejně tiše a rychle, jsme projeli kolem mého bytečku. Zahlédl jsem slabé světlo v okně, za kterým stojí můj psací stůl. Co když tam sedím u toho okna a tohle všechno se mi jen zdá? pomyslel jsem si. A to už jsme za sebou nechali i mou opuštěnou telefonní budku i Peg, dva tisíce mil vzdálenou na druhém konci tiché linky. Kdybys mě teď tak viděla, Peg! pomyslel jsem si.
Přesně o půlnoci jsme zatočili kolem veliké, jak kosti bílé maurské pevnosti, limuzína zastavila tak hladce, jako se vlna noří do písku, dveře se zabouchly a šofér, který ani po tak dlouhé cestě neřekl slovo, zmizel vzadu v pevnosti a už se neukázal.
Celou minutu jsem čekal, jestli se něco nestane. Když se nestalo nic, vyklouzl jsem jako nějaký zloděj zezadu z limuzíny, a ačkoliv jsem k tomu neměl sebemenší důvod, připadal jsem si provinile a uvažoval jsem, jestli bych neměl utéct.
Nahoře v domě jsem zahlédl temnou postavu. Šofér přecházel po benátských pískách maurskou pevností a jedno po druhém se rozsvěcela světla.
Já však zůstával tiše stát. Pohlédl jsem na hodinky. Minutová ručička odpočítala poslední vteřinu poslední minuty, a vtom se rozsvítilo na přední verandě.
Vyšel jsem k otevřeným dveřím a vkročil do prázdného domu. Halou jsem zahlédl v dálce drobnou postavičku, jak pobíhá po kuchyni a připravuje pití. Děvčátko oblečené za panskou. Zamávalo na mne a odběhlo.
Vstoupil jsem do obývacího pokoje zaplněného zvěřincem polštářů nejrůznějších velikostí, od špicla až po dánskou dogu. Posadil jsem se na největší z nich a klesl stejně hluboko, jako mi poklesla nálada.
Panská vběhla dovnitř, postavila dvě sklenice na podnos a vyběhla z pokoje, než jsem ji vůbec uviděl (v pokoji svítila jenom svíčka). Ještě se otočila a zavolala na mne s přízvukem, který možná byl, anebo nebyl francouzský: „Pijte!“

Bylo to výtečné chlazené bílé víno, a opravdu jsem je potřeboval. Rýma se mi zhoršila. V jednom kuse jsem kýchal, smrkal a zase kýchal.
V roce 2078 byla vykopána stará hrobka, zřejmě prý hrobka odněkud z kalifornského pobřeží, kde podle pověstí vládli před dávnými časy králové a královny a potom odešli spolu s odlivem po mělčinách. Někteří prý byli pochováni se svými kočáry. Jiní s památkami na svou panovačnost a velkolepost. Někteří po sobě zanechali jen svoje obrazy v podivných plechovkách, a když se ty obrazy prosvěcovaly a pomalu přetáčely klikou z cívky na cívku, mluvily jakýmisi jazyky a vrhaly na prázdná látková plátna černobílé stínové výjevy.
Jedna takto objevená a otevřená hrobka patřila kdysi královně a uvnitř nebylo ani smítko prachu, ani nábytek, jenom polštáře uprostřed místnosti a všude kolem v řadách za sebou až ke stropu navršené celé stohy plechovek označených podle životů, jež ta královna vedla, jenže ty životy nebyly opravdové, i když se opravdové zdály. Byly to do plechu vtěsnané a uvězněné sny. Z těch nádob křičeli džinové, nebo se do nich uchylovaly princezny, aby se navěky skryly před skutečností, jež zabíjela.
A adresa té hrobky byla Speedway 27, Ocean Front, Benátky, Kalifornie v roce ztraceném pod pískem a vodou. A královna, co měla své filmy vyrovnané v plechovkách od podlahy až ke stropu, se jmenovala Rattiganová. A teď jsem tu tedy byl, čekal a přemýšlel. Doufám, že není jako ta paní, co prodávala kanáry. Doufám, že se nezměnila v mumii s prachem v očích. A potom jsem přestal doufat.
Druhá egyptská královna se dostavila. Nevstoupila však nikterak velkolepě a neměla na sobě stříbrnou hedvábnou večerní toaletu, ani elegantní šaty s šátkem anebo na míru šité kalhoty.
Vytušil jsem ji ve dveřích vzdálených přes celý pokoj, ještě než promluvila, a jaká vlastně byla? Žena asi sto šedesát centimetrů vysoká, v černých plavkách a neuvěřitelně opálená po celém těle až na obličej, který si zřejmě chránila, neboť jej měla smetanově bílý. Vlasy měla nakrátko ostříhané, neurčité barvy, něco mezi blond, šedivou a hnědou, a řádně rozcuchané, jako by jí na nich vůbec nesešlo, jen si je trochu pročísla a potom toho nechala. Postavu měla pěknou, pevnou a svižnou a šlachy na nohách jí rozhodně nikdo nepřeřezal. Bosá přeběhla rychle přes pokoj a zadívala se na mne rozzářenýma očima.
„Plavete dobře?“
„Nijak zle.“
„Kolik temp byste uplaval v mém bazénu?“ Pokývla k velkému smaragdovému jezeru za francouzskými okny.
„Dvacet.“
„Já jich uplavu pětačtyřicet. A každý mužský, kterého znám, musí uplavat čtyřicet, než si ho pozvu do postele.“
„Tak to jsem zrovna propadl,“ řekl jsem.
„Constance Rattiganová.“ Popadla mne za ruku a energicky mi jí potřásala.
„Já vím,“ řekl jsem.
Poodstoupila a prohlédla si mne od hlavy až k patě.
„.Tak vy jste ten mladík, co žvýká spearmintky a rád poslouchá Toscu,“ řekla.
„Copak jste mluvila se slepým Henrym i s Floriannou?“
„Samozřejmě! Ale počkejte chvíli. Jestli se jako každý večer nesmočím, tak vám tu usnu.
Než jsem stačil něco říct, vyběhla z francouzských dveří, oběhla bazén a zamířila k oceánu. Zmizela v první vlně a plavala tak daleko, že ji už ani nebylo vidět.
Napadlo mne, že až se vrátí, určité nebude mít chuť na víno. Pomalu jsem zašel do kuchyně, zařízené po holandském způsobu, smetanové bílé a nebesky modré. Bublal tu naplno kávovar a voněla káva, chystaná na počátek nového dne. Zkontroloval jsem si čas na laciných hodinkách – byla skoro jedna v noci. Nalil jsem kávu pro dva, odnesl ji na verandu, odkud byl pohled na neuvěřitelné jasně modrý bazén, a čekal na Constance Rattiganovou.
„To je ono!“ zvolala, když přiběhla a otřásla se na kachlíčkách jako pes.
Popadla kávu a jenom div, že si nespálila ústa, jak rychle se do ní pustila. Ještě celá zadýchaná mi řekla: „Takhle vždycky začínám den.“
„V kolik chodíte spát?“
„Někdy za úsvitu, jako upíři. Nepotrpím si na poledne.“
„A jak to, že jste tak opálená?“
„Mám v suterénu horské slunce. Proč se na mě tak díváte?“
„Protože jste úplně jiná, než jsem si vás představoval,“ řekl jsem. „Myslel jsem si, že budete něco jako Norma Desmondová v tom jejím prvním filmu. Viděla jste ho?“
„Proboha, vždyť já ho prožívala! Polovina toho filmu, to jsem já, a ostatní je blábol. Ta husa Norma stojí o novou kariéru. Já bych se zase na celé dny radši zahrabala a vůbec nevycházela. Už jsem si užila až dost všech těch producentů, co mi sahali na kolena, režisérů, co se mnou rovnou chtěli do postele, nesmělých spisovatelů a zbabělých scénáristů. Jenom to neberte jako urážku. Vy jste také spisovatel, viďte?“
„To sakra jsem.“
„Máte elán, chlapče. Držte se co nejdál od filmu. Tam vás oddělají. Co jsem to povídala? Jo, většinu svých krásných večerních šatů jsem už dala před lety do dobročinného hollywoodského výprodeje. Zajdu tak na jednu premiéru ročně a možná na dvě dobročinná představení. Jinak se sejdu jednou za osm neděl s některým starým známým, naobědvám se u Sardiho nebo v Derby a potom zalezu znovu. S Fannií se vidím tak jednou za měsíc, obvykle asi v tuhle dobu. Ona je vlastně noční pták, asi tak jako vy.“
Dopila kávu a vyfrotýrovala se velikým měkkým žlutým ručníkem, který se dobře hodil k jejímu temnému opálení. Přehodila si ho přes ramena a znovu se na mne zadívala. Měl jsem dost času, abych si prohlédl ženu, která byla i nebyla Constancí Rattiganovou, tou velkou císařovnou mého dětství. Na plátně to byla šest metrů vysoká, pružná rafinovaná

žena, do jejíchž osidel padali všichni muži, tmavovlasá a nádherná ve své štíhlosti. A najednou jsem měl před sebou sluncem sežehlou pouštní myš, rychlou, hbitou, nestárnoucí, s níž jsme teď stáli před její mešitou u středozemského bazénu, celou jakoby ze skořice, muškátového oříšku a medu. Zadíval jsem se na ten dům a pomyslel jsem si, vždyť tam nemají ani rádio, televizi, ani noviny. Constance Rattiganová si znovu rychle domyslela, o čem uvažuji.
„Právě! Mám doma jenom promítačku a filmy. Čas pracuje dobře jen jedním směrem. Pozpátku. S minulostí si vím rady. Co si počít s přítomností, to bych fakt nevěděla, a budoucnost mi může být ukradená. Tam já už nebudu, ani o to nestojím a strašně by mě naštvalo, kdybyste mě k tomu nutil. Tohle je přesně život pro mě."
Pohlédl jsem na všechna ta rozsvícená okna jejího domu a na ty pokoje za okny a potom dál na opuštěnou limuzínu při jedné straně mešity.
Constanci Rattiganovou to dost zneklidnilo, takže najednou zmizela a přiběhla zpátky s bílým vínem. Nalila nám a zamumlala: „Už je to všechno fuk. Vypijte si tohle. Já –"
Jak mi tak podávala víno, najednou jsem se zčistajasna rozesmál. Vlastně ani tak nerozesmál, spíš jsem vybuchl, rozřehtal se na celé kolo.
„Co je vám k smíchu?" zeptala se Constance Rattiganová a kousíček s vínem ustoupila. „Co je tady tak legrační?"
„Vy," řval jsem, „a váš šofér. A ta panská! Panská, šofér! A vy!"
Ukázal jsem na kuchyň, na limuzínu a pak zase na ni.
Věděla, že je v pasti, a rozesmála se se mnou, pohodila hlavou nazad a báječně vyjekla.
„Prokristapána, chlapče, vy jste mě odhalil! Ale já – já myslela, kdovíjak jsem dobrá!"
„A taky že jste!" křičel jsem. „Senzační! Ale jak jste mi podávala tu sklenici, všiml jsem si něčeho na pohybu vašeho zápěstí. Najednou jsem viděl ruce vašeho řidiče na volantu. A prsty vaší panské na podnose. Constance, chci říct slečno Rattiganová –"
„Říkejte mi Constance."
„V tom převlečení byste obstála ještě kdovíjak dlouho," řekl jsem. „Prozradila vás jen úplná maličkost na vašich rukou a zápěstích."
Constance Rattiganová vyběhla z pokoje a přihnala se zpátky, dovádivě jako rozmazlený psík, s šoférskou čapkou na hlavě. S očima rozzářenýma radostí a se zrůžovělými tvářemi si šoférskou čapku sundala a oblékla si čepeček panské.
„Tak co, chcete štípnout do zadku šoféra? Anebo panskou?"
„Všichni tři máte senzační zadek!" Nalila mi znovu, odhodila čepici i čepeček a řekla: „Tohle je teď má jediná zábava. Léta jsem už nedostala angažmá, a tak si dělám všechno sama. V noci jezdím inkognito městem. Večer nakupuju coby panská, taky inkognito. Dovedu zacházet s promítacím zařízením dole v suterénu a mýt auto. A nejsem špatná kurtizána, jestli si potrpíte na kurtizány. Vydělávala jsem i padesát dolarů za noc, a to byly slušný prachy v roce 1923, kdy dolar byl ještě dolar a za dva si člověk koupil oběd."
Konečně jsme se přestali smát. Sklesl jsem do polštářů.
„Ale proč tolik tajuplnosti a proč ty noci?" zeptal jsem se. „To nikdy nevycházíte ve dne?"
„Jenom na pohřby. Víte," Constance si usrkla kávy a opřela se do polštářů, které připomínaly celou smečku psů. „Nemám moc ráda lidi. Už jako mladá holka jsem začala trochu podivínštět. Zřejmě mi zůstalo na kůži moc otisků od filmových producentů. A není tak špatné vést takhle sama dům."
„A co tady dělám já?"
„Za prvé se znáte s Fannií. A za druhé vypadáte sympaticky. Jako chytrý, ale nerozumný kluk. Chci říct nevinný kluk. Máte takové velké modré oči plné naivity. To vás život ještě neudolal? Doufám, že vás nikdy nedostane. Připadáte mi spolehlivý, docela milý a zábavný. Ale ne, jak se říká sexy, vůbec ne sexy. Takže vás nemíním lákat do postele a vaše panictví zůstává neohroženo."
„Nejsem panic."
„Třeba ne, ale určitě tak vypadáte."
Rozzuřeně jsem se začervenal.
„Pořád jste mi to ještě neřekla. Co tady dělám?"
Constance Rattiganová položila šálek s kávou, naklonila se kupředu a zadívala se mi rovnou do obličeje.
„Fannie má strach," řekla. „Bojí se. Je vyděšená. A tak mne napadlo, nemůžete za to náhodou vy?"

Na chvíli jsem na všechno zapomněl.
Jízda k pobřeží mi odvála z hlavy temnotu. Tím, že jsem byl v tomto domě, stál u bazénu, díval se, jak se ta žena noří do moře a zase vrací, cítil na tváři noční vzduch a v ústech víno, se mi posledních osmačtyřicet hodin vytratilo.
Najednou jsem si uvědomil, že jsem se už kolik týdnů vesele nezasmál. Smích téhle mladé ženy mne vrátil do mých sedmadvaceti let, kolik mi mělo být, a ne k devadesátce, jak jsem si připadal, když jsem dnes ráno vstával.
„Postrašil jste tak Fannii vy?" zeptala se Constance Rattiganová znovu, ale vtom zmlkla.
„Proboha, vždyť vy vypadáte, jako kdyby vám někdo přejel vašeho nejmilejšího psa." Popadla mne za ruku a zmáčkla ji. „Nakopla jsem vás rovnou do koulí?"
„Do koulí?"
„Jsem káča. Promiňte."
Pustila mou ruku. Zůstal jsem celkem klidný, a tak řekla: „Je to jen tím, že bych tak strašné ráda Fannii ochránila. Nejspíš ani nevíte, kolikrát jsem u ní byla v tom zablešeném baráku."
„Jakživ jsem vás tam neviděl."
„Ale viděl, jenomže jste mě nepoznal. Jednou večer, před rokem na Cinco de Mayo se tam tancovala po chodbách conga a v suterénu se popíjelo víno a jedly tortilly. Vedla jsem při conze řadu, převlečená za Rio Ritu, a nikdo nevěděl,

kdo jsem, což je jediný způsob, jak se dobře pobavit. Vy jste byl až vzadu a pořád jste vypadával z rytmu. Ani jsme spolu nemluvili. Po hodince jsem si na chvíli popovídala s Fannii a zmizela jsem. Většinou jsem za ní chodívala tak ve dvě ráno, protože jsme se s Fannii poznaly ve dnech chicagské opery a malířského institutu, kdy já malovala a občas vystupovala v operním sboru a Fannii si zazpívala pár předních rolí. Znaly jsme Carusa a obě jsme byly hubené jako tyčky, dovedete si to představit? Fannie a hubená? Ale jaký měla hlas! A byly jsme mladé. Ostatek už znáte. Já to dotáhla daleko, ale po zádech mi zůstalo dost otlačenin od matrací. Když bylo těch stop až moc, odešla jsem do ústraní a těžím peníze tady na svém dvoře."
Ukázala nejméně na čtyři naftová čerpadla, která se zvedala a vzdychala vzadu za kuchyní, skvělá domácí zvířátka, zajišťující pohodlný život.
„A Fannie? Ta si prodělala ošklivou lásku, která ji navždycky rozlomila vejpůl a nafoukla do velikosti, jak ji teď znáte. Nikdo jí nedokázal vrátit krásu, žádný muž to neuměl, ani já, ba ani život. A tak jsme toho všichni nechali a zůstali dobrými přáteli."
„Podle toho, jak mluvíte, jste asi její dobrá přítelkyně."
„To přátelství je dobré pro nás pro obě. Fannie je ohromně nadaná, milá, bláznivá ztracená duše. A já jenom tak poskakuju v jejím mamutím menuetu. Kolikrát se spolu ve čtyři ráno od srdce vesele zasmějeme. O milostném životě si jedna druhé nic nemalujeme. Víme, že už se do něj nikdy nevrátíme, ona ze svého důvodu a já taky ze svého. Fannie poznala jednoho muže až příliš zblízka a já jich zas poznala až moc a rychle. Odchod do ústraní má různé podoby, jak vidíte z mých převleků a jak vidíte z balónovitého tvaru Fannie Montgolferové."
„Ale jak vy mluvíte o mužích, vždyť tady máte jednoho před sebou," řekl jsem.
„Vy k nim nepatříte, to se pozná. Určitě byste neznásilnil děvče ze sboru a neudělal si z pracovního stolu v agentuře postel. A nedokázal byste shodit babičku ze schodů, jen abyste dostal pojistku. Jste možná trouba, to nevím, anebo tak trochu blázen, ale začala jsem si vážit troubu a bláznů, prostě lidí, co si nechovají tarantule anebo netrhají křidýlka kolibříkům. Pošetilých spisovatelů, kteří sní o tom, jak si vyletí na Mars a nikdy se už nevrátí na náš hloupý všední svět."
Uvědomila si, co všechno říká, a zarazila se.
„Proboha, já toho ale namluvím. Vraťme se radši k Fannii. Hned tak nic ji nevystraší, když bydlí dvacet let v tom starém doupěti, dveře cele dny dokořán a v ruce kelímek s majonézou, ale teď se mi na ní něco nelíbí. Vyskočí, jak někde kýchne blecha. Co tomu říkáte?"
„Včera jsme si jen přehrávali opery a smáli se. Nic neříkala."
„Možná že nechtěla zatěžovat Marťana, tak vám taky říká, viďte? Poznám to podle toho, jak se jí chvěje kůže. Víte vůbec něco o koních? Viděl jste někdy, jak se koňovi zaškube a otřese kůže, když na ni dosedne moucha? Na Fannii teď pořád dosedají neviditelné mouchy, a ona jen pevně stáhne ústa a po celém těle se jí třese maso. Vypadá to, že její spiritistická tabulka se najednou rozbila. Písečné hodiny jí nefungují, někdo jí do nich nasypal místo písku popel z urny. Ze dveří chladničky se ozývá podivný šepot. V ledničce padá o půlnoci led a jí to zní jako podivný smích. V záchodě naproti přes chodbu to celé noci bublá. Termiti pod křeslem se chystají prokousat skrznaskrz a shodit ji do pekel. Pavouci na stěně jí spřádají pohřební rubáš. Co tomu všemu říkáte? Samé výmysly. Žádná fakta. Od soudu by ji s tím rovnou vyhodili. Chápete?"
„. . . mým chtěním neotřese."
To mne jen napadlo, ale nahlas jsem neřekl nic. Místo toho jsem se zeptal: „Mluvila jste o tom s Henrym?"
„Henry si o sobě myslí, že je nejgeniálnější slepec světa. Nejsem z něj moudrá. Trousí jen samé narážky. Něco se prý chystá, ale co, to neřekne. Mohl byste nám pomoct? Mohla bych potom napsat Fannii, nebo ji zavolat k paní Gutierrezové anebo se u ní zítra v noci stavit a říct jí, že je to všechno nesmysl? Šlo by to?"
„Mohl bych dostat ještě trochu vína, prosím?"
Nalila mi, a přitom ze mne nespustila oči.
„Dobrá," řekla, „tak mi začněte lhát."
„Něco se opravdu děje, ale ještě je moc brzy, než abych řekl co."
„Jenže než mi to řeknete, bude už třeba pozdě." Constance Rattiganová vyskočila, začala chodit po pokoji a pak se zastavila a střelila po mně tvrdým pohledem. „Proč mi nic nechcete říct, když víte, že Fannie je vyděšená k smrti?"
„Protože už sám mám dost toho, jak se lekám každého stínu. Protože jsem byl celý život zbabělec, a je mi z toho nanic. Až se dozvím něco víc, tak vám zavolám!"
„Proboha!" Constance Rattiganová se pohrdlivě zasmála. „Vy ale umíte křičet. Trochu poodstoupím, ať máte prostor. Vždyť já vím, že máte Fannii rád. Myslíte, že by tu u mě měla pár dní, tak týden bydlet, abych ji ochránila?"
Rozhlédl jsem se po nádherných polštářích, po lesklém sloním stádu saténových povlaků plněných husím peřím, tvarem i velikostí tolik podobných Fannii.
Zavrtěl jsem hlavou. „Má svoje hnízdo. Kolikrát jsem se pokoušel vylákat ji do biografu, do divadla, i do opery. Pusťte to klidně z hlavy. Fannie nevyšla deset let na ulici. Kdyby ji někdo chtěl vytáhnout z toho baráku, z toho jejího obrovského sloního doupěte, tak vážně nevím –"
Constance Rattiganová si vzdychla a znovu mi nalila. „Nijak by jí to neprospělo, viďte?" Dívala se na můj profil. Já se díval na temný příboj za francouzskými dveřmi, kde se ve spánku převracely ve svém příhodném čase přílivové písky.
„Vždycky je na všechno pozdě, viďte?" pokračovala Constance Rattiganová. „Člověk nemůže nijak ochránit Fannii ani nikoho jiného, zvlášť ne, když mu chce někdo ublížit nebo ho zabít."
„Kdo řekl něco o zabíjení?" namítl jsem.
„Vždyť vy máte takový ten upřímný růžový melounovitý obličej, na kterém je všechno znát. Když jsem předpovídala budoucnost, nevěštila jsem z čajových lístků, ale z výmluvných očí a zranitelných úst. Fannie je vystrašená, a to

nahání strach i mně. Když si jdu v noci zaplavat, poprvé za celá ta léta si představuji, jak mě nějaká obrovská černá vlna odnese tak daleko, že už se nedostanu zpátky. A štve mě, když se mi takhle zkazí moje jediné opravdu velké potěšení.“
Pak rychle dodala: „Vy nejste náhodou ten, co mi ho kazíte, viďte?“
„Cože?“
Náhle promluvila jako Crumley anebo jako Fannie, když mi říkala, „abych s sebou nikoho nevodil“.
Zřejmě jsem se zatvářil tak pobouřeně, že se ostře zasmála.
„Jasně že ne. Jste prostě jeden z těch chlápků, co zabíjejí lidi na papíře, aby je nemuseli zabíjet opravdu. Promiňte.“
Já však už mezitím vyskočil a chystal se zprudka něco říct, vychrlit ze sebe něco divokého, i když jsem vlastně nevěděl co.
„Poslyšte,“ řekl jsem. „Tohle byl bláznivý měsíc. Začínám si všímat věcí, kterých jsem si předtím snad nikdy nevšiml. Nikdy jsem nečetl nekrology, jaktěživ ne. Teď je čtu. Zažila jste někdy týdny anebo měsíce, kdy se vám spousta přátel zbláznila, odjela anebo najednou umřela?“
„Když je člověku šedesát,“ zasmála se ironicky Constance Rattiganová, „vypadají tak celé roky. Bojím se sejít ze schodů; jeden můj známý si tak zlomil vaz. Mám strach se najíst – dva přátelé se zalkli. A oceán? Tři přátelé se utopili. Letadla? Šest známých se při letu zřítilo. V autech jich zahynulo dvacet. A co ve spánku? Samozřejmě. Deset známých umřelo ve spaní, řekli si čert mě vem a byli v pánu. Pití? Čtrnáct známých má cyrhózu jater. Co vy mi budete povídat. Pro vás to všechno teprve začíná. Podívejte, mám tady svůj telefonní seznamek.“
Popadla ze stolku u dveří černý notýsek a hodila mi ho.
„Kniha mrtvých.“
„Cože?“
Obracel jsem stránky a viděl jména. U poloviny jmen na každé straně byl červený křížek.
„Tenhle osobní telefonní seznam mám už pětatřicet let. Takže polovina těch lidí na něm je už dávno mrtvá, a já pořád ještě nemám odvahu ta jména vygumovat nebo vytrhnout. Bylo by to jako definitivní smrt. Takže jsem možná zbabělec jako vy, synu.“
Vzala si svou knihu mrtvých.
Ucítil jsem od okna chladný vítr a zaslechl, jak se písek na pobřeží pohnul, jako by na něj položilo obrovskou tlapu nějaké neviditelné zvíře.
„Já Fannii nevyděsil,“ řekl jsem po dlouhé odmlce. „Nejsem Tyfová Marie. Nepřenáším nákazu. Jestli tu někde to nebezpečí číhá nebo je už dokonce tady, přišlo samo. Několik dní už je mi špatně od žaludku. Lidé umírají nebo utíkají, není v tom žádná souvislost a já nemůžu nic dokázat. Když se něco stane, jsem vždycky nablízku nebo u toho a vyčítám si, že to včas nevytuším, nerozpoznám, neoznačím a nezarazím. Mám strašný pocit, že to potrvá déle, než vůbec snesu. Ať se podívám na koho chci, začnu o něm přemýšlet a ptát se sám sebe, jestli není příště na řadě, a vím, že když budu vyčkávat moc dlouho, ztratí se všichni. Tenhle týden jako by mizeli ještě rychleji. To je všechno, co jsem vám chtěl říct. A teď už ze mě nedostanete ani slovo.“
Constance ke mně přistoupila, políbila si konečky prstů a přiložila mi špičky na ústa. „Už vás nebudu zlobit. Možná že jste zbabělec, ale dovedete rázně odseknout. Co byste chtěl teď, ještě trochu vína? Nebo nějaké filmy? Vykoupat se o půlnoci v mém bazénu? Trochu zdvořilostního sexu se svou filmovou maminkou? Anebo nic z toho všeho?“
Naklonil jsem hlavu, abych unikl jejímu výsměšnému plamennému pohledu.
„Filmy. Moc rád bych viděl Constance Rattiganovou v Krajkových záclonách. Naposled jsem ji viděl v pěti letech.“
„Vy ale dokážete opentlit starou ženskou, až si připadá ohromně. Krajkové záclony! Tamhle se postavte a já zatím připravím promítačku. Když jsem byla malá, pracoval tatínek v jednom biografu v Kansas City a naučil mě s těmi přístroji zacházet. Pořád to ještě dovedu. Vlastně v tomhle domě nikoho nepotřebuji.“
„Ale ano, potřebujete, Mě. Abych se na ten film podíval.“
„Sakra!“ Constance přeskočila polštáře a začala se vzadu v salónu vrtat v promítacím přístroji. Z police o kus dál vytrhla krabici s filmem a obratně jej začala navlékat do stroje. „Máte pravdu. Budu se dívat, jak se tváříte, když se díváte na mne.“
Jak si tak Constance Rattiganová s pohvizdováním chystala promítací přístroj, otočil jsem se a sešel na nízkou verandu nad pískem. Přejel jsem pohledem od jihu po pobřeží, kolem přední hranice Constancina pozemku k severu, a tu . . .
Dole u čáry, kam až dosahuje voda, jsem cosi spatřil.
Stál tam bez hnutí jakýsi muž, anebo alespoň cosi, co jako muž vypadalo. Neměl jsem tušení, jak dlouho tam už je, ani jestli se právě nevynořil z vln příboje. Nerozeznal jsem, jestli je mokrý. Vypadal jako nahý.
Prudce jsem se nadechl a rychle pohlédl dovnitř. Constance Rattiganová si pohvizdovala mezi zuby a pořád ještě cosi kutila na promítacím přístroji.
Najednou se přihnala vlna, prudká jak dělová rána. Honem jsem se ohlédl. Muž tam pořád ještě stál, ruce spuštěné k bokům, hlavu vztyčenou, nohy rozkročené, téměř vzdorovitý.
Jdi pryč! chtělo se mi křičet. Co tam pohledáváš? Nic jsme neudělali.
Opravdu nic? pomyslel jsem si vzápětí.
Nikdo si nezaslouží, aby byl zabit.
Ne?
Za tvarem tam na břehu se zvedla poslední vlna. Roztříštila se do řady prasklých zrcátek, které padaly dolů a jako by muže zakryly. Zmizel. Když vlna ustoupila, byl pryč, možná že právě utíkal po písčinách k severu.
Nazpátek kolem lví klece v průlivu, kolem prázdných oken paní, co prodávala kanáry, kolem mého bytu s postelí připomínající rubáš.
„Připraven?“ volala zevnitř Constance Rattiganová.

Vlastně ještě ne, pomyslel jsem si.
Uvnitř mi Constance řekla: „Pojď se podívat, chlapče, jak stará paní omládne.“
„Nejste stará, Constance,“ namítl jsem.
„Samozřejmě že ne.“ Constance odběhla zhasnout a načechrat polštáře uprostřed pokoje. „Jsem bláznivka posedlá zdravím a píšu knihu, která mi vyjde napřesrok. Gymnastika pod vodou. Sex za odlivu. Co si vzít za užívací sodu po orálním sexu? Ach bože, ty se zas červenáš? Co vlastně víš o děvčatech?“
„Moc ne.“
„Kolik jsi jich měl?“
„Žádná kvanta.“
„Jednu,“ uhodla a zasmála se, když jsem přikývl. „Kde je ta dívka dneska večer?“
„V Mexico City.“
„A kdy se vrací?“
„Za deset dní.“
„Stýská se ti po ní? Miluješ ji?“
„Ano.“
„Nechceš jí zatelefonovat a zůstat celou noc u aparátu, aby tě její hlas ochránil před touhle ďábelskou paní?“
„Nebojím se vás.“
„To mi nevykládej. Věříš na tělesné teplo?“
„Tělesné?“
„Teplo! Na sex bez sexu. Pomazlení. Můžeš poskytnout jedné jedovaté ještěrce trochu konzervovaného tepla, a nepřijít přitom o svou počestnost. Jen se tak trochu pomazlit, přitulit tělo na tělo. A dívat se přitom ke stropu. Tam se to všechno odehrává. Celou noc poběží filmy, dokud nepřijde svítání jako Francis X. Erekce jako v porno filmu. Promiň. Zas jsem ujela. Pojď, synku. Pěkně do hajan!“
Sklesla do polštářů, stáhla mě s sebou a zároveň zmáčkla pár knoflíků na kontrolní desce zapuštěné do podlahy. Poslední světla zhasla. Šestnáctimilimetrový promítací přístroj začal tiše vrčet. Strop se zaplnil světlem a stíny.
„Dívej se. Jakpak se ti to líbí?“ Ukázala svým krásným nosem nahoru. Na stropě si právě Constance Rattiganová, v době před osmadvaceti lety, zapalovala cigaretu.
A dole vedle mne vyfoukla skutečná dáma kouř. „Že jsem ale byla pěkná děvka, co?“ řekla.

Probudil jsem se za svítání a nevěřil jsem svým očím, kde to jsem. Vzbudil jsem se neuvěřitelně šťastný, jako by se mi v noci stalo něco nádherného. Samozřejmě se nestalo vůbec nic, jen jsem spal mezi tím množstvím nádherných polštářů vedle ženy, která voněla jako skříňka s kořením a jemné parkety. Byla mi krásnou šachovou soupravou, pěkně vyřezanou a vystavenou za výkladem, když jsem byl ještě malý. Připomínala právě dostavěnou dívčí tělocvičnu, jen nepatrně vonící prachem z poledního tenisu utkvělým na zlatých stehnech.
Otočil jsem se v ranním světle.
Constance Rattiganová byla pryč.
Uslyšel jsem, jak se k pobřeží přivalila vlna. Otevřenými francouzskými dveřmi zavál dovnitř chladný vítr. V temných vodách jsem zahlédl paži vystřelující dolů a nahoru, dolů a nahoru. Constance na mne zavolala.
Vyběhl jsem ven, skočil do moře a plaval na půl cesty k ní, ale přemohlo mne vyčerpání. Žádný velký atlet jsem věru nebyl. Vrátil jsem se, sedl si na břeh a čekal na ni. Konečně se vynořila a stanula nade mnou, tentokrát úplně nahá.
„Prokristapána,“ řekla, „ty ses ani nesvlékl z prádla! Co se to děje s dnešní mládeží?“
Vytřeštěně jsem se díval na její tělo.
„Tak jak se ti líbí? Docela dobré na takovou starou císařovnu, co říkáš? Pěkná figura, pevný zadek, kudrnaté pubické chlupy –“
Já jsem však zavřel oči. Constance se zasmála. A potom se smíchem odběhla. Utíkala půl míle po pláži a zase zpátky a vyplašila přitom jedině racky.
Pak už jsem si jen uvědomoval, že na pláži zavoněla káva a čerstvé topinky. Dovlekl jsem se dovnitř a Constance už seděla v kuchyni. Na sobě neměla vůbec nic, jen líčidlo, které si před chvílí nanesla kolem očí. Rychle na mne mrkla jako nějaká farmářská dcerka z němého filmu, podala mi zavařeninu a topinku a uslušněle si rozprostřela na klíně ubrousek, aby mne snad neurazila, jak jsem se tak na ni udiveně díval a přitom jedl. Na hrotu levého prsu měla kousíček jahodové zavařeniny. Všiml jsem si toho. Viděla, že jsem si toho všiml, a zeptala se: „Máš hlad?“
Jen jsem si po těch slovech mazal topinku máslem ještě rychleji.
„Já se z tebe zblázním. Víš co, jdi a zavolej si Mexico City.“
Zavolal jsem.
„Kde jsi?“ zeptala se mne z dálky dvou tisíc mil Peg.
„V telefonní budce v Benátkách a strašně prší,“ odpověděl jsem.
„Lžeš!“ řekla Peg.
A měla pravdu.

A pak to všechno docela najednou skončilo.
Bylo velice pozdě, anebo velice brzy. Připadal jsem si opilý životem jen proto, že mi ta žena věnovala svůj čas, celé hodiny mi hrála a povídala si se mnou po celou dobu tmy až do chvíle, kdy hrozilo, že se daleko na východě za mlhou objeví slunce.
Podíval jsem se ven a rozhlédl se po příboji a břehu. Nikde nebylo ani památky po utonulých a nikde se neobjevil

jediný člověk, kterého bych měl, či neměl znát. Nechtělo se mi odejít, ale měl jsem před sebou celý den práce, musel jsem psát povídky, abych aspoň o tři kroky unikl smrti. Jediný den bez psaní, říkával jsem mnohokrát a říkal jsem to tak často, až mí přátelé vzdychali a zvedali oči k nebi, jediný den bez psaní je trochu jako malá smrt. Neměl jsem nejmenší chuť octnout se za hřbitovní zdí. A byl jsem odhodlán bojovat svou přenosnou underwoodkou, která, když se jí dobře míří, střílí přesněji než puška téhož jména.
„Zavezu tě domů," navrhla mi Constance Raltiganová.
„Ne, děkuji. Mám to jen tři sta yardů po břehu. Vlastně jsme sousedé."
„Houby sousedé. Tenhle dům, když ho v roce 1920 stavěli, stál dvě stě tisíc, a dneska má cenu pěti miliónů. Kolik ty platíš činže? Třicet dolarů měsíčně?"
Přikývl jsem.
„Tak dobrá, sousede. Běž si po písku. Přijdeš zas někdy o půlnoci?"
„Často," řekl jsem.
„Často." Vzala obě dvě moje ruce do svých, chci říct do rukou šoféra, panské a filmové královny. Hned si domyslela, co mě napadlo, a zasmála se. „Myslíš, že jsem bláznivá?"
„Nejradši bych, kdyby byl celý svět jako ty."
Přehrála se do jiné noty, aby nemusela nic říct na mou poklonu.
„A co Fannie? Bude žít navždycky?"
Do očí mi vhrkly slzy, ale přikývl jsem.
Políbila mne na obě tváře a odstrčila mne. „A teď už odsud zmiz."
Seskočil jsem z její dlaždicové verandy do písku, uběhl jeden krok a pak se otočil a řekl: „Sbohem, princezno."
„Hovnajs," řekla potěšeně.
Utíkal jsem pryč.

Toho dne se nic zvláštního nestalo.
Zato v noci . . .
Probudil jsem se, pohlédl na své hodinky s Myšákem Miekeym a lámal si hlavu, co mě to vlastně vytrhlo ze spánku.
Pevně jsem zavřel oči, nastražil uši a poslouchal.
Výstřel z pušky. Bum, prásk, znovu bum a prásk a znovu bum prásk, někde u pobřeží, jakoby od mola.
Proboha, říkal jsem si, molo je skoro prázdné a střelnice zavřená, kdo by to mohl být teď v noci, kdo tu natahuje spoušť a trefuje se do cíle?
Bum, prásk a třesk, jako když se někdo trefí do gongu. Bum, prásk. Znovu a znovu. Dvanáct výstřelů těsně za sebou, a pak dalších dvanáct a dalších dvanáct a dalších dvanáct, jako kdyby si někdo nachystal tři pušky a potom šest a pak dvanáct, bez dechu skákal od prázdné k nabité, cílil a střílel, střílel a střílel.
Šílenství.
Nic jiného to být nemohlo. Ať už tam stál, kdo chtěl, docela sám v mlze na molu, zvedal zbraně a pálil na osud.
Napadlo mne, jestli to nakonec není Annie Oakleyová, majitelka střelnice.
Bum. A máš ji, holomku. Prásk. A máš ji, hajzle, cos byl můj milenec a nechal mě. Bum. A máš ji, podvodníku záletnická. Prásk!
Znovu a znovu se ozývaly ty rány, daleko ode mne, ale dolétající sem s větrem.
Tolik kulek, napadlo mě, jen aby zhynulo něco, co stejně neexistovalo.
Trvalo to dvacet minut.
A když to ustalo, nemohl jsem spát.
S třemi tucty ran v těle jsem se dopotácel k psacímu stroji a vyťukal do něj všechny ty výstřely ve tmě.

„Ouřednické štěně?"
„Cože? Řekněte to ještě jednou."
„Ouřednické štěně, volá vás Cvaklý kocour."
„Proboha," řekl Crumley. „To jste vy? Tak já jsem pro vás Ouřednické štěně?"
„Pořád je to lepší než Elmo Crumley."
„Vlastně jste mě docela vystihl. A ten Cvaklý kocour zas sedí na vás, pisálku. Jak vám jde váš velký americký román?"
„A co ten seriál Conana Doyla?"
„Je to trochu trapas, synku, ale co jsem vás poznal, napíšu každý večer čtyři stránky. Je to jak válka, o vánocích by měla končit. Jak je vidět, dokáže mít takový Cvaklý kocour na někoho i dobrý vliv. A to je taky poslední poklona, které se od Ouřednického štěněte dočkáte. Tenhle hovor platíte vy. Tak mluvte."
„Napadli mě další kandidáti do toho vašeho seznamu."
„Pro pána Ježíše v liliích a Krista na kříži," povzdechl si Crumley.
„Je to zvláštní, jak si sám nikdy nevšimnete –"
„Máte nápady k uchechtání. Pokračujte."
„Samozřejmě že číslo jedna je pořád ještě Shrank. A potom Annie Oakleyová, nebo jak se doopravdy jmenuje, ta paní, co má na molu střelnici. Včera v noci tam někdo střílel. Určitě to byla ona. Kdo jiný? Přece by ve dvě ráno neotevřela střelnici někomu cizímu, ne?"
Crumley mě přerušil.
„Zjistěte mi, jak se ta paní opravdu jmenuje. Bez jejího pravého jména nic dělat nemůžu."
Pochopil jsem, že si ze mě utahuje, a zmlkl jsem.

„Snad vám kočka neukousla jazyk?“ zeptal se Crumley.
Mlčel jsem dál.
„Ještě tam jste?“ zeptal se Crumley.
Ponuře jsem mlčel.
„Lazare,“ řekl Crumley, „vylezte sakra z tý strašný hrobky!“
Zasmál jsem se. „Mám ten seznam dopovědět?“
„Počkejte, podám si pivo. Dobrá. Mluvte.“
Vyklopil jsem mu šest dalších jmen, včetně Shapeshadea, i když na toho jsem vůbec nevěřil.
„A možná,“ dodal jsem se zaváháním, „že by tam patřila i Constance Rattiganová.“
„Rattiganová!“ zařval Crumley. „Co vy sakra víte o Rattiganové? Ta klidnč sní tygří koule na toastu a převeze každého žraloka. I z Hirošimy by dokázala vyjít s nedotčenými náušnicemi a dokonale podmalovanýma očima. A na Anii Oakleyovou to taky nevypadá. Ta by chlapa střelila do zadku, než by vůbec stačil – ne, spíš by jednou v noci sama naházela z mola do vody všechny pušky a skočila za nimi, to by jí bylo podobné. A pokud jde o Shapeshadea – nechtějte, abych se vám vysmál. Ten ani neví, že tady venku existuje skutečný svět s námi, směšně normálními lidmi. V roce 1999 ho pohřbí v těch jeho varhanách. Máte ještě nějaké geniální nápady?“
Prudce jsem polkl a konečně jsem se odhodlal, že povím Crumleymu o záhadném zmizení holiče Cala.
„Jaképak záhadné zmizení,“ řekl Crumley. „Jak jste na tohle přišel? Ten řezník jeden bláznivá zdrhnul. Nacpal do té své rachotiny všechen šunt ze svého krámku, vyjel od chodníku před svým domem, kde se stejně ani nemá parkovat, a namířil si to k východu. Všimnete si, že k východu, k Land’s Endu, a ne na západ. Polovina policajtů ho viděla, jak to před nádražím stočil obloukem do protisměru, a nezatkli ho jenom proto, že křičel na celé kolo: Podzimní listí, můj ty Bože, podzimní listí v Ozarkských horách!“
Zhluboka, roztřeseně jsem si oddechl, jak jsem byl rád, že je Cal naživu. Nezmínil jsem se o odstřižené hlavě Scotta Joplina, která byla zřejmé důvodem, proč zmizel Cal navždycky z domu. Crumley však pořád ještě mluvil „Už jste skončil s tím svým novým seznamem kandidátů smrti?“
„Vlastně –“ řekl jsem nejistě.
„Ponořte se do oceánu, pak se ponořte do svého psacího stroje, a docílíte tak podle rady velkého ženského mudrce plné stránky a šťastného srdce. Naslouchejte, jak detektiv radí géniovi. Pivo je u ledu, aby moč byla později v nočníku. Nechte si ten svůj seznam doma. Ahoj, Cvaklý kocoure.“
„Sbohem, Ouřednické štěně,“ řekl jsem.

Pořád jsem musel myslet na těch čtyřicet tuctů výstřelů z předešlé noci. Jejich ozvěna ne a ne utichnout.
A nešel mi z hlavy rachot dalšího kusu mola, rozdrceného, navršeného a pohlceného mořem, nešel mi z hlavy, stejně jako někteří lidé zřejmě nemohou zapomenout na rachot války.
Když jsem se nořil do oceánu a pak se ponořil do svého psacího stroje, jak to po mně chtěl můj dobrý přítel Ouřednické štěně, myslel jsem na ty výstřely z pušky a na molo a byl bych rád věděl, kolik mužských zabila včera v noci Annie Oakleyová, anebo jestli to byl jen jeden.
Také by mě zajímalo, říkal jsem si, když jsem ukládal šest nových stran neuvěřitelně skvělého románu do své Mluvící skříně, které další knihy opilecké osudovosti si nahamounil A. L. Shrank na policích ve svých katakombách.
Bratři Marxové otráveni ptomainem?
Huckleberry Finn a Weltschmerts.
Rozšupují se američtí funebráci v Atlantic City?
Ne aby ses tam šel podívat, říkal jsem si. Musím, rozhodl jsem se v duchu. Ale nesměj se, až uvidíš ty nové tituly. Shrank by mohl vyběhnout a obžalovat tě.
Výstřely z pušek, říkal jsem si. Umírající molo. A. L. Shrank, pohrobek Sigmunda Freuda. A teď tam nahoře přede mnou jede na kole:
Bestie.
Nebo jak jsem mu někdy říkal, Erwin Rommel z africké armády. Anebo občas jednodušeji:
Caligula. Zabiják.
Ve skutečnosti se jmenoval John Wilkes Hopwood.
Vzpomněl jsem si, jak jsem četl před několika lety zdrcující kritiku na jeho vystoupení v malém místním hollywoodském divadle.
John Wilkes Hopwood, vrah několika matiné, to spáchal znovu na další roli. Nejenže roztrhal vášeň na cucky, ale v nejšílenějším šílenství ji podupal, rozcupoval v zubech a vrhl ji přes světla ramp mezi nic netušící dámy z místního klubu. A ty neuvěřitelné káči mu to zbaštily!

Často jsem ho viděl, jak jede na svém jasně oranžovém osmirychlostním kole značky Raleigh po přímořské cestě z Benátek do Ocean Parku a Santa Moniky. Na sobě měl vždycky pěkný, čerstvě vyžehlený hnědý, károvaný anglický oblek s tmavě hnědou irskou čapkou přetaženou přes sněhově bílé kučeravé vlasy, která mu stínila obličej generála Erwina Rommela anebo chcete–li spíš, zabijáckou ostříží tvář Conrada Veidta, který se právě chystá zabít Joan Crawfordovou, anebo obličej Greera Garsona. V tváři byl opálený do nádherné barvy naleštěného muškátovou oříšku a často jsem uvažoval, jestli mu to opálení asi končí u límečku od košile, protože jsem ho nikdy neviděl svlečeného venku na pláži. V poklidu si jezdil mezi přímořskými městy a čekal, až si ho povolá německý generální štáb anebo hollywoodský dobročinný dámský klub, prostě přednost měl, kdo přišel první. Když se natáčela série válečných filmů, měl pořád práci, protože se o něm říkalo, že má šatník plný uniforem afrického tankového pluku a pohřební háv pro

občasný film o upírech.
Pokud jsem si všiml, měl jenom jedno normální oblečení, a to ten oblek. A jedny boty, pěkné temně červené, pečlivě naleštěné anglické sportovní polobotky. Spony, leskle svírající jeho tvídové manžety, vypadaly jako z čistého stříbra z nějakého obchodu na Beverly Hills. Zuby měl vždycky tak zářivě vyčištěné, jako by ani nebyly jeho. A jak si tak šlapal kolem, dech mu voněl listerínem, čistě pro případ, že by si ho po cestě do Playa Del Rey narychlo povolal Hitler.
Nejčastěji jsem ho vídal v neděli odpoledne, když se pláž svalnatců zaplnila deltovými svaly a mužským smíchem, jak stojí bez hnutí, rozkročen nad svým kolem. Stával nahoře na molu Santa Monica jako velitel v posledních dnech ústupu z El Alameinu, sklíčený vším tím pískem kolem, nadšený tolika těly.
Připadal mi, jako by byl někde daleko od nás ode všech a proplouval kolem ve svých anglo–byronovsko německých snech.
Ani ve snu mě nenapadlo, že ho uvidím, jak si postaví ten svůj bicykl před Shrankovou chatrčí z tarokových karet, plnou netopýrů a otevřenou ve dne i v noci. Skutečně se tu však zastavil a váhal před dveřmi. Nechoďte dovnitř! pomyslel jsem si. Za A. L. Shrankem nikdo nechodí, leda pro prsteny s jedem a otrávené houby. Erwinu Rommelovi to však nevadilo. Bestii ani Caligulovi také ne. Shrank kývl. Všichni tři uposlechli.
Než jsem tam došel, byly dveře zavřené. A poprvé, i když tu už zřejmě žloutl kolik let, na nich visel vybledlou páskou naklepaný seznam všech těch lidí, kteří kdy vešli těmito dveřmi, aby je Shrank zanalyzoval a uzdravil.
H. B. Warner, Warner Oland, Warner Baxter, Conrad Nagel, Vilma Bankyová, Rod La Rocque, Bessie Loveová, James Gleason . . .
Četlo se to jako seznam herců z roku 1929. Ale byla tam i Constance Rattiganová. To se mi vůbec nezdálo pravděpodobné. A John Wilkes Hopwood. Věděl jsem, že mi nezbývá, než tomu uvěřit. Neboť když jsem nahlédl zaprášeným oknem, přes které byla proti zvědavým pohledům napůl stažená roleta, viděl jsem, že někdo skutečně leží na pohovce, z níž s bláznivým pohrdáním vylézá z prasklých švů čalounění. A na té pohovce ležel člověk v hnědém tvídovém obleku, se zavřenýma očima, a odříkával verše, nejspíš z upraveného a vylepšeného posledního jednání Hamleta.
Ježíši v liliích, jak řekl Crumley. Právě ukřižovaný Kriste!
A vtom Hopwood, který se usilovně snažil odříkat růženec svých problémů, prudce otevřel v herecké intuici oči. Vytřeštěně se podíval a prudce trhl hlavou ke straně. Zahleděl se k oknu a uviděl mě.
A zároveň se ke mně ohlédl i A. L. Shrank, který až do té chvíle seděl obrácen zády o kousek dál, s blokem a tužkou v ruce.
Poodstoupil jsem, tiše jsem zaklel a rychle odešel.
V hlubokých rozpacích jsem přešel až na konec zpustošeného mola, koupil si šest tyčinek Nestle's Crunch, dvě Clarkovy čokolády a dvě tyčinky značky Power House a chystal se, že se do nich cestou pustím. Kdykoliv jsem zvlášť šťastný, nebo zvlášť smutný, anebo hodně v rozpacích, nacpu si plnou pusu sladkostí a nechávám za sebou stopu poházených papírků.
A právě tam, na konci mola, ve zlatém světle pozdního odpoledne, mě Caligula Rommell dohonil. Demoliční čety už byly pryč. Vzduch kolem utichl.
Slyšel jsem, jak za mnou tiše vrčí a sviští jeho kolo. Caligula hned nepromluvil. Přivedl kolo pěšky, zářivé stříbrné spony mu svíraly úzké kotníky a v rukou pevně svíral kolo jako nějakou hmyzí samičku. Stál na konci mola, kde jsem ho už viděl, jako socha Richarda Wagnera sledující, jak spolu s vlnami doléhá ke břehu Druhá symfonie.
Dole hrálo ještě šest mladíků volejbal. Dunivé údery do míče a výstřely jejich smíchu jako by zabíjely den. Za nimi zvedali svůj svět k obloze dva mistři těžké váhy, zřejmě ve snaze přesvědčit asi osm mladých žen usazených nablízku, že osud horší než smrt není nakonec k zahození a dal by se realizovat nahoře v malých bytech hned proti pláži.
John Wilkes Hopwood přehlédl celou tu scenérii, a ani se na mne nepodíval. Nechal mě tam celého zpoceného čekat a jako by mi nařizoval, že se nesmím ani hnout. Koneckonců jsem před půlhodinou překročil neviditelný práh jeho života.
A teď za to musím platit.
„Jdete za mnou?" zeptal jsem se po chvíli a hned jsem si připadal trapně.
Hopwood se zasmál tím svým slavným maniakálním smíchem z posledního jednání.
„Na to jste moc mladý, milý hochu. Patříte k typům, co házím zpátky do moře."
Proboha, co mám na tohle říct? pomyslel jsem si.
Hopwood strnule zvrátil hlavu nazad a zamířil orlím profilem k molu Santa Monica, které se táhlo podél pobřeží asi míli odsud severním směrem.
„Ale kdybyste se náhodou rozhodl jít za mnou," usmál se, „tak tamhle bydlím. Nad tím kolotočem, hned nad koňmi."
Obrátil jsem se. Na konci druhého, pořád ještě rušného mola stál kolotoč, který se otáčel a vrzavě vyhrával své melodie calliope už od dob, co jsem byl kluk. Nad velkým dostihovým závodištěm ležely „kolotočové byty", velkolepá orlí hnízda pro německé generály na penzi, neúspěšné herce či osudem pronásledované romantiky. Slýchal jsem, že tu bydlí velcí básníci vydávaní v malých nákladech. A že tu bydlí romanopisci s mnoha nápady, ale žádnými recenzemi na své knihy. A také geniální malíři, kterým ta geniální díla nikdo nevystavuje. A milenky slavných herců, které teď dělají prostitutky obchodním cestujícím. A že tu dožívají se spoustou deček na opěradla křesel a vycpaných mopslíků staré anglické dámy, které si před lety tak dobře žily v Brightonu, ale bohužel je nikdo nehodil ze skály.
A teď se tedy zdálo, že tu bydlí i Bismarck, Thomas Mann, Conrad Veidt, admirál Doenitz, Erwin Rommell a Šílený Otto Bavorský.
Pohlédl jsem na ten velkolepý orlí profil. Hopwood strnul pod mým pohledem pýchou. Zamračil se na zlaté písky a tiše řekl: „Nejspíš si myslíte, že jsem blázen, když si dopřávám něžné péče jakéhosi A. L. Shranka?"
„Vlastně –"

„Je to člověk s nesmírnou intuicí, velký holistický filozof a zcela jedinečný. A jak víte, my herci jsme nejnevyrovnanější lidé na světě. Máme před sebou pořád nejistou budoucnost, co chvíli by měl zazvonit telefon, ale nikdy se ani neozve. Zbývá nám příliš mnoho času. A tak propadneme buď numerologii nebo tarokovým kartám či astrologii anebo východním meditacím s Krišnou Murtim pod tím mohutným stromem v Ojai. Byl jste tam taky? Výborně! Znáte reverendku Violet Greenerovou v tom jejím agabegském chrámu na Crenshawu? Anebo věštce Norwella? A spasila vás někdy Aimee Semple McPhersonová? Mě ano. Položila na mě ruce a pak jsem položil já ji. A co svatý Rollers? Hotová extáze! Anebo Johnsonův sbor v prvním baptistickém kostele každou neděli večer. Tamní andělé. Taková nádhera! Anebo celou noc bridže či bingo, co se hraje od samého poledne až do soumraku s dámami, kterým voní vlasy helitropinem. Herci nesmí chybět nikde. Vědět o někom, kdo dokáže perfektně vyvrhovat vnitřnosti, zajdeme k němu taky. Mohl bych vystupovat pod firmou Césarův věštec z útrob. Sám bych si taky něco vydělal rozřezáváním holubic a vyvrhováním vnitřností, odstraňoval bych je jako infekci a v měsíčním světle by přede mnou ležela smrdutá budoucnost. Zkouším to všechno, jen abych utloukl čas. A to jsou vlastně všichni herci – utloukači času. Devadesát procent našeho života zabere čekání na roli. A zatím si leháme u A. L. Shranka, aby se nám to na pláži pěkně postavilo.“
Co tak mluvil, nespouštěl oči z mrštných, jakoby gumových řeckých bohů, kteří dováděli dole, omýváni stejnou měrou slaným větrem jako chlípností.
„Zamyslel jste se někdy nad upíry, které není vidět v zrcadle?“ zeptal se po chvíli s lehkou linkou potu na horním rtu a jemně oroseným okrajem vlasů pod čepicí. „Tak se podívejte na ty nádherné mladé muže tam dole na pláži. Ty je všechny v zrcadle vidět, ale nikoho jiného už ne. Vidět je jenom krásné bohy. Jenomže, co když se oni podívají na sebe, myslíte si snad, že vidí někoho jiného, třeba ta děvčata, na kterých jezdí jako na mořských koníkách? Já takové sebevědomí nemám. Chápete tedy –“ vrátil se k počátečnímu námětu – „proč jste mě viděl u toho podivínského nočního pavouka A. L. Shranka?“
„Taky čekám celé dny, kdy zazvoní telefon.“ řekl jsem. „To je nejhorší, co může člověka potkat.“
„Takže mě tedy chápete.“ Pozoroval mne očima, které mi div neseżehly šaty z těla.
„Přijďte ke mně někdy na návštěvu.“ Kývl ke kolotočovým bytům, kde úpěla a bědovala calliope nad čímsi, co vzdáleně připomínalo Překrásné Ohio. „Povím vám o Iris Treeové, dceři sira Beerbohma Treea, která kdysi bydlela v tom bytě a byla nevlastní sestrou britského režiséra sira Carola Reeda. Občas se zastaví Aldous Huxley, třeba ho uvidíte.“
Všiml si, jak jsem sebou trhl, a poznal, že jsem se chytil na udičku.
„Chtěl byste se seznámit s Huxleym? Tak buďte pěkně hodný,“ protáhl zálibně, „a třeba se vám to i podaří.“
Zachvátila mne nevyslovitelná, nesnesitelná touha, kterou jsem musel vší silou vůle potlačit. Huxley byl šílenstvím mého života, strašlivou lačností. Toužil jsem být stejné inteligentní, vtipný, nebetyčně dokonalý. A když jsem si teď představil, že se s ním možná setkám!
„Přijďte ke mně.“ Hopwood pomalu sáhl do náprsní kapsy. „A já vás představím mladíkovi, kterého nade vše miluji.“
Přinutil jsem se odvrátit oči, tak jak jsem často odvracel oči před něčím, co řekl Crumley anebo Constance Rattiganová.
„Ale, ale,“ zamumlal John Wilkes Hopwood a germánská ústa se mu nadšené nakrčila. „Mládenec se stydí! Vůbec nejde o to, co si myslíte. Podívejte se. Ne, pořádně se kouknete.“
Natáhl ke mně pomačkanou lesklou fotografii. Snažil jsem se vzít ji do ruky, ale pevně ji držel s palcem položeným přes hlavu člověka na obrázku.
Pod palcem byl vidět zbytek fotografie a na ní nejkrásnější tělo mladého muže, jaké jsem v životě viděl.
Připomnělo mi fotografie, sochy Antinouse, Hadriánova milence, které jsem kdysi viděl ve vstupní hale vatikánského muzea. Připomnělo mi chlapce Davida. Připomnělo mi tisíce těl mladých mužů dovádějících od časů mého dětství až dodnes na pláži, opálených a bezstarostných, divoce šťastných, ale bez opravdové radosti. Tisíce letních dnů se zhustilo do této jediné fotografie, jak ji přede mnou držel John Wilkes Hopwood a palcem zakrýval hlavu, aby ji chránil před prozrazením.
„Není to nejneuvěřitelnější tělo v celé historii světa?“ řekl. Znělo to jako provolání.
„A je moje, celé je jenom moje. Moje, abych je měl i držel,“ řekl. „Ne, ne, neodvracejte se. Podívejte.“
Sundal palec z tváře neuvěřitelně krásného mladíka.
A mně se zjevil obličej toho starého jestřába, dávného německého bojovníka, generála afrického tankového vojska.
„Proboha!“ vydechl jsem. „Vždyť jste to vy!“

„Ano, já,“ řekl John Wilkes Hopwood.
A pohodil nazad hlavou v nemilosrdném úšklebku, který se blýskl šavlemi a sliboval ocel. Tiše se zasmál na počest dávných dnů, ještě než filmy promluvily.
„Nebo spíš moje maličkost,“ řekl.
Sundal jsem si brýle, vyčistil je a přihlédl blíž.
„Ne, není to žádný švindl. Žádná triková fotografie.“
Obrázek připomínal soutěžní skládanky, jaké se otiskovaly v novinách, když jsem byl ještě kluk. Tváře prezidentů, rozstříhané na tři kusy a pomíchané. Tady Lincolnova brada, tamhle zas Washingtonův nos a nad tím Rooseveltovy oči. Smíchané a ještě promíchané s třiceti prezidenty, které musel člověk znovu rozstříhat a slepit, když chtěl rychle vyhrát deset dolarů.
Tady však bylo tělo mladého muže, připomínající řeckou sochu, připojeno ke krku, hlavě a obličeji jestřába, orla či supa, což vše vyvolávalo dojem zlovolnosti či šílenství anebo obojího.
John Wilkes Hopwood mi vítězoslavně pohlédl očima planoucíma pevnou vůlí přes rameno, jako by ještě jaktěživ neviděl tuhle prokletou krásu.

„Myslíte si, že je to trik, co?“
„Ne.“ Ale pokradmu jsem se podíval na jeho vlněný oblek, vyžehlenou čistou košili, úpravně uvázanou staromódní kravatu, vestu, knoflíčky do manžet, lesklou přezku u pásku a stříbrné cyklistické spony u kotníků.
Vzpomněl jsem si na holiče Cala a na ztracenou hlavu Scotta Joplina.
John Wilkes Hopwood si pohladil rezavě pihovatými prsty vestu a nohy.
„Ano,“ zasmál se. „Všechno je zakryté! Takže dokud ke mně nezajdete, nikdy se nedovíte pravdu. Že přijdete, viďte? Podívat se, jestli ten starý, napůl už zchátralý Richard třetí v sobě má opravdu plamen letního chlapce? Jak je možné, že se zázrak mládí snoubí se starým mořským vlkem? Proč uléhá Apollo s –“
„Caligulou?“ vyhrkl jsem, ale vtom jsem se zarazil.
Hopwoodovi to však nevadilo. Se smíchem přikývl a sáhl mi na loket.
„Caligula! Ano! Teď mluví vůle a krásný Apollo se zatím skrývá a čeká. Řešením všeho je síla vůle. Síla vůle. A zdravé jídlo, ano, kolem toho se točí život herců! Musíme si zachovat zdravé tělo stejně jako duši. Žádný bílý chléb, žádné čokoládové tyčinky –“
Zastyděl jsem se a ucítil jsem, jak mi v kapse měkne poslední tyčinka.
„Žádné koláče, dorty, tvrdý alkohol, ba ani příliš sexu. Každý večer do desíti v posteli. Ráno brzy vstát, zaběhat si po pláži a pak den co den po celý život dvě hodiny v tělocvičně, s jedinými kamarády cvičiteli, a den co den dvě hodiny jízdy na kole. Den co den po třicet let. Až do dne, kdy člověk stane pod boží gilotinou. A Bůh mu utne bláznivou starou orlí hlavu a nasadí ji na opálené, věčně zlaté tělo mladého muže! Zaplatil jsem hodně, ale stálo to za to. Patří mi krása. Nejrafinovanější incest. Narcisismus par excellence. Nikoho jiného nepotřebuji.“
„Rád vám to věřím,“ řekl jsem.
„Vy tu poctivost jednou zaplatíte smrtí.“
Zastrčil si fotografii jako květinu do kapsy.
„Pořád ještě mi nevěříte.“
„Ukažte mi ještě jednou tu fotografii.“
Znovu mi obrázek podal.
Upřeně jsem se na něj zadíval. A jak jsem se tak díval, přivalil se přesně jako včerejší noci na temné pobřeží příboj.
A z příboje se náhle vynořil nahý muž. Trhl jsem sebou a přivřel oči.
Vystoupilo snad včera z moře tohle tělo, vynořil se tento muž, aby mě vyděsil, když Constance Rattiganová stála zády ke mně?
Chtěl jsem to vědět. A jediné, nač jsem se mohl zeptat, bylo: „Znáte Constance Rattiganovou?“
Strnul. „Proč se ptáte?“
„Viděl jsem venku na Shrankových dveřích strojem napsané její jméno. A tak mě napadlo, jestli snad nejste dvě lodi, které se v noci míjejí?“
Anebo těla? Že by on vyplouval z příboje ve tři ráno anebo o chvíli dřív, právě když ona skáče do vody?
Hopwoodova teutonská ústa se však jen povzneseně stáhla.
„Náš film Zkřížené šavle byl v roce 1926 senzací celé Ameriky. A náš poměr se to léto dostal do novinových titulků. Byl jsem největší láskou jejího života.“
„A byl jste –“ začal jsem. Chtěl jsem říct, a byl jste to snad vy, a ne ten režisér, co se později utopil, kdo jí přesekal mečem šlachy na noze, takže nemohla rok chodit?“
Ale včera v noci jsem se jí vlastně ani nemohl podívat na jizvy. A podle toho, jak dokázala Constance utíkat, to byly všechno sto let staré lži.
„Měl byste zajít za A. L. Shrankem, je to holistický filozof, čistý zenista a nesmírné moudrý člověk,“ řekl mi Hopwood, jak znovu nasedal na kolo. „Jak jsem na to přišel? Povídal, abych vám tohle předal.“
A Hopwood vylovil z druhé kapsy hrst obalů od cukrovinek; bylo jich dvanáct, měl je pevně sepnuté sponkou na papíry a většinou to byly obaly od tyčinek Clark, Crunch a Power House. Papírky, které jsem bezmyšlenkovitě rozházel do větru po pláži a někdo je sebral ze země.
„Ví o vás všechno,“ řekl mi šílený Otto Bavorský a zasmál se, ale už trochu jakoby do ztracena.
Zahanbeně jsem si od něj ty papírky od cukroví vzal, a jak jsem je držel v ruce jako vlajky poraženého, cítil jsem, jak mi kolem pasu visí na pět kilo přebytečného masa.
„Přijďte ke mně,“ řekl mi Hopwood. „Přijďte se svézt na kolotoči. Přijďte se podívat, jestli je nevinný mladý David skutečně ženatý se starým ďáblem Caligulou.“
A s úsměvem na tváři a pohledem upřeným přímo před sebe odjel na kole, v tom svém tvídovém obleku pod tvídovým kloboukem.
Zašel jsem znovu k melancholickému muzeu A. L. Shranka a nahlédl zaprášeným oknem dovnitř.
Na stolečku u proleželé pohovky se vršila hromádka jasně oranžových, citrónově žlutých a čokoládově hnědých obalů od cukrovinek.
Ty přece jistě nejsou všechny moje, pomyslel jsem si. I jsou, uznal jsem. Jsem dost tlustý. Zato on – je cvok. Šel jsem si koupit zmrzlinu.

„Crumley?“
„Myslel jsem, že mi říkáte Ouřednické štěně.“
„Myslím, že už mám jistý tip na vraha!“
Rozhostilo se dlouhé oceánské ticho a policista zatím odložil sluchátko, chvíli si rval vlasy a zase sluchátko zvedl.
„John Wilkes Hopwood,“ řekl jsem,

„Zapomínáte, že zatím k žádným vraždám nedošlo," upozornil mě policejní poručík. „Máme jen svá podezření a eventuality. Existuje něco jako soudní síň a něco, čemu se říká důkaz. Když nemáte žádný důkaz, ani žádný případ, vyhodí vás ze dveří rovnou na zadek, takže se týden nenarovnáte!"
„Už jste někdy viděl Johna Wilkese Hopwooda svlečeného?" zeptal jsem se.
To jsem tomu dal.
Crumley mi rovnou zavěsil.
Když jsem vycházel z budky, pršelo.
Téměř vzápětí zazvonil telefon, jako by věděl, že tam jsem. Vrhl jsem se k němu, a ani nevím proč jsem zavolal: „Peg!"
Byl však slyšet jen déšť a tichý, na míle vzdálený dech.
Jakživ už ten telefon nezvednu, řekl jsem si.
„Parchante!" zařval jsem. „Pojď si pro mě, ty mizero."
A zavěsil jsem.
Proboha, pomyslel jsem si, co jestli mě slyšel a opravdu za mnou přijde!
Blbče, řekl jsem si.
A vtom zazvonil telefon naposled.
Musel jsem ho zvednout, snad abych se omluvil tomu vzdálenému dechu a požádal ho, ať mi mou drzost promine.
Vzal jsem do ruky sluchátko.
A slyšel jsem smutnou paní devět mil odtud, někde v Los Angeles.
Fannii.
A Fannie plakala.

„Fanniie, proboha, jste to vy?"
„Ano, ach ano, pro Boha svatého," vypravila ze sebe sípavě, zalapala po dechu a zapotácela se. „Málem mě ty schody zabily. Nevylezla jsem po nich už od pětatřicátého roku. Kam jsi se poděl? Propadla se nad námi střecha. Život je pryč. Všichni jsou mrtví. Proč jsi mi o tom neřekl? Ach, pro pána Boha, vždyť je to hrůza hrůzoucí. Nemohl bys sem přijet? Jimmy, Sam, Pietro." Odříkávala ta jména a mě přitiskla tíha viny až ke stěně budky. „Pietro, Jimmy. Sam. Proč jsi mi lhal?"
„Nelhal jsem, jenom jsem mlčel," namítl jsem.
„A teď Henry!" zvolala.
„Henry! Proboha, snad není –"
„Spadl ze schodů."
„A žije? Žije?" křičel jsem.
„Ano, zaplať Bůh, je ve svém pokoji. Za nic na světě nechtěl do nemocnice. Slyšela jsem ho spadnout a vyběhla jsem z pokoje. A teprve v té chvíli jsem se dověděla všechno, co jsi mi zatajil. Henry tam ležel, klel a vykřikoval jména. Jimmy. Sam. Pietro. Proč jsi k nám jenom přinesl smrt?"
„Nepřinesl jsem k vám smrt, Fannie."
„Tak přijď a dokaž to. Mám tři kelímky od majonézy plné čtvrťáků. Vezmi si taxíka, pošli řidiče nahoru a já mu zaplatím z těch kelímků. Jenomže až přijedeš a zaklepáš mi na dveře, jak poznám, že jsi to opravdu ty?"
„Jak poznáte, že jsem to já, teď třeba tady u telefonu, Fannie?"
„Nevím," zabědovala. „Není to hrozné? Nevím."
„Los Angeles," říkal jsem za deset minut taxikáři. „Za všechny prachy ve třech kelímcích od majonézy."

„Haló, Constance! Volám z budky v ulici proti Fanniině domu. Budeme ji odsud muset odvézt. Mohla bys přijet? Je k smrti vyděšená."
„A má pro to důvod?"
Zadíval jsem se přes ulici na starý činžák a snažil jsem se odhadnout, kolik tisíc stínů je v něm stěsnáno od půdy až po suterén.
„Tentokrát ho určitě má."
„Rozběhni se tam. A hlídkuj. Budu tam za půl hodiny. Nahoru nepůjdu. Přemluv ji, ať ksakru sejde dolů, a odvezeme ji. Běž."
Constance práskla telefonem, až jsem vylítl z budky a málem jsem skočil pod auto, které tu zrovna projíždělo jako o závod.
Zaklepal jsem, až Fannie rázem uvěřila, že jsem to já. Zeširoka otevřela dveře a já spatřil cosi, co málem připomínalo šíleného slona, divoké oči, rozcuchané vlasy, Fannii, jednající, jako kdyby jí někdo prostřelil puškou hlavu.
Vpravil jsem ji zpátky do křesla, prudce otevřel ledničku a snažil jsem se rozhodnout, jestli by jí pomohla majonéza nebo spíš víno. Víno.
„Hoďte to do sebe," poručil jsem jí a najednou jsem si uvědomil, že taxikář stojí za mnou ve dveřích. Zřejmě si myslel, že jsem se chtěl svézt na černo a snažím se mu utéct, a šel za mnou nahoru po schodech.
Popadl jsem jeden kelímek od majonézy plný čtvrtdo–larů a podal mu ho.
„Stačí to?" zeptal jsem se.
Taxikář si udělal rychlý odhad, asi jako když se někdo snaží odhadnout, kolik pestrobarevných bonbónů je v doze za výkladem obchodního domu, sykl a odběhl i s chřestícími mincemi.
Fannie lačně vypila sklenici vína. Nalil jsem jí znovu, posadil se a čekal. Po chvíli se mi svěřila: „Už dvě noci mi někdo stojí za dveřmi, přichází a odchází, odchází a přichází, tak jako nikdy předtím, zastaví se a nadechuje a vydechuje. Co

může proboha pohledávat o půlnoci před dveřmi zbědované trosky, staré tlusté ženské, co kdysi bývala operní pěvkyní? Znásilnit mě přece nechce, to určitě ne, kdo by chtěl taky znásilnit dvěstěkilovou sopranistku?“
A Fannie se rozesmála a smála se tak dlouho a hlasitě, že jsem nedokázal rozeznat, jestli propadla hysterii anebo užaslému, i pro sebe překvapivému veselí. Musel jsem ji uhodit do zad, aby se konečné přestala smát a nebyla už tak rudá v obličeji, a pak jsem jí nalil ještě trochu vína.
„Páni drazí,“ vypravila ze sebe. „Je to báječné, takhle se od srdce zasmát. Zaplať pánbůh, že jsi přišel. Ochráníš mě, viď? Moc mě mrzí, co jsem ti prve řekla. Tys přece tu hroznou věc nepřinesl a nenechal mi ji za dveřmi. To přišel sám od sebe, jen z hladu, pes baskervillský, aby vyděsil Fannii.“
„Mrzí mě, že jsem vám neřekl o Jimmym, Pietrovi a Samovi, Fannie,“ omlouval jsem se a vypil své víno. „Nechtěl jsem vám prostě číst nekrology, a ještě ke všemu jeden za druhým. Poslouchejte mě. Za pár minut vás bude dole čekat Constance Rattiganová. Chtěla by, abyste u ní pár dní pobyla, a –“
„Zas jenom další tajnosti,“ zvolala Fannie s rozšířenýma očima. „Odkdy ty znáš Constance! Jenže to stejně nemá cenu. Já jsem doma tady. Kdybych odsud odešla, zničilo by mě to, prostě bych umřela. A mám tu všechny své desky.“
„Ty vezmeme s sebou.“
„Svoje knihy.“
„Ty snesu dolů.“
„A svou majonézu. Constance určitě nemá doma mou značku.“
„Koupím vám ji.“
„Neměla by dost místa.“
„Měla, i pro vás, Fannie.“
„A neměla by –“
A tak to šlo dál a dál, až jsem uslyšel, jak venku zastavila při kraji chodníku limuzína.
„To je vaše poslední slovo, Fannie?“
„Teď když jsi tady, je mi báječně. Řekni jen paní Guttierrezové, aby až odjedeš, ke mně na chvíli zašla,“ řekla Fannie vesele.
„Kdepak berete ten falešný optimismus, když jste si ještě před hodinou připadala málem jak odsouzená na smrt?“
„Chlapče zlatý, Fannie je spokojená. Ta strašná bestie už nepřijde, prostě to vím, a stejně, stejně –“
A přesně v té chvíli se v strašlivém načasování celá budova pohnula ve spánku.
Dveře Fanniina pokoje cosi zašeptaly v rámu.
A Fannie, jako by na ni ještě naposled někdo střelil, se vztyčila v křesle a málem se zalkla hrůzou.
V mžiku jsem přeběhl pokoj, rozrazil doširoka dveře a zadíval se do dlouhého údolí chodby, míli dlouhé jedním směrem a míli zas druhým, tvořícího dlouhé temné tunely naplněné smolně černými proudy noci.
Zaposlouchal jsem se a slyšel jsem, jak na stropě puká malba, a dveře se zachvívají ve veřejích. Kdesi si bez ustání mumlal sám pro sebe záchod, stará studená bílá porcelánová hrobka v noci.
Na chodbě samozřejmě nikdo nebyl.
Ten, kdo tam před chvílí stál, jestli tam opravdu stál, za sebou rychle zavřel dveře, nebo se rozběhl k přednímu vchodu anebo utekl zadním. A pak přišla v neviditelném proudu noc, dlouhá točitá řeka větru, a přinesla s sebou vzpomínky na dávno snědená jídla a vyhozené věci, na věci, po nichž někdo toužil, a na jiné, o které už nikdo nestál.
Chtělo se mi zakřičet do těch prázdných chodeb, zakřičet totéž, co se mi chtělo volat na nočním pobřeží před arabskou pevností Constance Rattiganové. Odejdi. Nech nás. Možná že vypadáme, jako bychom si zasloužili zemřít, ale opravdu si to nezasloužíme.
Místo toho jsem však do té prázdnoty zavolal: „Honem děti. Ať už jste ve svých pokojích. Hezky dovnitř! A šupem! Vidíte. Tak se mi to líbí.“
Počkal jsem, dokud se neexistující děti nevrátily do svých neexistujících pokojů, a pak jsem se otočil, opřel se o dveře a jakoby s úsměvem je zavřel.
Pomohlo to. Anebo se aspoň Fannie tvářila, že jí to pomohlo.
„Byl by z tebe dobrý táta,“ řekla mi s úsměvem.
„Ba ne, byl bych jako všichni otcové, roztržitý a netrpělivý. Ty děti už měl před kolika hodinami někdo nadopovat pivem a vstrčit do postele. Už je vám líp, Fannie?“
„Mnohem líp,“ povzdechla si a zavřela oči.
Přistoupil jsem k ní a obkroužil ji pažemi, jako Lindbergh, který za jásotu davů obešel zeměkouli.
„Však ono se to srovná,“ řekla Fannie. „Můžeš už jít. Všechno je v nejlepším pořádku. Jak jsi sám říkal, ty děti si už šly lehnout.“
Děti? řekl jsem málem, ale včas jsem se zarazil. Jasně, děti.
„Takže Fannie je v bezpečí a ty jdi klidně domů. Chudáčku malý. Vyřiď Constance, že jí děkuju, ale že děkuju a nechci, a mohla by ke mně někdy přijít na návštěvu, ano? Paní Gutierrezová mi slíbila, že ke mně zajde a zůstane tady přes noc, na posteli, na které už třicet let nespím, dovedeš si to představit? Nemůžu totiž spát na zádech, nedýchá se mi dobře. Přijde paní Gutierrezová a tys byl tak hodný, že jsi za mnou taky zašel, chlapče milý. Vidím teď, jak jsi hodný, chtěl jsi mě jenom ušetřit před tím smutkem, když se to stalo dole s našimi přáteli.“
„To je pravda, Fannie.“
„Na jejich smrti nebylo nic neobvyklého, viď?“
„Ne, Fannie,“ lhal jsem. „Jen pošetilost, uvadlá krása a smutek.“
„Proboha, ty mluvíš jako poručík v Butterfly,“ řekla Fannie.
„Proto mě taky kluci ve škole vždycky zmlátili.“

Zamířil jsem ke dveřím. Fannie se zhluboka nadechla a po chvíli řekla: „Kdyby se se mnou nakonec přece jen něco stalo. Ne snad že se to stane. Ale kdyby ano, podívej se do ledničky.“
„Kam?“
„Do ledničky,“ řekla Fannie tajuplně. „Ale teď ještě ne.“
Já však už ledničku otevřel. Zadíval jsem se do ní ve světle a viděl jsem spoustu zavařenin, omáček, různých ovocných rosolů a majonéz. Po dlouhé chvíli jsem ledničku zavřel.
„Neměl ses tam dívat,“ namítla Fannie.
„Nechci čekat, musím to vědět.“
„Teď ti zrovna nic nepovím,“ řekla mi Fannie rozhořčeně. „Neměl jsi tam nakukovat. I když jsem teď ochotná uznat, že je to možná moje vina, že to přišlo až do tohohle domu.“
„Co, Fannie? Říkáte jenom to, to.“
„Všechny ty zlé věci, o kterých jsem si myslela, že jsi je přinesl dovnitř na botách. Ale možná že za to všechno může Fannie. Třeba je to má vina. Možná že jsem tu věc přivolala z ulic.“
„Tak přivolala jste ji, nebo ne?“ vykřikl jsem a naklonil se k ní.
„Ty už mě vůbec nemáš rád?“
„Rád nerad, sakra, snažím se vás odtud odvést, a vy nechcete. Obviňujete mě, že jsem otrávil záchody, a pak mi řeknete, abych se podíval do ledničky. Prokristapána, Fannie.“
„Teď se poručík na Butterfly zlobí.“ Oči se jí však začaly zalévat slzami. Nemohl jsem to už vydržet. Otevřel jsem dveře. Paní Guttierrezová tam zřejmě už stála dlouho, v rukou talíř s horkými mexickými plackami, vždycky diplomatická, vždycky trpělivě čekající.
„Zavolám vás zítra, Fannie,“ řekl jsem. „Samozřejmě, že zavoláš, a Fannie bude naživu!“ Co když teď zavřu očí, pomyslel jsem si, a budu dělat, že jsem slepý...
Najdu Henryho pokoj?

Zaťukal jsem Henrymu na dveře.
„Kdo je to?“ zeptal se Henry, zamčený ve svém pokoji.
„Kdo se ptá, kdo to je?“ řekl jsem.
„Kdo se ptá, kdo se ptá, kdo to je?“ řekl a musel se zasmát. Pak si uvědomil, že má bolesti. „To jste vy.“
„Pusťte mě dovnitř, Henry.
„Nic mi není, jenom jsem spadl ze schodů, a to je všechno, jen jsem se skoro zabil, a nic víc, tak mě tu nechte v klidu za zamčenými dveřmi. Zítra už budu moct ven, ale jste hodný, že si děláte starosti.“
„Co se stalo, Henry?“ zeptal jsem se těch zamčených dveří.
Henry přistoupil blíž. V duchu jsem ho viděl, jak se o ty dveře opírá, jako by mluvil mřížkou zpovědnice.
„Podrazil mi nohu.“
V hrudi se mi rozběhl zajíc a změnil se ve velkou krysu, která běhala pořád kolem dokola.
„Kdo, Henry?“
„On. Hajzl jeden mizerná, podrazil mi nohu.“
„Řekl snad něco, víte jistě, že tam byl?“
„Jak třeba poznám, jestli je nahoře na chodbě rozsvíceno? Zrovna já? Já to jen cítím. Tam kde stál, bylo na chodbě hrozně teplo. A samozřejmě že dýchal. Slyšel jsem ho, jak na tom místě, co se schovává, vtahuje vzduch a tiše jemně vydechuje. Když jsem šel kolem něj, neřekl nic, ale slyšel jsem taky, jak mu buší srdce, bum, bum, ale dost možná, že to bylo mé srdce. Chtěl jsem se kolem něj protáhnout, aby mě neviděl, tak si to totiž představuje slepec, že když je ve tmě, proč by nebyli ve tmě i všichni ostatní. A pak už jen pamatuju – bác! a jak ležím dole pod schody a vůbec nevím, jak jsem se tam dostal. Začal jsem volat Jimmyho, Sama a Pietra, a pak jsem si řekl, vždyť jsi blázen, ti už jsou po smrti a ty budeš po smrti taky, jestli nezavoláš někoho jiného. Začal jsem bleskurychle vykřikovat jména, po celém domě se otvíraly dveře, a jak z nich tak vybíhali lidi, utekl i on. Jak běžel ke dveřím, připadalo mi, že je snad bosý. Cítil jsem jeho dech.“
Polkl jsem a opřel se o dveře. „Jaké to bylo?“
„Počkejte, až si to trochu rozmyslím, a pak vám to řeknu. Teď si jde Henry lehnout. Vlastně jsem rád, že jsem slepý. Moc nerad bych se byl viděl, jak padám ze schodů jako nějaký balík špinavého prádla. Dobrou.“
„Dobrou noc, Henry,“ řekl jsem.
A otočil jsem se právě ve chvíli, kdy ten obrovský parník, zchátralý činžák, zabočil ve tmě do ohybu řeky. Připadalo mi, že jsem zas kousek od příboje, v biografu pana Shapeshada v jednu ráno, kdy příliv zaplavuje prkna pod sedadly a otřásá jimi a na plátně se míhají velké stříbrnočerné obrazy. Celý činžák se zachvěl. S biografem je to jednodušší. Neštěstím tohoto velkého starého šerého domu bylo, že stíny sestoupily z plátna a čekají u schodiště, nebo se skrývají v koupelnách a občas vyšroubují v noci žárovky, až každý cestou ven tápe stejně jak Henry.
I já jsem se zapotácel. Nahoře na schodech jsem ztuhl hrůzou. Slyšel jsem, jak ve vzduchu přede mnou víří dech. Byla to však jen ozvěna mých vlastních vdechnutí a polknutí narážejících na stěnu a vracejících se odrazem, až jsem je cítil na obličeji.
Prokristapána, pomyslel jsem si, ne abys cestou dolů klopýtl.

Když jsem vyšel z Fanniina domu, čekala na mne limuzína značky Duesenberg z roku 1928 s šoférem za volantem. Dveře se zabouchly, a když jsme byli na půl cesty k Benátkám, šofér vepředu ve voze si sundal čepici, rozpustil si vlasy a byla z něj . . .

Vyšetřovatelka Rattiganová.
„Tak co?“ řekla chladně. „Je rozčilená, nebo ne?“
„Rozčilená je sakra až dost, ale ne kvůli mně.“
„Ne?“
„Ne, do prčic, a koukej mi zastavit na nejbližším rohu a nech mě sakra vystoupit!“
„Na ostýchavého chlapečka ze severního Illinoisu mluvíte dost drsně, pane Hemingwayi.“
„A co je vám do toho, slečno Rattiganová!“
To rozhodlo. Viděl jsem, jak jí trošičku poklesla ramena.
Jestli si nedá pozor, přestaneme být přáteli, a Constance si to uvědomovala.
„Říkej mi Constance,“ navrhla už mírněji.
„Constance,“ řekl jsem. „Nemůžu za to, když se někdo utopí ve vaně, moc pije, spadne ze schodů, nebo ho odveze policie. Proč jsi teď třeba nešla dovnitř? Jsi Fanniina stará, dávná známá.“
„Měla jsem strach, že kdyby nás dva viděla Fannie pohromadě, bylo by to na ni už přespříliš, ulítl by jí snad vršek hlavy a už nikdy bychom jí ho nenasadili.“
Zvolnila s limuzínou z trochu hysterické sedmdesátky na dost nervózních pětašedesát nebo dvaašedesát. Třímala však volant, jako kdyby mě držela za ramena a třásla mnou. Řekl jsem: „Měla bys ji odtamtud dostat, jednou provždy. Teď nebude týden spát, a mohlo by ji to zabít, třeba i umře čirým vyčerpáním. Duši majonézou napořád nikdo nenakrmí.“
Constance zvolnila na šedesátku.
„Dala ti co proto?“
„Jenom mi říkala Tyfová Marie, zrovna tak jako ty. Zřejmě jsem pro každého jen zablešená koza, co přenáší dýmějový mor. Ale ať už je v tom činžáku co chce a něco tam opravdu řádí, já to tam nezanesl. A navíc zřejmě Fannie udělala nějakou hloupost.“
„Co?“
„Nevím, nechce mi to říct. Ale vyčítá si to. Třeba bys to z ní dostala. Mám strašný pocit, že si to všechno Fannie přivodila sama.“
„Jak?“
Limuzína zvolnila na čtyřicítku. Constance mne pozorovala zpětným zrcátkem. Olízl jsem si rty.
„Můžu se jenom dohadovat. Má prý něco v ledničce, říkala. Kdyby se s ní něco stalo, mám se prý podívat do ledničky. Proboha, vždyť je to holá pitomost! Ale snad by ses tam mohla později večer rozjet znovu, podívat se do té zatracené ledničky a snažit se uhodnout, jak a proč přivolala Fannie do toho činžáku něco, čeho se teď k smrti děsí.“
„Ježíši o půlnoci!“ zamumlala Constance a zavřela oči. „Marie za svítání!“
„Constance!“ zařval jsem.
Neboť jsme právě projeli rovnou na červenou. Naštěstí při tom byl Bůh a cestou nás ochránil.

Constance zaparkovala před mým bytem, a když jsem odemykal dveře, vystoupila a vstrčila dovnitř hlavu.
„Tak tady vznikají všechna ta geniální díla?“
„Je to jen malý kousek Marsu na zemi.“
„Nestojí tamhle Calův klavír? Slyšela jsem, že ho kdysi chtěli nějací hudební kritici spálit. A potom prý vtrhli jednou do krámu zákazníci, křičeli a ukazovali, jak mají přišerné vlasy.“
„Cal nic špatného neudělal,“ řekl jsem.
„Podíval ses v poslední době do zrcadla?“
„Dělal, co mohl.“
„Ale jen na jedné straně tvé hlavy. Až se u mně příště stavíš, připomeň mi to, můj táta byl totiž taky holič. A naučil mě řemeslu. Ale proč stojíme ve dveřích? Bojíš se, že by tě sousedé pomluvili, kdybys – sakra už! Zase se červenáš. Ať řeknu, co chci, vždycky je to zřejmě pravda. Ty ale bereš všechno vážně, viď? Od doby, co mi bylo dvanáct, jsem neviděla mužského, který by se červenal.“ Vstrčila hlavu ještě dál.
„Páni, ty tam ale máš krámů. Copak jakživ nic nevyhodíš? A co je tohle, snad nečteš deset knih najednou, a že by dobrá polovina z nich byly comics? A nemáš náhodou vedle psacího stroje drtič papíru? Odeslal jsi už víka od krabic?“
„Jistě,“ řekl jsem.
„To je ale kutloch!“ pravila Constance líbezně a myslela to jako poklonu.
„Co je moje, je i tvoje.“
„Ta postel nestačí ani k pokoutnímu sexu.“
„Jeden z partnerů musí vždycky zůstat na podlaze.“
„Prokristapána, z kterého roku je ten psací stroj?“
„Je to Standard Underwood z roku 1935, stará mašina, ale báječná.“
„Zrovna jako já, viď, mladíku? Tak co, pozveš k sobě starou hvězdu a sundáš jí náušnice?“
„Musíš se přece vrátit a podívat do Fanniiny ledničky, pamatuješ? A kromě toho, i kdybys tu dneska zůstala, leželi bychom vedle sebe jen tak, jako lžíce.“
„Spousta příborů, ale žádné vidličky?“
„Žádné vidličky, Constance.“
„Když já nemůžu zapomenout na to tvé neodolatelné spravované prádlo.“
„Nejsem žádný David.“
„Sakra, ty nejsi ani Ralph. Dobrou noc, chlapče. Jedu se podívat do té Fanniiny ledničky. A děkuju!“
Políbila mě na ucho, div mi nepraskly bubínky, a odjela.

Ještě pod dojmem toho polibku jsem jenom taktak dovrávoral do postele.
A to jsem neměl dělat.
Protože pak jsem zase měl ten sen.

Večer co večer se před mými dveřmi spustil lehký deštík, chvíli se udržel, zašeptal a zase se vzdálil. Bál jsem se tam jít podívat. Bál jsem se, že najdu venku Crumleyho, jak stojí na prahu celý promáčený, s planoucíma očima. Anebo Shapeshadea, míhajícího se a škubajícího v trhavých pohybech jak starý film, s chaluhou, která mu visí od obočí a nosu . . .
Každý večer jsem čekal, až déšť ustane, a pak jsem usnul.
A potom přišel sen.
Byl jsem spisovatelem v malém venkovském městečku v severním Illinoisu a seděl jsem v holičském křesle, podobném Calově křeslu v jeho prázdném krámku. Vtom vtrhl dovnitř někdo s telegramem, ve kterém stálo, že jsem právě prodal námět na film za sto tisíc dolarů!
Křičel jsem v křesle štěstím, mával jsem telegramem, a vtom jsem viděl, jak se tváře všech mužů, chlapců, ba i holiče změnily v rampouchy, a i když kolem mne všichni dělali, jak se na mne usmívají a blahopřejí mi, zuby měli jako kusy ledu.
Najednou jsem už mezi ně nepatřil. Vítr z jejich úst ke mně vál chladem. Navždycky jsem se změnil. Nemohl jsem čekat odpuštění.
Holič mne co nejrychleji dostříhal, jako kdybych byl nedotknutelný, a já se vracel domů s telegramem ve zpocených rukách.
Pozdě v noci jsem slyšel z okraje lesů nedaleko svého domu v tom malém městečku, jak v lesích řve jakási stvůra.
Posadil jsem se na posteli, s tělem potaženým krystalky chladného ledu. Obluda se s řevem blížila. Otevřel jsem oči, abych líp slyšel. Doširoka jsem otevřel ústa, abych odpočinul uším. Obluda se připlazila blíž, byla už v polovině lesa, házela sebou a vrhala se dál, drtila lesní květiny, a co chvíli vyplašila zajíce anebo mračna ptáků, kteří s křikem vzlétali k obloze.
Nedokázal jsem se pohnout ani vykřiknout. Cítil jsem, jak mi z obličeje ustupuje krev. Na sekretáři kousek od sebe jsem viděl ten slavný telegram. Obluda vyrazila strašlivý smrtonosný řev a znovu se vrhla vpřed, jako by cestou chtěla svými hrůznými, jako šavle křivými zuby porážet stromy.
Vyskočil jsem z postele, popadl telegram, rozběhl se k hlavním dveřím a dokořán je otevřel. Obluda se už skoro vyvalila z lesa. Bučela, ječela a svými hrozbami srážela noční vítr.
Roztrhal jsem telegram na tucet kousků, hodil je přes trávník a křičel za nimi.
„Má odpověď zní – ne! Nechte si svoje peníze! Nechte si svoji slávu! Zůstávám tady! Nikam nepojedu! Ne," a znovu: „Ne!" a nakonec už v úplném zoufalství: „Ne!"
V obludném dinosauřím krku zmlkl poslední výkřik. Nastala strašlivá chvíle ticha.
Měsíc sklouzl za mrak.
Čekal jsem a pot mi umrzal na obličeji.
Obluda nasála vzduch, vydechla a pak se obrátila a těžce se vlekla pryč, nazpátek lesem, kde se pomalu ztrácela a nakonec zmizela úplně. Útržky telegramu poletovaly jako křídla nočních můr po trávníku. Zavřel jsem a zamkl dveře a naříkaje úlevou jsem vlezl do postele. Těsně před svítáním jsem usnul.
A když jsem teď ležel v posteli v Benátkách, probuzen z toho snu, zašel jsem ke dveřím a vyhlédl ven na průlivy.
Co bych asi mohl zavolat do té tmavé vody, do mlhy a do oceánu při pobřeží? Kdo by mě slyšel, která obluda by tu rozeznala mé mea culpa, mé velké odmítnutí, můj protest, ze jsem nevinen, Či mé tvrzení, že jsem slušný člověk a zatím neuznaný génius?
Copak jsem mohl křičet: Jdi pryč? Za nic nemohu. Nesmím zemřít. A ty ostatní nech proboha na pokoji. Copak jsem to mohl říct anebo zavolat?
Otevřel jsem ústa, abych se o to pokusil. Ústa jsem však měl povlečená prachem, který se mi na nich nějak nakupil ve tmě.
Dokázal jsem jen vztáhnout ve výmluvném pohybu ruku, jakoby v prosbě, v němé pantomimě. Prosím, myslel jsem si.
„Prosím," zašeptal jsem. A pak jsem zavřel dveře.

V té chvíli zazvonil naproti v ulici v mé osobní budce telefon.
Nezvednu to, říkal jsem si. To je on. Ledový muž.
Telefon zvonil.
Co když je to Peg.
Telefon zvonil dál.
Je to on.
„Budeš zticha!" vykřikl jsem.
Telefon ztichl.

Crumley stál s rozespalýma očima ve svých dveřích.
„Proboha, víte vůbec, kolik je hodin?"
Stáli jsme proti sobě a dívali se jeden na druhého jako boxeři, kteří se zmlátili do zpitomění a teď nevědí, kde se položit.
Nenapadlo mne, jak začít, a tak jsem řekl: „Jsem krutě stíhán osudem."
„To je heslo. Shakespeare. Pojďte dál."

Vedl mne domem až do místnosti, kde se na sporáku vařila káva, hodně kávy ve velikém hrnci.
„Pracoval jsem dlouho do noci na svém mistrovském díle.“ Crumley kývl k psacímu stroji v ložnici. Visela z něj jako jazyk múzy dlouhá žlutá stránka. „Píšu na úřední papír, víc se na něj vejde. Nejspíš si asi představuju, že kdybych dopsal až na konec normálního listu papíru, nenapíšu už ani slovo. Proboha, vy ale vypadáte hrozné. Ošklivé sny?“
„Nejhorší, jaký se může zdát.“ Pověděl jsem mu o holičství, o filmu prodaném za sto tisíc dolarů, o obludě v noci, o tom, jak jsem křičel a jak ta obrovská bestie s nářkem odešla a já zůstal navždycky živý.
„Proboha!“ řekl Crumley a nalil nám dva velké šálky tak husté tekutiny, že vypadala jako bublající láva. „Vy máte ještě lepší sny než já!“
„Co vlastně má ten sen znamenat? Že nikdy nevyhrajeme, nikdy? Jestli zůstanu chudý a jakživ nevydám jedinou knihu, prohrávám. Ale jestli svou práci prodám a uveřejním a budu mít peníze v bance, prohraju taky? Začnou mě lidé nenávidět? Odpustí mi přátelé? Jste starší, Crumley, povězte mi to. Proč mě ta obluda v mém snu přichází zabít? Jaký to všechno má smysl?“
„Dejte mi pokoj,“ zavrčel Crumley. „Nejsem psychiatr.“
„Věděl by to A. L. Shrank?“
„Blázen, co hádá z čmáranic na zdi a z rozmazanin na záchodě? Kdepak. Napíšete něco o tom snu? Vždycky radíte ostatním –“
„Až se uklidním. Když jsem sem před chvílí šel, vzpomněl jsem si, jak mi můj lékař jednou nabídl, že mě provede pitevnou. Díkybohu jsem to odmítl. To bych byl býval opravdu strašlivě stíhán osudem. Jsem moc přepracovaný. Jak jen si můžu vyčistit tu lví klec ve své hlavě? Jak vyrovnám prostěradla staré paní, co prodávala kanáry? Jak vymaním holiče Cala z Joplinova kouzla? Jak dneska večer ochráním přes celé město a bez jediné zbraně Fannii?“
„Vypijte si kávu,“ poradil mi Crumley. Zalovil jsem v kapse a vytáhl obrázek Cala se Scottem Joplinem, kterému chyběla hlava. Prozradil jsem Crumleymu, kde jsem tu hlavu našel.
„Někdo ukradl z toho obrázku hlavu. Když to Cal viděl, pochopil, že po něm někdo jde, že už nemá nejmenší naději, a zmizel z města.“
„To ještě není vražda,“ namítl Crumley.
„Skoro je,“ řekl jsem.
„Jako když prasata začnou létat a krůty dostanou červenku. Další případ, jak se říká u soudu.“
„Někdo dal Samovi moc pití, a tím ho zabil. Někdo otočil Jimmyho ve vaně, až se utopil. Někdo zavolal na Pietra policajty, ti si ho odvedli, a to bude Pietrův konec. Nad paní, co prodávala kanáry, stál někdo tak dlouho, že ji prostě vyděsil k smrti. A toho dědu nasoukal někdo do lví klece.“
„Dostal jsem o něm další zprávu od koronera,“ řekl Crumley. „Měl v krvi plno džinu.“
„Jasně. Někdo ho opil, praštil po hlavě, už mrtvého ho zatáhl do průlivu, vstrčil za mříže a pak vylezl a odešel ke svému autu nebo do svého bytu někde v Benátkách. Zřejmě byl úplně promáčený, ale kdo by si všiml za bouřky promáčeného člověka, který jde bez deštníku?“
„Houby. Ne, řeknu to sprostěji. Hovnajs. S tímhle výprodejem byste nekoupil soudci ani koblihy anebo hrnek kávy. Lidi prostě umírají. Co chvíli se stane neštěstí. Motiv, dejte mi zatraceně nějaký motiv. Pořád melete jen jednu písničku, včera jsem viděl na schodech mužíčka, a přitom tam nebylo živáčka. Dneska tam nebyl zas. A propánaboha, já bych si přál, aby odešel! Myslete trochu. Jestli ten takzvaný zabiják existuje, pak víme jen o jednom člověku, který byl na všech místech co on. A to jste vy!“
„Já? Snad si nemyslíte –“
„Ne, a uklidněte se. Nedívejte se na mě těma velkýma růžovýma králičíma očima. Prokrista musím vám něco najít.“ Crumley přešel ke knihovně po jedné straně kuchyně (měl knihy ve všech místnostech v domě) a sundal tlustý svazek. Hodil na kuchyňský stůl Shakespearovy Sebrané hry.
„Neopodstatněná zlovolnost,“ řekl.
„Cože?“
„Shakespeare je toho plný, vy jste toho plný a já taky. Neopodstatněná zlovolnost. Nepřipomíná vám to něco? Znamená to, že někdo běhá kolem a provádí syčárny, nějaký mizera, který k tomu nemá žádný důvod. Anebo aspoň žádný důvod, který bychom si dokázali představit.“
„Nikdo přece neběhá po světě a neprovádí syčárny jen tak pro nic za nic.“
„Proboha, vy jste ale naivní,“ ohrnul mírně nos Crumley. „Polovina případů, kterými se zabýváme na stanici, jsou chlapi, co jezdí na červenou, aby zabili chodce, mlátí své ženy nebo zabíjejí kamarády, a nemají k tomu sebemenší důvod, na který by se dokázali rozpomenout. Samozřejmé že tam motivy jsou, ale leží tak hluboko, že by byl zapotřebí nitroglycerin, aby je dostal na povrch. A jestli někde opravdu existuje chlap, kterého se snažíte najít se svými pivními důvody a whiskovou logikou, tak ten se vůbec najít nedá. Neznáme jeho motivy, zvyky a nemáme žádné důkazy. Chodí si klidně a volně kolem a jakživ ho nepoznáte, dokud nedokážete připojit kosti kotníku ke kosti nohy, ke kolenu a ke stehenní kosti.“
Crumley se se spokojeným výrazem posadil a nalil nám další kávu.
„Zamyslel jste se někdy nad tím, proč nejsou na hřbitovech záchody?“ zeptal se mě.
Vyvalil jsem oči. „Páni, to mě jakživo nenapadlo! Mezi náhrobky přece nikdo záchody nepotřebuje. Leda! Leda že píšete povídku a la Edgar Allan Poe a o půlnoci vám vstává z hrobu mrtvola, která si potřebuje odskočit.“
„Snad to nakonec nenapíšete? Vidíte, ještě tu prozrazuju nápady.“
„Crumley.“
„A už je to tady,“ povzdechl si a odsunul židli.
„Věříte v hypnotismus? V potlačení paměti?“

„Vy už jste potlačený až dost –“
„Prosím vás.“ Nashromáždil jsem si v ústech sliny. „Div mi z toho všeho nepřeskočí. Potlačte mě trochu. Šoupněte mě zpátky.“
„U všech svatých!“ Crumley vstal, vypil do dna kávu a vytáhl z ledničky pivo. „A kam že vás mám poslat kromě farmy pro cvoky?“
„Já jsem se s tím vrahem setkal, Crumley. A teď se s ním chci setkat znovu. Snažil jsem se si ho nevšímat, protože byl opilý. Stál za mnou, v poslední velké červené tramvaji v noci, co jsem našel ve lví kleci toho dědu.“
„To není žádný důkaz.“
„Něco, co řekl, bylo důkazem, jenže já jsem to zapomněl. Kdybyste mě dokázal přenést zpátky, nechal mě znovu jet za bouřky tou tramvají a poslouchat jeho hlas, uvědomil bych si, kdo to je, a všechno to zabíjení by přestalo. Copak nechcete, aby tomu byl konec?“
„Samozřejmě, a až vás zas vrátím zpátky do skutečnosti a vy mi vyklopíte výsledek, půjdu toho zabijáka zatknout, že? Pojď, ty padouchu, můj kamarád spisovatel slyšel na jedné hypnotické seanci tvůj hlas, a to je víc než důkaz. Tady máš pouta. Honem si je navlíkni!“
„Jděte se bodnout.“ Vstal jsem a rychle dopil šálek kávy. „Zhypnotizuju se sám. O to přece jde, ne? O autosugesci? To musím dostat do tranzu sám sebe?“
„Nejste v tom vyučený, nevíte, jak na to. Posaďte se, prokristapána. Pomůžu vám sehnat dobrého hypnotizéra. Hej!“ Crumley se zasmál, i když trochu bláznivě. „Co byste třeba řekl A. L. Shrankovi, nechtěl byste ho za hypnotizéra?“
„Proboha!“ otřásl jsem se. „O tom radši ani nežertujte. Potopil by mě spolu s Schopenhauerem, Nietzschem a Burtonovou Anatomií melancholie a nikdy bych se už nevynořil. Musíte to udělat vy, Elmo.“
„Musím vás vystrnadit a sám vlézt do postele.“
Jemně mě zavedl ke dveřím.
Najednou jsem se otočil, rozhlédl a zasmál jsem se.
„Právě jsem si všiml, že nemáte televizi. Koupíte si ji vůbec někdy?“
„Abych se díval v šest večer ve zprávách, jak někoho přejeli, ubodali anebo znásilnili? Ani nápad.“
Trval na tom, že mě odveze domů. Cestou, zahleděn přímo do temné budoucnosti, najednou řekl:
„Nedělejte si starosti, chlapče. Už se nic nestane.“

Crumley se mýlil.
I když se to samozřejmě neukázalo hned.
Probudil jsem se v šest ráno, protože jsem měl dojem, že už zas slyším tři rány z ručnice.
Byly to však jen demoliční čety na molu, státní zubaři bušící do obrovských zubů. Proč začali dneska ti ničitelé tak brzy se svou ničivou prací? A odkud se vzaly ty rány z ručnice? Pravděpodobně jsem slyšel jenom smích těch mužů.
Osprchoval jsem se a vyběhl ven, přesně ve chvíli, kdy se k nám přivalila mlhová stěna od Japonska.
Staříci, co se scházeli u pokladny, přišli na břeh už přede mnou. Viděl jsem je poprvé ode dne, kdy jsme za nimi zašli s Crumleym, přeptat se, jak zmizel jejich kamarád pan Smith.
Pozoroval jsem je, jak pozorují zmírající molo, a přímo jsem cítil, jak se jim v těle hroutí trámy. Seděli tam téměř bez hnutí, jen trochu jako by žvýkali, jak kdyby chtěli vyplivnout tabák. Paže, které se jim co chvíli škubly, měli spuštěné po stranách těla. Věděl jsem, že ti starci vědí, že až zmizí molo, bude jen otázkou času, kdy si to přiženou asfaltovací stroje, zalijí koleje a někdo zatluče hřebíky do dveří pokladny a vymete poslední konfety. Být na jejich místě, vydal bych se hned odpoledne do Arizony nebo jiného slunného kraje. Já však na jejich místě nebyl. Byl jsem to já, o půl století mladší, s nezrezavělými klouby a s kostmi, které nezapraskaly pokaždé, když se ty velké kleště zahryzly do mola a vykously další kus prázdnoty.
Přešel jsem k nim a zastavil se mezi dvěma starci. Rád bych jim byl řekl něco aspoň trochu důležitého.
Zmohl jsem se jen na hluboké povzdechnutí.
Byla to však řeč, které rozuměli.
Když ji zaslechli, ještě dlouhou chvíli čekali.
A potom všichni přikývli.

„Už se ti zase povedlo dostat mě do pořádné rejže!“
Můj hlas, který teď putoval až do Mexico City, zněl úplně jako hlas Olivera Hardyho.
„Ollie!“ volala Peg hlasem Stana Laurela. „Přileť sem rychle. Zachraň mě před těmi mumiemi z Guanajuata!“
Stan a Ollie. Ollie a Stan. Od začátku jsme své lásce říkali láska Laurela a Hardyho, protože jsme se do obou bláznivě zamilovali a dokonale se naučili napodobovat jejich hlasy.
„Proč mi aspoň trochu nepomůžeš?“ volal jsem, docela jako Hardy.
A Peg vyhrkla v odpověď úplně po způsobu Laurela: „Ach, Ollie – víš, já, já mám dojem –“
A na chvíli bylo ticho, když jsme oba v zoufalství, touze a milostném smutku vzdychali, míle od sebe a dolar za dolarem z Peginých vzácných peněz.
„Vždyť si to ani nemůžeš dovolit, Stane,“ vzdychl jsem, když už to bylo k nevydržení. „A začíná mě bolet v místech, kam už aspiriny nedosáhnou. Sbohem, miláčku Stanley.“
„Ach, Ollie,“ rozplakala se Peg. „Sbohem, miláčku Ollie.“

A jak jsem řekl . . .
Crumley se mýlil.

Přesně minutu po jedenácté té noci jsem zaslechl, jak před mým domem zastavil pohřební vůz.
Nespal jsem a limuzínu Constance Rattiganové jsem poznal podle tichého zasyčení, s nímž přijela, a potom jemného vrčení, jak čekala, až se pohnu.
Vstal jsem, neptal se na nic Boha ani nikoho jiného a automaticky jsem se oblékl, aniž jsem vůbec vnímal, co si beru na sebe. Něco mi říkalo, abych sáhl po tmavých kalhotách, černé košili a starém modrém saku. Jenom Číňané se na počest mrtvého oblékají bíle.
Celou minutu jsem držel kliku od dveří, než jsem vůbec našel sílu otevřít a vyjít ven. Nesedl jsem si dozadu, usedl jsem na přední sedadlo vedle Constance, která se upřeně dívala před sebe na příboj, bíle a chladně se valící ke břehu.
Po tvářích jí stékaly slzy. Neřekla ani slovo, jenom se tiše rozjela s limuzínou. Za chvíli jsme už rychle ujížděli prostředkem benátského bulváru.
Bál jsem se na něco zeptat, protože jsem měl strach z odpovědi.
Asi v polovině cesty mi Constance řekla:
„Měla jsem najednou takovou předtuchu.“
Víc už neřekla ani slovo. Věděl jsem, že nikoho nevolala. Prostě se tam musela jet přesvědčit sama.
Jak se ukázalo, bylo by pozdě, i kdyby někomu zavolala.
Před činžák jsme dojeli přesně v půl jedenácté v noci.
Zůstali jsme sedět ve voze a Constance se stále ještě dívala před sebe a slzy se jí řinuly po tvářích.
„Proboha, mám pocit, že vážím aspoň metrák,“ řekla. „Nemůžu se ani hnout.“
Nakonec jsme se však hnout museli.
V činžáku, asi v polovině schodiště, padla najednou Constance na kolena, zavřela oči, pokřižovala se a vydechla:
„Prosím tě, Bože, moc tě prosím, dej, ať je Fannie živá.“
Pomohl jsem jí, opilé smutkem, po schodech nahoru.

Nahoře nad schody byl ve tmě obrovský průvan vzduchu nasávaného do domu, který si nás přitáhl, sotva jsme přišli.
Na tisíce mil odtud, na samém konci noci, někdo otevřel a zase zavřel dveře na severní straně činžáku. Vyšel si ven na vzduch? Nebo chtěl utéct? Ve stínu se pohnul stín. Vzápětí k nám jak rána z děla dolehlo bouchnutí dveří. Constance se zhoupla na patách. Popadl jsem ji za ruku a táhl ji dál.
Pohybovali jsme se ovzduším, které bylo čím dál tím starší, chladnější a temnější. Rozběhl jsem se a vyrážel podivné zvuky, zaklínadla, jak jsem se snažil Fannii ochránit.
Nic se nestalo, určitě tam bude, říkal jsem si a modlil jsem se, najdu ji mezi gramofonovými deskami, Carusovými fotografiemi, astrologickými mapami a kelímky od majonézy, a ona si bude zpívat a . . .
Opravdu tam byla.
Dveře visely otevřené v závěsech.
A Fannie ležela na zádech na linoleu uprostřed pokoje.
„Fannie!“ vykřikli jsme oba najednou.
Vstaňte! chtěli jsme říct. Když ležíte na zádech, nemůžete přece dýchat! Třicet let jste si nelehla do postele. Musíte jenom sedět, Fannie, jenom sedět.
Fannie však nevstávala. Ani nemluvila. Ani nezpívala.
Dokonce ani nedýchala.
Klesli jsme u ní na kolena a tiše, anebo snad v duchu ji prosili. Klečeli jsme tam jako dva věřící, dva kajícníci, dva léčitelé a vztahovali k ní ruce, jako kdyby to mohlo pomoci. Jako kdybychom ji mohli pouhým dotykem zas přivést k životu.
Fannie tam však ležela s očima upřenýma ke stropu, jako by chtěla říct: to je ale zajímavé – co tam dělá ten strop? a jak to že nemluvím?
Bylo to velmi prosté a přitom hrozné. Fannie upadla, nebo ji někdo strčil, a nedokázala vstát. Ležela tam uprostřed noci, až ji rozdrtila a udusila její vlastní tíha. Nedalo by asi tolik práce udržet ji v poloze, v níž se nemohla obrátit. Člověk by ji ani nemusel přitlačit rukama nebo ji chytit za krk. Stačilo prostě nad ní stát, aby se nemohla převalit, ani podepřít, nadechnout a napřímit. A minutu, dvě se na ni dívat, až by úplně ztichla a oči jí zeskelnatěly.
Ach Fannie, zaúpěl jsem, ach Fannie, bědoval jsem, co jste si to udělala?
Ozvalo se tichounké šeptnutí.
Prudce jsem se otočil a vytřeštěně se podíval.
Fanniin starý gramofon se pořád ještě pomalu, pomaličku otáčel. Ale pohyboval se. Což znamenalo, že ho sotva před pěti minutami natočila, položila na něj desku a . . .
Ve tmě někomu otevřela.
Talíř gramofonu se pořád ještě točil. Ale pod jehlou nebyla žádná deska. Tosca se ztratila.
Překvapeně jsem zamrkal a vtom . . .
Kdosi jako by rychle zaťukal.
Constance vyskočila, začala se zalykat a někam se rozběhla. Zamířila ke dveřím vedoucím k balkónu, nad prázdným prostranstvím zaplněným jen smetím, s výhledem na Bunker Hill a hernu naproti v ulici, odkud se ozýval smích neutuchající po celou noc. Než jsem ji stačil zarazit, vyběhla dveřmi se sítí proti hmyzu a stanula u zábradlí balkónu.
„Ne, Constance!“ vykřikl jsem.
Constance tam však běžela jen proto, že se jí chtělo zvracet, nahnula se nad zábradlí, sklonila se dolů a všechno vyhodila, tak jak bych se byl rád vyzvracel i já. Mohl jsem tam jen stát, přihlížet a odvracet od ní oči k vysoké hoře, u které jsme ještě před chvílí jako malé kopečky, postávali.

Konečně Constance přestala.
Otočil jsem se, a aniž jsem věděl proč, obešel jsem Fannii a přešel přes pokoj otevřít malá dvířka. Do tváře mi zasvítilo slabé studené světýlko.
„Prokristapána!“ zvolala ve dveřích za mnou Constance. „Co to děláš?“
„Fannie povídala, že kdyby se něco stalo,“ řekl jsem ztuhlými ústy, „mám se prý podívat do ledničky.“
Kolem tváří mi zavanul chladný hřbitovní vítr.
„A tak se dívám.“

V ledničce samozřejmě nic nebylo.
Anebo toho tam spíš bylo až moc. Ovocné rosoly, marmelády, nejrůznější majonézy, omáčky na salát, na kyselo nakládaná zelenina, papriky, sýry, rolády, bílý chléb, máslo, studené nářezy – hotové arktické lahůdky. V ledničce se tajilo celé panoráma Fanniina těla i tajemství, jak bylo promýšleno a soustavné budováno.
Znovu a znovu jsem se díval do ledničky a snažil se najít, co po mně Fannie chtěla, abych viděl. Prokristapána, co vlastně hledám? říkal jsem si. Skrývá se snad odpověď v těhle sklenicích? A málem jsem vyhodil všechny marmelády a rosoly na podlahu. Musel jsem v polovině toho pohybu svou pěst zarazit.
Není to tam, anebo jestli je, tak to nevidím.
Strašlivě, smrtelně jsem vykřikl a zabouchl dvířka.
Gramofon, na kterém chyběla Tosca, toho konečně nechal a zastavil se.
Někdo bude muset zavolat policii, řekl jsem si. Někdo?
Constance už zase stála na balkóně.

Ve tři ráno bylo po všem. Mezitím přijela policie, všechny vyslechla, zapsala si jména, celý barák byl vzhůru, jako by někdo založil v suterénu požár, a když jsem vycházel zepředu z domu, pořád ještě tam stálo auto z márnice a zřízenci si lámali hlavu, jak dostat Fannii z pokoje a dolů po schodech a jak ji odvézt. Doufal jsem, že nepřijdou na tu bednu od piana, co stála kousek dál v ulici a o které se Fannie žertem zmiňovala. Naštěstí na ni nepřišli. Fannie však musela zůstat až do rána v pokoji, než přijeli z márnice s větším vozem a velkými nosítky.
Bylo to strašné, nechat ji tam přes noc samotnou. Ale policie mi nedovolila, abych tam zůstal, šlo koneckonců o obyčejný případ přirozené smrti.
Scházel jsem dolů, z jednoho poschodí do druhého, a tu se dveře začínaly zavírat a světla zhasínala, jak tenkrát za nocí na sklonku války, když se poslední tanečníci congy vyčerpáni vrátili do svých pokojů a dolů do ulic a já se sám vracel přes Bunker Hill a pak na konečnou metra a za bouření vlaku jsem odjížděl domů.
Constance na mne čekala schoulená na zadním sedadle limuzíny. Ležela tam docela tiše a dívala se do prázdna. Když mě slyšela, jak otvírám zadní dveře, řekla mi: „Sedni si k volantu.“
Posadil jsem se dopředu na místo řidiče.
„Zavez mě domů,“ řekla tiše.
Pořádnou chvíli jsem tam seděl, než jsem se zmohl na námitku: „Nemůžu.“
„Jakto že ne?“
„Neumím řídit.“
„Cože?“
„Jakživ jsem se to nenaučil. Ani jsem neměl proč.“ Jazyk se mi pohyboval mezi rty jako olovo. „Odkdy si můžou spisovatelé dovolit mít auto?“
„Propánakrále!“ Constance se konečně podařilo vstát a vystoupit, ale pohybovala se, jako by měla kocovinu. Vystoupila, pomalu, jako slepá obešla vůz a mávla na mne.
„Přesedni si.“
Jakžtakž se jí podařilo nastartovat. Tentokrát jsme jeli rychlostí asi dvaceti kilometrů za hodinu, jako by byla taková mlha, že je vidět sotva na tři metry.
Dojeli jsme až k hotelu Ambasador. Constance tam zabočila a zajela k hotelu právě ve chvíli, když ze dveří vycházeli poslední hosté jakéhosi sobotního večírku s nafukovacími balónky a směšnými klobouky. Nad námi pomalu zhasínala světla nočního podniku Coconut Grove. Zahlédl jsem pár hudebníků, kteří spěchali pryč se svými nástroji.
Constance tu znal každý. Zapsali jsme se a za chvíli jsme dostali chatu vedle hotelu. Neměli jsme vůbec zavazadla, ale zřejmě to nikomu nevadilo. Hotelový sluha, který nás vedl zahradou k chatě, se díval po Constance, jako by si myslel, že by ji snad měl nést. Když jsme došli do pokoje, zeptala se Constance: „Stačilo by padesát dolarů spropitného, aby se někdo podíval po klíči, otevřel nám branku a pustil nás do toho bazénu tam vzadu?“
„Klíč by se při dobré snaze snad našel,“ řekl hotelový sluha. „Ale komu by se chtělo takhle pozdě v noci plavat?“
„Je to přesně má hodina,“ řekla Constance.
Za pět minut se u bazénu rozsvítilo a já seděl a díval se na Constance, jak se vrhá do vody a dvacetkrát plave sem a tam přes bazén. Párkrát plavala z jednoho konce na druhý pod vodou, a ani se nevynořila, aby se nadechla.
Když za deset minut vylezla z vody, prudce oddechovala a byla červená v obličeji, a já ji zabalil do velkého ručníku a podržel v náručí.
„Kdy už se konečně rozpláčeš?“ zeptal jsem se po chvíli.
„Hlupáčku,“ řekla mi, „právě jsem se vybrečela. Když už si člověk nemůže zaplakat v oceánu, musí mu stačit bazén. Když není po ruce bazén, je nejlepší vlézt pod sprchu. Člověk si tam může křičet, řvát a vzlykat, jak jenom chce, a nikomu to nevadí, živá duše ho neslyší. Copak tě to nikdy nenapadlo?“
„Ne, na to jsem nepřišel,“ řekl jsem obdivně.

Ve čtyři ráno mě Constance našla v koupelně, jak stojím a dívám se na sprchu.
„Tak honem pod sprchu," řekla mi jemně. „Vlez tam. Zkus to."
Vlezl jsem pod sprchu a pustil naplno vodu.
V jedenáct dopoledne jsme projížděli Benátkami a dívali se na průlivy, potažené tenkou vrstvou zeleného šlemu, a pak jsme projeli kolem napůl zbořeného mola a pozorovali pár racků, kteří se vznášeli nahoře v mlze, na obloze, jíž se ještě nedotklo slunce, a v příboji, který byl tichý jako potažené černé bubny.
„Čert vem takové popojíždění," řekla Constance. „Hoď si pěťákem. Když padne hlava, jedeme na sever do Santa Barbary. A když rub, tak na jih do Tijuany."
„Jenže já pětidolar nemám," přiznal jsem.
„Proboha!" Constance zalovila v peněžence, vytáhla čtvrťák a hodila jím do vzduchu. „Rub!"
V poledne jsme dojeli do Laguny a už jsme si ani nevzpomněli na dálniční policii, která nás nechala projet bez povšimnutí.
Seděli jsme venku na útesu, odkud byl rozhled po pláži Victora Huga, a popíjeli jsme dvojitou margueritu.
„Viděl jsi někdy Now, Voyager?"
„Desetkrát," odpověděl jsem.
„Tak tady seděli a obědvali téte a téte Bette Davisová a Paul Henried v první polovině filmu. Začátkem čtyřicátých let se tu točily exteriéry. Sedíš zrovna na židli, kde si rozvalil zadek Henried."
Ve tři jsme byli v San Diegu a přesně o čtvrté před býčí arénou v Tijuaně.
„Myslíš, že to sneseš?" zeptala se Constance.
„Můžu to jenom zkusit," odpověděl jsem.
Vydrželi jsme to až do třetího býka a pak jsme vyšli do podvečerního světla, dali si dvě další marguerity a výbornou mexickou večeři a pak jsme se rozjeli na sever, zabočili na ostrov a poseděli za západu slunce v hotelu Coronado. Mlčeli jsme a jen jsme pozorovali, jak se slunce sklání a zalévá růžovou barvou staré viktoriánské věže a čerstvě omítnuté bílé boční stěny hotelu.
Cestou domů jsme si zaplavali v příboji na Del Mar, beze slova, jen tu a tam jsme se drželi za ruce.
O půlnoci jsme se zastavili před Crumleyho džunglí.
„Ožeň se se mnou," řekla Constance.
„Snad až se příště narodím," odpověděl jsem.
„Hm, to není špatný nápad. Tak zítra."
Když odjela, prošel jsem po cestičce džunglí.
„Kde jste byl?" zeptal se mě ze dveří Crumley.

„Tak abych vypadl, povídal kačer Donald," řekl jsem.
„I jen pojď dál, volal myšák Mickey," řekl Crumley.
To studené v mé ruce bylo pivo.
„Propánaboha," řekl Crumley, „vy ale vypadáte příšerně. Pojďte sem."
Objal mě kolem ramen. Myslím, že mužský jak Crumley jakživ nikoho takhle neobjal, ani ženskou.
„Dejte si pozor, jsem ze skla," řekl jsem.
„Dověděl jsem se to dneska ráno od dobrého kamaráda z obvodu. Moc mě to mrzí, chlapče. Vím, že to byla vaše dobrá známá. Máte s sebou ten seznam?"
Stáli jsme venku v džungli a kolem bylo slyšet jen cvrčky a odkudsi zevnitř Segoviu, jak naříká nad jakýmsi dnem před dávnými časy, kdy nad Sevillou stálo osmačtyřicet hodin slunce.
Našel jsem ten svůj podivný seznam, který jsem nosil zmačkaný v kapse, a podal jej Crumleymu. „Jak to, že ho najednou chcete vidět?"
„Tak mě to zčistajasna napadlo, sám nevím proč," řekl Crumley. „Jak tak s vámi mluvím, začalo mě to zajímat."
Sedl si a dal se do čtení:

Stařec ve lví kleci. Zabitý. Neznámou zbraní.
Paní, co prodávala kanáry. Vyděšená.
Massinello Pietro. Ve vězení.
Jimmy. Utopený ve vaně.
Sam. Umřel po alkoholu, který mu někdo dal.
Fannie.
K jejímu jménu jsem si před pár hodinami připsal:
Udušená.
Další nové a možné oběti:
Slepec Henry.
Majitelka střelnice Annie Oakleyová.
Podvodný psychiatr A. L. Shrank.
John Wilkes Hopwood.
Constance Rattiganová.
Pan Shapeshade. U toho jsem měl připsáno. Ne, raději vyškrtnout.
Já.

Crumley obracel seznam ze strany na stranu, prohlížel si jej a znovu a znovu četl ta jména.
„Máte tu hotový zvěřinec, kamaráde. Jakto, že jste do toho cirkusu nezahrnul i mě?“
„Všichni ti lidé jsou nějak nalomení. Ale vy? Vy přece dokážete vždycky začít znovu.“
„Jen od té doby, co jsem se s vámi setkal, chlapče.“ Crumley se zarazil a zrudl. „Páni, začínám být nějak sentimentální. Ale jak to, že jste připsal na ten seznam i sebe?“
„Protože mám hrozný strach.“
„Ale vždyť vy dokážete taky začínat znovu. Podle vaší logiky by vás to mělo ochránit. A co všichni ti ostatní? Dali se horempádem na útěk, až seskákají z útesů.“
Crumley znovu převrátil seznam ze strany na stranu, za nic se mu nechtělo podívat se mi do očí a nahlas četl jména.
Zarazil jsem ho.
„Tak co?“
„Jaké tak co?“ zeptal se.
„Už je nejvyšší čas,“ řekl jsem. „Zhypnotizujte mě, Crumley. Elmo, ve jménu pána, uspěte mě.“

„Prokristapána!“ řekl Crumley.
„Musíte to udělat hned, ještě dnes večer. Dlužíte mi to.“
„Kristepane. Tak dobrá, dobrá. Sedněte si. Položte se. Mám zhasnout? Proboha, přineste mi něco tvrdého k pití!“
Rozběhl jsem se pro židle a postavil je jednu za druhou.
„To je ta velká noční tramvaj,“ vysvětloval jsem. „Tady se posadím. A vy si sedněte za mě.“
Utíkal jsem do kuchyně a přinesl Crumleymu skleničku whisky. „Musí to z vás táhnout jako z něho.“
„Aspoň za tuhle úlevu vám moc děkuju.“ Crumley hodil whisky do sebe a zavřel oči. „To je největší volovina, jakou jsem kdy udělal.“
„Sklapněte zobák a pijte.“
Crumley dopil druhou skleničku. Posadil jsem se. Vtom jsem si na něco vzpomněl, vyskočil jsem a položil na gramofon Crumleyho desku s africkou bouří. V celém domě se rozpršelo, i kolem velké červené tramvaje se spustil liják. „Tak a teď je to senzační.“
„Držte hubu a zavřete oči.“ řekl Crumley. „Proboha, když já to ale neumím.“
„Pst. Buďte zticha.“
„Dobrá, tak pst! Ticho už. Príma, chlapče. A teď hezky spi.“
Pozorně a pečlivě jsem naslouchal.
„Pěkně se jede,“ šeptal za mnou Crumley v tramvaji za noci uprostřed deště. „Klidně. Mírně. Líně. A do zatáček jemně. Hezky tiše jedeme deštěm.“
Dostával se do rytmu jízdy a poznával jsem mu na hlase, že se mu to začíná líbit.
„Kliďánko. Pomalu, tiše. Je dávno po půlnoci. A kolem prší, mírňounce prší,“ šeptal Crumley. „Kde jste, chlapče?“
„Spím,“ odpověděl jsem ospale.
„Spíte a někam jedete. Jedete a spíte,“ mumlal. „Jste v tramvaji, chlapče?“
„V tramvaji,“ mumlal jsem. „Vlak. Déšť. Noc.“
„To je ono. Hezky tam zůstaňte. A jeďte. Po rovině přes Culver City, kolem ateliérů, pozdě v noci, sám v tramvaji, kde jste jen vy – a ještě někdo.“
„Ještě někdo,“ zašeptal jsem.
„Někdo, kdo hodně pil.“
„Pil,“ řekl jsem žalostně.
„Potácí se a potácí, povídá a povídá, mumlá a šeptá. Slyšíte ho, synku?“
„Slyším, jak povídá, mumlá, šeptá a povídá,“ odpověděl jsem tiše.
Tramvaj ujížděla nocí uprostřed temné bouře a já tam seděl, řádný občan ve spolehlivém dopravním prostředku, spal jsem, ale všechno jsem slyšel, čekal jsem a pohupoval se, s hlavou visící dolů, rukama bezvládně položenýma na klíně . . .
„Slyšíte ho, synku?“
„Slyším.“
„Cítíte jeho dech?“
„Cítím.“
„Prší teď pořád víc.“
„Prší.“
„Je tma?“
„Tma.“
„Jste v té tramvaji skoro jak pod vodou, tak hustě prší, a někdo se za vámi potácí, běduje, mluví a šeptá.“
„Ano!“
„Slyšíte, co říká?“
„Skoro.“
„Hlouběji, pomaleji, jedete, pořád dál, a on se pohupuje. Slyšíte jeho hlas?“
„Ano.“
„Co říká?“
„Říká –“
„Co říká?“

„On –“
„Propadáte se hlouběji, spíte. Poslouchejte.“
Jeho dech mě ovanul kolem krku, zahřátý alkoholem.
„Tak co, co?“
„Říká –“
Tramvaj se s řevem řítila zatáčkou v mé hlavě. Vylétly jiskry.
Hlasitě zahřměla bouře.
„Au!“ vykřikl jsem. A „Au!“ A ještě jednou „Au!“
Svíjel jsem se na židli, jak jsem se zděšeně pokoušel uniknout tomu maniakálnímu dechu, té žhavé alkoholové bestii. A ještě něco jsem zapomněl. Teď se mi to však vybavilo, vybouchlo mi to do tváře, do čela i do nosu.
Pach otevřených hrobů, jatek, syrového masa ponechaného dlouho na slunci.
S očima pevně zavřenýma jsem začal dávit.
„Chlapče! Proboha, chlapče, probuďte se! Proboha, chlapče!“ křičel Crumley, třásl mnou, plácal mě do obličeje, masíroval mi krk, a dokonce u mě klečel, chytal mě za ruce, tváře a paže a nevěděl, kde mě dřív popadnout a jak mnou zatřást. „Vzpamatujte se, chlapče, tak klid.
„Au!“ zaječel jsem a naposled jsem sebou škubl, potácivě jsem vstal a vytřeštěně se rozhlížel, jak jsem padal s tím hrůzným masem dolů do hrobu, jak mě tramvaj přejela a déšť se mi řinul do hrobky, Crumley mě tloukl a z úst mi tryskal prudký proud kyselé potravy.
Crumley mě postavil venku v zahradě na čerstvý vzduch, přesvědčil se, jestli pořádně dýchám, očistil mě a pak šel dovnitř uklidit a zase se vrátil.
„Kristepane, tak ono to vyšlo,“ řekl. „Dověděli jsme se víc, než oč jsme stáli, co?“
„Ano,“ odpověděl jsem chabě. „Slyšel jsem ho. A řekl přesně, co jsem čekal, že řekne. Název, kterým jsem nadepsal vaši knihu. Ale slyšel jsem ho docela jasně, a teď bych ho snad už poznal. Až ho příště uvidím, poznám ho, ať se s ním setkám kde chci. Už ho skoro máme, Crumley, skoro už ho máme. Teď nám už neuteče. A poznám ho podle něčeho ještě určitějšího.“
„Podle čeho?“
„Zapáchá jako mrtvola. Tehdy té noci mi to ušlo, anebo jestli jsem si toho všiml, hned jsem to zapomněl, tak jsem byl nervózní. Ale teď se mi to vybavilo. Je mrtvý anebo skoro mrtvý. Tak jak on páchnou psi zabití na ulici. Košili, kalhoty a kabát má plesnivé a staré. A tělo ještě smrdutější. A tak –“
Zašel jsem do Crumleyho domu a najednou jsem si uvědomil, že stojím u jeho psacího stolu.
„Aspoň mám nový název pro svoji knihu.“ řekl jsem.
Vyťukal jsem to na stroji. Crumley se na mne díval. Slova pomalu vyvstávala na papíru. Oba jsme si je přečetli.
„Útěk od smrti.“
„Skvělý název,“ řekl Crumley.
A šel zavřít, aby k nám nedoléhalo šumění temného deště.

Druhý den odpoledne měla Fannie Floriana pohřeb. Crumley si vzal hodinu volna a zavezl mě na malebný staromódní hřbitov na kopci, odkud byla vyhlídka na hory nad Santa Monikou. Užasl jsem, když jsem viděl řadu aut před hřbitovem, a ještě víc jsem žasl, když se kolem mne nesla k otevřenému hrobu spousta květin. Bylo tu jistě na dvě stě lidí a na kolik tisíc květů.
„Zajímá mě to tu z hlediska zločinu,“ řekl Crumley. „Jen se podívejte, co je tu lidí. Koukněte, kdo je to tamhle. A kdo to stojí za ním, není to King Vidor?“
„Jasně, Vidor. A tamhle je Salka Viertel. Psal kdysi filmy pro Gretu Garbo. A ten druhý chlapík je pan Fox, právník Louise B. Mayera. A ten vedle něj Ben Goetz, co vedl pobočku Metro–Goldwyn–Mayer v Londýně. A –“
„Proč jste mi neřekl, že se ta vaše Fannie znala s tolika slavnými lidmi?“
„Proč to asi Fannie neřekla mně?“ odpověděl jsem.
Fannie, nejmilejší Fannie, pomyslel jsem si, jak se vám podobá, že jste mi nikdy nic neřekla, nikdy jste se nepochlubila, kolik hvězd chodilo po celá ta léta nahoru a dolů po schodišti vašeho činžáku, trochu si popovídat, zavzpomínat a poslechnout si písničku. Fannie, proč jste se o tom nikdy slůvkem nezmínila, bylo by mě to těšilo. A nikomu bych to byl neřekl.
Zadíval jsem se na všechny ty obličeje shromážděné kolem květin. Crumley se po nich také rozhlížel.
„Myslíte, že tu je, chlapče?“ zeptal se tiše.
„Kdo?“
„Ten, co podle vás Fannii ublížil.“
„Až ho uvidím, tak ho poznám. Ne, poznám ho, až ho uslyším.“
„A co pak?“ řekl Crumley. „Dáte ho zavřít za to, že jel před pár dny opilý v noci tramvají?“
Na obličeji mi muselo být znát, jak mě to strašně zabolelo.
„Jen vám tak zkouším zkazit náladu,“ řekl Crumley.
„Přátelé,“ ozval se kdosi.
A lidé ztichli.
Byl to moc hezký pohřeb, pokud ovšem může být pohřeb hezký. Nikdo po mně nechtěl, abych promluvil, a proč by to také po mně měl někdo chtít? Ale asi deset jiných si vzalo na minutu či na tři slovo a řekli ledacos o Chicagu z roku 1920 anebo o Culver City z poloviny dvacátých let, kdy se kolem ještě prostíraly louky a pole a falešná civilizace Metro–Goldwyn–Mayer obnášela jen jednu budovu a asi dvanáctkrát do roka zastavilo na cestě za ateliéry velké

červené auto a Louis B. Mayer a Ben Goetz a všichni ostatní se sesedli a hráli poker a pak se rozjeli do San Bernardina a zašli si do biografu na poslední film Gilberta či Garbo anebo Navarry a vrátili se domů s rukama plnýma kartiček, na kterých už předem byly napsané recenze: „Úděsné!“, „Velkolepé!“, „Hrozné!“, „Senzační!“. A pak si ty karty roztřídili i s králi, královnami, s kluky a desítkami, aby si udělali představu, co mají k čertu v ruce. A když o půlnoci, pořád ještě zabraní do karet, zastavili za ateliéry, voníce pašovanou whiskou, vystupovali se šťastnými či ponuře rozhodnými úsměvy ve tváři, aby se podívali za Louisem B., jak vrávorá ke své limuzíně a první se rozjíždí domů.
Všichni dneska přišli a všichni mluvili poctivě a jasně. Nebylo slyšet žádné lži. Za každým slovem, které tu bylo řečeno, ležel skutečný zármutek.
Uprostřed toho horkého odpoledne se kdosi dotkl mého lokte. Otočil jsem se a strnul překvapením.
„Henry! Jak jste se sem dostal?“
„To víte, že ne pěšky!“
„A jak jste mě našel mezi tolika lidmi?“ zašeptal jsem.
„Jediný voníte mýdlem Ivory, jinak je tu cítit jen Chanel a Old Spice. Vlastně jsem dneska rád, že jsem slepý. Klidně to všechno vyslechnu, ale nerad bych to viděl.“
Holdy pokračovaly. Další promluvil pan Fox, advokát Louise B. Mayera, který se sice vyznal v právnických záležitostech, ale nikdy se nešel podívat na jediný film svých klientů. Teď právě vzpomínal na dávná léta v Chicagu, kdy Fannie . . .
Mezi zářivými barvami se mihl kolibřík. Chvíli po něm zabzučela vážka.
„Smraďoch,“ řekl tiše Henry.
Zarazil jsem se, chvíli jsem čekal a pak jsem zašeptal: „Smraďoch?“
„Na ulici před naším barákem,“ šeptal Henry. Mluvil jen koutkem úst a díval se přitom k obloze, kterou neviděl.
„Na chodbách, před mým pokojem. U Fanniina pokoje. Všude byl cítit. Jen on. Pořád ten samý.“ Henry ztichl. A kývl. „Smrdí v podpaží.“
Chřípí se mi zachvělo. Do očí mi vhrkly slzy. Netrpělivě jsem přešlápl z nohy na nohu, jak se mi chtělo odejít, podívat se po něm, najít ho.
„Kdy to bylo, Henry?“ šeptal jsem.
„Tuhle v noci. Zrovna když Fannie navždycky odešla.“
„Pst!“ napomínal nás někdo nablízku.
Henry zmlkl. Když se řečníci střídali, zašeptal jsem: „Kde?“
„Jak jsem přecházel ulici,“ řekl Henry. „Brzy ten večer. Byl to silný, opravdu pronikavý zápach. A pak mi připadalo, že Smraďoch jde chodbou za mnou. Abyste rozuměl, ten zápach byl tak silný, že mi pročistil nosní dutiny. Jako kdyby na mě dýchl grizzly. Cítil jste někdy něco takového? Strnul jsem uprostřed ulice, jak kdyby mě někdo praštil baseballovou pálkou. Napadlo mě, že když někdo tak strašně páchne, určitě nenávidí Boha, psy, lidstvo, celý svět. Než by obešel kočku, radši na ni šlápne. Prostě mizera. A smrdí mu podpaží, to už jsem vám říkal. Podpaží. Je vám to něco platné?“
Stál jsem dočista ztuhlý. Dokázal jsem jen přikývnout. Henry řekl: „Ten smrad se už několik nocí táhl celým domem, ale teď ještě zesílil, snad že se ke mně ten parchant víc přiblížil. Teď už vím, že mi nohy podrazil ten Smraďoch. Dobře jsem se na to rozpomněl.“
„Pst!“ řekl kdosi.
Promluvil jakýsi herec, pak kněz, potom rabín a pak se mezi náhrobky objevil chrámový sbor První baptistické církve na Central Avenue a seskupil se, aby zazpíval „To krásné jitro“, „Sladké sbohem, sbohem“ a „Bože můj milý, potěš mne, až odsud odejdu“. A hlasy zněly jak hlasy zpěváků, které jsem slýchal koncem třicátých let, když zpívali písně Ronalda Colmana o zasněžených horských štítech a rajských údolích Shangri–La anebo stáli na bílých obláčcích v božích loukách ve filmu Zelená pastviště. Když skončili svůj jásavý zpěv, zaplavilo mne štěstí a radost, smrt měla náhle nový plášť ze slunečního svitu a času, kolibřík se vrátil pro nektar a vážka se snesla trochu níž, kmitla se mi kolem tváře a zase odlétla.
„Takhle bych se jednou rád nechal doprovodit ze světa,“ řekl mi Crumley, když jsme vycházeli ze hřbitova a Henry cupital mezi námi. „Proboha, hned bych chtěl být na místě toho sboru. Kdo potřebuje peníze, když umí takhle zpívat?“
Já se však upřeně díval na Henryho. Henry můj pohled vycítil.
„Nejhorší je, že přichází znovu a znovu,“ řekl. „Smraďoch. Myslel byste, že má už dost, ne? Ale on je hladový, nenasytný, nedokáže toho nechat. Strašné ho baví děsit lidi. Ubližovat je jeho heslo. Bolest je pro něj život. Myslí si, že dostane starého Henryho, tak jako dostal ostatní. Ale já už nespadnu.“
Crumley ho vážně poslouchal. „Kdyby přišel znovu –“
„Tak vás zavolám, a hned. Pořád něco kutí u pokojů. Přistihl jsem ho, jak něco kutil u Fanniiných zamčených dveří. Jenže ty přece policie zavřela na visací zámek a zalepila, ne? Něco na nich dělal, ale já na něj zařval, až utekl. Určitě je to zbabělec. Zbraň žádnou nemá, jen číhá a nastaví slepci nohu, aby ho shodil z celého schodiště. Smraďochu! křičel jsem za ním. Srabe!“
„Zavolejte nás,“ řekl Crumley. „Můžeme vás teď zavézt domů?“
„Děkuji, dovezly mě sem ty ošklivé ženské od nás z baráku a zase mě odvezou zpátky.“
„Henry,“ řekl jsem a natáhl k němu ruku. Rychle ji uchopil. Skoro jako by viděl, že mu ji podávám. „Jak jsem cítit já, Henry?“ zeptal jsem se.
Henry přičichl a zasmál se. „Dneska už nejsou hrdinové, jako bývali. Ale ujdete.“
Když jsme ujížděli s Crumleym zpátky k pobřeží, zahlédli jsme velkou limuzínu, která nás předjela rychlostí sto dvaceti kilometrů za hodinu, ale držela se v patřičné vzdálenosti od hřbitova plného květin. Zamával jsem a zavolal.
Constance Rattiganová se ani neohlédla. Při pohřbu stála někde u hrobu, schovaná stranou, a teď se řítila domů,

rozzlobená na Fannii, že nás tak opustila, a možná i rozzlobená na mě, že jsem sem přivedl Smrt, aby předložila účet.
Její limuzína zmizela ve velkém bílošedém oblaku výfukových plynů.
„Zrovna se kolem nás přehnaly Harpyje a Fúrie," poznamenal Crumley.
„Ne," řekl jsem, „jen jedna opuštěná paní, která pospíchá do svého úkrytu."

Tři dny jsem se pokoušel Constance Rattiganové dovolat, ale nebrala telefon. Seděla doma, zamyšlená a moc rozzlobená. A já měl nejasný pocit, jako bych byl nějak spolčený s člověkem, co postává na chodbách a tak strašně ubližuje lidem.
Snažil jsem se zavolat do Mexico City, ale nabyl jsem jistoty, že se mi Peg ztratila nadobro.
Bloumal jsem po Benátkách, rozhlížel se, naslouchal a čichal, pořád jsem doufal, že uslyším ten hrozný hlas, a pátral po příšerném pachu čehosi odumírajícího nebo už dávno mrtvého.
I Crumley mi zmizel. Díval jsem se kolem sebe, ale nebyl nikde přede mnou, ani nechodil za mnou.
A po třech dnech, kdy jsem se nikam nedovolal, nepotkal vrahy, kdy jsem zuřil nad osudem, sklíčen všemi těmi pohřby, jsem podnikl něco, co jsem jaktěživ předtím neudělal.

Asi v deset večer jsem si vyšel po prázdném molu, a dokud jsem nedošel na místo, ani jsem si neuvědomoval, kam vlastně jdu.
„Hej!" řekl mi kdosi.
Strhl jsem z regálu vzduchovku, ani jsem se nepřesvědčil, jestli je nabitá anebo jestli mi někdo nestojí v cestě, a vypálil jsem, pálil jsem a pálil, šestnáctkrát!
Bum, prásk. A bum, bum, bum, bum, a pořád na mě při tom někdo křičel.
Do žádného terče jsem se netrefil. Vždyť jsem v životě nedržel pušku v ruce. Nevěděl jsem, nač střílím, ale ne, vlastně jsem to věděl moc dobře.
„Tu máš, ty mizero, tu máš, ty parchante jeden!"
Bum, prásk, bum, prásk!
Vzduchovka už byla prázdná, ale pořád ještě jsem tiskl kohoutek. Náhle jsem pochopil, že puška nefunguje. Někdo mi ji vzal z ruky. Byla to Annie Oakleyová a dívala se teď na mě, jako kdyby mě viděla poprvé v životě.
„Víte vůbec, co děláte?" zeptala se mne.
„Ne, a je mi to úplně fuk!" Rozhlédl jsem se kolem sebe. „Jakto že máte tak pozdě večer ještě otevřeno?"
„Nemám co jiného na práci. A nemůžu spát. A co se stalo s vámi, pane?"
„Od dneška za týden zahynou všichni na tomhle všivém světě."
„Tomu snad ani sám nevěříte?"
„Ne, ale mám takový pocit. Půjčte mi jinou pušku."
„Přece nechcete ještě střílet."
„Ale chci. A nemám teď na zaplacení, takže mi budete muset věřit!" zvolal jsem.
Dlouho se na mne dívala. Pak mi podala pušku. „Vraž mu to, kovboji! Zab ho, Bogie," řekla.
Vypálil jsem šestnáctkrát. Tentokrát jsem nedopatřením trefil dva terče, i když jsem na ně neviděl, tak zamlžené jsem měl brýle.
„Už jste se dost vyřádil?" zeptala se za mnou tiše Annie Oakleyová.
„Ne!" vykřikl jsem A pak jsem tiše dodal: „Ano. Ale co vy tu děláte na lávce za střelnicí?"
„Bála jsem se, že mě tam někdo zastřelí. Nějaký blázen zrovna vystřílel dvě pušky, a ani nezacílil."
Podívali jsme se na sebe a dali se do smíchu.
Annie Oakleyová chvíli poslouchala a pak se mě zeptala: „Smějete se, nebo brečíte?"
„Jak vám to připadá? Něco udělat musím. Poraďte mi co."
Dlouho se mi dívala do obličeje a pak zašla ke střelnici a zavřela všechny ty poskakující kachničky a pohupující se šašky a zhasla světla. Vzadu ve střelnici se otevřely dveře. V nich se odrážela Annie Oakleyová.
„Jestli už musíte po něčem střílet, tak támhle máte cíl," řekla mi. A odešla.
Trvalo mi půl minuty, než jsem pochopil, že chce, abych šel za ní.

„Vyvádíte takhle často?" zeptala se mne Annie Oakleyová.
„Nezlobte se," omlouval jsem se.
Leželi jsme na její posteli, já po jedné straně a ona po druhé, a Annie mne poslouchala, když jsem jí vyprávěl o Mexico City a Peg a o Peg a Mexieo City, městě tak dalekém, až to člověka bolí.
„Můj osud jsou zas mužský, co se se mnou můžou unudit v posteli k smrti," řekla mi Annie Oakleyová, „nebo mi začnou vykládat o jiných ženských, zapalovat si cigarety, anebo prostě utečou do svýho auta, jak zmizím v koupelně. Víte, jak se jmenuju doopravdy? Lucretia Isabel Clarisse Annabelle Maria Monica Brownová. Všechna ta jména mi dala máma, tak co si z nich mám vybrat? Říkám si Annie Oakleyová. Potíž je v tom, že jsem tupá. Chlapi mě za deset minut nemůžou ani vidět. Prostě tupá. Přečtu si knihu a za hodinu nemám ponětí, o čem byla! Nic mi v té hlavě nezůstane. Ale já moc mluvím, viďte?"
„Trochu," uznal jsem mírně.
„Myslel byste si, že některýmu chlapcovi bude ženská tak strašné tupá jako já vyhovovat, ale nakonec je to vyřídí. Tam co teď ležíte, lehá tři sta nocí do roka pokaždé jiný trouba. A ještě k tomu je až sem slyšet ze zátoky to houkání mlhového rohu, taky to u vás tak houká? Někdy v noci, když je u mě nějaký rošťák a blbeček a začne houkat ten roh, připadám si strašně opuštěná, a chlap si tam leží vedle mě, dívá se, kam dal klíče, a kouká po dveřích –"

Vtom zazvonil telefon. Annie se po něm vrhla, chvíli poslouchala a pak řekla „Já se snad bodnu!“ Zamávala na mne sluchátkem. „Je to pro vás.“
„To není možné,“ řekl jsem. „Nikdo neví, že tu jsem.“
Vzal jsem si sluchátko.
„Co děláš zrovna u ní?“ zeptala se Constance Rattiganová.
„Nic. Jak jsi mě našla?“
„Někdo sem volal. Ale neřekl, kdo je. Jen mi pověděl, abych si ověřila, kde jsi, a zavěsil.“
„Propánaboha!“ Polila mne zima.
„Seber se a pojď,“ řekla mi Constance. „Potřebuju, abys mi pomohl. Přišel tvůj neznámý přítel.“
„Můj přítel?“
Pod střelnicí zabouřil oceán a otřásl pokojem a postelí.
„Byl tady na břehu, už dvakrát za sebou. Musíš na něj pustit hrůzu a odehnat ho – ach, bože!“
„Constance!“
Na dlouho se rozhostilo ticho, v kterém jsem slyšel příboj pod Constancinými okny. Pak řekla Constance takovým zvláštním přidušeným hlasem: „Už je tu zas.“
„Dej pozor, ať tě nevidí.“
„Ten parchant je zase dole na břehu, zrovna jako včera večer. Jenom se dívá k domu, jak kdyby na mě čekal. Je úplně nahý, mizera. Myslí si snad, že stará paní je takový blázen, že se rozběhne k vodě a skočí po něm? Prokristapána!“
„Zavři okna, Constance, a zhasni!“
„Ne. Už odchází. Možná že mě slyší až tam. Třeba si myslí, že volám policii.“
„Zavolej ji!“
„Je pryč.“ Constance se zhluboka nadechla. „Přijď sem, chlapče. Ale rychle.“
Nezavěsila. Nechala sluchátko vyvěšené a odešla. Slyšel jsem, jak klape sandály do dlažek na podlaze, jako by ťukala do stroje.
Také jsem nezavěsil. Z jakéhosi důvodu jsem sluchátko jenom odložil, jako by bylo pupeční šňůrou mezi mnou a Constance Rattiganovou. Dokud ji nepřeruším, nemůže Constance zemřít. Stále ještě jsem slyšel, jak se na druhém konci linky převalují noční vlny.
„Jste úplně stejný jako ostatní chlapi. Taky jdete,“ ozvalo se za mnou.
Otočil jsem se.
Annie Oakleyová seděla na posteli, zachumlaná do prostěradla jako kapustňák, opuštěný v moři.
„Nezavěšujte ten telefon,“ požádal jsem ji.
Aspoň dokud nedojdu až tam, na druhou stranu, pomyslel jsem si, a nezachráním někomu život.
„Jsem prostě tupá,“ řekla Annie Oakleyová, „a proto už jdete. Tupá.“

Musel jsem sebrat hodně odvahy, abych se rozběhl po nočním pobřeží až k domu Constance Rattiganové. Představoval jsem si, jak mi utíká naproti nějaká strašná mrtvola.
„Ježíši!“ vydechl jsem. „Co když toho mrtvého potkám?“
„Jú!“ zaječel jsem.
A prudce jsem vběhl do temného stínu.
„Zaplať pánbůh, že jsi to ty!“ vykřikl kdosi.
„Ne, Constance,“ řekl jsem. „Zaplať pánbůh, že jsi to ty.“

„Co je ti sakra tak k smíchu?“
„Tohle.“ Plácl jsem do velkých pestrých polštářů, které jsem měl navršené všude kolem sebe. „Už jsem dneska v druhé posteli.“
„Opravdu k uchechtání,“ řekla Constance. „Bude ti vadit, když ti dám jednu do nosu?“
„Constance, dobře víš, že chodím s Peg. Byl jsem prostě osamělý. A ty ses celé dny neozvala. Annie mě pozvala k takovému popovídání na polštáři, nic víc na tom nebylo. Neumím lhát. Je mi to vidět na obličeji. Podívej se.“
Constance se podívala a rozesmála se.
„Prokrista, úplné jablíčko. Tak dobrá.“ Opřela se do polštářů. „Moc jsem tě teď vyděsila?“
„Neměla jsi tak křičet, když jsi utíkala.“
„Měla jsem hroznou radost, že tě vidím, synku. Nezlob se, že jsem ti tak dlouho nezatelefonovala. Kdysi jsem zapomněla na pohřeb za pár hodin. Teď mi to trvá celé dny.“
Dotkla se vypínače. Světla potemněla a rozsvítil se šestnáctimilimetrový promítací přístroj. Na bílé stěně se začali prát dva kovbojové.
„Jak se teď můžeš dívat na filmy?“ zeptal jsem se.
„Abych dostala kuráž a dokázala nakopnout toho naháče, kdyby se tu zítra v noci zas objevil.“
„Radši o tom ani nežertuj.“ Zahleděl jsem se z francouzských dveří k liduprázdnému pobřeží, kde se o okraj noci rozbíjely jen bíle vlny. „Myslíš si, že ti volal, aby ti řekl. kde jsem, že jsem u Annie, a pak sem přišel po pláži a zůstal tu stát?“
„Ne. Mluvil trochu jinak. Nejspíš to budou dva různí mužští. Ach bože, nevím, co si o tom všem myslet, ale ten první, co chodí nahý, musí být tak trochu exhibicionista, ne, někdo, kdo se rád předvádí? Proč by sem jinak prostě nezaběhl, nezmlátil starou ženskou nebo ji nezabil, anebo to neudělal obojí? To mi spíš nahání hrůzu ten druhý, ten chlap, co pořád volá.“

Já vím, pomyslel jsem si, taky jsem slyšel jeho dech.
„Připadá mi jako hotová zrůda," řekla Constance.
Ano, pomyslel jsem si. Jakoby z dálky jsem slyšel, jak se s hlasitým skřípěním řítí v dešti do železné zatáčky velká červená tramvaj a jakýsi hlas za mnou vykřikuje název Crumleyho knihy.
„Constance," začal jsem, ale pak jsem se zarazil. Chtěl jsem jí říct, že jsem tu před mnoha dny viděl jedné noci cizího člověka na pobřeží.
„Mám tady na jihu nějakou nemovitost," řekla Constance, „a zítra se tam zajedu podívat. Zavolej mě až pozdě večer, ano? A nepodíval by ses mi mezitím po něčem?"
„Udělám pro tebe všechno. Anebo aspoň všechno." Constance se chvíli dívala, jak William Farnum sráží k zemi svého bratra Dustina, zase ho zvedá a znovu ho sráží k zemi.
„Mám dojem, že už vím, kdo je ten naháč na břehu."
„Kdo?"
Rozhlížela se po pobřeží, jako by se bála, že je tam ještě někde jeho duch.
„Jeden mizera z mé minulosti s hlavou jak urputný německý generál," řekla, „a s tělem jako všichni chlapci v létě, co kdy chodili po téhle zemi."
U domu nad kolotočem zastavila malá motorka, na které seděl obkročmo mladý muž v šortkách. Tělo měl opálené, lesklé olejem a překrásné. Na hlavě měl těžkou helmu s temným chráničem přitaženým až k bradě, takže jsem mu neviděl do obličeje. Tělo měl však tak úžasně krásné, že jsem takové snad nikdy nespatřil. Připomnělo mi den před mnoha lety, kdy jsem viděl, jak po mořském břehu kráčí krásný Apollón a za ním se jako vodní tříšť táhne řada chlapců, kteří ani netuší, čím je přitahuje. Šli však za ním uchváceni jeho krásou, zamilovaně, aniž tušili, že je to láska, a nikdy potom se neodvážili promluvit o tom citu, spíš se snažili později v životě na tuto chvíli zapomenout. Je mnoho takových krás na tomto světě, krás, které vábí všechny muže a všechny ženy a všechny děti, a je na tom cosi čirého a zázračného a čistého a nezůstane po lom žádná sedlina viny, protože se nic nestalo. Prostě jste někoho viděli a šli za ním, a když se na pláži končilo, ten mladík odešel a vy jste šli také pryč, s úsměvem, který vás tolik překvapil, že jste ještě za hodinu pozvedli ruku k obličeji a pořád ještě jej tam nacházeli.
Na celé pláži a za celé léto uvidíte takové tělo u mladého muže či mladé, ženy jenom jedinkrát. Anebo dvakrát, pokud si bohové zdřímli a příliš nežárlí.
A teď tu obkročmo na své motorce seděl Apollón a díval se na mne tmavým hledím, v kterém se vůbec nic neodráželo.
„Přišel jste za staroušem?" Smích za sklem zazněl sytě a hrdelně. „Výborně! Tak pojďte dál!"
Opřel motorku o zeď a vešel přede mnou do domu a na schodiště. Jako gazela bral schody po třech a zmizel nahoře v pokoji.
Šel jsem za ním schod za schodem a připadal jsem si starý.
Když jsem vešel do jeho pokoje, slyšel jsem, jak se sprchuje. Vzápětí vyšel, svlečený a blýskající se vodou, s helmou pořád ještě na hlavě. Stál ve dveřích koupelny, díval se na mne jako do zrcadla, spokojený tím, co viděl.
„Tak co," řekl s helmou ještě přes obličej, „jak se vám líbí nejkrásnější chlapec, mladý muž, kterého miluji?"
Rozzuřeně jsem zrudl.
Zasmál se a strhl si helmu.
„Propánaboha," řekl jsem, „jste to doopravdy vy."
„Starouš," řekl John Wilkes Hopwood. Pohlédl na své tělo a usmál se. „Anebo mladík. Který z nich se vám líbí víc?"
Prudce jsem polkl. Musel jsem se přinutit rychle odpovědět, protože jsem chtěl seběhnout ze schodů, než mě stačí zavřít a zamknout v pokoji.
„Záleží na tom," řekl jsem, „který z vás stává pozdě v noci na pláži před domem Constance Rattiganové."
Jako by v skvělém načasování se rozezvučela dole v kulatém stanu hudba calliope a podle ní se roztočil kolotoč. Hudba mi připadala jako drak, který spolykal mrtvoly dudáků a teď se snaží je vyvrhnout, bez zvláštního řádu či zvláštní melodie.
Jak kočka, která chce uvážit svůj další pohyb, se staromladý Hopwood ke mně otočil opálenými zády, s gestem, které mne mělo uchvátit.
Zavřel jsem oči před pohledem na tolik zlata.
To postačilo, aby se Hopwood rozhodl, co chce říct.
„Jak jste přišel na nápad, že bych se namáhal kvůli takové staré kobyle, jako je Constance Rattiganová?" zeptal se mne, sáhl do koupelny, vytáhl ručník, a začal si utírat ramena a hruď.
„Byl jste její velká láska a ona zas vaše. To bylo tehdy v létě, kdy celá Amerika tolik milovala milence, že?"
Obrátil se, aby se podíval, jestli je mi na obličeji znát tolik ironie jako na hlase.
„Poslala vás, abyste mne varoval, ať ji nechám na pokoji?"
„Možná."
„Kolik uděláte kliků? Jestlipak dokážete přeplavat šedesátkrát bazén nebo ujet čtyřicet mil denně na kole a nezpotit se při tom, jakou váhu uzvednete a s kolika lidmi –" všiml jsem si, že neřekl ženami, „jste schopen se milovat za jedno odpoledne?" zeptal se.
„Ne, ne, ne, ne a možná že se dvěma, abych odpověděl na všechny ty otázky najednou," řekl jsem.
„Pak mi tedy těžko můžete vyhrožovat, ja?" řekl Hun Helmut a obrátil se ke mně, abych mohl dostatečné ocenit jeho skvostnou, řeckého boha hodnou fasádu, odpovídající zlatému pozadí.
„Půjdu si na břeh, kdy budu chtít," řekl.
Před sebou gestapo a v závěsu plážové chlapce, napadlo mne.
„Nic nepřiznávám. Možná že jsem tam někdy večer byl." Kývl k mořskému pobřeží. „A dost možná že taky ne."

Jeho úsměvem si člověk mohl podřezat žíly.
Hodil po mně ručníkem a já ho chytil.
„Utřete mi záda, jo?“
Hodil jsem mu ručník zpátky. Jak ručník padal, zůstal mu viset na hlavě a zakryl mu obličej. Strašlivý Hun na chvíli zmizel. Zůstal jen král slunce Apollón se zadkem zářivým jako jablka bohů.
Zpod ručníku se tiše ozvalo:
„Audience je u konce.“
„Začala vůbec někdy?“ řekl jsem.
Když jsem scházel ze schodů, stoupala mi naproti dračí chorobná melodie calliope.

Na plachtě benátského biografu nezůstal žádný nápis.
Všechna písmena zmizela.
Šestkrát jsem si přečetl tu prázdnotu a cítil jsem, jak se mi v hrudi cosi převaluje a umírá.
Obešel jsem kino a vyzkoušel všechny dveře, ale byly zavřené, a tak jsem nahlédl do pokladny, která byla úplně prázdná, a pohlédl na velké rámy na plakáty, odkud se na mne ještě před několika dny usmíval Barrymore, Chancy a Norma Shearerová. Teď tam nebylo vůbec nic.
Poodstoupil jsem a ještě naposled jsem si sám pro sebe tiše přečetl tu prázdnotu.
„Tak co tomu říkáte?“ ozvalo se za mnou.
Otočil jsem se. S úsměvem tam stál pan Shapeshade. Podával mi velikou roli filmových plakátů. Dobře jsem věděl, co to je. Můj diplom z Nosferatského institutu, Quasimodovy univerzity a z postgraduálního studia D'Artagnana a Robina Hooda.
„To mi přece nemůžete dát, pane Shapeshade.“
„Vy jste romantický dřič, viďte?“
„Jistě, ale –“
„Jen si to vezměte. A na shledanou a sbohem. A ještě jednou sbohem a na shledanou, ale někde jinde. Ne na tomhletom molu!“
Nechal mi diplomy v ruce a odběhl. Našel jsem ho na konci mola, jak ukazuje dolů, dívá se mi do obličeje a pozoruje mě, jak se najednou skláním, chytám zábradlí a upřeně se dívám do vody.
Byly tam všechny ty pušky, poprvé po dlouhých letech tiché. Ležely na dně moře, asi pět metrů pod hladinou, ale voda tu byla čirá, protože právě vycházelo slunce.
Napočítal jsem v místech, kde plavaly jen ryby, na tucet dlouhých, studených, modrých kovových zbraní.
„To je rozloučení, co?“ Shapeshade pohlédl k místu, kam jsem se díval i já. „Letěly jedna po druhé. Jedna po druhé. Dneska časně ráno. Přiběhl jsem a volám, co to děláte? A ona na mě: Co byste asi myslel? A házela je jednu za druhou, letěly přes zábradlí a už byly pod vodou. Vám přece zavírají biograf a mně dneska odpoledne střelnici, tak co to má všechno sakra za cenu, řekla. A už zas letěly jedna za druhou.“
„Ale ona ne –“ řekl jsem a pak jsem se zarazil. Zadíval jsem se do vody pod molem a ještě o hodný kus dál. „Co ona?“
„Jestli tam neskočila nakonec? Ne, ne. Jenom tu se mnou ještě dlouho stála a dívala se na oceán. Však tady dlouho nezůstanou, řekla. Ode dneška za týden jsou pryč. Potopí se tu pár hlupáků a zase je vynesou ven, viďte? Co jsem na to mohl říct, než ano.“
„Nechala nějaký vzkaz, než odešla?“ Nemohl jsem odtrhnout oči od dlouhých vzduchovek, které zářily v postupujícím přílivu.
„Povídala, že půjde někam dojit krávy. Býky že ale nechce ani vidět, jen žádné býky. Prý bude dojit krávy a tlouct máslo, to bylo to poslední, co jsem od ní slyšel.“
„Doufám, že to udělá,“ řekl jsem. Kolem ručnic se to najednou zahemžilo rybami, které se zřejmě chtěly podívat, co to tam leží. Ale žádná střelba se neozvala.
„Je hezké, když jsou ty pušky potichu, co?“ řekl Shapeshade.
Přikývl jsem.
„A tohle si tady nezapomeňte,“ řekl Shapeshade.
Papíry mi vypadly z ruky. Shapeshade se shýbl a podal mi diplomy za celá ta léta mého mládí, kdy jsem se prohánět s Fantomem a Hrbáčem ztemnělými uličkami posypanými praženou kukuřicí.
Cestou jsem uviděl chlapečka, který stál a díval se na zbytky horské dráhy ležící jako rozházené kosti na břehu.
„Jak to, že tu ten mrtvý dinosaurus leží na pláži?“ zeptal se mne.
Také mne to už před chvilkou napadlo. A vadilo mi, že ten kluk vidí zborcenou horskou dráhu stejně jako já – jako mrtvé zvíře ve vlnách.
Ne, pomyslel jsem si.
Ale nahlas jsem laskavě řekl: „Taky bych to rád věděl, synku.“
Obrátil jsem se a těžce vrávoral pryč, jak jsem odnášel z mola plnou náruč neviditelných pušek.

Té noci jsem měl dva sny.
V prvním rozdrtilo veliké lačné parní rypadlo na třísky Shrankův freudovský a schopenhauerovský domeček z karet a po proudu vyplul Markýz de Sade, Thomas De Ouincy, choré dcery Marka Twaina a Sartre ve zvláště trudném rozpoložení a topili se v temných vodách nad lesklými puškami ze střelnice.
Ve druhém snu se mi objevil žurnál, ve kterém jsem kdysi viděl ruskou carskou rodinu, rozestavěnou u svých hrobu a postřílenou jako v nějakém němém filmu – jeden po druhém sebou vždycky škubli, nadskočili, zhroutili se a padali po

hlavě jako vyražené zátky do jámy. Člověk se při tom pohledu div nezadusil hrůzným smíchem. Bylo to nelidské, směšné k umlácení. Bum!
A do hrobu spadl Sam, Jimmy, Pietro, paní, co prodávala kanáry, Fannie, stařec, kterého jsem našel ve lví kleci, Constance, Shrank, Crumley, Peg a nakonec já!
Bum!
S trhnutím jsem se probudil, zalit ledovým potem.
Zvonil telefon u benzínové pumpy naproti v ulici.
Pak přestal zvonit.
Zatajil jsem dech.
Telefon zazvonil ještě jednou a ztichl.
Čekal i sem.
Telefon ještě jednou zazvonil a zmlkl.
Pro pána boha, pomyslel jsem si – Peg by mi přece tohle neudělala. A Crumley taky ne. Jednou zazvonit a pak toho nechat?
Telefon zazvonil znovu, jenom jedinkrát. A pak se odmlčel.
Určitě je to on. Osamělý Smrťák. Volá mě, aby mi řekl něco, co nechci vědět.
Posadil jsem se na posteli a chloupky na těle se mi zježily, jako kdyby mi Cal přejel po krku bzučavými elektrickými nůžkami a dotkl se nervu.
Oblékl jsem se a vyběhl k vodě. Zhluboka jsem se nadechl a pak jsem se udiveně zadíval k jihu.
V dálce na pobřeží tam jasně zářila osvětlená okna v celé maurské pevnosti Constance Rattiganové.
Constance, pomyslel jsem si, tohle se Fannii líbit nebude. Fannii? To už jsem se opravdu rozběhl.

Vynořil jsem se z příboje jako samotná smrt.
V Constancině domě svítila všechna světla a všechny dveře zely dokořán, jako by je Constance jedny po druhých zotvírala a vpustila dovnitř přírodu, svět, noc a vítr, aby jí vyvětraly dům, až bude pryč.
A opravdu byla pryč.
Poznal jsem to, aniž jsem musel zajít dovnitř, protože od čáry, kam ve dne dosahoval příboj a kde jsem teď stál, se táhla dlouhá stopa jejích šlépějí, a když jsem se zadíval dolů, jasně jsem viděl, kde končí ve vodě. Ven však nevycházely nikde.
Nepřekvapilo mne to. A ani mne nepřekvapovalo, že nejsem překvapen. Zamířil jsem k široce otevřeným vchodovým dveřím, a ani jsem nezavolal na jejího šoféra, vlastně jsem na něj zprvu málem zavolal a musel jsem se zasmát, co bych to udělal za hloupost. Vešel jsem dovnitř, ale ničeho jsem se nedotkl. V arabském salonku hrál gramofon. Taneční hudbu od Raye Noblea z Londýna roku 1934, nějaké melodie Noela Cowarda. Nechal jsem hudbu znít dál. Promítací přístroj bezmyšlenkovitě otáčel svým kotoučem, film však už skončil a bílé světlo žárovky zíralo do prázdné přední steny. Ani mne nenapadlo promítačku zastavit. Na stolku stálo v láhvi vychlazené a vyčkávající Möet et Chandon, jako by Constance odběhla k moři přesvědčena, že si přivede z dalekých hlubin nějakého zlatého boha.
Na polštáři ležely sýry připravené na talíři a šejkr s martini, které už začínalo řídnout. Limuzína stála v garáži a stopy se pořád ještě rýsovaly v písku, mířice jenom jedním směrem.
Zatelefonoval jsem Crumleymu a blahopřál jsem si, že ještě nepláču, tak jsem byl otupělý.
„Crumley?“ řekl jsem do telefonu
„Crumley, Crumlíčku,“ řekl jsem.
„Ach, moje noční dítě,“ povzdechl si Crumley. „Zas jste si vsadil na špatného koně?“
Pověděl jsem mu, kde jsem.
„Najednou nemůžu chodit,“ přiznal jsem. Musel jsem se posadit, ale telefon jsem pořád ještě svíral v ruce. „Přijeďte pro mne.“

Crumley za mnou přišel až na břeh.
Stáli jsme a dívali se na arabskou pevnost, celou jasně ozářenou jako slavnostní stan uprostřed písečné pouště. Dveře, otevřené ke břehu, byly pořád ještě dokořán a uvnitř hrála hudba, přehrávala celou zásobu desek, které jako by se nikdy nechtěly zastavit. Hrály Čas šeříků, potom Dianu, pak Není rozkošná?, potom Poslechněte mou píseň o Nilu a Pohanskou milostnou píseň. Co chvíli jsem už čekal, že se najednou objeví Ramon Navarro, vběhne dovnitř, celý rozcuchaný a s divokým pohledem v očích se vyřítí ven a poběží ke břehu.
„Ale vždyť jsem tu jenom já a Crumley.“
„Co?“
„Ani jsem si neuvědomil, že přemýšlím nahlas,“ omlouval jsem se.
Pomalu jsem vyšli nahoru po břehu.
„Dotkl jste se něčeho?“
„Jenom telefonu.“
Když jsem došli ke dveřím, pustil jsem ho napřed, prošel jsem domem a zase jsem vyšel ven.
„Kde je šofér?“
„To jsem vám taky nikdy neřekl. Constance nikdy šoféra neměla.“
„Cože?“
Vyprávěl jsem mu, jak Constance Rattiganová vystupovala v různých rolích.
„Takže ona si hrála sama pro sebe? Je to čím dál tím zapeklitější, jak se tak říká –“

Vyšli jsme zadními dveřmi, zastavili se na terase, kterou teď ovíval vítr, a dívali jsme se na stopy, pomalu mizící v mírných závanech.
„Mohla by to být sebevražda," řekl Crumley.
„Constance by něco takového neudělala."
„Prokristapána, vy jste si ale jistý, co si o lidech myslet. Proč už konečně nedostanete rozum? Když je vám někdo sympatický, ještě to neznamená, že se nemůže bez vás odhodlat k tomu velkému skoku."
„Někdo tu na ni čekal na břehu."
„Dokažte to."
Šli jsme po jediné řadě Constanciných stop dolů k příboji.
„Tady stál," ukázal jsem. „Dvě noci. Viděl jsem ho."
„Ohromný. Po kotníky ve vodě. Takže po vrahovi nezůstala ani stopa. Co mi ještě chcete ukázat, synku?"
„Někdo mě před hodinou volal, vzbudil mě a řekl mi, abych přišel na břeh. Ten někdo věděl, že Constancin dům je prázdný, anebo brzy prázdný bude."
„Tak někdo vám telefonoval? Taky ohromný. Tak teď jste vy po kotníky ve vodě a nenecháváte žádné stopy. Vážně je to všechno?"
Zřejmě jsem zrudl ve tvářích. Crumley pochopil, že jsem mu řekl jen polovinu pravdy. Nechtěl jsem mu přiznat, že při posledním zazvonění jsem ten telefon nezvedl, ale že jsem v hrozné předtuše utíkal rovnou k pobřeží.
„Aspoň máte integritu, pane spisovateli." Crumley se zadíval na bílé vlny, které se valily k pobřeží, potom na stopy a pak na dům, bílý, chladný a prázdný uprostřed noci. „Víte, co znamená integrita? Je to založené na slově integera. Čísla. Integrita znamená sčítání. Nemá nic společného s ctností. Integritu měl třeba Hitler. Nula plus nula plus nula rovná se nule a ničemu jinému. Zvonění telefonu, stopy pod vodou, slepá tušení a nesmyslná víra. Všechny ty výstřely v noci mi začínají lézt na nervy. Je to tak asi všechno?"
„Jasné že ne. Mám opravdového živoucího podezřelého. Constance ho poznala. Já taky a zašel jsem za ním. Zjistěte si, kde byl dneska v noci, a máte vraha. Chcete přece –"
Přestal jsem ovládat svůj hlas. Musel jsem si sundat brýle a setřít z nich drobounké skvrnky písku, abych jimi viděl. Crumley mne pohladil po tváři a řekl: „Tak si to tolik neberte. Jak můžete vědět, že ten chlapík, ať už to byl kdo chtěl, ji nezavedl do vody a –"
„Tam ji utopil!"
„Ne, zaplaval si s ní, pěkně s ní mluvil a pak spolu plavali ještě asi sto padesát metrů k severu a zašli k němu. Co vy víte, třeba přijde celá zničená za svítání domů s takovým tím zmateným úsměvem."
„Ne," řekl jsem.
„Copak, snad vám nekazím vaši romantickou záhadu?"
„Ne."
Poznal však na mně, že jsem znejistěl. Dotkl se mého lokte. „Co ještě jste mi neřekl?"
„Constance povídala, že má kousek odsud, dole na pobřeží nějakou nemovitost."
„Víte tak jistě, že se tam večer nevydala? Jestli mi mluvíte pravdu, tak se možná vyděsila a vypadla odsud."
„Limuzínu má pořád ještě tady."
„Lidi chodějí taky pěšky, ne? Vy taky pořád chodíte sem a tam. Dáma se možná něčeho vylekala, vydala se mělkou vodou kousek k jihu, a my teď víme houby."
Zadíval jsem se k jihu, jestli tam neuvidím krásnou dámu, která utekla po břehu.
„Jde o to, že se vůbec nemám oč opřít. Jen prázdný dům. Staré desky hrající na gramofonu. Žádný dopis na rozloučenou. Ani náznak násilí. Musíme počkat, dokud se paní Rattiganová nevrátí. Ale i když se nevrátí, pořád ještě nebudeme mít žádný případ, ani corpus delicti. Vsadím se s vámi o džbán piva, že –"
„Pojďte se mnou zítra do jednoho bytu nad kolotočem. Až uvidíte obličej toho divného chlapa –"
„Proboha. Myslíte opravdu toho, o kom se domnívám, že ho myslíte?"
Přikývl jsem.
„Toho náfuku?" řekl Crumley. „Toho teplouše?"
Vtom se ozvalo z vody hlasité šplouchnutí.
Oba jsem poskočili.
„Ježiši, co to bylo?" zvolal Crumley a díval se do půlnočních vod.
Constance, pomyslel jsem si, vrací se.
Pak jsem se zadíval upřeněji a po chvíli jsem řekl: „Tuleni. Někdy sem připlavou a hrají si tady."
„Propána," řekl Crumley.
„V salónu pořád ještě běží promítačka," řekl jsem. „A hraje gramofon. V kuchyni je zapnutá trouba, něco se tam peče. A ve všech pokojích svítí všechna světla."
„Radši některá pozhasínáme, než celý ten barák vyhoří."
Šli jsem po stopách Constance Rattiganové až k její bíle osvětlené pevnosti.
„Podívejte," zašeptal najednou Crumley. Zadíval se k východnímu obzoru. „Co to je?"
Vystupoval tam slabounký pásek studeného světla.
„Svítání," řekl jsem. „Už jsem si myslel, že ani nepřijde."
Za svítání odvál vítr stopy Constance Rattiganové z písku.
A po břehu sem přicházel pan Shapeshade, co chvíli se ohlížel a pod paží nesl plechové krabice s filmy. A právě v té chvíli vystoupil v dálce z moře obrovský netvor s ocelovými zuby, povolaný spekulanty s nemovitostmi, a začal mu bořit biograf.

Shapeshade uviděl mne a Crumleyho, jak stojíme na přední verandě Constance Rattiganové, rychle nám pohlédl do obličeje a potom na písek a na oceán. Nic jsme mu nemuseli říkat, tak bledí jsme byli.
„Ona se vrátí," opakoval Shapeshade znovu a znovu, „vrátí se. Constance by přece neodešla. Proboha, s kým bych si potom pouštěl filmy? Určitě se vrátí!" Z očí mu vyhrkly slzy.
Nechali jsme mu na starost prázdnou pevnost a rozjeli jsme se nazpátek k mému bytu. Cestou na mě detektivní poručík Crumley vychrlil plno urážek, častoval mě ostrými slovy, jako je tlama, zabedněnec a trouba, a hrozil mi, jak jednou šlápnu rovnou do toho. A hlavně odmítl mou nabídku, abychom se povozili na tom zatraceném kolotoči a trochu vyslechli polního maršála Erwina Rommella anebo jeho hezounkého do růžových lístků oděného přítele Nijinského.
„Možná tak za den za dva. Jestli sem ta blbá stará husa nepřiplave z Cataliny, tak určitě. Potom se rozhodně začnu vyptávat. Ale teď? Nebudu přece kydat koňský trus, jen abych našel kobylu."
„Zlobíte se na mne?" zeptal jsem se.
„Jestli se zlobím? Proč bych se zlobil? Já a zlobit se? Mám vás už po krk. Ale nač bych se zlobil? Tady máte dolar a jděte se desetkrát svézt na horské dráze a poslechnout si calliope."
Vysadil mě u mého domu, a ještě když jsem utíkal ke dveřím, nabral to zuřivou rychlostí pryč.
Doma jsem se podíval na staré Calovo piano. Z velkých bílých slonovinových zubů se svezlo plátno.
„Moc se mi nesměj," řekl jsem.
Odpoledne mne čekaly tři události.
Dvě byly příjemné. A jedná hrozná.
Došel mi dopis z Mexika. Byla v něm fotografie Peg. Peg si namalovala oči roztokem hnědého a zeleného inkoustu, aby mi připomněla, jakou mají barvu.
Pak došel pohled od Cala s razítkem z Gila Bend.
„Synku," stálo na pohledu, „staráte se mi o piáno, aby bylo pořád naladěné? Mám tady částečný úvazek – morduju lidi v místní hospodě. V tomhle městě je plno holohlavců. Ani nevědí, jakou mají kliku, že se mnou nemusejí mít nic společného. Včera jsem stříhal šerifa. Nařídil mi, že do čtyřiadvaceti hodin musím vypadnout z města. Zítra si to namířím do Sedalia. Mějte se dobře. Váš Cal."
Obrátil jsem pohlednici v ruce. Byl na ní obrázek korovce s černým a bílým vzorem na hřbetě. Cal k němu přimaloval svůj neumělý portrét – seděl tam, jako by plaz byl hudební nástroj a on hrál jenom na černé klávesy.
Zasmál jsem se a vydal se k molu Santa Monica. Celou cestu mi leželo v hlavě, co mám říct tomu podivínovi, který si žije dvojím životem nad úpícím kolotočem.
„Polní maršále Rommelle," zavolal jsem, „jak a proč jste zabil Constance Rattiganovou?"
Nikdo tam však nebyl, takže mne ani nikdo neslyšel.

Kolotoč se tiše otáčel.
Deska s calliope byla nasazená, ale hudba dohrála až ke konci a jehla se otáčela v drážce kolem dokola.
Majitel kolotoče nebyl v pokladně mrtvý, jenom opilý do němoty. Byl sice vzhůru, ale jako by vůbec neslyšel to ticho kolem a netušil, že koně cválají jen podle velkého kusu švýcarského sýra v ústech obrovského stroje.
Zneklidněně jsem to vše pozoroval a už jsem se chtěl pustit nahoru po schodech, když jsem si všiml papírků, jemně poletujících po podlaze otáčející se dostihové dráhy.
Čekal jsem, až se kolotoč ještě dvakrát otočí, a pak jsem se chytil mosazné tyče, naskočil a opile přecházel od jedné tyče k druhé.
Útržky papíru poletovaly ve větru, jak jej vzdouvali dolů a nahoru poskakující koně i pohyb samotného kolotoče, který nesměřoval nikam.
Pod roztrhaným papírem jsem na okrouhlé podlaze našel pevně zastrčený útržek. Někdo zřejmě zastrčil zprávu pod přední kopyto jednoho dřeveného koně. Někdo, kdo ji našel, přečetl, roztrhal a utekl.
John Wilkes Hopwood.
Dobré tři minuty jsem sbíral ty kousíčky a připadal si stejně beznadějně jako bezcílná cesta kolotoče, a pak jsem seskočil a snažil se je sestavit. Dalších patnáct minut mi trvalo, než jsem objevil jedno hrůzné slovo zde a druhé strašlivé slovo tady a další odsuzující o kousek dál, ale nakonec jsem dospěl k smrti a zániku. Každý, kdo by to četl, aspoň každý, kdo má starou kostru v mladém krásném svalstvu, by se po takových úderech musel zhroutit.
Celé jsem to dohromady nedal. Některé kousky mi chyběly. Podstatou textu však bylo, že ten, kdo ho čte, je starý a šeredný. Strašně šeredný. Miluje tohle tělo, protože kdo by ho chtěl s takovým obličejem? Už léta o něj nikdo nestojí.
Dopis mu připomínal, jak ho už v roce 1929 vyhodili z ateliérů, a napadal ho za napodobování německého vojáckého hlasu, za podřezané žíly, podivné hošánky a staré nemocné ženské. „V barech si pozdě v noci říkají vaše jméno a vysmívají se vám, když odcházíte po několika laciných džinech. A teď jste zavinil smrt. Viděl jsem vás včera v noci na břehu, když ta žena plavala do moře a už se nevrátila. To se bude pokládat za vraždu. Dobrou noc, sladký princi."
A to bylo všechno. Strašlivá zbraň, odeslaná poštou a nalezená.
Posbíral jsem útržky a šel nahoru po schodech, asi o devadesát let starší, než jsem byl před několika dny.
Po celém bytě bylo rozházené šatstvo, po podlaze a u několika kufrů, jako kdyby se Hopwood pokoušel si sbalit, ale pak ztratil nervy a odjel jenom tak nalehko.
Podíval jsem se z okna bytu. Dole na molu pořád ještě stálo jeho kolo, připnuté k pouliční svítilně a zajištěné visacím zámkem. Ale motorka zmizela. To ještě ovšem nic nedokazovalo. Hopwood se na ní třeba rozjel do moře, bylo by to pro něj snazší, než tam jen vejít.
Proboha, pomyslel jsem si, co když dožene Annii Oakleyovou a pak oba doženou Cala?
Vysypal jsem malý košíček na papíry postavený na křehkém psacím stole u jeho postele a našel pár útržků jemného

jasné žlutého dopisního papíru, jaký se prodává na Beverly Hills, nahoře s monogramem C. R., nepochybně patřícího Constanci Rattiganové. Na papíru bylo strojem napsáno:
O PŮLNOCI. ČEKEJ ŠESTKRÁT ZA SEBOU NA BŘEHU. MOŽNÁ, SNAD JAKO ZA STARÝCH ČASŮ. A pod tím strojem iniciály C. R.
Typy těch písmen mi připomínaly stroj, který jsem vídal otevřený na psacím stole v arabském salónku.
Dotkl jsem se útržků a zamyslel jsem se, jestli Constance opravdu napsala Hopwoodovi? Ne. Byla by mi to řekla. Tohleto mu zřejmě poslal před týdnem někdo jiný. A Hopwood pobíhal po pobřeží jako hřebec a čekal v příboji, až Constance se smíchem přiběhne. Omrzelo ho snad čekání a vtáhl ji do vody a utopil? Ne. určitě ne. Zřejmě ji viděl, jak skočila do vln, a už se nevynořila. Celý vyděšený utekl domů, a co tam našel? Poslední dopis, strašné ponížení, krutou ránu pod pás. Takže k útěku z města měl dva důvody: strach a ty urážky.
Pohlédl jsem k telefonu a povzdechl jsem si. Nemělo smysl volat Crumleyho. Neměl jsem corpus delicti. Jenom roztrhaný papír, který jsem si zastrčil do kapsy od bundy. Ty útržky mi připadaly jako motýlí křídla – křehounké, ale jedovaté.
Roztavte třeba všechny zbraně, pomyslel jsem si, zlámejte nože a spalte gilotiny, a zákeřní lidé stále ještě budou psát dopisy, jaké dokáží zabíjet.
U telefonu jsem zahlédl lahvičku kolínské vody a vzal jsem ji s sebou, protože jsem se najednou rozpomněl na slepce Henryho a jeho čich.
Dole se pořád ještě tiše otáčel kolotoč, koně přeskakovali neviditelné překážky a dobíhali k cíli, jehož se nikdy nedočkali.
Pohlédl jsem na opilého pokladního v jeho dřevené rakvi, otřásl jsem se a bez doprovodu jakékoli hudby jsem odsud rychle vypadl.

Zázrak se udál těsně po obědě.
Doporučenou poštou mi došel dopis z American Mercury s nabídkou, že časopis ode mne odkoupí jednu mou povídku, pokud mi nebude vadit, že mi pošlou šek na tři sta dolarů.
„Vadit?“ vykřikl jsem. „Propána! Oni se museli zbláznit!“
Vystrčil jsem hlavu do prázdné ulice a zavolal na domy, oblohu a pobřeží.
„Zrovna jsem prodal povídku do American Mercury! Za tři sta dolarů! Je ze mě boháč!“
Rozběhl jsem se přes ulici a strčil dopis z Mercury před třpytící se skleněné oči za výlohou malého krámku.
„Koukněte!“ křičel jsem. „Co vy na to? Vidíte!“
„Boháč!“ mumlal jsem si a div jsem se tím slovem nezalkl, když jsem utíkal do obchodu s lihovinami a zamával dopisem majiteli před obličejem. „Podívejte!“ vytasil jsem se s ním v pokladně benátské stanice. „Hej!“ zarazil jsem se najednou. Protože jsem zjistil, že jsem vběhl do banky, přesvědčen, že už mám u sebe ten šek, a chtěl jsem se prokázat jenom tím zatraceným psaním.
„Boháč!“ zrudl jsem a pomalu odešel.
Doma jsem se najednou rozpomněl na svůj hrůzný sen.
Na tu příšernou bestii, která se už vztyčovala, že mě sežere.
Blbče jeden! Hlupáku! Volal jsi dobrá rýže, když jsi měl říct, že je špatná.
Toho večera mi poprvé po dlouhé době nezaplavil práh prudký déšť. Nikdo za mnou nepřišel, k ránu jsem nenašel na pěšince žádnou chaluhu.
Zahnala to má pravda a mé zmatené výkřiky.
Není to zvláštní, pomyslel jsem si, čím dál zvláštnější.

Tělo se nenašlo, takže druhý den se nekonal pohřeb, jen obřad k uctění památky Constance Rattiganové, uspořádaný zřejmě partou fanoušků, kteří sbírali fotografie a autogramy filmových hvězd. A tak písek před arabskou pevností na břehu moře podupalo mnohem víc nohou než obvykle.
Stál jsem daleko od toho zmatku a díval se, jak se pár postarších záchranářů vleče s přenosnými varhanami až k místu, kde někdo zapomněl postavit stoličku, takže dáma, která i tak hrála dost špatně, musela hrát vestoje. Na čele jí stály krůpěje soli, a jak řídila svůj truchlivý sbor, pohazovala hlavou. Rackové se zatím slétali dolů, obhlédnout, co se to tam děje, a když neobjevili žádnou potravu, zase ulétali, muž, který se vydával za kněze, štěkal a kvičel jak pudl a vodouši vyděšeně vzlétali, zatímco píseční krabi se zahrabávali hloub a hloub, aby se ukryli, a já skřípal zuby, napůl ve vzteku a napůl v ďábelském smíchu, když jakoby z nočního plátna pana Shapeshada nebo zpod půlnočních mol přicházely bizarní postavy, vrávoraly dolů k příboji a házely do vln uvadlé květinové věnce.
Sakra, Constance, teď bys měla připlavat, pomyslel jsem si. Zarazit jim tu šaškárnu. Kouzlo mi však nevyšlo. Z vody se vynořily jen věnce, vyvržené na břeh vlnami, které o ně nestály. Pár lidí se snažilo naházet je zase do moře, ale ty zatracené věnce prostě zas vyplavaly znovu a navíc se rozpršelo. Všichni se začali zoufale shánět po novinách, aby si přikryli hlavy, záchranáři zas odnesli ty zatracené varhany zpátky přes písek a já osaměl v dešti s novinami omotanými kolem hlavy a s titulky obrácenými vzhůru nohama nad mýma očima.
Zmizení slavné hvězdy, která se již dávno odmlčela.
Zašel jsem ke břehu a odkopl květinové věnce do vln. Tentokrát tam zůstaly. Svlékl jsem se do plavek, uchopil náruč květin, plaval co nejdál do moře a pak jsem pustil květiny po vodě.
Když jsem se vracel, uvízl jsem nohama v jednom z těch věnců a málem jsem se utopil.
„Crumley,“ zašeptal jsem.
Sám jsem však nevěděl, jestli ta slova na mých rtech znamenají kletbu anebo modlitbu.

Crumley otevřel dveře. Obličej mu svítil a leskl se, ale ne po pivu. Stalo se něco jiného.
„Hej!“ zvolal detektiv. „Kde jste celou tu dobu? Pořád vás volám. Pojďte se honem podívat, co tu váš stařík má.“
Běžel přede mnou do pracovny a dramaticky ukázal na psací stůl, na kterém ležel stoh rukopisu, plného slov.
„Tedy, to jste střihoun, Crumley!“ řekl jsem a hvízdl.
„Střihoun? To se na mě hodí. Střihoun Crumley. Crumley, ahoj, ty střihoune!“
Vytáhl z psacího stroje jeden list papíru.
„Chcete si to přečíst?“
„Ani nemusím.“ zasmál jsem se. „Je to dobré, viďte?“
„Pozor, uhněte,“ smál se Crumley zas na mě. „Přehrada se provalila!“
Posadil jsem se a šťastně se zadíval na jeho prosluněný obličej. „Kdy se to všechno stalo?“
„Asi před dvěma dny, o půlnoci, v jednu anebo ve dvě, ani nevím. Prostě jsem si tu ležel se svými zuby v puse, díval se do stropu, ani jsem nečetl knihu, ani neposlouchal rádio, ani nepil pivo, a venku foukal vítr, stromy se prohýbaly. A najednou se mi začaly myšlenky hemžit jak červi ve skleníku. A já prostě vstal, přešel přes pokoj a sedl ke stolu, a než jsem si uvědomil, co dělám, začal jsem mlátit do stroje jako divý a nemohl jsem se zarazit, a k ránu jsem už měl tuhle obrovskou horu anebo kupu popsaného papíru a smál jsem se a brečel zároveň. Jenom se na to podívejte! A v šest ráno jsem vlezl do postele, a jen jsem tam ležel a koukal na všechen ten papír a smál jsem se a smál a byl jsem šťastný, jako kdybych si zrovna namluvil nejsenzačnější kočku na světě.“
„A taky jste si ji namluvil,“ řekl jsem jemně.
„Zvláštní je, čím to všechno začalo,“ uvažoval Crumley. „Možná že to udělal ten vítr před domem. Někdo mi nechal na prahu místo vizitky chaluhu. A myslíte, že starý detektiv vyběhl, střílel na všechny strany a volal ‚Ruce vzhůru!‘? Kdepak. Žádný křik ani střílení! Jenom jsem tloukl do psacího stroje a nadělal rámusu jako na Silvestra anebo na Všechny svaté. A víte, co se stalo pak? Hádejte.“
Tělo jsem měl studené jak led. Na krku mi naskočila husí kůže.
„Vítr utichl,“ řekl jsem. „Kroky před vaším domem ustaly.“
„Cože?“ zeptal se Crumley užasle.
„A nikdo vám už nenechal na prahu chaluhy. A ten člověk už nikdy nepřišel.“
„Jak to víte?“ vydechl Crumley.
„Prostě to vím, a to je všechno. I když jste si to ani neuvědomil, udělal jste to nejlepší, co jste udělat mohl. Zrovna tak jako já. Rozkřičel jsem se a on mi dal pokoj. Ach bože, bože.“
Pověděl jsem Crumleymu, jak jsem prodal povídku do Mercury, jak jsem pak běhal po městě jako blázen a vyřvával tu novinu do nebes a od té doby se mi už nikdy ve tři ráno nespustil u dveří déšť a dost možná že se už nikdy nespustí.
Crumley se posadil, jako kdybych mu najednou podal záchranné lano.
„Blížíme se k cíli, Elmo,“ řekl jsem. „Zastrašili jsme ho, i když jsme o tom ani nevěděli. Čím víc se nám vzdálí, tím víc se o něm dovíme. Anebo se možná něco dovíme. Teď aspoň víme, že ho dokáží zahnat ukřičení blázni nebo smějící se detektivové, kteří v pět ráno maniakálně tlučou do psacího stroje. Pište dál, Crumley. Aspoň se vám nic nestane.“
„Nesmysl,“ řekl Crumley. Ale když to říkal, musel se smát.
Jeho smích mi dodal odvahy. Zalovil jsem v kapsách a vyndal anonymní dopis, který tak vyděsil Hopwooda, i vřelé milostné psaníčko na slunečně žlutém papíru, které ho předtím vylákalo dolů na pobřeží.
Crumley si pohrával s útržky a kousky papíru a znovu napůl sklesl do svého cynismu.
„Každý ten dopis je psaný na jiném papíru. Ani jeden není podepsaný. Klidně je mohl napsat někdo oba. A jestli byl starý Hopwood takový sexuální maniak, jak si myslíme, přečetl si psaní na žlutém papíru, opravdu uvěřil, že ho napsala Rattiganová, přihnal se na břeh a čekal tam jako hodný chlapeček, až Rattiganová přijde a popadne ho. Ale dobře víte a já taky, že Rattiganová takový dopis jakživa nenapsala. Měla hrdosti za deset. Jakživa se o nic neprosila ani ve velkých hollywoodských domech, ani na ulicích, ani na břehu. Co vlastně tedy víme? Šla si zaplavat, kdy se jí zachtělo. Sám jsem to viděl, den co den, když jsem trénoval a běhal po břehu. A zatímco byla na dvě stě metrů v zátoce a laškovala tam se žraloky, mohl někdo klidně proklouznout dovnitř, což by se bylo povedlo i mně, a kdo chtěl, se mohl usadit v jejím salónku, vypůjčit si její psací stroj a dopisní papír a zase se nenápadně vytratit, poslat erotický vzkaz tomu mizerovi Hopwoodovi a čekat na ohňostroj.“
„A co pak?“ zeptal jsem se.
„A pak se možná všechno zvrtlo,“ řekl Crumley. „Když tu ten manekýn pořád otravoval, Rattiganová se vylekala, chtěla mu uplavat do moře a zachytil ji asi odliv. Hopwood se zatím rozhlížel na břehu, čekal, a když se nevrátila, dostal nahnáno a utekl. A druhý den mu přijde další dopis, úplně zdrcující obvinění. Pochopí, že ho někdo viděl na břehu a může ho označit za údajného vraha Rattiganové. A tak –“
„Odjel radši z města,“ řekl jsem.
„Vypadá to tak. Tím jsme ustrnuli na deset mil od Tampica v Kleopatřině lodi, ale bez vesel. Oč se vůbec můžeme opřít?“
„Víme, že existuje chlap, který v jednom kuse telefonuje, ukradl holiči Calovi ze staré fotografie hlavu Scotta Joplina a Cala vyděsil tak, že ho vyhnal z města.“
„To se ještě musí ověřit.“
„Chlap, který postává na chodbách, opil starého dědu a nacpal ho do lví klece, a dost možná že si i schoval pár tramvajových lístků, které ukradl dědovi z kapes.“
„To se musí taky ověřit.“
„Chlap, který vyděsí starou obchodnici s kanáry k smrti a ukradne jí novinové titulky ze dna ptačích klecí. A když už Fannie nedýchá, ukradne si na památku desku Tosky. A pak napíše dopisy starému herci Hopwoodovi a tak ho

vystraší, že ho navždycky vyštve kdovíkam. Nejspíš si z Hopwoodova bytu taky něco ukradl, ale to už se nikdy nedovíme. A kdybyste se poohlédl u Constance Rattiganové, asi byste zjistil, že jí, těsně než jsem tam tuhle večer přišel, šlohl z police láhev šampaňského. Je to hotový sběratel –“
Vtom zazvonil Crumleyho telefon. Crumley zvedl sluchátko, poslouchal a pak mi sluchátko podal.
„Smraďoch!“ řekl kdosi měkce.
„Henry!“ Crumley přiložil ucho ke sluchátku se mnou.
„Smraďoch už je tu zas, před dvěma hodinami se tu potloukal,“ říkal Henry z té vzdálené země, ze starého činžáku na druhém konci Los Angeles, z rychle zmírající minulosti. „Někdo mu to musí zatrhnout. Ale kdo?“
Henry zavěsil.
„Smraďoch!“ Vyndal jsem z kapsy Hopwoodovu kolínskou a položil ji Crumleymu na stůl.
„Ne,“ řekl Crumley. „Jestli někdo tak zasmrděl v tom starém činžáku, tak to určitě nebyl Hopwood. Ten starý herec voněl vždycky jak záhon kopretin anebo hektar fialek. Chcete po mě, abych si šel očichat dveře vašeho přítele Henryho?“
„Ne,“ řekl jsem, „než byste tam dojel, Smraďoch by už byl tady a očichával by vaše dveře anebo moje.“
„Určitě ne, když budeme křičet a psát na stroji, křičet a psát, copak jste na to zapomněl? Co jste to vlastně provolával?“
Vyprávěl jsem Crumleymu, jak mi v American Mercury koupili povídku i o miliardě dolarů, kterou teď můžu čekat.
„Pro pána,“ řekl Crumley. „Připadám si jako tatínek, kterému právě absolvoval syn Harvard. Povězte mi o tom ještě, chlapče. Jak jste to dokázal? Jak bych na to měl jít já?“
„Vyblijte se každé ráno do psacího stroje.“
„To snad ne.“
„A v poledne to vždycky ukliďte.“
„Prosím vás!“
Vtom začal daleko v zátoce houkat mlhový roh a dlouhým šedivým tónem znovu a znovu oznamoval, že Constance Rattiganová se už nevrátí.
Crumley začal psát na stroji.
A já si vypil pivo.

Té noci, deset minut po jedné, někdo přišel a zastavil se u mých dveří. Ach bože, pomyslel jsem si, jak jsem tak ležel vzhůru.
Prosím. Už ne!
Ozvalo se zuřivé zabušení, pak těžké rány a potom strašlivé bušení. Někdo se rozhodně chtěl dostat dovnitř.
Srabe, pomyslel jsem si. Dělej, ať už to máš za sebou. Aspoň dneska . . .
Vyskočil jsem a dokořán otevřel dveře.
„Vypadáš v těch starých roztrhaných kraťasech skvěle,“ řekla Constance Rattiganová.
Popadl jsem ji a křičel: „Constance!“
„A kdo by to měl být?“
„Ale, ale, vždyť jsem ti byl na pohřbu.“
„Já tam byla taky. Páni, legrace jako v Tomu Sawyerovi. Všichni ti cvoci na břehu a ty rozvrzané varhany! Natáhni si kalhoty, musíme odsud. Hoď sebou.“
Constance nakopla motor staré odřené fordky modelu V–8 a připomněla mi, abych si zapnul poklopec.
Jak jsme tak ujížděli kolem moře k jihu, pořád jsem bědoval: „Tak ty jsi naživu!“
„Nech si ty pohřební řeči a utři si nos.“ Constance se zasmála na prázdnou silnici před sebou. „Ježíši Kriste, to jsem vás všechny převezla.“
„Ale proč, proč?“
„Kvůli tomu všivákovi, miláčku, trčel tam mizera večer co večer na břehu.“
„A nenapsala jsi mu náhodou, myslím, jestli jsi ho nepozvala –“
„Co bych ho zvala? Ty nemáš kouska vkusu.“
Zabrzdila za svou uzavřenou arabskou pevností, zapálila si cigaretu, vydechla z okna kouř a rozzlobeně se zadívala ven.
„Dneska tam není?“
„Už nikdy nepřijde, Constance.“
„To je dobře! I když mi každý večer připadal o něco hezčí. Když je člověku sto deset let, nekouká po mužském, ale po kalhotách. A kromě toho jsem měla dojem, že ho poznávám.“
„V tom jsi se nespletla.“
„Tak jsem se rozhodla vyřídit všechno nadobro. Navozila jsem si do jedné chaty jižně odsud nějaké potraviny a zaparkovala jsem si tam tuhle fordku. A pak jsem se vrátila sem.“
Constance vyskočila ze staré fordky a vedla mne k zadním dveřím svého domu.
„Rozsvítila jsem všechna světla, pustila hudbu, připravila na večer jídlo, zotvírala dveře a okna, a když přišel, rozběhla jsem se ke břehu, křičela, že si to dáme o závod až ke Catalině, a skočila do vody. Byl z toho tak vedle, že ani neplaval za mnou, anebo možná kousek i plaval, ale pak toho nechal. Uplavala jsem asi dvě stě metrů a zůstala tiše ležet na vodě. Viděla jsem ho, jak na mě ještě půl hodiny čeká na břehu, až se vrátím, ale pak se dal na útěk, jak kdyby za ním hořelo. Pořádně jsem ho vyděsila. Plavala jsem k jihu a vyplavala u mé staré laciné chaty blízko Playe Del Rey. Na verandě jsem si dala šunkový chlebíček a trochu šampaňského a bylo mi báječně. Od té chvíle jsem se tam schovávala. Mrzí mě, že sis kvůli mně dělal starosti, chlapče. Už je ti líp? Dej mi pusu. Ale nic víc.“

Políbila mne, odemkla dveře a prošli jsme domem otevřít přední, k moři obrácený vchod a pustit dovnitř vítr, aby trochu pocuchal záclony a posypal dlaždičky pískem.
„Prokrista, kdo vlastně v tomhle domě bydlel?“ zamyslela se. „Připadám si jako svůj vlastní duch, který se vrátil domů. Už mi to tady ani nepatří. Měl jsi taky někdy ten pocit, když jsi přijel z prázdnin, že ti všechen tvůj nábytek, knihy, rádio připadá jako opuštěné kočky a že se na tebe zlobí? Najednou jako kdybys byl mezi nimi mrtvý. Cítíš to taky? Jsme tu jak v hrobce.“
Prošli jsme všemi pokoji. Nábytek, bíle zanesený prachem a větrem, se zneklidněně, rozrušeně zachvíval.
Constance se vyklonila z předních dveří a zavolala: „Počkej, ty mizero. Já ti dám!“
Pak se obrátila. „Podívej se ještě po nějakém šampaňském. Zamknem to tady. Z tohohle baráku mi naskakuje husí kůže. Jedem.“
Jen prázdné pobřeží a prázdný dům nás viděly, když jsme odjížděli.

„Tak jak se ti to líbí?“ křičela Constance Rattiganová do větru. Stáhla na fordce střechu, a jak jsme ujížděli v teplých a studených závanech noci, povlávaly nám vlasy.
Pak jsme v obrovských oblacích písku zastavili před malým přízemním domkem u polorozpadlé přístavní hráze a Constance vyskočila z auta a stáhla ze sebe šaty, až zůstala jen v kalhotkách a podprsence. V písku na přední zahrádce ještě doutnaly uhlíky z malého ohýnku. Constance je pokrmila třískami a papírem, a když oheň zase vzplanul, vstrčila do něj párky v rohlíku napíchnuté na vidlicích a seděla si tam, šťouchala mě do kolen jako rozpustilá opička, popíjela šampaňské a čuchala mi vlasy.
„Vidíš tamhletu hromadu naplaveného dříví? To je všechno, co zbylo z Diamantového tanečního mola z roku 1918. Sedával tam u stolu Charlie Chaplin. Za ním D. W. Griffith. A vzadu já a Desmond Taylor. A Wally Beery? Proč bych je všechny vyjmenovávala? Spal si pusu. Jez.“
Najednou se odmlčela a zadívala se podél písečného břehu k severu.
„Nepřijdou za námi, viď? On, nebo oni, anebo kdo to vlastně je? Neviděli nás, že? Jsme tady navždycky v bezpečí?“
„Navždycky,“ řekl jsem.
Do ohně zafoukal slaný vítr. Vyšlehly jiskry a zazářily v zelených očích Constance Rattiganové.
Pohlédl jsem stranou.
„Ještě jedno bych chtěl udělat.“
„Co?“
„Zajít zítra kolem páté k Fannii a vyklidit její ledničku.“
Constance přestala pít a zamračila se.
„Proč bys to dělal?“
Honem jsem si musel něco vymyslet, abych jí nezkazil večer i šampaňské.
„Jeden můj známý, malíř Streeter Blair, vyhrával každý podzim na venkovské pouti modrou stuhu za vlastnoručně pečený chleba. Když umřel, našli u něho v mrazáku šest bochníků. Jeho žena mi jeden dala. Vydržel mi skoro týden a snědl jsem si jeden krajíc s opravdovým máslem ráno a jeden večer. Páni, to byla dobrota! Velkolepě jsem se tak loučil se skvělým člověkem. Když jsem si mazal poslední krajíc, odešel mi Blair nadobro. Možná že proto tolik stojím o Fanniiny rosoly a marmelády. Stačí?“
Constance tu zneklidněně seděla.
„Ano,“ řekla po chvíli.
Vytáhl jsem další zátku.
„Na co se napijeme?“
„Na můj nos,“ řekl jsem. „Konečně mě přešla ta zatracená rýma, co mi celé dny seděla v hlavě. Spotřeboval jsem šest krabic papírových kapesníků. Tak na můj nos!“
„Na tvůj krásný veliký nos,“ řekla Constance a napila se.

Té noci jsme spali venku na písku a připadali si úplně bezpeční dvě míle na jih od pohřebních květů připlouvajících ke břehu u někdejší arabské stavby zesnulé Constance Rattiganové a tři míle na jih od bytu, kde na mne čekal úsměv Calova piana a má otlučená underwoodka, až přijdu a zachráním na jedné stránce Zemi před Marťany a na další straně Mars před pozemšťany.
Uprostřed noci jsem se probudil. Místo na písku vedle mne bylo prázdné, ale pořád ještě zahřáté, jak tam před chvílí ležela Constance a objímala chudého spisovatele. Vstal jsem a zaslechl ji, jak sebou hází a směje se ve vlnách, jako kdyby tam poštěkávali tuleni. Když přiběhla, dopili jsme šampaňské a spali skoro do poledne.
Toho dne bylo počasí, kdy člověk nepotřebuje sebemenší omluvu, aby si jenom tak ležel a nechal šťávy v těle kolovat a téct. Nastala však chvíle, kdy mi nezbývalo, než říct: „Nechtěl jsem včera kazit večer. Měl jsem ohromnou radost, že jsem tě našel naživu. Ale musím ti říct pravdu, jeden už sice zmizel, ale druhého se ještě musíme zbavit. Ten ďábel v těle na břehu utekl, protože si myslel, že ses kvůli němu utopila. Stejně nikdy nestál o nic víc, než se jenom tak koupat bez plavek a provozovat půlnoční zábavy jako v roce 1928. A pak měl dojem, že ses jeho vinou utopila. Takže zmizel, ale pořád nám ještě zbývá ten, co ho poslal.“
„Proboha!“ vydechla Conslance. Víčka nad zavřenýma očima se jí zachvěla jako dva pavoučci. Po chvíli si vyčerpaně vzdechla. „Takže to ještě všechno neskončilo?“
Svíral jsem v dlani její pískem zamazanou ruku.
Constance dlouho potichu přemýšlela a potom ještě se zavřenýma očima řekla: „A co ta Fanniina ledničká? Já se tam tenkrát v noci asi před pěti staletími nedostala, takže jsem se do ní nepodívala. Ale ty ses díval, a nic jsi nenašel.“

„Proto se tam musím jít podívat znovu. Jenže policie bohužel zamkla její byt na visací zámek.“
„Chceš, abych tam zašla a ten zámek vypáčila?“
„Constance!“
„Půjdu tam s tebou, vyklidím chodby, vyženu zlé duchy, ty je praštíš klackem, pak oba vylomíme zámek, vyjíme lžící Fanniinu majonézu a na dně třetího kelímku najdeme odpověď, řešení, jestli tam ovšem ta majonéza ještě je, jestli se nazkazila anebo ji někdo neodnesl –“
Nad hlavou mi zabzučela moucha a dotkla se mého čela. V paměti mi vyvstala dávná vzpomínka.
„Připomíná mi to povídku, kterou jsem před lety četl v nějakém časopise. Dívka spadla a zamrzla v ledovci. Za dvě stě let led roztál a dívka byla zas krásná a mladá jako v den, kdy zamrzla.“
„Ve Fanniině ledničce nebude žádná krásná dívka.“
„Ne, je tam něco strašného.“
„A až to najdeš – jestli to vůbec najdeš – zabiješ to?“
„Nejmíň devětkrát. Ano, devětkrát by to mělo stačit.“
„Jak začíná ta zatracená první árie z Tosky?“ zeptala se Constance, pod opálením celá bledá.

Před Fanniiným činžákem jsem vystoupil z auta za soumraku. Těsně za dveřmi, na chodbě, však působil večer ještě temněji. Dlouho jsem se do té tmy díval. Ruce se mi na dveřích Constancina sportovního vozu chvěly.
„Chceš, aby šla maminka s tebou?“ zeptala se Constance.
„Prosím tě, Constance!“
„Promiň, chlapče.“ Pohladila mě po tváři, políbila mě, až mi víčka vylétla jako rolety, podala mi kousek papíru a vstrčila mi ho do ruky. „To je číslo do mého bungalovu, vedené v telefonním seznamu pod jménem Trixie Friganzy, veselé lehkomyslné dívky, pamatuješ se na ni? Ne? Vidíš, jaký jsi blázen. Jestli tě někdo nakopne dole na chodbě do zadku, řvi, jak jen můžeš. A jestli toho parchanta najdeš, udělejte řadu, jako když se tancuje conga, a vyhoďte ho z verandy prvního patra. Chceš, abych tady počkala?“
„Constance!“ zaúpěl jsem.
Dole pod kopcem uviděla světla a projela rovnou na červenou.

Vystoupil jsem po schodech do chodby, kde byla ve dne v noci tma. Žárovky někdo před lety ukradl. Slyšel jsem někoho utíkat. Utíkal lehkými, jakoby dětskými krůčky. Strnul jsem a naslouchal.
Kroky se ozývaly slaběji a scházely teď dolů vzadu v domě.
Chodbou sem zavál vítr a přinesl s sebou pach. Byl to zápach, o kterém mi vyprávěl Henry, zápach šatstva, které viselo sto let na půdě, a košil, sto dní nošených. Zavánělo to tu jako v půlnoční uličce, kudy proběhla smečka psů, a všichni s prázdnými udýchanými úsměvy zvedli nohu.
Sotva jsem ten pach ucítil, prudce jsem se rozběhl. Dorazil jsem k Fanniiným dveřím a s bušícím srdcem jsem se zastavil. Žaludek se mi zvedal, jak silně to tu páchlo. Smraďoch tu určitě byl před nepatrnou chvílí. Měl jsem se za ním rozběhnout, ale zarazil jsem se, když jsem pohlédl na dveře. Natáhl jsem k nim ruku.
Dveře s lehkým zaskřípěním povolily v nenamazaných závěsech.
Někdo ulomil zámek na Fanniiných dveřích.
Někdo tu nčco chtěl.
Někdo se po tom šel podívat.
A teď je řada na mně.
Vstoupil jsem do temné vzpomínky na nejrůznější jídla.
Vonělo to tak jako v lahůdkářství, v útulném hnízdě, kde dvacet let pospával, prozpěvoval si a jedl podivný laskavý slon.
Jak dlouho ještě bude trvat, pomyslel jsem si, než odtud odvane a ztratí se na schodištích činžáku vůně kvašených okurek, nářezů a majonézy. Zato teď . . .
Pokoj byl úplně rozházený a zpustošený.
Ten pacholek sem přišel a převrátil knihovny, skříně a prádelníky. Všechno se válelo rozházeně na linoleu. Fanniiny operní partitury ležely mezi rozbitými gramofonovými deskami, odkopnutými při tom hledání ke stěně nebo navršenými na hromadu.
„Prokrista, Fannie,“ zašeptal jsem, „ještě štěstí, že to nevidíš.“
Všechno, co se dalo prohledat a zničit, bylo zničené. I obrovské, trůnu podobné křeslo, na kterém Fannie sedávala po půl generace jak královna, leželo shozené opěradlem dolů, tak jak tu někdo shodil i Fannii, aby už nikdy nevstala.
Já jsem se však šel podívat do jediného místa, kde ten mizera nehledal. Málem jsem uklouzl po rozházených věcech, ale pevně jsem uchopil dveře ledničky a zatáhl.
Kolem obličeje mi s povzdechem unikl studený vzduch. Upřeně jsem se zadíval dovnitř a zoufale se snažil uvidět nčco, co jsem měl zřejmě přímo před sebou. Pro co si sem asi přišel ten cizí chlap, který postával po chodbách a jel se mnou kdysi noční tramvají, a co tady pro mne nechal?
Všechno zůstalo tak, jak to tady bylo vždycky. Zavařeniny, ovocné rosoly, nálevy na saláty, uvadlé salátové listy, bohatá studená svatyně barev a vůní, které Fannie tak zbožňovala.
Náhle jsem však úžasem sykl.
Sáhl jsem do ledničky a odsunul až dozadu kelímky, lahvičky i krabice sýrů. Celou tu dobu stály na tenkém složeném papíru, který na mne až dosud budil svou
velikostí dojem, že je tu prostě položený jen pro případ, kdyby něco z těch potravin ukáplo.

Vytáhl jsem jej a přečetl si u světla ledničky: JANUS, THE GREEN ENVY WEEKLY.
Nechal jsem ledničku dokořán otevřenou a dopotácel se k Fanniinu starému křeslu. Postavil jsem je, zhroutil se do něj a čekal, až se mi srdce uklidní.
Listoval jsem zeleně zbarvenými listy novin. Vzadu byly nekrology a osobní zprávy. Přelétl jsem je očima, nic jsem nenašel, prohlédl jsem je znovu a najednou jsem to spatřil:
Malý čtvereček, tence obtažený červeným inkoustem.
Tak tohle tady ten chlap hledal, tohle si chtěl navždycky odnést.
Jak jsem to mohl tušit? A tohle v tom čtverečku stálo:
KDE JSI BYLA CELÁ TA LÉTA? MÉ SRDCE PO TOBĚ VOLÁ, COPAK TO NECÍTÍŠ STEJNĚ? PROČ NENAPÍŠEŠ NEBO NEZAVOLÁŠ? MOHU BÝT ŠŤASTEN, JEN KDYŽ SI NA MNE BUDEŠ VZPOMÍNAT STEJNĚ JAKO JÁ NA TEBE. TOLIK JSME TOHO MĚLI. A VŠECHNO JSME TO ZTRATILI. NAJDI SI KE MNĚ CESTU ZPÁTKY, NEŽ BUDE POZDĚ. ZAVOLEJ!
A pod tím byl podpis:
TEN KDO TĚ KDYSI MILOVAL
A na okraj někdo skoro nečitelně připsal:
TEN KDO TĚ MILOVAL CELÝM SVÝM SRDCEM BYŤ UŽ JE TOMU DÁVNO!
Prokristapána o půlnoci, pro Marii za svítání!
Nevěřícně jsem si to celé šestkrát přečetl.
Pustil jsem noviny na zem, přešel po nich a chvíli jsem postál v studeném vzduchu vanoucím z ledničky, abych se trochu zchladil. Pak jsem se vrátil a přečetl jsem si ten zatracený vzkaz posedmé.
Jak rafinovaně to bylo vymyšlené, jaká nádhera, jaké lákadlo, jaká udička i s návnadou. Hotový Rorschachův test, kus chiromantie, spiritistická tabulka, kterou mohl každý popadnout a utéct s ní. Muži, ženy, staří, mladí, tmaví, světlí, vysocí i tencí. Poslouchejte, podívejte se! Tohle je určeno VÁM.
Platilo to pro všechny, kteří kdy milovali a někoho ztratili, to jest pro každého v tomhle zatraceném městě, státě a vesmíru.
Existuje snad někdo, kdo by při přečtení toho vzkazu nezatoužil zvednout telefon, vytočit číslo, čekat a pozdě v noci konečně po dlouhé době zašeptat:
To jsem já. Prosím tě – přijď a najdi si mne.
Stál jsem uprostřed linolea ve Fanniině bytě a pokoušel jsem si ji představit, jak pod ní vrže paluba, když přemísťuje svou váhu sem a tam, z gramofonu naříká Tosca, vzadu jsou vidět široké dveře ledničky, v níž jsou pohřbené všechny ty kořeněné lahůdky, a Fannii kmitá srdce jako kolibřík uvězněný v obrovské voliéře.
Prokristapána. Takovéhle noviny určitě redigoval Pátý jezdec apokalypsy.
Pročetl jsem si všechny ostatní inzeráty. U každého bylo uvedeno stejné telefonní číslo. Kdo se chtěl informovat na kterýkoli z těch inzerátů, musel volat na to jedno jediné číslo. A to číslo patřilo vydavateli novin Janus, the Green Envy Weekly, které jsem teď proklínal do pátého kolena. Navždycky proklínal.
Fannie takové noviny jakživa nekupovala. Někdo jí je musel dát, anebo, zarazil jsem se a pohlédl ke dveřím.
Ne!
Někdo jí je tu nechal, aby je našla, a červeným inkoustem zatrhl inzerát, aby jí určitě neušel.
TEN KDO TĚ MILOVAL
CELÝM SVÝM SRDCEM
BYŤ UŽ JE TOMU DÁVNO!
„Fannie," zvolal jsem zoufale. „Ach ty neuvěřitelná huso!"
Přebrodil jsem se poházenými úlomky Bohémy a Madame Butterfly, ale pak jsem si najednou na něco vzpomněl, dovrávoral jsem zpátky a zabouchl dveře ledničky.

Ve třetím poschodí to nevypadalo o nic líp.
Henryho dveře byly dokořán. Nikdy jsem je ještě otevřené neviděl. Henry zásadně dveře zavíral. Nechtěl, aby měl někdo nad ním výhodu, že ho vidí. Ale teď . . .
„Henry?"
Jeho hůl ležela na podlaze a vedle ní tmavý provaz, černá šňůra s několika uzly.
Všechno tu vypadalo jakoby pohozené a ve spěchu zanechané, jako by Henry ztratil ty věci při rvačce anebo je tu nechal, když utíkal . . .
Ale kam?
„Henry?"
Zvedl jsem šňůru a začal si prohlížet uzly. Dva uzly za sebou, mezera, tři uzly, velká mezera a potom řada tří, šesti, čtyř a devíti uzlů.
„Henry!" zavolal jsem ještě hlasitěji.
Rozběhl jsem se ke dveřím paní Gutierrezové a zaklepal. Pohlédla mi do obličeje a z očí jí vyhrkly slzy. Vztáhla tortillami vonící ruku a dotkla se mé tváře. „Ach vy chudáčku, chudáčku. Pojďte, chudáčku, posaďte se. Chcete jíst? Nčco donesu. Jen seďte, ne, jenom seďte. Kávu?" Přinesla mi kávu a utřela si slzy. „Chudinka Fannie. A vy jste taky chudinka. Co to je?"
Rozložil jsem noviny a přidržel jí je k očím.
„Já nečtu inglés," řekla a ucouvla.
„Ani to číst nemusíte," řekl jsem. „Nepřišla si Fannie někdy zatelefonovat a nepřinesla si s sebou tyhle noviny?"

„Ne, ne!“ Náhle změnila barvu v obličeji, jak se rozpomněla. „Estúpida. Sí. Přišla. Ale koho volala, to nevím.“
„Mluvila dlouho, hodně dlouho?“
„Dlouho?“ Chvilku si v duchu musela moje slova překládat a pak horlivě přikývla. „Sí. Dlouho. Dlouho se smála. Ach, jak se ona smála a mluvila, a mluvila a smála.“
A při tom si zvala na návštěvu pána noci, času a temnoty, pomyslel jsem si.
„A měla s sebou tyhle noviny?“
Paní Gutierrezová obracela noviny v rukou, jako by to byla nějaká čínská hádanka. „Možná si, možná ne. Možná tyhle, možná nějaké jiné. Nevím. Stejně je Fannie na pravdě boží.“
S pocitem, že vážím sto padesát kilo, jsem se obrátil a se složenými novinami v ruce se opřel o dveře.
„Nejradši bych tam byl taky,“ řekl jsem. „Mohl bych si, prosím vás, od vás zatelefonovat?“
Veden jakousi zvláštní předtuchou jsem nevytočil číslo Green Envy, ale spočítal jsem uzle a zavolal na číslo ze šňůry slepého Henryho.
„Vydavatelství Janus,“ ozval se nosový hlas. „Green Envy. Čekejte prosím.“
Sluchátko mi vypadlo z ruky. Slyšel jsem těžké nohy vlekoucí se chladnými haldami pomačkaného papíru.
„Sedí to!“ zařval jsem, až paní Gutierrezová leknutím nadskočila. „To číslo sedí,“ křičel jsem na Green Envy ve své ruce.
Henry si z nějakého důvodu poznamenal číslo Janusova vydavatelství na své šňůře, kde si vázal uzly, když nechtěl na nčco zapomenout.
„Haló, haló!“ křičel jsem.
Z dálky jsem z redakce Green Envy slyšel ječet jakéhosi maniaka, uvězněného a vražděného randálem šílených kytar. Na latríně tancoval nosorožec a dva hroši španělské fandango, aby tu hudbu přehlušili. Někdo v tom zmatku mlátil do psacího stroje. Někdo zase hrál za jiného bubnování na harmoniku. Čekal jsem čtyři minuty a pak jsem praštil telefonem, ani jsem nezavěsil sluchátko, nechal jsem je ležet a zuřivě vyběhl z pokoje paní Gutierrezové.
„Proč jste tak rozčilený, pane?“ zeptala se mne paní Gutierrezová.
„Rozčilený, rozčilený, kdo je tu rozčilený!“ křičel jsem. „Prokristapána, nikdo tam nebere telefony, nemám ani na to, abych se do té zatracené redakce rozjel, ať už je kde chce v Hollywoodu, a znovu je volat nemá cenu, protože mají ten zatracený telefon vyvěšený, a zatím nám letí čas a kde je sakra Henry? On už je určitě mrtvý!“
Není mrtvý, měla v té chvíli říct paní Gutierrezová, jen spí.
Neřekla však nic a já jí poděkoval za její mlčení a řítil jsem se pryč chodbou. Vůbec jsem nevěděl, co si počít. Neměl jsem ani na tu pitomou červenou tramvaj do Hollywoodu. Já . . .
„Henry!“ zavolal jsem do schodiště.
„Co je?“ ozvalo se za mnou.
Prudce jsem se otočil a vykřikl. Nebylo tam však nic než
tma.
„Jste to vy, Henry –“
„Já,“ přisvědčil Henry a vystoupil do trošky světla nad schody. „Když se Henry rozhodne schovat, tak se schová doopravdy. Vždyť on tu zase byl Smraďoch. Asi ví, že víme, co všechno ví o tomhle maléru. Když jsem ho slyšel, jak se plíží po verandě před mým oknem, prostč jsem vzal draka, vyskočil jsem ven. Všechno jsem nechal ležet na podlaze, bylo mi to úplně fuk. Našel jste to?“
„Ano. Vaši hůl. A šňůru s uzlíky, které tam byly místo čísel.“
„Zajímá vás, jak to bylo s těmi uzlíky, s tím číslem?“
„Ano.“
„Den předtím, než Fannie odešla navždycky, jsem slyšel na chodbě pláč. A to už mi stojí Fannie u dveří. Tak jsem otevřel a vpustil dovnitř všechen ten smutek. Nevídal jsem ji často nahoře, schody ji úplnč ničily. Neměla jsem to dělat, ne, neměla jsem to dělat, povídá Fannie, můžu si za všechno sama, povídá, a opakuje to znovu a znovu. Dejte pozor na všechny tyhle krámy, Henry, vemte si ty věci, bože, jaká jsem já husa, povídá, a dala mi pár starých gramofonových desek a nějaké noviny, prý hrozně vzácné, povídala, a já jí poděkoval, ale v duchu jsem si pomyslel, že si je klidně mohla nechat, a Fannie se zase vracela chodbou, volala sama pro sebe, jaká je hloupá, a já prostě ty staré noviny a desky někam položil a dlouho na ně ani nepomyslel, až když tam na hřbitově složili Fannii všechny ty pocty, zazpívali jí a byla pohřbená, jsem dneska ráno přejel po těch pitomých novinách rukou a řekl jsem si, co to vlastně je? A tak jsem zavolal paní Gutierrezovou a řekl jí ‚Co‘? v mexičtině i v angličtině a ona se na ty noviny podívala, viděla ta slova, co teď vidíte vy, zakroužkovaná inkoustem, docela stejná slova v pěti různých vydáních toho časopisu a vždycky se stejným telefonním číslem, a tak jsem se chtěl dovědět, proč vlastně Fannie tolik plakala a co má znamenat to číslo, a uvázal jsem si ty uzle a zatelefonoval. Vy jste tam volal taky?“
„Ano, Henry,“ řekl jsem. „Našel jsem stejné noviny u Fannie v bytě. Proč jste mi neřekl, že je máte?“
„Nač bych vám to říkal? Připadalo mi to jako úplná hloupost. Ženské řečičky. Četl jste to vůbec? Pani Gutierrezová mi to přečetla, mizerně, ale nahlas. A já se musel smát. Propánaboha, pomyslel jsem si, taková pitomost, vážnč pitomost. Kdo může číst takové nesmysly a ještě jim věřit?“
„Fannie,“ řekl jsem po chvíli.
„Povězte mi něco. Když jste tam na to číslo zavolal, vzal telefon takový přiblblý frajer, promluvil do něj a už se neozval?“
„Pořádný frája.“
Henry mne začal postrkovat k otevřeným dveřím svého bytu. Nechal jsem se vést, jako bych já byl slepec.
„Jak vůbec vedou takový podnik?“ zamyslel se Henry.
Stáli jsme teď u jeho dveří. Řekl jsem: „Když nemá někdo žádné ohledy, dovede vytáhnout z lidí plno peněz.“

„A to byla vždycky moje potíž. Měl jsem ohledů až moc. Takže jsem jakživ z nikoho nic nevytáhl. Ale i tak mám peněz až dost –“
Zarazil se, protože zaslechl, jak jsem se prudce nadechl.
„Podle toho zvuku se mi zdá, že si ode mě chce někdo vypůjčit moje životní úspory,“ řekl s mírným pokynutím a úsměvem.
„Jenom když pojedete se mnou, Henry. A pomůžete mi najít chlapa, co ublížil Fannii.“
„Smraďocha?“
„Smraďocha.“
„Dávám vám svůj nos k dispozici. Veďte mě.“
„Potřebujeme peníze na taxíka, abychom ušetřili čas, Henry.“
„Jakživ jsem nejel taxíkem, tak proč bych si do něj sedal teď?“
„Musíme se do té redakce dostat, než tam zavřou. Čím dřív se dovíme, co potřebujeme vědět, tím to bude bezpečnější. Nerad bych strávil další noc tím, že bych se strachoval, co se děje s vámi tady v tom baráku anebo co mě čeká na pobřeží.“
„Smraďoch má ostré zuby, co?“
„To teda můžete věřit.“
„Pojďte dál.“ Henry obešel s úsměvem pokoj. „Kouknem se společně, kam si slepec schovává peníze. Budou všude možně po pokoji. Potřebujete osmdesát dolarů?“
„Proboha to ne.“
„Tak asi šedesát nebo čtyřicet?“
„Dvacet nebo třicet nám bude stačit.“
„Tak je máte mít.“ Henry se ušklíbl, zastavil, zasmál a vytáhl ze zadní kapsy kalhot tlustý svazek bankovek. Začal peníze odpočítávat. „Tak tady máte čtyřicet.“
„Hned tak vám to ale nesplatím.“
„Jestli dostanem chlapa, co povalil Fannii, nedlužíte mi nic. Jen si ty peníze vemte. Najděte mi hůl. A zavřete dveře. Jdeme na to! Najdeme toho nádivu, co nejdřív zvedne telefon a pak si odjede na dovolenou.“
V taxíku Henry jen zářil a usmíval se na všechny ty zdroje vůní a pachů, které neviděl.
„To je paráda. Jakživ jsem si k taxíku pořádně nepřičichl. Tenhle je nový a jede rychle.“
Nedalo mi, abych se ho nezeptal: „Jakto že jste si tolik našetřil, Henry?“
„Koníky sice nevidím, nemůžu se jich dotknout, ani si k nim čichnout, ale rád si vsadím. Mám na dostihách kamarády. Dovedou poslouchat a s prachama to zařídí. Sázím víc a prohrávám míň než kdekterý trouba, co dobře vidí. A peníze se mi hromadí. Když už jich mám moc, zaběhnu si k některé té ošklivé ženské v domcích před naším barákem. Jsou prý ošklivé, ale mně to nevadí. Slepota má taky své výhody. Kde to jsme?“
„Tady,“ řekl jsem.“
Zabočili jsme do uličky za jakousi budovou ve zchátralém bloku hollywoodských domů jižně od bulváru. Henry se zhluboka nadechl. „Smraďoch tu nebyl. Ale zato jeho bratranec. Dejte na sebe pozor.“
„Za chvíli jsem zpátky.“
Vystoupil jsem z vozu. Henry zůstal na zadním sedadle, s holí na klíně a s očima pokladně zavřenýma.
„Budu tu zatím poslouchat taxametr,“ řekl, „a dohlídnu, aby nešel moc rychle.“

Soumrak už dávno zmizel a nastala temná noc, když jsem procházel uličkou a díval se vzhůru na zpola osvětlené neonové nápisy u zadního schodiště budovy s velikým bohem Janusem namalovaným ze dvou stran nad nimi. Polovina obličeje ve všech těch deštích oprýskala. Brzy určitě zmizí i druhá půlka.
I bohové to mají letos těžké, pomyslel jsem si.
Propletl jsem se po schodišti mezi různými mladými muži a ženami se starými obličeji, kteří se tam krčili jako zbití psi, kouřili a prosili za prominutí, že překážejí, a omlouval jsem se na všechny strany, ale nikoho to zřejmě nezajímalo. V nejhořejším poschodí jsem vstoupil do dveří.
V redakci to vypadalo, jako kdyby tam od občanské války nikdo neuklízel. Na každém kousku a koutu podlahy se válely papíry zmačkané do kuličky nebo stočené do svitku. Na oknech a psacích stolech ležely stovky starých novin, pomačkaných a žloutnoucích. Tři koše na papíry byly úplné prázdné. Kdo do nich mínil odhodit papír, ten se desettisíckrát netrefil. Brodil jsem se závějemi, které mi sahaly až po kotníky. Šlapal jsem po suchých doutnících, cigaretových špačcích i po švábech, jak jsem poznal po zapraskání droboučkých hrudí. Pod jedním zasněženým stolem jsem našel telefon, který tam kdosi zanechal, zvedl jsem sluchátko a naslouchal.
Měl jsem dojem, že slyším auta ujíždějící pod oknem paní Gutierrezové. Ale ta jistě už dávno zavěsila.
„Díky za počkání,“ řekl jsem.
„Poslyšte, mladej, co tady chcete?“ ozval se kdosi.
Zavěsil jsem a otočil jsem se.
Papírovými závějemi se ke mně brodil hubený dlouhán s jasně znatelnou kapičkou vody na tenkém nose. Měřil si mě nikotinem zamlženýma očima.
„Asi před půlhodinou jsem vám volal,“ kývl jsem k telefonu, „a teď jsem sám sobě zavěsil.“
Pohlédl k telefonu, poškrabal se po hlavě a najednou mu to došlo. Zmohl se na chabý úsměv a řekl: „Do prdele.“
„Přesně tak si to myslím.“
Dělal na mě dojem, jako kdyby byl přímo hrdý, že k tomu telefonu nepřišel, asi ho víc bavilo, když někde vymýšlel vlastní zprávy.

„Poslyšte," řekl pak, protože po prvním nápadu dostal zřejmě zas úplně jiný. Patřil asi k těm lidem, co jim to myslí pozpátku. „Nejste náhodou polda?"
„Ne, jenom Kouzelné peříčko."
„Cože?"
„Pamatujete na Dvě černé vrány?"
„Co?"
„Z roku 1926. Dva běloši nalíčení načerno vyprávěli o Kouzelném peříčku. O takovém jemném chmýří. Z broskví. Ale pusťte to z hlavy. Psal jste tohle?" Přidržel jsem mu před očima časopis Janus, Green Envy, stránku s tím strašně smutným inzerátem dole.
Mrkl na inzerát. „Jasně že ne. To je úplně v pořádku. Dostali jsme to poštou."
„Přemýšlíte vůbec někdy, proč takový inzerát berete?"
„Prosím vás, pane, my to ani nečteme, prostě to otiskneme. Jsme přece ve svobodné zemi, ne? Ukažte mi to." Popadl inzerát, zblízka se na něj podíval a pohyboval rty. „No jo. Tenhleten. Legrační, viďte?"
„Uvědomujete si, že si ten blábol třeba někdo přečte a naletí na něj?"
„Tak má holt smůlu. Poslyšte, proč odsud rovnou nespadnete ze schodů, ať vás už nevidím?" Hodil mi noviny zpátky.
„Neodjedu, dokud nedostanu telefon toho idiota."
Chlapík se na mne ohromeně podíval a pak se zasmál. „To by byla informace, viďte, něco, co se hned tak nikomu nepoví. Samozřejmě, chcete mu napsat. Však my mu poštu pošleme. Anebo si ji přijde vyzvednout sám."
„Jenže tohle je hrozně důležité. Někdo umřel. Někdo –" došla mi energie. Rozhlédl jsem se po moři papíru na podlaze a bezděčně jsem vyndal z kapsy krabičku krátkých zápalek.
„Tady by to hořelo!" řekl jsem.
„Co by hořelo?"
Rozhlédl se po ročním nánosu zmačkaného papíru, prázdných plechovek od piva, poházených papírových šálků a starých obalů od hamburgrů. Na tváři mu vyvstal výraz nesmírné pýchy. Oči se mu málem roztančily, když viděl, jak na okenních parapetech čile vyrábějí penicilin půllitrové i třičtvrtčlitrové voskované kartony od mléka a vedle se povalují pánské trenýrky, dodávající místnosti skutečné noblesnosti.
Abych trochu upoutal jeho pozornost, škrtl jsem sirkou.
„Hej!" řekl.
Sfoukl jsem první sirku, abvch projevil trochu dobré vůle, ale když mi nenabídl sebemenší pomoc, zapálil jsem další.
„Co když ji pustím na podlahu?"
Chlapík se znovu rozhlédl po místnosti. Papírový odpad mu vířil a šplíchal kolem kotníků. Kdybych upustil zápalku, dostihnou ho plameny v pěti vteřinách.
„To přece neuděláte," řekl.
„Ne?" Sfoukl jsem sirku a zapálil třetí.
„Vy máte ale zatracený smysl pro humor, co?"
Pustil jsem zápalku na zem.
Chlapík zařval a vyskočil metr dvacet.
Zašlápl jsem plamen, než se stačil rozšířit.
Chlapík se zhluboka nadechl a zařval jako túr.
„Koukejte odsud sakra vypadnout! Vy . . ."
„Jenom počkejte." Zapálil jsem poslední sirku, přikrčil jsem se a střežil plamínek, který už se blížil k půl tunč zmačkaných článků, starých vizitek a roztržených obálek.
Pošťouchl jsem na několika místech plamínek a papír vzplál.
„Co sakra chcete?"
„Jen jedno telefonní číslo. Nic víc. Pořád ještě nebudu mít adresu, takže toho chlapa nenajdu, nevypátrám ho. Ale chci u všech čertů to telefonní číslo, nebo vám to tu všechno shoří."
Uvědomil jsem si, že mi hlas vystoupil asi o deset decibelů, že křičím jako šílenec. To bojovala v mé krvi Fannie. A z mého dechu ječela spousta jiných mrtvých, kteří se chtěli dostat ven.
„Dejte mi to číslo!" křičel jsem.
Plameny se šířily.
„Do prdele, člověče, zašlapte ten oheň, já vám to zatracený číslo dám. Počkejte, sakra, už vám ho nesu!"
Skákal jsem po plamenech a tancoval kolem dokola. Než mi pan Janus, redaktor, který musel volit mezi dvěma zly, našel v kartotéce číslo, místností se už valil dým, ale oheň byl uhašen.
„Tady máte sakra to svý zasraný číslo. Vermont čtyři, pět, pěť. pět. Slyšíte? Čtyři, pět, pět, pět!"
Rozžehl jsem poslední zápalku a nechal ji hořet, dokud mi nestrčil pod nos kartu.
„Ten kdo tě kdysi miloval," stálo na ní, a pak to telefonní číslo.
„Snad vám to stačí!" křičel redaktor.
Sfoukl jsem zápalku. Ramena mi sklesla, jak jsem si oddechl.
Teď ho dostanem, Fannie, pomyslel jsem si.
Určitě jsem to řekl nahlas, protože redaktor, v obličeji rudý vzteky, po mně najednou plivl. „Co myslíš, že dostaneš?"
„Leda mě někdo zabije." řekl jsem, jak jsem scházel ze schodů.
„To taky doufám!" slyšel jsem, jak za mnou křičí redaktor.
Otevřel jsem dveře taxíku.
„Taxametr uhání jako splašený," řekl Henry na zadním sedadle. „Ještě štěstí, že mám plno peněz."

„Hned jsem tady.“
Pokynul jsem taxikáři, aby za mnou šel na roh, kde stála telefonní budka.
Dlouhou chvíli jsem váhal, bál jsem se zavolat to číslo, bál jsem se, že někdo opravdu ten telefon zvedne.
Co má vlastně člověk říct vrahovi v době, kdy všichni večeří? pomyslel jsem si.

Vytočil jsem číslo.
Ten, kdo tě kdysi miloval, byť už je tomu dávno.
Kdo by odpověděl na tak přiblblý inzerát?
V pravou noc by to udělal každý z nás. Kdyby se ozval hlas z dávných dob a připomněl nám důvěrný dotek, teplý dech u ucha, vášeň, která udeří jako blesk. Kdo z nás není zranitelný, pomyslel jsem si, kdo dokáže odolat tomu hlasu ve tři hodiny ráno? Anebo smutku, když se probudíš po půlnoci a slyšíš někoho plakat, a vlastně to pláčeš ty, slzy ti stékají po bradě, a přitom jsi ani netušil, že jsi měl v noci zlý sen.
Ten, kdo tě kdysi miloval . . .
Kam se asi poděla? A kde je teď on? Žije ještě někde? Snad to ani není možné. Uběhlo od té doby už tolik času. Ten, kdo mě miluje, asi už na tomhle světě ani není. A co kdyby? Proč mu nezavolat, tak, jak jsem volal teď já?
Třikrát jsem vytočil číslo a pak jsem se vrátil do auta, poseděl s Henrym a poslouchal, jak si taxametr čile tiká. „Nelamte si s tím hlavu.“ řekl mi Henry. „Ten taxametr mi nevadí. Ještě na mě čeká koníků a prachy se taky posypou. Jděte si znovu vytočit to číslo, chlapče.“
Chlapec šel tedy znovu vytočit číslo.
Tentokrát zvedl telefon kdesi daleko, až se mi zdálo, že někde v jiné zemi, samozvaný ředitel pohřebního ústavu.
„Ano?“ ozvalo se ze sluchátka.
Chvíli mi trvalo, než jsem ze sebe vypravil: „Kdo je tam?“
„Řekněte spíš, kdo volá?“ ozvalo se na druhém konci opatrně.
„Proč vám to tak trvalo, než jste ten telefon zvedl?“ Slyšel jsem, jak v blízkosti aparátu na druhém konci projíždějí auta. Telefon byl tedy v nějaké budce v ulici kdesi ve městě. Pronánaboha, pomyslel jsem si, má to zařízené stejně jako já. Úřaduje z nejbližší telefonní budky.
„Jestli mi nemíníte nic říct,“ začal ten člověk na druhém konci drátu.
„Počkejte,“ řekl jsem. Skoro tě poznávám po hlase, pomyslel jsem si. Řekni ještě něco. „Viděl jsem v Janusi váš inzerát. Nemohl byste mi pomoct?“
Hlas na druhém konci drátu promluvil najednou docela klidně, potěšený mým zděšením. „Dokážu pomoci každému, kdekoliv a kdykoliv,“ řekl spokojeně. „Vy jste jeden z těch osamělých?“
„Cože?“ vykřikl jsem.
„Jestli jste jeden z těch –“
Z těch osamělých, řekl zrovna. A tím jsem pochopil všechno.
Znovu jsem se octl u Crumleyho a v té velké tramvaji, řítící se za studeného deště do zatáčky. Hlas v telefonu byl tím hlasem, který jsem před celými věky slyšel za noční bouře, hlasem, mluvícím o smrti a osamělosti, o osamělosti a o smrti. Nejdřív se mi vybavila vzpomínka na ten hlas, pak na sezení u Crumleyho, který ji ze mne vypáčil, a teď najednou slyším ten hlas doopravdy, po telefonu. Chybělo jen jedno jediné. Pořád jsem ještě nevěděl, komu ten hlas patří. Byl mi známý, povědomý, skoro jsem ho už poznával, ale . . .
„Mluvte hlasitěji,“ málem jsem vykřikl.
Člověk na druhé straně se podezíravě odmlčel. A vtom jsem zaslechl nejnádhernější zvuky celých věků.
Vítr, vanoucí ke břehu. Ale ještě něco víc – příboj, valící se k pobřeží, hlasitější a hlasitější, pořád bližší, až jsem měl málem pocit, že se mi tříští u nohou.
„Proboha, vždyť já vím, kdo jste,“ vykřikl jsem.
„Ani nápad,“ řekl ten člověk do telefonu a zavěsil.
Přece jen to však nestačil včas. Divoce jsem se díval na němý telefon ve své ruce a drtil sluchátko v pěsti.
„Henry!“ zařval jsem.
Henry se vyklonil z taxíku a zadíval se do prázdna.
Naskočil jsem do taxíku tak rychle, až jsem upadl.
„Pořád ještě jste se mnou?“
„Nejsem,“ řekl Henry. „Kde vlastně jsem? Promluvte s řidičem sám.“
Promluvil jsem s ním. A už jsme ujížděli pryč.

Taxík se stočenými okny pomalu zastavil. Henry se naklonil kupředu a svým obličejem připomínal příď staré lodi. Začichal.
„Tady jsem nebyl už od dětství. Voní to tu oceánem. A co je to za hnilobný pach? Molo. Tak tady bydlíte, pane spisovateli?“
„Já, velký americký romanopisec? Jasné.“
„Doufám, že vaše romány budou mít lepší vůni.“
„Jestli tohle přežiju, tak možná že ano. Můžem tu nechat ten taxík čekat, Henry?“
Henry si olízl palec, vyndal ze svazku bankovek tři dvacetidolarovky a podržel je na předním sedadle taxíku.
„Uklidňuje vás to trochu, chlapče?“
„Tím máte zaplaceno až do půlnoci,“ řekl taxikář, jak si bral peníze.
„O půlnoci už bude po všem,“ řekl Henry. „Víte vůbec, co děláte, chlapče?“

Než jsem stačil odpovědčt, přivalila se pod molo vlna.
„Má to stejný zvuk jako newyorská podzemka," řekl Henry. „Ne abyste se nechal přejet."
Taxík jsme nechali čekat na začátku benátského mola. Snažil jsem se vést Henryho nocí.
„Nepotřebuju, aby mě někdo vodil," řekl Henry. „Jen mě upozorněte na dráty, lana nebo pohozené cihly, to docela stačí. Ale mám citlivý loket, nesnáším, když se mě někdo dotýká."
Nechal jsem ho, ať si jde hrdě sám.
„Počkejte tady," řekl jsem mu. „Asi o metr si poodstupte. Nebude vás tu vidět. Až se budu vracet, řeknu jen jedno jediné slovo ‚Henry' a vy mi povíte, čím jsem cítit, ano? A pak se jen otočíte a půjdete k taxíku."
„Slyším, jak mu pořád ještě běží motor."
„Řekněte taxikáři, aby vás zavezl na benátskou policejní stanici. Ptejte se tam po Elmo Crumleym. Kdyby tam nebyl, ať ho hned volají domů. Musí sem s vámi přijet, co nejrychleji, jak jednou tuhle věc rozběhneme. Chci říct, jestli ji rozběhneme. Možná že nakonec dneska ani váš nos potřebovat nebudem."
„Doufám, že budeme. Vzal jsem si s sebou hůl a rád bych toho chlapa pořádně praštil. Dovolíte mi, abych ho aspoň jednou přetáhl?"
Zaváhal jsem. „Ale jen jednou," řekl jsem. „Nebudete se tu bát, Henry?"
„Schovám se jako Bratříček lišák." Já si zas, kdvž jsem odcházel, připadal jako Bratříček králík.
Molo vypadalo jako sloní hřbitov, samé tmavé kosti a nad nimi příkrov mlhy a moře, které se sem hnalo, aby vše pohřbilo, odhalilo a zase pohřbilo.
Procházel jsem kolem obchůdku, bytů, malých jako krabice na boty, a zavřených pokerových heren a cestou jsem si tu i onde všiml telefonů, které stály ve svých neosvětlených schránkách a čekaly, až je zítra anebo příští týden někdo zvedne.
Přecházel jsem po prknech, přes vzdechy a šelesty vlhkého i suchého dřeva. Celá ta stavba vrzala a houpala se jako potápějící se loď a já šel dál kolem varovných vlaječek a návěští s nápisem Nebezpečí, překračoval jsem napnuté řetězy, octl jsem se, kam vůbec nejdál jsem se mohl dostat, na samém kraji mola, a ohlédl se na zabedněné dveře a stažené sešpendlené přední plachtoviny.
Vklouzl jsem do poslední telefonní budky a s klením jsem se přehraboval v kapsách, dokud jsem nenašel nikláky, které jsem dostal od Henryho. Vstrčil jsem jeden, vhodil do aparátu a vytočil číslo, které mi dal redaktor Januse.
„Čtyři – pět – pět – pět," zašeptal jsem a čekal.
V té chvíli mi praskl řádně už odřený řemínek od hodinek s Myšákem Mickeym. Hodinky spadly na podlahu budky. Zaklel jsem, zvedl je a zastrčil pod přístroj na poličce. A pak už jsem jenom poslouchal. Jasně jsem slyšel, jak v dálce zvoní telefon.
Nechal jsem sluchátko viset na šňůře, vyšel jsem z budky a stál jsem a se zavřenýma očima poslouchal. Zpočátku se mi zdálo, že kolem hučí jen příboj, který se mi valí pod nohama a otřásá prkny. Příboj na chvíli ztichl. A tehdy, když jsem napnul uši, jsem to konečně zaslechl.
O kus dál, uprostřed mola zvonil telefon.
Je to snad náhoda? pomyslel jsem si. Telefony přece zvoní všude a pořád. Ale co tenhle, asi o sto metrů ode mne? Nevytočil jsem snad jeho číslo?
Napůl jsem ještě stál v budce a napůl jsem z ní už vykročil, ale vtom jsem popadl sluchátko a zavěsil je do vidlice.
Daleko ve větrné temnotě přestal ten druhý telefon zvonit.
To ovšem pořád ještě nic nedokazovalo.
Vhodil jsem znovu minci do přístroje a vytočil totéž číslo.
Zhluboka jsem se nadechl a . . .
Telefon ve své skleněné rakvi, na půl světelného roku ode mne, začal znovu vyzvánět.
Až jsem povyskočil a prudce mne zabolelo v hrudi. Cítil jsem, jak se mi rozšiřují oči a jak nasávám studený vzduch.
Nechal jsem telefon zvonit. Vystoupil jsem z budky a čekal, že se tam v noci někdo rozběhne z uličky, z vlhkého stanu anebo od podniku, kde se lidé trefují do lahví od mléka. Někdo, kdo jako já poběží zvednout telefon. Někdo, kdo jako já vyskočí ve dvě ráno z postele a utíká deštěm, aby si promluvil se sluneční září v Mexico City, kde život pořád ještě kráčí a žije a jako by nikdy neumíral. Někdo.

Na celém molu byla pořád ještě tma. V jediné chatrči se nerozsvítilo. Jediná plachtovina nezašeptala. Telefon vyzváněl. Příboj pronikal pod prkny, jako by hledal někoho, kohokoli, kdo by ten telefon zvedl. Telefon zvonil. Zvonil a zvonil.
Chtělo se mi utíkat a zvednout ten zatracený přístroj, aby už ksakru ztichl.
Proboha, pomyslel jsem si. Vezmi si ten niklák zpátky, nech ho vypadnout. Vezmi si ho . . .
A vtom se to stalo.
Rychle se objevil uzounký proužek světla a zazářil ven. Někdo se tam pohnul, tam u toho telefonu. Telefon zvonil. Zvonil a zvonil. A kdosi tam stál ukryt ve stínu a pozorně tomu zvonění naslouchal. Zahlédl jsem, jak to tam bíle zablesklo, a pochopil jsem, že ten, kdo tam stojí, se rozhlíží po molu, bojácně, pečlivě a pátravě.
Strnul jsem.
Telefon zvonil. Konečně se ten stín pohnul a obličej se odvrátil a naslouchal. Telefon zvonil. Stín se pojednou rozběhl.
Vskočil jsem zpátky do budky a v poslední chvíli popadl sluchátko.
Cvaknutí.
Na druhém konci jsem slyšel dech. A pak konečně ten člověk promluvil. „Ano?"
Proboha, pomyslel jsem si, je to on. Ten hlas jsem slyšel před hodinou z Hollywoodu.
Ten, kdo tě kdysi miloval.

Zřejmě jsem to řekl nahlas.
Na dlouho se rozhostilo ticho, jako by na druhém konci linky někdo čekal a v úděsu zalapal po dechu.
„Ano?“
To slovo mi prostřelilo ucho a potom srdce. Už ten hlas poznávám, pomyslel jsem si. „Prokristapána,“ řekl jsem chraptivě. „To jste vy!“
Teď střelila má slova do hlavy jeho. Slyšel jsem ho, jak do sebe vtáhl obrovské mračno dechu a vychrlil je ven.
„Čert aby vás vzal!“ vykřikl. „Čert aby vás vzal do pekel.“
Nezavěsil však. Nechal rozžhavený telefon viset, houpat se a tancovat v katově smyčce. Zaslechl jsem ho, jak se řítí pryč.
Když jsem vyšel z budky, bylo na molu ze všech stran prázdno. Na místě, kde se na kratičko objevilo světlo, teď byla tma. Jen kousky starých novin poletovaly po prknoví, když jsem se přinutil jít, ne běžet, celých dlouhých devadesát metrů k druhému telefonu. Našel jsem ho, jak visí a ťuká do studeného skla budky.
Zvedl jsem sluchátko a poslouchal.
Na druhém konci, v té druhé telefonní budce na sta mil odsud, jsem slyšel tikat své hodinky s Myšákem Mickeym, co jsem si koupil za deset dolarů.
Jestli budu mít štěstí a tohle přežiju, půjdu a Myšáka zachráním.
Zavěsil jsem telefon, obrátil jsem se a zadíval se na všechny ty malé budovy, chatrče, průčelí obchůdku a zavřené zábavní podniky. A napadlo mě přitom, že teď asi udělám něco opravdu bláznivého.
A tak jsem to udělal.
Ušel jsem asi dvacet metrů k malému obchůdku, zastavil se před ním a naslouchal. Kdosi tam uvnitř byl, přecházel sem a tam a snad se ve tmě převlékal. Slyšel jsem šmátrání a někoho, kdo si tam sám pro sebe rozzlobeně šeptá, jako by si připomínal, kde najde ponožky, kde boty a kde, sakra, kde má tu zatracenou kravatu? Anebo to možná jen šuměl příboj pod molem a vymýšlel si lži, které si jaktěživ nikdo nemohl ověřit.
Mumlání ustalo. Ten člověk zřejmě vycítil, že stojím před dveřmi. Slyšel jsem pohybující se kročeje. Neobratně jsem uskočil a v té chvíli jsem si uvědomil, že mám prázdné ruce. Nenapadlo mne ani, abych si s sebou vzal Henryho hůl.
Dveře se se záštiplnou rychlostí otevřely.
Vytřeštěně jsem se zadíval před sebe.
Naskytl se mi šílený pohled na dvě věci současně.
Vzadu, na malém zpola osvětleném stolku, jsem uviděl celý stoh žlutých, hnědých a červených obalů od čokoládových tyčinek Clark Bar, Nestle’s Crunch a Power House.
A potom . . .
Drobný stín malého mužíčka, který se zase ohromeně díval na mne, jako kdybych ho probudil ze čtyřicetiletého spánku.
A. L. Shrank osobně.
Stál tu přede mnou muž, který uměl věštit z tarokových karet, frenolog, pokoutní psychiatr, ve dne i v noci působící psycholog, astrolog, zenfreudistický jungianský numerolog a životní ztroskotanec, zapínal si roztržitými prsty košili a snažil se podívat se na mne očima, buď strnulýma nějakou drogou nebo vyděšenýma mou nemístnou troufalostí.
„Čert aby vás vzal do pekel,“ řekl znovu, docela potichu.
A pak se dodatečně malinko usmál a dodal:
„Pojďte dál.“
„Ne,“ zašeptal jsem. A potom jsem řekl hlasitěji: „Ne. Radši pojďte vy ven.“
Vítr vál tentokrát špatným směrem, anebo naopak, docela správným.
Proboha, pomyslel jsem si, když jsem se trochu přikrčil a pak se zas pevněji postavil. Jak vlastně foukal vítr celé ty dny? Jak to, že jsem si toho nevšiml? A pak mi došlo, že jsem k tomu měl docela prostý důvod – celých těch deset dní mě trápila rýma. A nic jsem necítil. Vůbec nic jsem necítil.
Henry, pomyslel jsem si, ty vždycky chodíš s tím pozvednutým zvědavým nosem a jasně si uvědomuješ, co cítíš. Chytrý Henry, přecházíš v devět večer ulici, kterou ani nevidíš, a když opačným směrem kráčí smrt, cítíš dávno nepranou košili a špinavé spodní prádlo.
Podíval jsem se na Shranka a chřípí se mi odporem zachvělo. Cítil jsem pot, ten první pach porážky. Potom moč, pach nenávisti. A jaké další směsice? Chleba s cibulí, nečištěné zuby, závan sebeničení. Přivalil se od toho člověka jako bouřkový mrak, jako prudká záplava. Bylo mi, jako bych stál na pustém pobřeží a řítila se na mne třicetimetrová příbojová vlna, připravená mne rozdrtit, a v té chvíli jsem poznal, co je to chorobný strach. Na celém těle mi vyvstal pot a v ústech jsem najednou měl sucho.
„Pojďte dál,“ řekl A. L. Shrank znovu, ale tentokrát nejistě.
V jedné chvíli jsem si myslel, že ustoupí dovnitř jako rak. Potom však postřehl, jak jsem se podíval nejprve na telefonní budku přímo proti jeho krámku a pak přes molo na budku až docela vzadu, kde pořád ještě tikaly mé hodinky s Myšákem Mickeym, a všechno pochopil. Než stačil něco říct, zavolal jsem do stínů.
„Henry?“
Ve tmě se pohnulo cosi temného. Slyšel jsem, jak Henrymu zavrzaly boty o zem, a jak vřele a klidně odpovídá: „Ano?“
Shrankův pohled přeskočil ode mne k místu, kde se ze stínů ozval Henryho hlas.
Konečně jsem se zmohl na otázku:
„Smraďoch?“
Henry se zhluboka nadechl a stejně prudce vydechl.
„Smraďoch,“ přisvědčil.
Kývl jsem. „Víte, co teď dělat, Henry?“

„Pořád ještě slyším, jak jde taxametr," odpověděl Henry.
Koutkem oka jsem ho zahlédl, jak odchází, pak se zastavuje a cosi vymršťuje.
Shrank sebou trhl. Já také. Henryho hůl prolétla vzduchem a dopadla s ostrým zapraštěním na prkna.
„Možná že se vám bude hodit," řekl Henry.
Stáli jsme se Shrankem a dívali se na tu zbraň na molu.
Přímo mnou trhlo, když se taxík rozjel. Popadl jsem hůl a přidržel si ji k hrudi, jako by mi mohla opravdu pomoci proti nožům anebo puškám.
Shrank se zadíval na světla taxíku mizející v dálce.
„Co to má sakra všechno znamenat?" zeptal se.
Za ním se nakláněli na svých šílených loktech Schopenhauer, Nietzsche, Spengler a Kafka, hluboko ponoření v prachu, a také šeptali, ano, co to má všechno znamenat?
„Počkejte, vezmu si boty," řekl Shrank a zmizel mi.
„Ne abyste si bral něco jiného," zavolal jsem za ním.
Rozesmálo ho to, až se tím smíchem zajíkal.
„Co bych si asi měl brát?" zavolal odkudsi, kde jsem ho neviděl a kde se v něčem přehraboval. Ve dveřích mi ukázal boty, v každé ruce jednu. „Nenesu ani pušky, ani nože." Obul si boty, ale tkaničky si nezavázal.
Nemohl jsem ani uvěřit tomu, co se pak událo. Mraky, zahalující až do té chvíle Benátky, se rozhodly ustoupit a odhalily měsíc v úplňku.
Oba jsme vzhlédli a snažili se rozhodnout, jestli je to tak dobře či zle, a pro kterého z nás?
Shrank putoval pohledem k pobřeží a po molu.
„Mohl se uplakat, když viděl tolik písku," řekl. Pak zaslechl sám sebe a mírně si odfrkl. „Pojďte, ústřice, řekl tesař a podržel si je v ruce. Půjdeme na hezkou procházku, pěknou procházku po zlatém břehu."
Shrank vykročil. Já zůstal stát. „To si ani nezamknete?" zeptal jsem se.
Shrank jen kratičce pohlédl přes rameno na všechny ty knihy, které tu ležely seskupené jako supi s černým peřím a zaprášenými zlatými pohledy a čekaly na dotek, jenž by jim vdechl život. V neviditelných sborech zpívaly divoké melodie, které jsem měl už před dávnými dny zaslechnout. Přelétl jsem očima celé ty řady a znovu se na ně zahleděl.
Můj bože, jak to že jsem to už dávno nepochopil?
Celé ty strašlivé valy plné nešťastných osudů, ty řady zmařených životů, literární apokalypsa válek, špín, nemocí, nákaz, krizí, ten zával hrůz, jámy delíria a bludiště, z nichž šílené myši a pomatené krysy nikdy neproniknou ke světlu a nenaleznou cestu ven. Policejní přehlídka zvrhlíků a epileptiků křepčících nad propastí knihovních útesů s tvůrci ještě hnusnějších a odpornějších knih čekajících v dalších temnotách.
Nic proti tomu, když se něco takového najde u jednoho spisovatele, v jedné knize. Takový Poe nebo Sade dokáže dodat trochu koření. Tohle však nebyla knihovna, to byly jatky, vězení, věž, ve které je zavřeno na sto mužů v železných maskách, aby tu navždycky tiše zuřili.
Jak to, že jsem to dávno neviděl a nepochopil?
Protože nad tím vším bděl Rumpelstiltskin.
I když jsem se teď díval na Shranka, měl jsem dojem, že se co chvíli popadne za nohu, roztrhne vejpůl a rozpadne na dva kusy.
Byl směšný k popukání.
Tím však byl ještě mnohem hrůznější.
„Těm knihám na mně vůbec nezáleží," řekl konečně Shrank, čímž nás zas vrátil do normálního života. Nedíval se však na knihy, ale na měsíc. „Tak proč by mně mělo záležet na nich?"
„Ale –"
„A kromě toho, kdo by měl zájem ukrást mi Úpadek západního světa?" řekl Shrank.
„Ale já myslel, že máte svoji sbírku rád!"
„Rád?" Shrank jednou mrkl. „Proboha, copak to nechápete? Já všechno nenávidím. Ať si vzpomenete, na co chcete, není na tomhle světě nic, co bych měl rád."
Vykročil směrem, kudy odjel Henry v taxíku.
„Tak co?" řekl. „Půjdete, nebo ne?"
„Už jdu," řekl jsem.

„Je to snad zbraň?"
Šli jsme pomalu a odhadovali jeden druhého. S úžasem jsem si uvědomil, že držím v ruce Henryho hůl.
„Ne, nejspíš tykadlo," řekl jsem.
„Nějakého hodně velkého hmyzu?"
„Hlavně hodně slepého."
„Vyzná se bez ní? A kam vůbec jede takhle pozdě v noci?"
„Má něco k vyřízení. A hned se vrátí." lhal jsem.
Shrank však dokázal lež ihned rozeznat. Málem se nad tónem mého hlasu zatetelil nadšením. Přidal do kroku a pak se zastavil a prohlížel si mne.
„Nejspíš se orientuje po čichu. Slyšel jsem vás, nač jste se ho ptal, i co vám odpověděl."
„Smraďoch?" řekl jsem.
Shrank se scvrkl ve starých šatech. Rychle pohlédl ke svému levému a potom pravému podpaží a dolů po celé té historii starých skvrn a míst vybledlých časem.

„Smraďoch," řekl jsem znovu.
Zasáhlo ho to jak kulka do srdce.
Zavrávoral, ale zase se napřímil.
„Proč a kam vlastně jdeme?" vypravil ze sebe. Cítil jsem, jak mu pod umaštěnou kravatou bije srdce jako králíkovi.
„Myslel jsem, že jdeme, tak jak nás vedete vy. Já vím jen jedno," popošel jsem, tentokrát o krok před ním. „Slepý Henry pátral po nějakých nepraných košilích, špinavém spodním prádle a páchnoucím dechu. Našel je a pojmenoval mi je."
Raději jsem to hrůzné přízvisko už neopakoval. Shrank jako by se však každým slovem zmenšoval.
„Co by po mně nějaký slepec mohl chtít?" zeptal se po chvíli.
Nechtěl jsem mu hned prozradit všechno. Musel jsem si ho vyzkoušet, snažit se najít jistotu. „Kvůli tomu Janusu, the Green Envy Weekly," řekl jsem. „Viděl jsem u vás oknem pár čísel toho časopisu."
Byla to čirá lež, ale zasáhla ho naplno.
„Ano, jistě," řekl Shrank. „Ale proč ten slepec a proč vy?"
„Protože," zhluboka jsem se nadechl a pak jsem to na něj vychrlil, „to máte všechno na svědomí."
Shrank zavřel oči, srovnal si v hlavě myšlenky a zvolil patřičnou reakci. Zasmál se.
„Co bych měl na svědomí? Takový nesmysl! Jak vás to mohlo napadnout?"
„Protože," šel jsem dál a přiměl ho, aby cupital drobnými krůčky za mnou. Mluvil jsem do mlhy, která se zvedla před námi. „Protože Henry před mnoha dny, když přecházel přes ulici, někoho ucítil. Stejný smrad se táhl chodbou činžáku, kde bydlí, ale stejně je to cítit i tady. A ten smrad jste vy."
Mužíčka zachvátilo znovu to králičí bušení srdce, ale přitom věděl, že se mu pořád ještě nemůže nic stát. Nikdo mu přece nic nedokázal!
„Protože jste hledal ty svoje osamělé duše," řekl jsem. „A já zabedněný blbec, slepější než Henry, vám je pomohl vypátrat. Fannie měla pravdu. Constance měla taky pravdu! Přece jen jsem vám dělal ovečku vábilku. Proboha, vždyť já byl jako Tyfová Marie. Přenášel jsem nákazu, to jest vás, kam jsem se hnul. Protože vy jste chodil za mnou. Abyste našel své Osamělé." Dech mi zabušil v hrudi jako buben. „Osamělé."
Sotva jsem to dořekl, zmocnilo se mne i Shranka něco, co bylo téměř záchvatem. Vyřkl jsem pravdu, která byla jak víko vysoké pece, mrštěné nazpátek, až se ven vyvalil žár a sežehl mi obličej, jazyk, srdce i duši. A Shrank? Vždyť jsem mluvil o jeho životě, o kterém nikdo neměl tušení, o jeho soužení, o všem, co se ještě muselo odhalit a přiznat, ale věděl jsem už, že jsem alespoň strhl azbesl a oheň že sálá navenek.
„Co to bylo za slovo?" zeptal se Shrank, asi deset metrů ode mne a nehybný jako socha.
„Osamělí. Sám jste to přece tak řekl. Mluvil jste o minulém měsíci. O Osamělých."
A byla to pravda. Jako neslyšný vánek, na tichých nohou, v obláčcích mlhy kolem nás kráčel pohřební průvod duší. Fannie a Sam, Jimmie a Cal a všichni ti ostatní. Nikdy jsem si je pořádně nepojmenoval. Nikdy jsem neviděl ten velký jeřáb, který si je všechny nabral a učinil z nich jediný celek.
„Šílíte," řekl Shrank. „Čistě jen hádáte. Vymýšlíte si. Lžete. Nic z toho se mnou nemá co společného."
Pohlédl však přitom na vyhrnuté rukávy na svých hubených zápěstích a kabát zmazaný po včerejší noční námaze. Jak jsem se na něj díval, oblek jako by se mu zmenšoval. A on sám se scvrkával ve své bledé kůži.
Rozhodl jsem se zaútočit.
„Proboha, vždyť vy mi tu hnijete rovnou před očima. Jste hotová urážka lidstva. Všechno nenávidíte, každého na svčtč. Sám jste mi to před chvílí řekl. A tak na to útočíte svou špínou, svým dechem. Vaší skutečnou vlajkou je vaše prádlo a vztyčujete je na stožár, abyste zkazil vítr. A. L. Shrank. Apokalypsa číslo pět."
Shrank se usmíval, radostí celý pryč. Polichotil jsem mu těmi urážkami. Všímal jsem si ho. Sebevědomí mu narostlo. Aniž jsem to tušil, připravil jsem si sýr a měl jsem návnadu do pasti.
Co teď? pomyslel jsem si. Co mám proboha říkat dál? Jak ho vytáhnout z ulity? Jak ho vyřídit?
Shrank si však vyšlapoval přede mnou, nadmutý pýchou nad mými urážkami, zářící metály zkázy a beznaděje, které jsem mu připíchl na umaštěnou kravatu.

Šli jsme. Šli jsme. A šli jsme.
Proboha, pomyslel jsem si, jak dlouho ještě půjdeme, jak dlouho ještě budeme mluvit, jak dlouho tohle potrvá?
Odvíjí se tu film, pomyslel jsem si, jedna z těch neuvěřitelných scén, které se táhnou donekonečna, v nichž lidé něco vysvětlují, druzí jim odpovídají a ti první zas začnou znovu.
To přece není možné.
Ale je.
Shrank si není jist, co vím, a já si zas nejsem jist, jestli to vím, a oba si lámeme hlavu, zda je ten druhý ozbrojen.
„A oba jsme zbabělci," řekl Shrank. Zřejmě jsem poslední slova z těch myšlenek vyslovil šeptem.
Shrank je slyšel a ještě dodal:
„A oba se bojíme druhého vyzkoušet."
Tesař šel pořád dál. A ústřice za ním.

Šli jsme a šli.
A nebyla to scéna z dobrého nebo špatného filmu, kdy lidé až moc mluví, byla to scéna z pozdní noci, kdy měsíc mizí, aby se znovu objevil, mlha houstne a já zatím vedu dialog s duchem přítele idiotského psychiatra Hamletova otce.
Shrank, pomyslel jsem si. Divné jméno. Šraňky spuštěné před tímhle, šraňky tady, pořád narážíš na samé šraňky! Jak vlastně to všechno začalo? Vyjde univerzitu, udělá se pro sebe, vyvěsí si na dveře cedulku s jménem a titulem a potom přijde jednoho roku obrovské zemětřesení, rozpomíná se vůbec na ten rok, co si zlomil nohy a jak mu prasklo v hlavě a

potom dlouho sjížděl bez sáněk, jen na hubeném zadku, a mezi ním a tou propastí dole ho nečekaly žádné ženy, které by mu zmírnily otřes mozku, zkonejšily ho v děsivém snu, utěšily ho v půlnočním pláči a zarazily tu nenávist za svítání? A v jednu ráno vstal náhle z postele, a kde se octl?
V Kalifornii, v Benátkách, kdy dávno už odplula poslední gondola, světla pozhasínala, průlivy se zaplňovaly naftou a starými cirkusovými vozy a za mřížemi burácel jenom příboj . . .
„Mám malý seznam," řekl jsem. „Jakživ je nikdo nebude postrádat."
„Cože?" řekl Shrank.
„Mikádo," připomněl jsem mu. „Píseň, která mi o vás všechno vysvětluje. Cítíte se povznesen nade všechno, všeho včas docílíte. Aby trest odpovídal zločinu, trest aby odpovídal zločinu. Tak třeba ti osamělí. Všichni. Napíšete si je na ten svůj seznam, ve slovech písničky, jakživ je nikdo nebude postrádat. Dopustili se zločinu tím, že všechno vzdali anebo že se nikdy o nic nesnažili. Tím zločinem byla průměrnost, neúspěch nebo osamění. A jejich trestem jste byl vy."
Shrank se teď přímo naparoval a kráčel jako páv.
„No a?" zeptal se, jak šel přede mnou. „No a?"
Nabil jsem si jazyk, zacílil a vystřelil přímo na něj.
„Tak si třeba myslím, že by se někde nablízku našla ustřižená hlava Scotta Joplina."
Shrank se neubránil popudu, který mu vedl pravou ruku ke kapse umaštěného kabátu. Pak se zatvářil, jako by se tam chtěl jen poklepat, potěšenč se zadíval na svou ruku, odvrátil pohled a šel dál.
Jedna rána, jeden zásah. Byl jsem celý nadšený. Teď kdybyste tu tak byl, detektivní poručíku Crumley, pomyslel jsem si.
Vypálil jsem další ránu.
„Kanáři na prodej," řekl jsem tiše, tónem, jenž připomínal zašlá písmena psaná tužkou na lepenkové cedulce v okně té staré paní. „Kanáři."
Shrankova levá ruka sebou s tajenou hrdostí trhla k levé kapse kabátu.
Propána! pomyslel jsem si. Vždyť on u sebe nosí ty její staré noviny, co ležely na dně klece!
Pitomost!
Shrank vykročil rychleji. Šel jsem za ním.
Terč třetí. Zamiř potřetí. A vypal.
„Klec na lvy. Starý pán. Pokladna jízdenek."
Shrankovi klesla brada k náprsní kapse.
Tam by se určitě našly konfety propíchnutých lístků na vlak, jímž nikdy nikdo nejel!
Shrank se dál prodíral mlhou a vůbec si neuvědomoval, že chytám do síťky na motýly jeho zločiny. Byl jako šťastné dítě na loukách Antikrista. Ťapkal droboučkýma nohama po prknech. Blaženě se usmíval.
Co dál? V hlavě mi vířilo. Ach ano.
Viděl jsem Jimmyho na chodbě toho starého baráku, jak se usmívá na celé kolo novými protézami. A potom Jimmyho ve vaně, převráceného a šest sáhů hluboko.
„Falešné zuby," řekl jsem. „Horní i dolní."
Shrank si tentokrát naštěstí nepoklepal na kapsy. Byl bych se musel rozesmát strašlivou hrůzou, kdybych si pomyslel, že u sebe nosí ten mrtvý úsměv. Ohlédl se, a to mi prozradilo, že má protézy ve své chatrči (snad i ve sklenici vody?).
„Terč pátý, pal!"
„Tančící ptáci, poskakující papoušci!"
Shrank si poskočil po molu jako psík. Očima zalétl na svoje levé rameno. Měl tam drápance od ptačích nožek a zbytky trusu! Určitě schovává v chajdě jednoho z těch ptáčků Pietra Massinella.
Terč šestý.
„Marocká pevnost u Arabského moře."
Shrank si maličko olízl ještěrčím jazýčkem žíznivé rty.
Láhev Constancina šampaňského, uložená na polici kus za námi, opřená o nadopovaného DeQuincyho a pochmurného Hardyho.
Zvedl se vítr.
Zachvěl jsem se, protože jsem náhle vycítil, jak za Shrankem a za mnou poletuje na deset tuctů čokoládových obalů, duchové hladových hlodavců z dávných dnů, tiše šustící na nočním molu.
A nakonec jsem to musel říci, i když jsem to ani vyslovit nemohl, přímo jsem se donutil, abych vyřkl ta poslední smutná slova, která mi drtila jazyk, zatímco mi cosi pukalo v hrudi.
„Půlnoční činžák. Plná lednička. Tosca."
V té chvíli udeřila první strana Tosky, kutálela se a proklouzla zpod Shrankových půlnočních dveří jako černý disk vržený přes celé město.
Byl to dlouhý seznam. Stál jsem teď na samém okraji hysterie, zmatku, hrůzy, nadšení nad vlastní prozíravostí, svým odporem i smutkem. Nevěděl jsem, zda se v té chvíli roztančit, uhodit Shranka nebo zařvat.
První však promluvil Shrank, se zasněnýma očima, jak se mu v hlavě znovu a znovu otáčely šeptané Pucciniho árie.
„Ta tlustá ženská má teď klid. Potřebovala klid. A já jí ho dal."

Stěží si vzpomínám, co se vzápětí udalo.
Někdo vykřikl. Pak vykřikl někdo jiný. On.
Paže mi vylétla vzhůru i s Henryho holí.
Zavraždi, pomyslel jsem si. Zabij.

Shrank ucouvl přesně vteřinu předtím, než hůl sekla dolů. Namísto Shranka zasáhla molo a prudkým nárazem mi vylétla z ruky. Se zarachocením dopadla na prkna a Shrank ji odkopl, až přelétla přes okraj mola dolů do písku.
Mohl jsem se teď na toho drobného mužíčka vrhnout jen holými pěstmi, jenže on ustoupil a ve mně se něco zlomilo. Dusil jsem se a plakal. Když jsem před mnoha dny plakal ve sprše nebo se rozplakal v moři, byl to jen začátek. Teď se přivalil plný příval. Kosti se mi sesouvaly v těle. Stál jsem a plakal a užaslý Shrank div že mě málem nepohladil a nezamumlal, ale no tak, no tak.
„Všechno dobře dopadlo," řekl po chvíli. „Ta paní má svůj klid. A měl byste mi za to poděkovat."
Měsíc zašel za velký val mlhy a poskytl mi čas, abych se trochu vzpamatoval. Teď probíhalo všechno jako ve zpomaleném filmu. Stěží jsem pohyboval jazykem a sotva viděl na oči.
„Chcete tím vlastně říct," pokračoval jsem konečně jakoby zpod vody, „že jsou všichni mrtví a já bych vám za ně za všechny měl ještě děkovat. Tak to myslíte?"
Zřejmě pro něj byla ohromná úleva, když musel celé ty měsíce nebo roky čekat, až to někomu poví, lhostejno komu, lhostejno kde a lhostejno jak. Měsíc znovu vyšel. Shrankovi se chvěly rty obnoveným světlem i potřebou se vším se svěřit.
„Ano. Všem jsem jim pomohl."
„Proboha," vydechl jsem. „Pomohl? Pomohl?"
Musel jsem se posadit. Shrank mi pomohl sednout a stál nade mnou, užaslý, jak jsem slabý, pánem nade mnou i nad budoucností noci, člověk, který dokázal obdařit lidi vraždou, uchránit je před utrpením, zbavit je osamění, uložit je ke spánku, aby se nemuseli trápit, zachránit je před životem. Poskytnout jim západ slunce.
„Vy jste jim ale pomohl taky," řekl dost oprávněně.
„Jste spisovatel. Jste zvědavý. Stačilo mi, jen abych vás následoval a sbíral po vás čokoládové obaly. Víte, jak snadné je někoho sledovat? Nikdo se jakživ neotočí. Nikdy. Vy jste se taky nikdy neohlédl. A vůbec jste o ničem nevěděl. Ani nevíte, kolikrát jste mě přivedl k smrti. Trvalo to přes rok. Ukázal jste mi lidi, které jste sbíral pro své knihy. Všechen ten štěrk na cestičce, plevy ve větru, prázdné ulity na pobřeží, hrací kostky bez teček, karty bez čísel. Neměli ani minulost, ani přítomnost. Dal jsem jim tedy možnost, aby neměli ani budoucnost,"
Vzhlédl jsem k němu. Síla se mi vracela. Smutek prozatím pomíjel. Hněv ve mně pomalu sílil.
„Takže to všechno přiznáváte?"
„Proč ne? Všechno je to jen zápach ve větru. I jestli si tady leccos řekneme a já s vámi půjdu na policejní stanici, což taky udělám, nemáte na to, co jsem vám řekl, nejmenší důkaz. Je to všechno jen odvátý horký vzduch."
„Ne tak docela," řekl jsem. „Neodolal jste, abyste si od každé oběti něco nevzal. Ten váš příšerný brloh je plný gramofonových desek, šampaňského a falešných zubů."
„Hajzle!" řekl Shrank a zastavil se. Štěkavě se zasmál a pak se ušklíbl. „Jste pěkně mazaný. Vytáhl jste to ze mě, co?"
Chvíli se vestoje pohupoval a přemýšlel o tom.
„A teď vás prostě musím zabít."
Vyskočil jsem. Byl jsem asi o třicet čísel větší a ne zvlášť odvážný, ale Shrank prudce couvl.
„Ne," řekl jsem. „To přece nemůžete udělat."
„A proč ne?"
„Protože se mě nedokážete dotknout," řekl jsem. „Na všechny ty lidi jste taky ani nesáhl. Vždycky jste od nich dal ruce pryč. Dokázal jste je přimět, aby si ublížili sami, anebo jste je zničil nepřímo. Že mám pravdu?"
„Máte!" Znovu neodolal své pýše. Úplně zapomněl, že tam sedím, a zahleděl se do své zářivé, slavné minulosti.
„Třeba ten děda z pokladny na jízdenky. Toho jste jenom opil, viďte? A pak jste ho možná praštil na kraji průlivu do hlavy, skočil jste dolů a postaral jste se, aby se dostal do té lví klece."
„Správně!"
„A ta stará paní, co prodávala kanáry. Nad tou jste jenom stál a šklebil se na ni?"
„Správně!"
„A Sam. Dal jste mu tolik alkoholu, až ho museli odvézt do nemocnice."
„Správně!"
„A Jimmy. Postaral jste se, aby vypil třikrát tolik, než snesl. Ani jste ho nemusel v té vaně převracet. Převrátil se sám a utopil se."
„Správně!"
„Massinello Pietro. Napsal jste na městskou správu, aby si pro něj přijeli a odvezli jeho desítky psů, koček a ptáků. Jestli už není mrtvý, tak asi brzy umře, co?"
„Správně!"
„A potom samozřejmě holič Cal."
„Ukradl jsem mu hlavu Scotta Joplina," řekl Shrank.
„Takže Cal se vyděsil a ujel z města. Pak John Wilkes Hopwood. S jeho nesmírnou domýšlivostí. Napsal jste mu na dopisním papíru Constance Rattiganové a přiměl ho, aby přišel každý večer nahý ke břehu. Chtěl jste tím Constance vyděsit, aby se utopila!"
„Samozřejmě!"
„A pak se zbavit Hopwooda tím, že byste mu dal vědět, jak jste ho viděl na břehu v noci, kdy Constance zmizela. Připojil jste k tomu opravdu hrozný anonym, plný nejodpornějších urážek."
„Ale on takový opravdu byl."
„A Fannie Florianna. Nechal jste jí u dveří svůj inzerát. A když vám zavolala a dojednal jste si s ní schůzku, jenom jste přišel, vtrhl dovnitř a stejně jako tu starou paní, co měla doma kanáry, jste Fannii vyděsil, až se rozběhla zpátky, ano, a

upadla a nemohla vstát, a vy jste nad ní jen počkal a přesvědčil se, že už nevstane, viďte?“
Měl dost rozumu, než aby na tohle přisvědčil, aby vůbec něco řekl, protože už jsem vstával, a i když jsem pořád ještě byl celý roztřesený, má zuřivost mi dodávala síly.
„Za celé týdny jste udělal jen jednu jedinou chybu. Že jste poslal Fannii ty noviny a nechal jí je i s tím zatrženým inzerátem. Když jste si to uvědomil, vrátil jste se tam a vloupal se do jejího bytu, ale noviny jste nenašel. Jediné místo, kde jste nehledal, byla lednička. Vaše noviny tam ležely pod všemi těmi skleničkami, aby se na nich zachytávalo všechno, co ukápne. Našel jsem je tam. Proto tu taky jsem. A ne proto, že bych snad měl být další na vašem seznamu. Nebo snad máte jiné plány?“
„Ano.“
„Nepovede se vám to, a víte proč ne? Ze dvou důvodů. Jednak nejsem osamělý. Nezkrachoval jsem v životě. Nejsem ztracený. Dokážu, co jsem si předsevzal. Budu šťastný. Ožením se a budu mít hodnou ženu a děti. Napíšu zatraceně dobré knihy a lidé mě budou mít rádi. A to se vám nehodí do krámu. Nemůžete mě zabít, vy zatracený přiblblý ubožáku, protože jsem docela v pořádku. Chápete to? Budu žít na vždycky. A za druhé na mě nedokážete ani sáhnout. Ještě nikoho jste se nedotkl. Když se mne dotknete, jenom tím všechno popřete. Tech ostatních smrtí jste docílil jen proto, že jste těm lidem nahnal hrůzu nebo je zastrašil. Ale jestli mi teď chcete zabránit, abych šel na policii, musíte se dopustit opravdové vraždy, vy jeden impotentní srabe, a musíte to udělat hned teď.“
Zamířil jsem pryč a Shrank se za mnou rozběhl.
Sledoval mne v naprostém zmatku. Málem mě zatahal za rukáv, abych ho dobře poslouchal. „Dobrá, dobrá. Ale abyste věděl, už jsem vás jednou, před dvěma lety, málem zabil. Všiml jsem si vás a sledoval jsem vás. Ale pak jste prodal ty povídky do časopisů a potom jste se seznámil s tou ženou, a tak jsem se rozhodl, že prostě za vámi budu chodit a sbírat lidi, ano, tak přesně to bylo. Ale všechno to doopravdy začalo tehdy v noci, v tramvaji do Benátek, za bouře, když jsem byl opilý a ten stařec ve lví kleci a –“
Proboha ano, pomyslel jsem si, bylo to té deštivé noci, Shrank, kterého jsem ani neviděl, stál za mnou a říkal slova, která mi nikdy nevymizí z paměti.
„Tehdy za noci v tramvaji jste mi byl docela blízko,“ řekl Shrank. „Mohl jsem vztáhnout ruku a dotknout se vás. Ale neudělal jsem to. Dal jsem se na útěk. A vtom začalo pršet, a kdybyste se byl jen na chvíli ohlédl, což jste neudělal, byl byste mne uviděl a poznal, jenomže vy jste se neotočil a –“
Sešli jsme mezitím z mola, octli se v temné uličce u průlivu a rychle kráčeli po mostě. Bulvár byl v té chvíli prázdný. Neviděl jsem na něm ani auta, ani světla. Pospíchal jsem dál.
Uprostřed mostu nad průlivem, nedaleko lvích klecí, se Shrank pojednou zastavil a zachytil se zábradlí.
„Proč mě nechápete, proč mi nepomůžete!“ zakvílel. „Chtěl jsem vás přece zabít. Opravdu jsem to chtěl. Jenomže by to bylo jako zabít Naději, a té přece musí aspoň trochu zůstat na světě, ne, i pro lidi, jako jsem já?“
Obrátil jsem se a pohlédl na něj. „Jenže ne po dnešním večeru,“ řekl jsem.
„Proč?“ vydechl, „proč?“ zeptal se a zadíval se na studenou mastnou vodu.
„Protože jste naprostý a úplný blázen,“ řekl jsem.
„Teď vás tedy zabiju.“
„Ne,“ řekl jsem s nesmírným smutkem. „Zbývá jediný člověk, který si zaslouží, aby byl zabit. Poslední z Osamělých. Poslední ze ztracených. Úplně prázdný člověk. Vy.“
„Já?“ vyjekl mužíček.
„Vy.“
„Já?“ křičel Shrank. „Čert aby vás vzal!“
Prudce se otočil. Chopil se zábradlí. A skočil.
Jeho tělo se řítilo dolů tmou.
Klesl do vod, které byly stejně mastné a odpudivé, jako jeho kabát, stejně hrůzné a temné jako jeho duše, a vody ho zakryly, až v nich úplně zmizel.
„Shranku!“ křičel jsem.
Shrank se však nevynořil.
Vraťte se, chtělo se mi volat.
Jenže pak jsem najednou dostal strach, že se opravdu vrátí.

„Shranku,“ šeptal jsem. „Shranku.“ Sklonil jsem se nad zábradlím mostu a zadíval se do zelené pěny a smrdutých vod.
„Vím, že tam jste.“
Není přece možné, že už je po všem. Bylo by to příliš jednoduché. Číhá tam někde kdesi ve tmě, sedí jak tmavá ropucha pod mostem, s očima obrácenýma vzhůru, a možná že tam čeká se zeleným obličejem a tichounce nasává vzduch.
Poslouchal jsem. Nikde ani nekápla voda. Nikde se nezčeřila vlnka. Nikde se neozval jediný vzdech.
„Shranku,“ šeptal jsem.
Shranku, šeptala ozvěnou prkna pod mostem.
Kus dál ode mne na břehu zvedaly na mé volání hlavy velké naftové bestie a zase je spouštěly k dlouhým pobřežním proudům vody.
A já měl dojem, že slyším, jak Shrank mumlá: Nečekejte na mě. Je to tu dole pěkné. Konečně trochu klidu. Nejspíš tady už zůstanu.
Lháři, pomyslel jsem si. Vylezeš, až tě budu nejmíň čekat.
Na mostě cosi zavrzalo. Prudce jsem se otočil.
Nic. Nic než mlha, která se sem plížila po prázdném bulváru.

Utíkej, napadlo mne. Honem běž telefonovat. Zavolej Crumleymu. Proč už tu vlastně není? Uteč. Ne, nejde to. Kdybych utekl, Shrank by možná vyskočil a prchl. Budu tu muset počkat.
V dálce, dvě míle odtud, se kodrcala veliká červená tramvaj, pískala, kvílela, a jak se tak řítila k dehtové jámě na konci trati, připomínala mi strašlivou bestii, o které se mi zdálo a která mi chtěla vzít můj čas, můj život a mou budoucnost.
Našel jsem malý oblázek a pustil jej dolů.
Shranku.
Oblázek dopadl na hladinu a ponořil se. Ticho.
Shrank mi unikl. A já se mu chtěl pomstít za Fannii.
A co Peg, pomyslel jsem si. Měl bys zavolat jí.
Ne, i Peg bude muset počkat.
Srdce mi bušilo tak hlasitě, až jsem se bál, že se pode mnou pohnou vody a povstanou z nich mrtví. Bál jsem se, že svým dechem převrátím i ty staré jeřáby. Zadržel jsem trochu své srdce i dech a s očima zavřenýma jsem je přimel, aby zvolnily.
Shranku, říkal jsem v duchu, vylez. Čeká tu na tebe Fannie. Čeká tu paní, co prodávala kanáry. Vedle mne stojí ten děda z pokladny jízdenek. Je tu i Jimmy a chce své zuby. Čeká tu Pietro a chce svá zvířata. Vím, že tam jsi. Vylez. Čekám tu na tebe s ostatními.
Shranku!
Byl jsem hlupák.
Protože tentokrát mě Shrank určitě zaslechl.
A přišel si pro mě.

Vylítl z černé vody jako dělová koule z trampolíny. Opsal neuvěřitelnou dráhu.
Prokrista, ty hlupáku, říkal jsem sám sobě v duchu. Proč jsi na něj čekal?
Byl najednou tři metry vysoký, drak, který nakynul z trpaslíka. Řítil se na mě jako fúrie se vztyčenými drápy. Rozezlené, s řevem a jekotem se na mě vrhl a narazil do mě jako balón plný vřelé vody. Dávno už zapomněl na svoje dobré úmysly, na své plány, svůj mýtus a na svou vražednickou počestnost.
„Shranku!“ vykřikl jsem, jako by mě něco nutilo ho pojmenovat.
Všechno to bylo trochu jak v zpomaleném filmu a až strašlivé, jako bych ho snad byl mohl mezi jednotlivými záběry zarazit a prohlédnout si, v jakém se tu tyčí ohromujícím oblouku a výšce, jak mu planou oči a ústa trnou nenávistí a jak se zuřivě sápe rukama, když mě v železném sevření drží za kabát, za košili a za krk. Jak se pojednou naklonil dozadu, ústa měl krvavá mým jménem. Smolně černé vody čekaly. Proboha, jenom ne tady, pomyslel jsem si. Lví klece čekaly se dveřmi dokořán.
„Ne!“
Zpomalený pohyb ustal. A po něm přišel rychlý pád.
Spojeni jeho zuřivostí jsme se řítili dolů a při tom prudkém pádu jsme oba lapali po vzduchu.
Jako dvě betonové sochy jsme dopadli na hladinu a ponořili se pod vodu, milenci posedlí bezhlavou vášní, lezli jsme po sobě, abychom udrželi jeden druhého vespod a zbudovali si žebříky ke vzduchu a světlu.
Když jsme tak letěli dolů, zdálo se mi, že Shrank běduje a kvílí: „Spadni, spadni tam, spadni!“ jako kluk při nějako surové hře bez pravidel, ve které jsem nechtěl hrát podle něj.
„Spadni!“
Pod vodou jsme se však jeden druhému ztratili. Vířili jsme tam jako dva krokodýlové, kteří si jdou po krku. Seshora jsme museli vypadat jako zmítající se a hemžící pirani, které se navzájem požírají, anebo veliký lodní šroub, uvolněný a šílící v duhově zbarvené naftě a černé smole.
Když už jsem se málem topil, vysvitla mi drobná jiskřička naděje, která vyšlehla z ohně za mýma očima.
Je to jeho první opravdová vražda, pomyslel jsem si zřejmě v té chvíli, pokud jsem si vůbec stačil něco pomyslet. Ale já jsem silný a nepoddám se. Bojím se temnoty víc, než on se bojí života. A to on určitě ví. Musím zvítězit.
Stalo se však něco jiného.
Něčím jsme posunuli, a jak jsme do toho vstrčili, až mi ten úder vyrazil dech z plic. Byla to lví klec. Shrank mě postrkoval a dokopával do otevřených dveří. Mlátil jsem sebou. Zmítali jsme se na hladině a v tom víru bílé vody mě najednou něco napadlo.
Proboha, vždyť jsem uvnitř. V kleci. Celá ta věc končí stejně, jako začala! Crumley přijde a najde – najde mě!, jak se za úsvitu pohupuji za mřížemi. Prokristapána! Plíce se mi nadmuly ohněm a pokoušel jsem se obrátit a vyprostit. Chtěl jsem posledním dechem na Shranka křiknout a zahnat ho. Chtěl jsem . . .
Ale najednou bylo po všem.
Shrank uvolnil své sevření.
Co se to stalo? pomyslel jsem si. Co! Co se stalo?
Málem mě pustil.
Popadl jsem ho, abych ho odstrčil, ale bylo mi, jako bych zachytil figurínu, která náhle ztratila schopnost gestikulovat. Jako bych držel mrtvolu, která vyskočila z hrobu a teď se tam chce vrátit.
Je vyřízený, pomyslel jsem si. Rozmyslel si to a je hotový. Ví, že musí být poslední. Ví, že mě nemůže zabít, nezapadá to do jeho vzorce.
Shrank se skutečně rozhodl, a když jsem ho tak teď držel, viděl jsem jeho obličej, bledý jako tvář ducha, i to pokrčení ramen, které mi napovídalo, že jsem konečně volný a mohu vystoupit k noci, vzduchu a životu. V temné vodě jsem viděl Shrankovy oči, v nichž se obrážel jeho děs, i jeho otevřená ústa a rozšířená chřípí. Vtom se Shrank zhluboka

nadechl černé vody a potopil se, ztracený člověk hledající svou zkázu.
Shrank zůstal v kleci jako studená loutka a já slepě tápal po dveřích, z posledních sil se jimi protáhl a zamířil nahoru, s divokou modlitbou, abych žil navždycky, našel mlhu a našel Peg, ať už je v tom strašlivém zatraceném světě kde chce.
Vynořil jsem se do lehké právě se snášející mlhy. Sotva jsem vyrazil hlavou nad vodu, nahlas jsem vykřikl úlevou a lítostí. To se mnou zabědovaly duše všech lidí, kteří nechtěli zahynout, a přece v posledním měsíci zhynuli. Začal jsem se dávit, zvracet a málem jsem zase sklesl pod vodu, ale nakonec jsem se dostal ke břehu, vyvlekl jsem se z vody a seděl a čekal na mostě.

Zaslechl jsem, jak někde v dálce zastavilo auto, zabouchly se dveře a kdosi utíká. Z deště se ke mně natáhla dlouhá paže a veliká ruka mne popadla za rameno a začala mnou třást. Ve filmovém záběru zblízka se mi objevil Crumleyho obličej jak žába pod sklem. Crumley vypadal jako zděšený otec, který se sklání k utonulému synovi.
„Jsi v pořádku, je ti dobře, jsi v pořádku?“
Sotva jsem lapal po dechu, ale přikývl jsem.
Za Crumleym stanul teď Henry, čichal v tom dešti a pátral po pachu, kterého se tolik obával, žádný však nenacházel.
„Je v pořádku?“ řekl Henry.
„Živý,“ odpověděl jsem a doopravdy jsem to tak myslel. „Doopravdicky živý.“
„Kde je Smraďoch? Musím se s ním vypořádat za Fannii.“
„Už jsem to udělal, Henry,“ řekl jsem.
Kývl jsem dolů ke lví kleci, kde se za mřížemi vznášel jak bledý rosol další duch.
„Má v té své chatrči plno věcí, samé důkazy, Crumley,“ řekl jsem.
„Však já se na ně podívám.“
„Kde jste sakra celou tu dobu byli, chlapi?“ ptal jsem se.
„Ten pitomec taxikář je ještě slepější než já.“ Henry si intuicí našel cestu k průlivu a posadil se ke mně. Crumley si sedl z druhé strany a spustil nohy nad tmavou vodu. „Nemohl najít ani policejní stanici. Kde vlastně teď je? Dám mu taky ránu.“
Musel jsem se zasmát. Z nosu mi vychrstla voda.
Crumley se ke mnč naklonil blíž, aby si mě prohlédl.
„Nejsi raněný?“
Nikde, kde by to bylo vidět, pomyslel jsem si. Možná že se to všechno vynoří někdy v noci ode dneška za deset let.
Snad nebude Peg vadit, když si párkrát zakřičím, aspoň bude mít důvod mě opatrovat.
A vtom jsem si řekl, měl bych jít zatelefonovat. Zavolat Peg. Řeknu jí: Chceš si mě vzít? Vrať se hned dneska večer, vrať se domů. Budeme spolu hladovět, ale proboha, aspoň budeme žít. Vem si mě konečně, Peg, a ochraň mě před osamělostí, Peg.
A Peg řekne ano a přijede.
„Nic mi není,“ odpověděl jsem Crumleymu.
„To je dobře,“ řekl Crumley, „protože kdo jiný by četl můj román, když ne ty?“
Musel jsem se zasmát.
..Nezlob se.“ Crumley se zahanbeně zatvářil nad svou pravdomluvností.
„Jasně že ne.“ Popadl jsem jeho ruku, položil si ji na krk a ukázal mu, kde mě má trochu namasírovat. „Vždyť já tě mám hrozně rád, Crume. A tebe taky, Henry.“
„Zatraceně,“ řekl Crumley láskyplně.
„Bůh ti žehnej, chlapče,“ pravil slepec.
„Vtom přijelo další auto. Pomalu přestávalo pršet.
Henry zhluboka čichl. „Tuhle limuzínu poznávám po vůni.
„Ježíši Kriste,“ řekla Constance Rattiganová, když se vyklonila z okénka. „To je mi ale pohled. Nejgeniálnější Marťan světa. Nejslavnější slepec. A levoboček Sherlocka Holmese.“
Všichni jsme se na to tak či onak zatvářili, ale byli jsme moc unavení, než abychom tu myšlenku rozváděli.
Constance vystoupila z auta, zastavila se za mnou a nadívala se do vody.
„Už je po všem? Je to on?“
Všichni jsme přikývli, jako obecenstvo v půlnočním divadle, ale nedokázali jsme odvrátit oči od vod průlivu, od lví klece a od ducha za mřížemi, který vyplouval nahoru, klesal a pokyvoval nám.
„Proboha, ty jsi ale promáčený, vždyť nastydneš k smrti. Ten kluk by se měl honem svléknout a zahřát. Mohla bych ho zavézt k sobě?“
Crumley přikývl.
Položil jsem mu ruku na rameno a pevně se ho přidržel.
„Takže nejdřív šampaňské a teprve potom pivo?“ zeptal jsem se.
„Uvidíme se v mé džungli,“ řekl Crumley.
„Pojedete s námi, Henry?“ zeptala se Constance.
„Hned tak se mě nezbavíte,“ řekl Henry.
A přijížděla další auta, policisté vyskakovali a chystali se potopit a vytáhnout na povrch to, co zůstalo dole v kleci, a Crumley zamířil k Shrankově chatrči. Já tam zatím stál a třásl se na celém těle, když mi Constance a Henry stahovali mokré sako a pomáhali mi do limuzíny a když jsme pak ujížděli kolem nočního pobřeží, mezi velkými vzdychajícími jeřáby, a nechávali za sebou podivný malý byteček, kde jsem pracoval, a nechávali za sebou přístřešek, kde teď čekal Spengler, Genghis Khan, Hitler a Nietzsche a desítky starých obalů od cukroví, a nechávali za sebou i zavřenou stanici,

kde zítra zas bude sedět a čekat na poslední tramvaje století několik osamělých starců.
A jak jsme tak ujížděli, zazdálo se mi, že vidím sama sebe ve dvanácti letech, jak jedu na kole a rozvážím za temného rána noviny. A kousek dál sebe v devatenácti, jak se stopami rtěnky na tváři vrávorám domů a opilý láskou narážím do sloupů.
Těsně než jsme zahnuli ke Constancině arabské pevnosti, se po pobřežní dálnici přiřítila opačným směrem další limuzína. Přehnala se kolem jako bouře. Jsem to taky já, pomyslel jsem si, za pár let? A vedle mne Peg ve večerních šatech, jak se vracíme z tanečního večírku? Limuzína však zmizela. Budoucnost bude muset počkat.
Když jsme zastavovali na Constancině písčitém dvoře, pochopil jsem, co je tím nejprostším dárkem a největším štěstím života.
Constance zaparkovala vůz a čekali jsme, co udělá Henry. Ten zvedl s velkolepým máchnutím paži.
„Oba ustupte, nebo přijdete o nohu.“
Ustoupili jsme.
„A hezky počkejte, až vám slepec ukáže, kudy jít.“
Henry nám ukázal cestu.
A my za ním rádi vykročili.

RAY BRADBURY SMRT JE VŽDYCKY OSAMĚLÁ

Z anglického originálu Death is a Lonely Business vydaného nakladatelstvím Grafton Books, A Division of the Collins Puhlishing Group roku 1985 přeložila Zora Wolfová.
Ilustroval Josef Mištera
Kresba na obálce Josef Mištera
Digitalizace TomasT
Obálku navrhl a graficky upravil Ivan Kincl
Vydalo Vydavatelství a nakladatelství PRÁCE v Praze roku 1992 jako svou 6891. publikaci
Odpovědní redaktoři Alice Marxová a Václav Falada
Technická redaktorka Dana Zahrádková
1. vydání – stran 264 –AA 15,50
VA 16,06
Vytiskly Moravské tiskárny Olomouc

Tematická skupina 13/34
24–049–92 Kčs 56,–